

Historia regni Henrici Septimi, Angliae Regis. Opus vere politicum / [Francis Bacon].

Contributors

Bacon, Francis, 1561-1626.

Henry VII, King of England, 1457-1509.

Publication/Creation

Amstelodami : Ex officina Elzeviriana, 1662.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/yceyy52s>

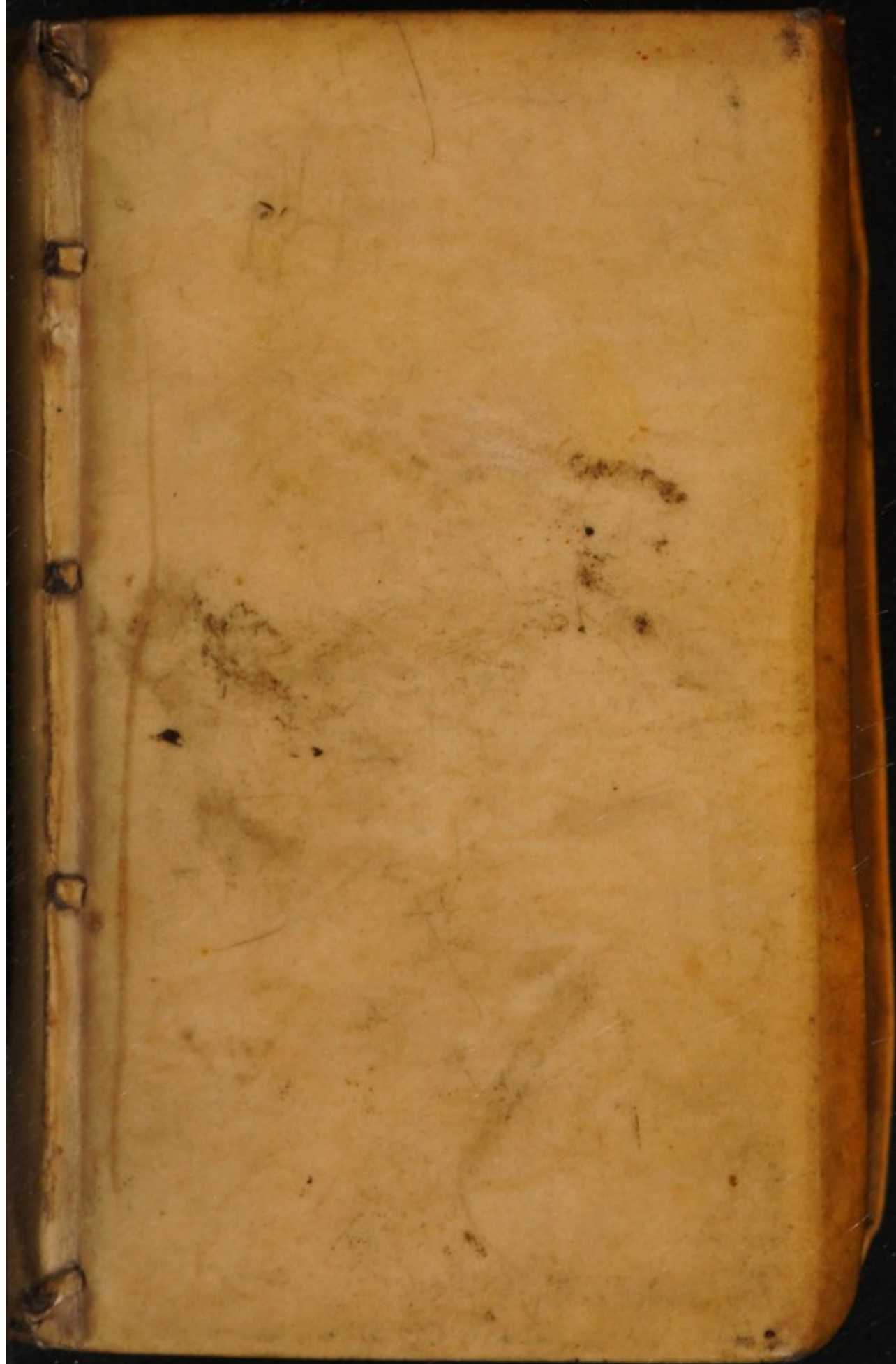
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Verulamio
de Ventis

1662

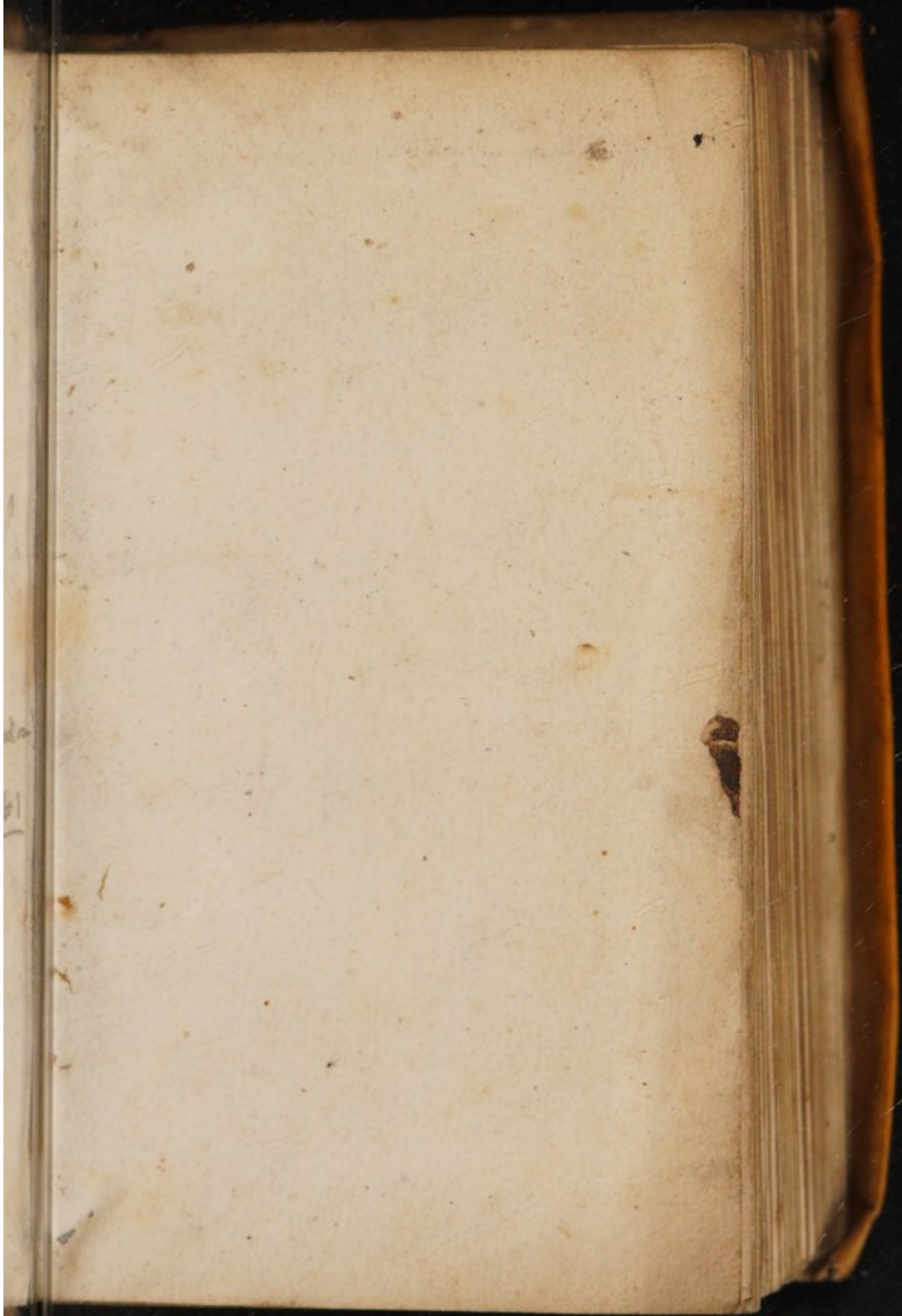

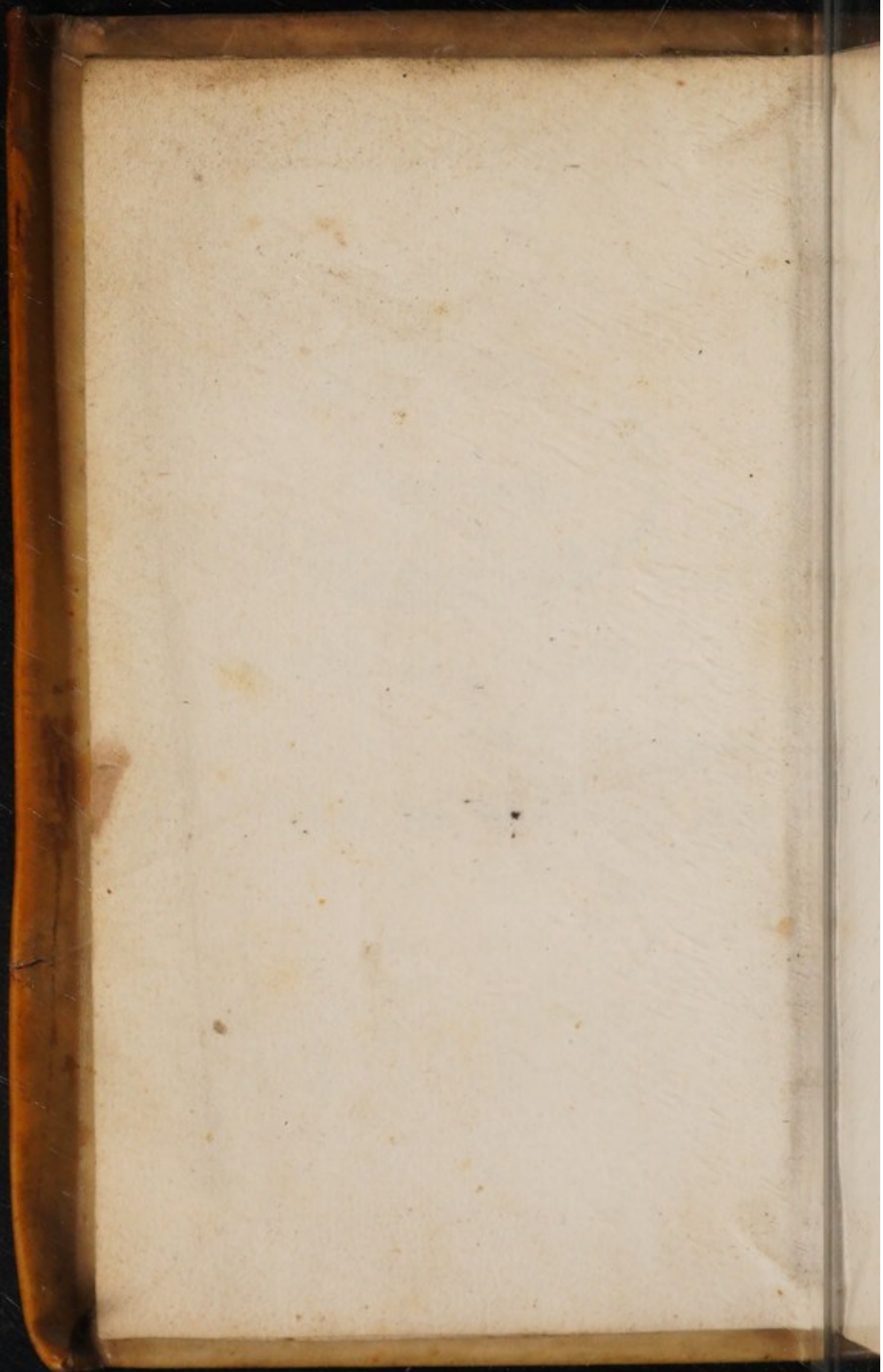

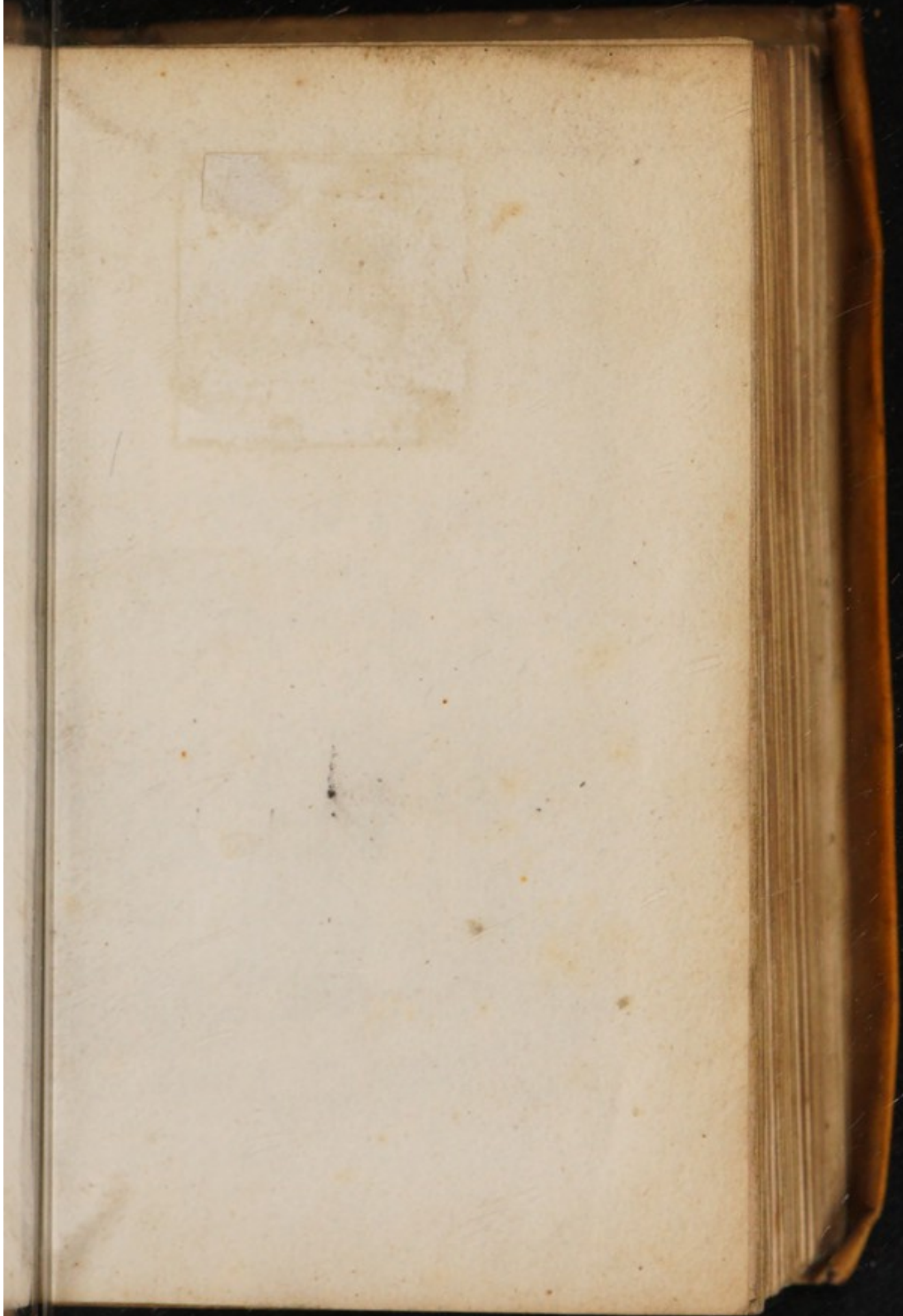
1184/A Nix. u
17

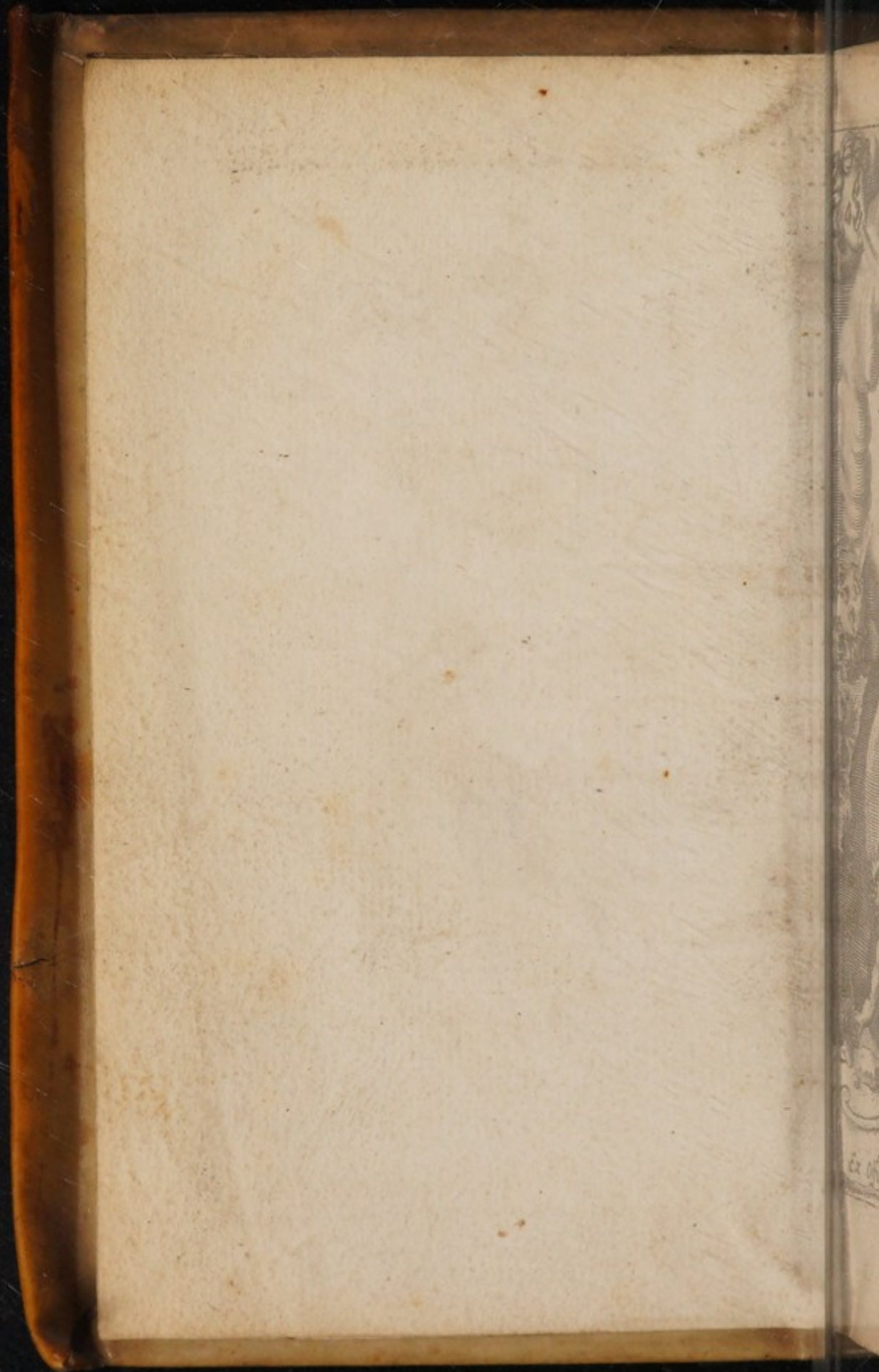

Another copy 42550 is
shelved under SWIETEN (yead on
Maladies des Armées... 1761)

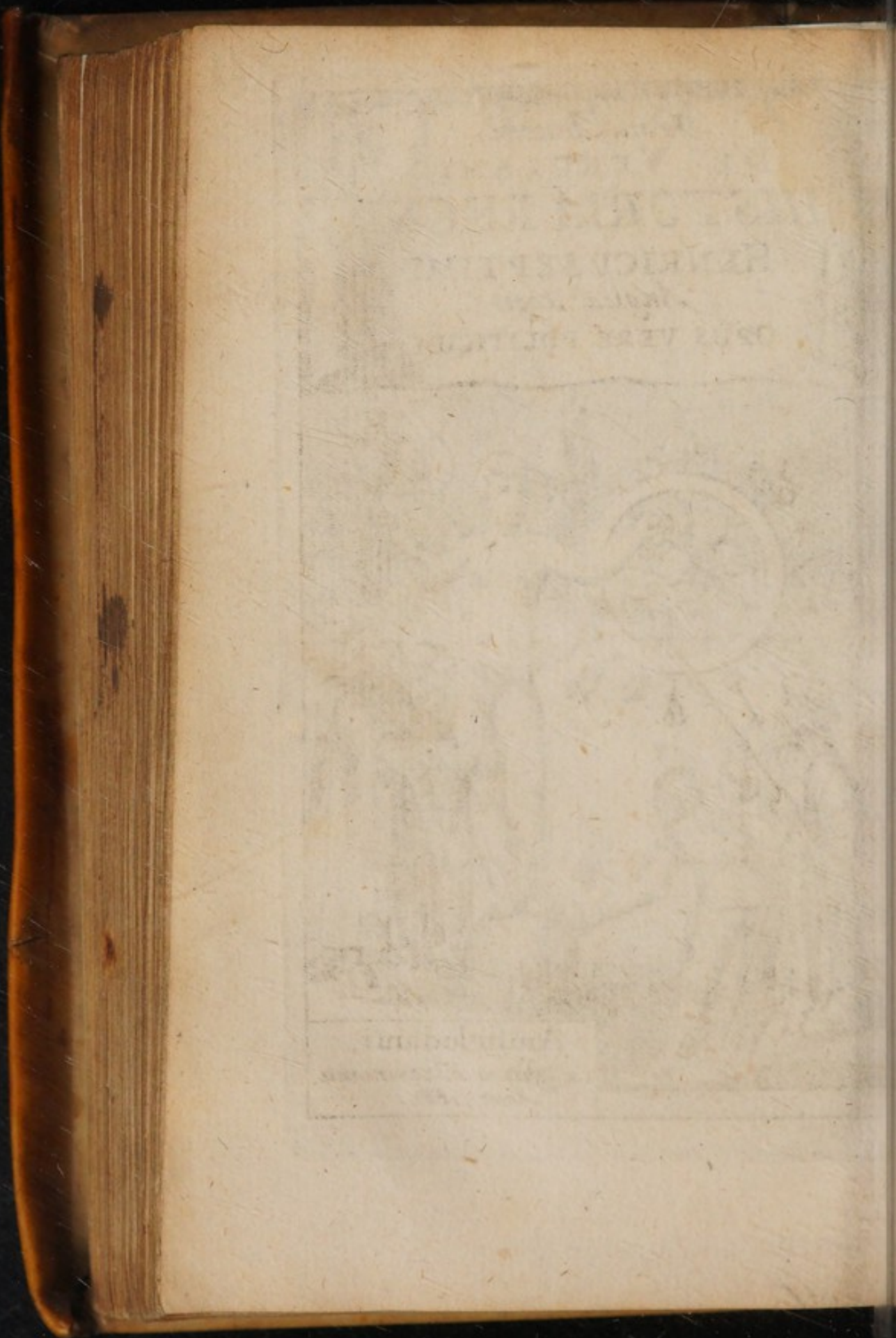

(2)

Franc. Baconi
DE VERULAMIO
HISTORIA REGNI
HENRICI SEPTIMI
Anglia Regis
OPUS VERE POLITICUM.

Amstelodami,
Ex officina Elzeviriana.
Anno 1662.

Illy
C
PRI
D
Ere
fr
1700
An
Regi
fin
Un
Qu
1760
Ere
Qu
me
C
min

Illustrissimo & Excellentissimo

PRINCIPI

CAROLO,

PRINCIPI WALLIÆ,

DUCI CORNUBIÆ,

COMITI CESTRÆ, &c.

Excell. Princeps!

V *In parte recognoscerem
Debitum infinitum, quo
Celsitudini vestræ ob-
strictus sum, operam dedi, ut Hono-
rem exhiberem, Memoria Regis il-
lius Angliæ, qui ex Progenitoribus
Regis Patris vestri, & vestri ipsius,
fuit postremus: Cui Regi utraque
Unio quodammodo attribui possit:
Quandoquidem illa Rosarum in
ipso consummata fuit, illa vero Re-
gnorum fundata & inchoata.
Quin etiam, Tempora ejus celebrari
merentur. Vir enim Prudens fuit,
& Rex Egregius: Tempora nihilo-
minus sua turbida, & Mutationum*

DEDICATIO.

Eventuum rariorum plena. Et enim in Temporibus idem usuvenit, quod in Viis: ut alia sint magis Acclivia & Declivia, alia vero magis Plana & Aquabilia. Quorum alterum Genus Temporum Viventibus commodius, alterum Scribentibus gratius. Neutiquam eum assentatione colui, sed Imaginem ejus ad vivum excepi; quantum fieri potuit, stando tam procul, & luce paulo obscuriore. Verum est, Celsitudinem vestram ante oculos habere, Exemplar Incomparabile, Regis Jacobi Patris vestri: Attamen, non abs re vobis fuerit, unum ex Antiquioribus etiam Exemplaribus intueri. Deus Opt. Max. Celsitudinem vestram conservet incolumem.

Celsitudinis vestræ Servus

Humillimus & Devotissimus,

FR. S. ALBAN.

HISTORIA REGNI HENRICI SEPTIMI

Regis ANGLIÆ.

ROST QUAM *Richardus* e-
jus Nominis *Tertius*, de Fa-
cto *Rex*, sed Titulo & Regi-
mine *Tyrannus*; atq; ita huc-
usque appellatus & habitus,
Ultione divina, exulis Expeditionem for-
tunante, in prælio apud *Bosworth*, victus
fuiſſet & interfectus; ſucceſſit ei in Re-
gno, *Comes Richmondia*, exinde *Rex*,
HENRICUS Septimus appellatus. *Rex*
ſtatim à Victoria, ut qui ſub Matre ad-
modum pia, & devota, educatus fuiſ-
ſet; atque Naturæ ſuæ ductu, Sacris
operandis deditus eſſet; Canticum *Te*
Deum cantari ſolenniter juſſit, toto
exercitu præſente, in Loco ipſo, ubi pu-

gnatum fuerat. Ipse autem, magno Applausu, & lætis Acclamationibus, Militari quadam electione, aut Recognitione, *Rex* est salutatus. Interim, *Corpus Richardi*, post multas Injurias & Contumelias, (quæ pro Commemorationibus Funebribus, & Exequiis, plebi, versus Tyrannos, esse consueverunt) obscure sepultum est. Etsi enim *Rex* ipse, qua fuit Nobilitate, *Fratribus Monasterii de Leicestria* mandasset, ut honorifice humaretur, attamen Religiosi ipsi (à Vulgi affectibus haud immunes) hoc facere neglexerunt: Neque tamen propterea ullius Reprehensionem aut Censuram subierunt: Cum nemo ullum Ignominia aut Contumelia Genus, in eum Virum injuriosum fuisse existimaret, qui propriis Manibus *Henrici Sexti* (Principis innocentissimi) Carnifex fuisset; Qui necem etiam Fratris sui *Clarentia Ducis* procurasset; Qui *Nepotes* suos, primo Juventutis flore (quorum Alter eo tempore *Rex* ejus erat Legitimus; Alter quoque in futuro, si aliquid Fratri humanitus contigisset) occidisset; Qui denique gravi infamia laborasset, quod *Vxorem* suam veneno sustulisset; ut ad Incestuosas cum *Nepti*
sua

sua Nuptias lectum sterneret. Quamquam autem Princeps fuisset in Militari Virtute probatus, atque Honoris Anglici Assertor strenuus, Legislator item bonus, in Levamen & Solatium Vulgi; tamen omnium Opinione, longe, Virtutibus & Meritis ejus, præponderabant Parricidia & Scelera; Quin & Opinione Prudentium, ipsæ illæ Virtutes habitæ sunt potius, pro Rebus Affectatis & Fictis, ut Ambitioni suæ velificaret, quam pro Dotibus Naturæ suæ aut Judicio insitis. Itaque notatum est, à Viris perspicacioribus (qui priora Gesta ejus ad posteriora trahebant) eum, etiam tempore Regni Fratris sui *Edwardi Quarti*, in hoc callide & secreto incubuisse; ut Fratris Regimini Invidiam & Odium conflaret; Cum expectaret, & quasi divinaret, Regem, propter Luxum & Intemperantiam, diu non victurum, sed Filios suos, tenera adhuc ætate, relicturum: Tum vero satis noverat, quam facilis esset Ascensus, à fastigio *Protektoris*, & primi Regii sanguinis Principis, ad ipsam Coronam. Atque ex hoc Ambitionis profundæ Fonte promanasse, quod, tam sub Tractatum illum Pacis & Fœderis,

inter *Edwardum*, & *Ludovicum Undecimum Gallia Regem*, icti, & colloquio utriusque Regis apud *Piqueneam* firmati, quam alias, *Richardus* tunc *Glocestria Dux* Pacem pro viribus impugnasset, & à parte Honoris stetisset, Existimationem suam in Fratris contumeliam attollens, oculos omnium (præsertim Nobilium & militum) à Fratre in seipsum convertere cupiens; quasi Rex, vita sua luxuriosa, & minus nobili conjugio, effœminatus factus esset, minusque Honoris sensu, & Reipublicæ cura, quam Regem deceret, tangeretur. Quatenus vero, ad Leges illas Salubres, & Politicas, quæ ejus tempore introductæ erant & sancitæ, interpretabantur Homines, eas nihil aliud fuisse, quam Tyranni inescationes, & Lenocinia, quibus se Populo ostentaret, eorumque benevolentiam captaret; cum sibi ipsi conscius esset, quod plane deesset sibi verum Obedientiæ Subditorum Vinculum; Jus scilicet ad Regnum, Legitimum. At *Henrico*, in Introitu in Regnum suum, & in ipso Momento, quo Corona ad ipsum delata est, occurrit res perplexa prorsus & nodosa, nec facile solubilis; quæ-

quæque posset Regem vel prudentissimum, præsertim in Regni sui Novitate, perturbare, & in diversas partes trahere; Atque eo magis, quod erat hujusmodi Res, quæ moram & Deliberationem non pateretur, verum necesse foret, de ea, simul & deliberare, & statuere. Evenit, ut in ejus Persona, tres Tituli diversi, quibus Regnum sibi vindicare posset, concurrerent. Primus erat Titulus *Reginæ suæ Elizabethæ*; Cui etiam accesserat Pactum illud, quo se Proceribus, quorum auxiliis Regnum adeptus est, obstrinxerat, de Nuptiis cum illa contrahendis, Quod illum in jure ejus regnaturum, haud obscure subinnuebat. Secundus, vetus ille, & tam Jure quam Armis disceptatus Titulus, inter *Familias Lancastriæ & Eboraci*; Quarum alteri, *Lancastriæ* scilicet, ipse se pro Hærede gerebat. Postremus erat Titulus *Gladii & Armorum*; quod Victoria sibi aditum fecisset, & quod *Rex*, qui in possessione Regni fuit, in pugna fuisset occisus, Horum Titulorum Primus, maxime erat favorabilis, quique animos Subditorum sibi potissimum conciliare posset; qui per spatium viginti duorum Anno-

rum, quibus *Edwardus Quartus* regnarat, opinionem penitus imbiberant, de *Jure Rosa Alba* sive *Familia Eboracensis*; atque in eam Stirpem, propter benignum & gratiosum ejusdem *Edwardi*, præcipue posterioribus vitæ suæ Annis, Regimen, propendebant. Attamen obversabatur ei ante oculos cogitatio illa, quod si huic Titulo inniteretur, precario fere Rex futurus fuisset, atque Matrimoniali potius Jure, quam vere Regio imperaturus; Jure Regni in Persona *Regina* suæ permanente; quæ si decessisset, vel prole relicta, vel sine Liberis, necesse illi fuisset Regno cedere, & in Fortunam privatam redigi. Et licet magna Spes subesset, quod Comitiorum suffragiis, Regnum, in Persona sua, durante Vita sua, continuare, & stabilire posset: Attamen reputabat secum Rex prudentissimus, haud parum interesse, si quis Actorum Civilium Auctoritate, in Regnum ascitus esset, & si quis Regnum Jure naturali, & Jure Sanguinis, obtineret. Neque defuerunt, eo tempore, Rumores & Susurri secreti (qui postea vires nacti sunt validas, & magnas perturbationes pepererunt) quod scilicet, duo illi *Edwardi Quar-*

di *Quarti* Filii, (aut saltem ex illis *Alter*) qui in Turri Londinensi dicebantur esse sublatis, revera Mortui non essent, sed clanculum è Custodia emissi, & adhuc viverent. Quod si verum fuisset, actum esset de Titulo *Vxoris* suæ *Elizabethæ*. Ex altera parte, si Juri proprio, & in Persona sua inhærenti, tanquam *Hærede Familiae Lancastrensis*, insisteret, satis sciebat, Titulum illum, à Comitibus Parliamentariis, jam pridem damnatum fuisse, & totius Populi præjudicio exclusum: Quodque hæc Res ad Exhæredationem *Familiae Eboracensis*, nunc pro indubitatis Regni Hæredibus habitæ, manifesto tendebat: Animoque providebat fore, ut si nullos ex *Elizabethæ* Liberos progigneret, in quibus Jura utriusque *Familiae* coalescerent, tunc veteres illæ Discordiarum & Bellorum intestinorum Flammæ, & Incendia, iterum redire, & redivivæ factæ, per omnia grassari possent. Quatenus vero ad Jus *Victoriæ & Armorum*, quamvis *Guilielmus Stanlejus*, post Militum à prælio Acclamations, *Coronam* (non imperialem illam, sed quam Ornamenti & Ominis causa, *Richardus* secum in bellum attulerat,) tunc forte inter

Spolia repertam, Capiti HENRICI imposuisset, ac si Iure Belli Regno potitus esset; haud tamen oblitus erat, quibus Pactis & Legibus ad Imperium vocatus esset; Quodque si Iure Armorum regnare se prædicasset, non minus suæ Factionis Homines, quam alios omnes, in magnos metus conjecturus fuisset; Utpote quod ei potestatem fecisset, Leges, pro libitu suo, abrogandi, & de Fortunis ac Opibus omnium statuendi, & cæterarum Rerum quæ absoluti sunt Imperii; Quæ Res tam asperæ & odiosæ visæ sunt, ipsi *Guilielmo Normanno, Anglia Regi*, (quem vulgo vocant *Conquestorem*) ut licet Victoris Iura reipsa exerceret, ad *Normannos* scilicet suos remunerandos, verbo tamen abstinerit: Neque hoc jure se regnum tenere unquam professus sit, sed illud titulari quodam Prætextu velaverit, in Testamento, & Designatione *Edwardi Confessoris* fundato.

Verum *Rex*, pro Animi sui Magnitudine, Aleam statim jecit; Et incommodis se ex omni parte proidentibus, recte appensis; & satis gnarus, inter regnum aut Tituli suspensionem, Leges Regni non permittere; Sive Amori er-

ga Fa-

ga Familiam suam reliqua post habens; Sive Titulum illum præoptans, qui sese sifteret maxime liberum, & independentem; Quin & Natura, atque Animi Constitutione, minime in longum prospicere solitus, sed veluti Fortunam, ut apud se per diem mereretur, conducere: Titulo *Lancastria* tanquam Principali niti decrevit: Reliquis autem duobus, (videlicet *Nuptiarum* & *Armarum*) pro Adminiculis tantummodo uti; Priore, ad secretam Invidiam leniendam; Posteriore, ad Murmura & Contradictiones apertas compescendas: Minime oblitus, ipsum illum Titulum *Lancastria*, per tres continuas Regum Successiones valuisse, atque plane perpetuari potuisse, nisi per Iudicii Debilitatem, in Principe postremo regnante, defecisset. Unde ipso Prælii Die, qui fuit *Augusti* vicesimus secundus, suo nomine, nulla facta Uxoris mentione, Regnum assumpsit. In quo consilio, ad extremum usque perstitit, quod multarum ei Seditionum & Turbarum telam quandam texuit.

Rex harum Cogitationum plenus, ante suum à *Leicestria* Discessum, *Robertum Willoughbejum* Equitem Au-

ratum , ad Castrum de *Sherry Hutton*, in Comitatu *Eboracensi*, misit, ubi in salva custodia, jussu *Richardi*, detinebantur, tam Domina *Elizabetha Regis Edwardi* Filia, ad nuptias *HENRICI* destinata, quam *Edwardus Plantagenista*, Filius & Hæres *Georgii* nuper *Clarentia Ducis*. *Edwardus* iste, traditus fuit à Castri Præfecto, per Mandatum *Regis* expressum, in Manus *Roberti Willoughbeii*; Et per eum, magna cura & diligentia, Turri Londinensi inclusus, ubi in arcta custodia servatus est. Quod Factum *Regis* (Imperio mero, & Politicis Rationibus tantummodo subnixum) non ex eo proveniebat, quod Rex alicujus momenti putarat esse Fabulam illam, quam *Doct̃or Schamus*, ad *Crucem D. Pauli*, in concione publicavit, de Natalibus illegitimis Libero-*rum Regis Edwardi*; in quo casu *Edwardus* iste proximus fuisset Regni Hæres, (illa enim Fabula jampridem explosa fuit) sed quod in Animo fixum & constitutum apud se haberet, Personas quascunque eminentiores, ex Linea *Eboracensi* oriundas, deprimere. In quo instituto, Rex perpetuo, sive ex Affectus sui pertinacia, sive ex Judicii imbe-

imbecillitate, potius se Partibus additum præbuit, quam Regii Decoris memorem.

Quatenus ad Sponsam *Elizabetham*, Literas ad eam misit, ut quam primum *Londinum* se conferret, ibique cum Regina vidua, Matre sua, maneret. Quod paulo post illa præstitit, multis ex Proceribus & Fœminis Nobilioribus, comitata. Interea Rex itineribus exiguis *Londinum* versus contendit, Populi Plausibus & Acclamationibus eum ubique deducentibus, quæ proculdubio fuerunt sinceræ, & minime simulatæ; Quod in eo cernere erat, quia tanta Alacritate, & Impetu fundebantur. Recipiebant enim eum, veluti Principem cœlitus demissum, qui inveteratis, inter duas illas *Familias*, Discordiis finem imponeret; Quæ, licet temporibus *Henrici Quarti*, *Henrici Quinti*, & aliquibus Annis *Henrici Sexti*, ex una parte, & *Edwardi Quarti* ex altera, lucidis Intervallis, & felicibus Cessationibus, gavisæ essent: nihilominus perpetuo, veluti Nubes procellosæ, Regno imminebant, novos Motus & Calamitates minantes. Et sicut ex *Victoria* ejus, flexa sunt Hominum Ge-

oluy
na

nua, ita ex *Nuptiis Elizabethæ* destinatis, etiam & Corda.

Ipse interim, pro summa sua prudentia, (Affectuum & metuum populi non ignarus) ut Opinionem & Terrorem de Regno debellato dissiparet, præceperat, ut Profectio sua nihil Profectionis Militaris simile haberet, sed potius Itineris pacifici, quali Reges, Animi causa Provincias suas peragrantes, uti solent.

Civitatem *Londini* Die Saturni ingressus est, sicut & in Die Saturni Victoriâ obtinuerat: Quem Diem Septimanæ, primum ex Observatione Eventuum, dein ex Memoria & Opinione, præ cæteris, tanquam sibi faustum & prosperum subinde delegit.

Major Londinensis, Comitatus Fraternalitibus Civitatis, solenni pompa, apud *Shore-ditch*, eum recepit; Ex quo loco, magna Procerum & Virorum primariorum caterva stipatus, Urbem ingressus est: Ipse, non Equo, aut aperta aliqua Sella, aut Throno, sed Curru clauso vectus est; utpote qui Regni universi quondam Hostis publicatus, & Proscriptus, satius sibi duxit, Majestatem suam tueri, & Reverentiam sui Populo

pulo incutere, quam Favorem ejus ul-
latenus aucupari.

Primum omnium Templum *D. Pauli*
adiit; ubi, minime volens populum ci-
tius, quam oportebat, oblivisci, ipsum
Prælio Regnum adeptum, Vexillum
suum in Templo obtulit, & reposuit,
precibusque pro more solennibus in-
terfuit, Hymnumque *Te Deum*, ite-
rum cantari fecit: Deinde, ad Pala-
tium Episcopi Londinensis, ubi Hospi-
tium ei paratum erat, se contulit, atque
illic per aliquot dies mansit.

Dum ibi moraretur, Sanctius Con-
cilium suum, adhibitis etiam aliis ma-
gnæ Dignitatis Viris, convocavit, in
quorum præsentia Pactum suum, de
ineundo cum *Elizabetha* Matrimonio,
renovavit. Quod ut faceret, illud eum
maxime impulit, quia sub discessum
suum è *Britannia*, spem nonnullam
summo cum artificio injecerat, (prout
tunc Res suæ postulabant) se, si in Re-
gno Angliæ obtinendo sibi Res felici-
ter cederent, *Annam Ducatus Britan-
niæ* Hæredem, (quæ paulo post *Carolo*
Octavo Francia nupsit) in Uxorem du-
cturum. Itaque suspicio nonnulla ob-
orta est, eum minus sincere aut minus

con-

constanter se gerere, in Tractatu Matrimonii cum *Elizabetha*, omnium votis vehementer expetiti : Quæ etiam Fama, licet Sermonibus tantum Hominum jactata, miseram *Elizabetham* miris modis affixerat. Verum ille, optima fide agebat ; Quin & hoc ab omnibus credi expetebat (ut hoc modo, Invidiam & Contradictiones, ad ea quæ animoolvebat, facilius restingueret) cum tamen apud se secreto statuisset, ad Consummationem Matrimonii non procedere, donec solennis sua Inauguratio, & Comitia Parliamentaria, celebrata essent. Quorum primum eo spectabat, ne Coronatio Sui ipsius, & Reginae conjunctim (ut par erat) facta, speciem aliquam Participationis in Jure Regni, præ se ferret ; Alterum, ne in Jure Coronæ stabiliendo, in persona sua, (id quod Comitiorum Auctoritate se consecuturum confidebat) vota Ordinum ullatenus in *Elizabetham* reflecterent.

Circa hoc tempus, in *Autumno*, versus Finem *Septembris*, grassari cœpit, tum in ipsa urbe Londini, tum in aliis Regni Partibus, Morbus quidam Epidemicus, tunc temporis novus ; Cui, ex
 natura

natura & Symptomatibus ejus, Febris Sudorificæ nomen indiderunt. Morbus iste, breves sortitus est Periodos, tam in Morbi ipsius Crisi, quam in Tempore Durationis ipsius: Quippe, qui eodem correpti erant, si intra spatium viginti quatuor Horarum non morentur, securi fere & sine metu erant. At quoad spatium temporis, per quod Malitia Morbi duravit, incepit quidem circa vicesimum primum *Septembris* diem, cessavit autem sub finem *Octobris* sequentis: Adeo ut Festum Regiæ Coronationis, quod celebratum est ultimo *Octobris*, neutiquam procrastinaverit aut impediverit; Neque itidem Comitia Parliamentaria, quæ intra septem à Coronatione dies successerunt. Fuit iste Morbus, Febris pestilentis genus quoddam; Neque tamen (ut videtur) in Venis aut Humoribus sedem occupans, cum non Pustulæ, non purpureæ aut lividæ Maculæ sequerentur, (Mасса scilicet Corporis intacta;) Tantum malignus quidam Vapor, & Aura, ad Cor advolavit, Spiritusque Vitales petebat & occupabat; unde Natura excitabatur ad eundem per Sudores emittendum & exhalandum. Patuit autem

tem per Experientiam, quod Morbus iste, Naturæ potius insidiator erat, eamque impatam opprimebat, quam adversus Remedia obstinatus, si in tempore subventum foret. Etenim si Ægrotus, in æquabili temperamento, quoad Vestes, & Focum, detentus esset, tepidumque bibisset, & Cordialia etiam temperata sumpisset, unde Naturæ ipsius Opus, nec Calore irritaretur, nec Frigore repelleretur, plerumque Sanitas sequebatur. Verum innumeri Homines ex eo subito occubuerunt, antequam Curationis Modus, & Regimen Ægroti, innotesceret. Opinio erat, Morbum istum, neutiquam ex Epidemicis illis, qui simul contagiosi sunt, & de Corpore in Corpus fluunt, fuisse; sed à malignitate quadam, in ipso Aëre: ex Prædispositione Tempestatum, & Mutationibus Cœli crebris, & insalubribus, impressa, manasse: Atque brevis ejus Mora hoc ipsum indicabat.

In Vigilia Sanctorum *Simonis & Judæ*, pransus est Rex, apud *Ædes Thomæ Burchieri, Archiepiscopi Cantuarie, & Cardinalis*; Et à *Lambitha*, per Prata profectus est, (Pontem transiens,) ad

Tur-

Turrim Londinensem; Ubi die sequenti duodecim Equites Vexillarios (quos vocant; *Bonarettos*) creavit. At Creationes Nobilium parca manu dispensavit: Etenim, licet Prælium nuper commissum fuisset, & Coronationis Celebritas prope instaret, tres tantum eiecit. *Iasspar Comes Pembrochia*, Regis Avunculus, promotus est in *Ducem Bedfordia*, *Thomas Baro Stanlejus*, Regis Socer, factus est *Comes Derbia*: *Edwardus* autem *Courtnejus*, *Devonia*. Quamvis Rex etiam tunc apud se statuisset, tempore Comitiorum, in plures Nobilitatis gradum conferre; Ita rem distribuens, ut civiliter admodum & decore, hujusmodi Magnificentis, partim Festum Coronationis suæ, partim Conventum Comitiorum, ornaret.

Sequuta post biduum Coronatio ipsa, tricesimo die *Octobris*, Anno *Salutis* 1485. Quo tempore, sedit *Innocentius Octavus Papa Romanus*; *Fredericus Tertius Imperator Alemannia* fuit; *Maximilianus* autem Filius ejus nuper electus in *Regem Romanorum*; *Carolus Octavus* in *Galliis* regnavit; *Ferdinandus & Isabella Hispaniis* imperarunt; *Iacobus Tertius Scotia* Regnum tenuit; Inter

ter quos omnes Principes , & Regem, Pax & Amicitia, eo tempore, intercessit. Quo insuper die (quasi Corona Capiti imposita, etiam Formidines Animo instillasset) instituit, ad majorem Securitatem, *Cohortem quinquaginta Sagittariorum*, sub Præfecti Regimine, qui corpus ejus stiparent, per Nomen *Satellitii Inferioris*. Veruntamen, ut hoc se fecisse putaretur, potius Majestatis suæ augendæ gratia, atque imitatione Moris illius, quem in Partibus transmarinis observaverat, quam metu, quasi rebus suis diffideret, ordinavit hoc pro Instituto non temporaneo, sed quod etiam apud Successores suos retineretur.

Septimo *Novembris*, Rex Comitia Regni sui inchoavit, quæ immediate post Adventum suum Londinum summoveri fecit. Consilia ejus & Fines, in Comitiiis tam propere convocandis, fuerunt præcipue tres. Primus, ut Regnum in persona sua, Suffragiis Ordinum, stabiliretur. Secundus, ut Condemnationes & Proscriptiones eorum, qui à partibus suis steterant (quæ fuerunt plurimæ) rescinderentur; & facta quæcunque Hostilia, quæ ab illis, in causa ejus,

sa ejus, fuerunt perpetrata, à pœna eximerentur, plenaque iis venia fieret: Atque ex altera parte, ut præcipui ex Hostibus suis, & potentissimi, iudicio Ordinum damnarentur. Tertius, ut inferioris Conditionis Homines, qui *Richardo* adhæserant, (ne forte novis Motibus materiam præberet) Remissionem generalem, qualis in fine Comitiorum à Rege emanare solet, consequerentur: Haud immemor, quantum *Regi* periculi imminet à Subditis suis, cum maxima pars eorum sibi conscia sit, periculum sibi imminere à *Rege*. Accedebat & alia causa Comitiorum non parva. Nimirum quod ipse, tanquam Princeps Prudens & Moderatus, secum reputabat, rebus suis convenire, ut mora omissa, manifestum Populo suo fieret, sibi in animo esse, ex norma Legum suarum regnare, licet in ore Gladii ingressus esset. Nec minus, ut assuefaceret Subditos, pro *Rege* eum venerari & recognoscere, quem modo pro Hoste & Exule ducebant. Quod ad stabilimentum Coronæ, præterquam quod illud mordicus tenebat, ne Sponsæ suæ ulla prorsus fieret mentio (imo nec quod minimum erat permittens, *Ve*

Liberi ex ea suscepti primi ante omnes succederent) alias magna prudentia & moderatione, rem tractavit. Neque enim illud urgebat, ut per viam Declarationis, aut Recognitionis Juris sui, Statutum perscriberetur: Sicut ex altera parte, ut tanquam Lex nova sanciretur, minime volebat; Sed potius media via institit, simplicis scilicet stabilimenti, idque verbis tectis & utrinque nutantibus; His scilicet, *ut Hæreditas Coronæ resideret, remaneret, & continuaretur in Rege, &c.* Quæ verba, in utrumque sensum trahi poterant: Illud commune habentia, ut scilicet Corona in eo stabiliretur; Sed, utrum hoc ex Jure præexistente, (quod in dubium vocabatur) an quod de Facto, in possessione Coronæ erat, (quod nemo negabat) in medio relinquebatur, ut utramlibet Interpretationem reciperet. Quinetiam in Propaginis, quæ ad Successionem admittebatur, limitatione, eam non ultra personam suam, & Hæredes ex Corpore suo, extendi volebat; omiſſa Hæredum Generalium mentione, sed illud Legis Decisioni, qualis ex verbis antedictis elici poterat, subjiciebat. Ita ut Stabilimentum istud, potius gratiam
perſo-

personalem sibi, & Liberis suis factam, quam *Familia Eboracensis* Exhæredationem totalem, saperet. Atque tali temperamento Lex condita & sancita est: Quam legem *Bulla Papali*, proximo Anno, muniri procuravit; Mentione nihilominus facta per viam *Recitationis*, *Reliquorum titulorum*, tam *Sanguinis*, quam *Victoria*. Ita ut jam Triplex ille *Titulus* suus factus esset Quintuplex; Addita scilicet tribus illis, quibus initio nitebatur, Auctoritate *Papali*, & *Parliamentaria*.

In iisdem quoque Comitibus, Rex, in rescindendis eorum, qui à partibus ejus steterant, Convictionibus, iisdemque ab omnibus Criminibus, & pœnis, propter ea quæ in sua causa commiserant, eximendis, quod voluit, obtinuit: Sancitaque sunt Statuta in eam sententiam. Cum vero Statutum illud esset sub Incude, intervenit Quæstio Iuris satis subtilis. Dubitatum est enim, utrum Suffragia Complurium, in inferiori Confessu tunc existentium, valida essent & legitima, eo quod, Proditionis, tempore *Richardi*, damnati fuissent; Unde incapaces, & inhabiles rediti essent, in summo gradu. Incon-

gruum enim quiddam videbatur, ut illi Leges conderent, qui ipsi Ex-leges essent. Sic autem se res habuit; Plurimi ex iis, qui temporibus *Richardi*, in *Regis HENRICI* partes, maxime inclinarant, pro Equitibus & Burgensibus Parliamenti, electi & delegati fuerunt: sive hoc Rex secreto procuraverit, sive ex mero Populi Affectu processerit; Quorum plerique, temporibus *Richardi*, damnati fuerant, & proscripti. *Rex* Quæstione ista non nihil commotus est. Etsi enim gravi & specioso prætextui inniteretur, *Regis* tamen partes haud obscure perstringebat. Sed prudenti admodum consilio se reprimens, Quæstioni illi satis æquum se præbuit, quasi nihil aliud esset, quam Controversia quædam de Apicibus Iuris. Ideoque Iudices de ea consulebant, qui in eum finem in *Saccharii Camera* (ubi haberi solet Iudicum Concilium) convenerunt. Illi autem, re maturius deliberata, gravem & sobriam Sententiam tulerunt, ex Legum Norma, & Æquitate Naturali temperatam: Pronunciarunt enim, ut Equites & Burgenses illi damnati & proscripti, à Conventu Parliamentario abstinerent, donec perlata esset Lex, de

de Convictionibus eorum revocandis.

Eodem quoque tempore, mota forte erat Quæstio, inter Iudices (dum de priorè Quæstione consultarent) quid fieri deberet circa *Regem* ipsum, qui, ut cæteri, condemnationem subierat. Sed fuit unanimi Iudicum consensu conclusum & firmatum; *Coronam ipsam omnes Sanguinis Oppilationes, quæ Descensum Corona ullatenus impediunt, deobstruere.* Itaque à quo tempore *Rex* Coronam assumpserat, Fontem Sanguinis fuisse expurgatum; Omnesque Sanguinis Corruptiones & Impuritates sublatas, ut *Regi* opera Parliamentaria non fuisset opus. Veruntamen, Honoris causa, ab *Ordinibus* Regni tunc mandatum est; ut quæcunque Archiva, & Memorix, Condemnationis *Regis*, aliquam facerent mentionem, oblitterarentur, cancellarentur, & penitus abolerentur.

Ex parte autem Hostium *Regis*; Parlamento condemnati sunt, nuper *Dux Glocestria*, *Richardum Tertium* se appellans; *Dux Norfolcia*; *Comes Surria*; *Vicecomes Lovellus*; *Baro Ferrerius*; *Baro Zouchus*; *Richardus Ratcliffus*; *Guilielmus Catesbeius*; Et alii complures

eminentioris Conditionis Homines: In quibus Statutis Condemnatoriis, complures insertæ sunt Clausulæ, justæ admodum & temperatæ Reservationis, & Limitationis, liquido indicantes & præmonstrantes, quales esset prudentia Regis, qualis temperantia & Moderatio ejus; quæ spem etiam in futurum facere poterant, Imperii Æquabilis & Mansueti. Quatenus vero ad Condonationem generalem, qua cæteris, qui contra Regem Arma tulerant, indulgere in animo habebat, Rex secundis usus Cogitationibus, minus convenire putabat, ut à Parliamentaria Auctoritate promanaret: Sed potius, ut cum esset Res gratiosa & honorifica, integram Beneficii gratiam in seipsum transferret: Usus tantum opportunitate confessus Parliamenti, quo melius in Venas universi Regni, Fama rei spargeretur. Itaque durante adhuc Parlamento, *Edictum Regium* promulgavit; Veniam præteritorum, & Restitutionem Fortunarum, impertiendo iis, qui contra eum Arma tulerant, aut Hostilia machinati erant, modo, intra Diem præfixum, Misericordiæ suæ se submitterent, & Iuramentum Fidelitatis susciperent. Unde

de multi ex *asylis* emigrarunt; Plures autem ex Metu, non minus nocentes, quam ii, qui intra septa *Asylorum* se receperant.

Quod vero ad *Pecunias* attinet, iudicavit *Rex* tempestivum non esse, & minus convenire, ut ab Ordinibus, his Comitibus, aliquas postularet; Tam quia in Rebus tanti momenti, Subditi ejus sibi gratificati erant; Quam etiam, quod eos remunerare nequiverat Remissione generali, (qualis in Parliamentis concedi solet) quia hanc Munificentiam sibi præripuerat similis Remissio, quæ sub Coronationem ejus, paulo ante, de more exiit: Maxime autem, quia ante oculos omnium obversabatur, quantas Forisfacturas & Confiscationes tunc temporis obtinuerat, quæ thesauris suis replendis sufficeret: Unde Casualia illa Coronæ, merito possent Contributionibus Subditorum parcere, tempore præsertim, quo pacem cum omnibus Principibus Vicinis coleret. Pauca admodum Leges in iis Comitibus latæ sunt, quasi pro Forma tantum: Inter quas, una fuit, ut Exteri, licet Civitate donati, nihilominus Vectigalia, qualia imponi solent meris Exte-

ris, solverent: Altera, ut Multæ Mercatorum *Italorum*, propter Pecunias, quæ proveniebant ex Mercibus suis vendatis, in Nativas Regni Merces non impensas, *Fisco Regio* applicarentur. Utraque Lex ad Pecunias corrogandas spectabat; Cujus rei, jam à principio Regni sui, Rex immemor non erat, atque ad finem Regni felicius ei cessisset, si Providentia ista matutina (quæ ab Indigentia omni, propter quam necesse haberet Subditos suos gravare, eum muniebat) potuisset una Ingenium ejus, in hac parte, frænare & temperare. Durante tempore Comitiorum, addidit & alias Creationes Nobilium, ut supra innuimus. *Baro Chandos de Britannia* factus est *Comes Bathonia*. *Ægidius Daubenejus* Eques Auratus, factus est *Baro Daubenejus*: & *Robertus Willoughbejus*, Eques itidem Auratus, *Baro Brokus*.

Præterea Rex, summa cum Magnanimitate & Munificentia, (quæ Virtutes adhuc per vices in eo valebant) *Edwardum Staffordum*, (Filiam Primogenitum *Henrici Ducis Buckinghamia*, tempore *Richard* condemnati) restituit, non solum Honoribus & Dignitati-

tatibus Paternis, verum etiam Fortunis & Possessionibus, quæ amplissimæ fuerunt. Ad quam Rem, summæ certe Liberalitatis & decoris, inter cætera eum movit, grati & generosi Animi sensus quidam, quod præfatus *Dux* is fuisset, qui primum Lapidem contra tyrannidem *Richardi* moverat; Et revera, pontem *Regi* ad Regnum super Ruinas proprias straverat. Atque his peractis Comititia Parliamentaria soluta sunt.

Solutis Comititiis, *Rex* confestim pecunias misit, ad *Marchionem Dorcestria*, & *Iohannem Bouchierum* Equitem Auratum, redimendos; quos pignorum loco *Parisiis* reliquerat, pro pecuniis quas mutuo sumpserat, cum Expeditionem in *Angliam* susceperat. Atque hac occasione arrepta, Literas misit ad *Majorem*, & *Cives Londinenses*, per manus *Domini Thesaurarii*, & *Magistri Braii* (quem *Consiliarii* loco habuit) quibus petebat, ut ab iis mutuaretur Summam quatuor mille Librarum, Cujus Summæ, post varios sermones utrinque habitos, Dimidium tantum impetrare potuit. Quod tamen eorum Responsum, *Rex* in bonam partem accepit; ut facere solent, qui Pecunias

mutuantur, antequam eos premat Necessitas. Sub hoc tempus, Rex in Concilium suum Sanctius ascivit, *Iohannem Mortonum*, & *Richardum Foxum*, alterum *Eliensem*, alterum *Exoniensem Episcopum*; Homines exsomnes, & multi silentii, quique una cum eo, excubias quasdam agebant, in alios omnes. Uterque Negotiis suis admotus fuerat, antequam ad Regnum ascendisset, & Fortunæ illius adversæ participes. *Mortonum* istum, paulo post diem suum obeunte *Bourchiero*, ad *Episcopatum Cantuariensem* evexit. *Foxum* autem *Custodem Privati sui Sigilli* constituit; Et postea, gradatim eum transtulit, à Sede *Exoniensi* ad *Bathonensem*, dein ad *Dunelmensem*, & postremo ad *Wintoniensem*. Etsi enim Rex, ad Negotia sua tractanda, consueverat *Episcoporum* opera uti; quia cum magnis Reditibus gauderent, Præmia sua secum portabant; attamen per Gradus hoc facere amabat, ut *Primitias Episcopatum* sibi accumularet, quæ per hanc Graduum Seriem multiplicabantur. Licet enim tunc temporis *Reditus* ille ex *Primitiis*, *Reditibus Regiis* non fuisset annexus, sed *Tributo Papali* cesserat; Attamen, ipse

ipse ita cum *Collectoribus Paps* se gerere solebat, ut haud parvum inde Commodum sibi redundaret.

Verum tandem aliquando, Decimo Octavo die *Ianuarii*, secutæ sunt Nuptiæ, tam diu expectatæ & expetitæ, inter *Regem*, & *Dominam Elizabetham* ei antea desponsatam. Qui quidem *Dies Nuptiarum*, majori Populi favore, & Lætitiâ celebratus est, quam fuerant aut *Regis* in Civitatem Ingressus, aut ejusdem Coronatio: Quod *Rex* notavit potius quam probavit. Verissimum enim est, quod per totam deinceps vitam suam, quamdiu *Regina* in vivis esset (nam illa prior diem suum obiit) haud quaquam se pro Marito nimis indulgente gessit; Licet illa forma amabilis, obsequio facilis, & Puerperiis insignis fuisset. Verum pertinax illa sua, à *Familia Eboracensi*, Animi Abalienatio, tantum apud eum poterat, ut locum reperiret, non solum in Bellis suis, & Consiliis, verum etiam in Cubili & Thoro.

Iam autem *Rex* fiducia plenus, ut Princeps qui Prælio Victor fuisset; Neque à Comitibus suis ullam omnino repulsam tulisset: Quemque adhuc Ac-

clamations & plausus Populi recentes circumstrepebant; Imperium suum in futurum, nihil aliud nisi Ludum fore, & Regni tantummodo Fruitionem sine molestiis, pro certo sibi persuaserat. Nihilominus, ut Princeps Cautus & Vigilans, constitutum apud se habebat, nihil omittere eorum, quæ ad Præsidium & Securitatem suam pertinerent: Cum ea tamen opinione, quod in posterum, Administrationem Regni sui potius cum Voluptate & Alacritate, quam Labore & Anxietate, exercere posset. Itaque indiciis certis edoctus, *Partes* Regni sui *Septentrionales*, non tantum affectu in *Familiam Eboracensem* propensas esse, sed etiam *Memoriæ* ipsius *Richard*i Regis devotissimas, cogitabat *Æstatem* proximam melius insumi non posse, quam si *Provincias* illas ipse perlustraret, *Præsentiaque* sua, & *Majestate* simul ac *Comitate*, *Populi* illarum *Partium* *Animos* sanaret. Verum *Rex* in *Fortunæ* suæ *Supputatione* & *Calculis*, *judicio* suo magnopere falsus est, quæ, per multos annos continuos, variis fluctibus & tempestatibus agitata est & quassata. Quamprimum enim *Lincolniam* venit (ubi *Festum Paschatis* cele-

celebravit) certior factus est, *Baronem Lovellum*, *Humphredum* & *Thomam Staffordos* (qui antea apud *Colcestriam*, *Afyli* privilegio se muniverant) ex *Afylo* crepisse; sed quem locum petissent, neminem scire. Quem Nuncium *Rex* aspernatus est, & *Eboracum* usque iter perrexit. *Eboraci* cum esset, recentior & certior accurrit Nuncius, *Baronem Lovellum*, cum *Copiis* magnis, prope adesse. *Staffordos* autem in *Comitatu Wigornensi* *Arma* cepisse, & ad *Vrbem Wigornia* prope accessisse, eamque oppugnare in animo habere. *Rex*, utpote Princeps magni & profundi iudicii, non multum his Nunciis commotus est: Putabat enim, illas *Copias*, *Prælii* apud *Bosworthum* reliquias quasdam esse, neque ad *Caussam Familiae Eboracensis* quicquam pertinere. Magis autem sollicitum eum habuit *Copiarum* Delectus, quibus resisteret *Rebellibus*, quam ipsorum *Rebellium* *Debellatio*, Cum in medio *Populi* sibi suspecti veluti obsessus esset. Sed cum *Res* moram non pateretur, magna celeritate *Copias* coëgit (quæ contra *Lovellum* mitterentur) ad tria *Millia*, male armatas, sed bene animatas (*Paucis* co-

rum ex ipsius Aula & Comitatu delectis, Reliquis vero ex Colonis & Famulis illorum, quos sibi fidos expertus est) sub ductu *Bedfordia Ducis*; Et pro more suo, quo veniam & gratiam, potius ante Pugnam quam post, impertire solebat, eidem *Duci* potestatem dedit, Condonationem præteritorum promulgandi, iis qui statim Arma deponerent, & se dederent: Quod *Dux*, quamprimum ad Castra *Lovelli* appropinquasset, præstitit. Nec *Regem* fefellit expectatio sua, *Heraldi* enim pro *Tormentis Bellicis* erant. Siquidem *Baro Lovellus*, hac Re perculsus, & Militibus suis diffusus, in Comitatum *Lancastria* fugam cepit; & ad tempus apud *Thomam Broughtonum* Equitem Auratum, latitans, in *Flandriam*, ad *Ducissam Burgundia Margaretam*, post trajecit. Milites autem ejus, à *Duce* suo deserti, confestim *Duci Bedfordia* se submiserunt. *Staffordi* quoque, & eorum Copiæ, audito quo loco Res *Lovelli* essent, (in cuius successu spem maximam collocarant) etiam ipsi plane desperarunt, & fugam capefferunt: Fratibus duobus ad *Colnhamiam*, Oppidulum prope *Avingtoniam*, in Asylum se recipientibus:

Sed

Sed inspecta ejus loci Charta Privilegii, per Iudices de *Banco Regis*, atque ad Proditores minime extendere judicata, *Humphredus* apud *Patibulum* de *Tiburne*, supplicio affectus est: *Thomas* autem, utpote à Fratre natu majore allecto, ignotum est. Sicque Rebellio hæc, ut Nubecula quædam, transiit: Atque Rex, Fœcibus & Fermento *Partium Septentrionalium* aliquantum expurgatis, quæ prius in eum non bene animatæ erant, *Londinura* rediit.

Septembri sequenti, *Regina* Filiunus suum Primogenitum peperit; cui Rex (in Honorem Stirpis veterum *Brittonum*, à qua ipse erat oriundus) *Arthuris* Nomen indidit; Prænomen secutus illius prisci *Regis Brittonum*; In cujus Rebus gestis asserendis, satis invenitur in Historia vera, & Monumentis antiquis, quod illum, demptis Fabulis, magna gloria regnasse testetur. Infans robustus erat, & corpore validus, licet octavo Mense editus esset, de quo Medici & Astrologi male ominantur.

S Ecutum est hoc Anno, qui erat *Regis* Secundus, mirum quoddam Facinus, & audacia plenum; quodque Sta-

tum *Regis & Regni* vehementer perturbavit: De quo, Narrationes, quas in manibus habemus, adeo nudæ sunt & jejunæ, ut rem relinquunt vix credibilem: Non tam, ob Eventus naturam (Ejusmodi enim Accidentia in Rerum Memoriam non raro reperiuntur), sed propter peculiare quædam Rei Circumstantias; præsertim sub initiis. Iudicium igitur faciemus, de hoc Negotio, ex Rebus ipsis, quatenus sibi invicem Lucem præbeant, Veritatem tanquam ex Minera effodientes. *Rex* in Regno suo novus erat, contraque opinionem suam, etiam & meritum, magna apud populum Invidia, & Odio, flagrabat. Radix hujus Invidiæ plane erat, sedula ejus & continua *Familia Eboracensis* Depressio, quam Corpus totius Regni favore adhuc prosequabatur. Hoc Animos Populi indies à Rege magis magisque avertēbat; præsertim cum viderent, *Regem*, post Nuptias suas, & Filium ex illis Nuptiis natum, nihilominus Coronationem *Regina* suæ (quæ conjunctim cum Coronatione propria ab omnibus prima erat expectata) adhuc distulisse; ne Matrimonialis quidem Coronæ Honore eam dignatum. Neque enim se-

cuta

cuta est Coronatio *Regina*, nisi post duos Annos; postquam scilicet Pericula *Regi* pro Præceptis fuerunt, quid agendum sibi esset, edocentia. Invaluerat autem Invidia multo magis, postquam rumor increbuerat (sive casu volitans, sive Malitia Hominum male animatorum sparsus) *Regem* constituisse *Edwardum Plantagenistam*, clanculum, in *Turri Londinensi*, necare: Cujus casus, tantam habebat, cum casu Liberatorum *Regis Edwardi*, similitudinem cum Sanguinis ipsius Propinquitas, par Ætas, Locusque ipse *Turris*, illius Cruelitatis Memoriam refricarent; ut in *Regem*, odiosissimam quandam Opinione, & Famam concitaret, ac si ipse alter *Rex Richardus* futurus fuisset. Etiam illud Murmur, adhuc sopitum non erat, ex *Regis Edwardi* Filiis saltem alterum superstitem esse. Qui quidem Rumor, ab iis qui rebus novis studebant, artificiose & occulto fovebatur. Neque vero in *Regis* Ingenio & Moribus, inerat aliquid ad dissipandas istiusmodi Caligines commodum; verum è contra, ita se gerere consueverat, ut Dubitationes potius injiceret, quam compesceret. Atque ex his, Fomes præparatus

paratus est Scintillæ: Quæ quidem tantum rerum omnium datura Incendium, ab initio despicabilis fuit.

In *Oxonia* vivebat *Sacerdos* quidam, astutus & vafer, *Richardus Simon* vocatus, cui erat Pupillus, Pistoris Filius, dictus *Lambertus Simnellus*, Ætatis circiter quindecim annorum: Puer quasi venerabilis, multum in Ore & Aspectu præ se ferens Majestatis, & Decoris. *Sacerdos* iste in Cogitationem quandam male-sanam incidit (dum Sermones Hominum avidè imbiberet, & in Episcopatum aliquem amplum se promotum iri speraret) ut Adolescentulum illum, ad Filii Secundi *Regis Edwardi* (de quo opinio erat eum in Turri fuisse trucidatum) personam induendam & simulandam, subornaret: Et paulo post (nam inter Remagendam, Consilium suum, quatenus ad Personam, mutavit) ad *Edwardi Plantagenista*, tum in Turri detenti, Personam repræsentandam: Et in omnibus, quæ ad fidem faciendam conducere, eum egregie instruxit. Hoc erat illud incredibile, de quo prius diximus: Non quod fictarum Personarum Ludibria, ad Regnum adipiscendum subornarentur; (Etenim
Tem-

Temporibus antiquis, & recentioribus, hoc interdum contigerat) Neque quod in Mentem venire potuisset, Homini tam vili & abjecto, ut tantam Rem susciperet, & amplecteretur; (Etenim magnæ Cogitationes, & sublimes, quandoque in infirmæ Conditionis Homines influunt, præsertim quando inebriati fuerint Vulgi sermonibus:) Sed hoc (inquam) illud est, quod minime videtur probabile; *Sacerdotem* istum, cui omnino ignota erat Persona vera, ad cujus exemplar Persona falsa efformanda esset, ullo modo in Animum inducere potuisse, ut Actorem Fabulæ suæ edocere speraret, vel Gestu externo; vel in præteritis Vitæ suæ & Educationis Actis & Accidentibus recensendis; vel in idoneis Responsis ad Quæstiones, quas verisimile erat ei propositas fore; vel similibus; ulla ex parte, ad vivum, Imaginem ejus, quem personandum susceperat, commode exprimere. Etenim Puero isti, personare non contingit eum, qui è Cunabulis diu ante subreptus fuerat, aut in prima Infantia asportatus; verum Adolescentulum talem, qui usque ad Ætatem decem fere annorum, perpetuo in Aula Regia

Regia fuerat educatus, ubi Oculi innumeri eum conspexissent. Rex enim *Edwardus*, Cædis Fratris sui *Ducis Clarentia* conscientia morsus, Filium ejus (de quo nunc loquimur) in integrum restituere sane noluit, ut *Dux Clarentia* esset, sed tamen eum Comitem *Warwici* creavit; Honore, qui ex parte *Matris* ad eum pertinebat, resuscitato: Eumque, dum vixit, honorifice admodum tractavit; Licet *Richardus Tertius* eum postea in Custodia habuerat. Adeo ut plane fieri nequiverit, quin aliqua Persona ex Eminentioribus, cui *Edwardus Plantagenista* specialiter & familiariter notus fuisset, negotio præsideret, à qua *Sacerdos* Mandata reciperet. Quod vero maxime probabile est, (si quis ex Actis præcedentibus & subsequenter Rem recte æstimet) huc redit, ut Persona quæ talem illam ordineretur & texeret, statuenda sit *Regina Vidua*, Fœmina Negotiatrice, & Pragmatica, quæque Civilibus Rebus tractandis insueta erat. Sane in illius Conclavi, felix illa Conjuratio in *Richardum Tertium*, pro Rege *HENRICO*, inita, tractata, & agitata est; (Id quod Rex optime noverat, & fortasse ni-

se nimis alte reconsiderat.) Illa etiam, hoc tempore, Regi erat infensissima, eo nomine, quod putaret Filiam suam (ea qua Rex insisteret via) non promotam, sed depressam. Nemo autem proculdubio, tanta cum rerum notitia, Scenam istam totam ornare, æque ac illa, poterat. Neque tamen Consilium ejus erat, nec etiam cæterorum ex prudentioribus, qui huic Machinationi favebant, & vires subministrabant, ut Idolum istud revera Corona potiretur, sed illius periculo, viam ad ruinam Regis aperire: Quo peracto, singuli diversas intra se spes & Consilia fovebant. Huic conjecturæ maxime illud suffragatur, quod quamprimum Conjuratio ista maturuerat, & eruperat, Rex ita afficiebatur, ut *Reginam* illam repente in Monasterio de *Bermondsey* concluderit; omnesque Fortunas ejus & Reditus Fisco applicarit; Hocque ordinavit, per Concilium & Conventum quendam, ostiis clausis habitum, absque Processu aliquo legali, exili admodum & longe petito usus Prætextu; *Quod nempe Filias suas, ex Asylo, in potestatem Regi RICHARDO, contra promissum suum, tradidisset.* Ex quo genere procedendi, etiam
à prin-

à principio, pro nimis severo, & plane irregulari habito, tam quoad materiam, quam quoad formam, valde probabiliter concludi possit, Accusationes graves contra illam *Reginam* prodiisse, quas Rex, propter Rationes Status, & ad vitandam Invidiam, publicare noluit. Non levi etiam Argumento fuit, Secreti aliquid latuisse, & Examinations suppressas & cohibitas fuisse, quod *Sacerdos* ipse *Simon*, postquam comprehensus esset, ad supplicium nunquam palam productus fuisset, imo nec in publicum Iudicium tractus, (sicut compluribus ex Clero, ob proditiones minus atroces, contigerat) sed tantum in Gurgustio quodam incarceratus mansisset. Accedit, quod post mortem *Comitis Lincolnia* (ex *Familia Eboracensi* Viri principalis) qui in prælio *Stokensi* occisus fuerat, Rex hoc Pectoris sui Arcanum, quibusdam ex Consiliariis suis, aperuit; Se mortem *Comitis* ægre ferre, quod ab illo, si vixisset, Intima Periculi sui, & Conjuratiōis contra se factæ, rescire potuisset.

Verum ut ad Narrationem Rei ipsius revertamur, Primo *Simon*, ut diximus, Discipulum suum edocuit, Personam

RICHARDI Ducis Eboracensis, imitari:
 Hoc vero factum est, sub idem tempus,
 quo Fama illa sparsa est; Quod Rex
 constituerat, *Edwardum Plantageni-*
stam, tum in turri detentum, neci tra-
 dere: Quo divulgato, magnum secu-
 tum est Populi Murmur. Sed non mul-
 to post, diverso Rumore ingruente;
 quod nimirum *Edwardus* ille *Planta-*
genista, è Turri aufugisset; Atque simul
 Callidus iste *Sacerdos*, audiens, illum
 charum vulgo fuisse, tantamque ob e-
 jus Periculi depulsionem, lætitiã con-
 ceptam, Personam Larvæ suæ mutavit,
 & in personam *Plantagenista*, tanquam
 magis idoneam, transformavit; Quip-
 pe qui in ore Populi magis erat, &
 Sermonibus tum præcipue jactatus: Si-
 mul concinnius erat, ut post famam
 Fugæ *Edwardi*, hoc quod struebat
 subsequeretur. Attamen, cum secum
 reputaret, minus sibi tutum futurum,
 & Hominum Curiositati & Inquisitio-
 ni magis obnoxium, si Fabulam istam
 hic in *Anglia* egisset, consultius fore
 putavit, si more Scenarum, in Tragœ-
 diis & similibus, magis è longinquo
 Rem ostentaret: Itaque cum Discipulo
 suo in *Hiberniam* transfretavit, ubi Fa-

vor erga *Familiam Eboracensem*, majorem in modum, fervebat. Rex sane, in Rebus *Hibernia* constituendis, minus impiger & providus fuerat; neque Magistratus & Consiliarios suos, in illo regno, mutaverat, aut alios sibi probatos & fidos cæteris immiscuerat, ut facere debuerat; Præsertim cum Inclinationem ejus populi, erga *Familiam Eboracensem*, satis nosset: Quamque etiam lubricus esset ejus Regni status, & ad res novas amplectendas pronus, magis multo quam ipsa *Anglia*: Sed Victoriis suis, & Successibus in *Anglia* confusus, per otium Res *Hibernia*, in ordinem se redacturum, minime dubitabat.

Quamobrem hac Regis socordia factum est, ut sub adventum *Simonis*, cum falso suo *Plantagenista*, in *Hiberniam*, omnia ad Defectionem & Seditionem parata invenirentur, ac si ex composito fere Res transacta fuisset. Primo omnium, adiit *Simon Thomam Fitz*, *Gerardum Comitem Kildaria*, & *Hibernia* tum *Præsidem*; Cujus oculos tanto caligine perstrinxit (partim Sermonum suorum vi & insinuatione, partim Habitu & Gestu Pupilli sui, cujus etiam

ori

ori Majestas quædam Regia insidebat) ut illecebræ illæ, Fumis fortasse quibusdam Ambitionis adjunctæ, ita Comitem affecerint, ut persuasissimum ei esset, verum prorsus illum *Plantagenistam* fuisse. Comes negotium statim communicavit cum proceribus nonnullis, & aliis; Primo quidem, occulto. Eos autem similiter secum affectos perspicuens, de industria rem in publicum exire & spargi permisit; veritus, id quod destinaverat, patefacere, priusquam Populi animos tentasset. Sed si Potentiores alacriter, certe Plebs furiose agebat; Aërium istud Phantasma, incredibili Gaudio & Favore excipiens; partim quod essent in *Familiam Eboracensem* propensissimi; partim ex Gentis ipsius Superbia, ut Regem *Angliæ Regno* dedisse & imposuisse viderentur. Neque vero Scrupulus ille, de Damnatione *Georgii Ducis Clarentia*, istius *Edwardi* Patris, apud eos quicquam valebat; Cum nuper *Regis HENRICI* exemplo didicissent, Damnationes illas legales, Titulo & Prætensioni ad Coronæ fastigium, nullo modo officere. Quatenus vero ad *Edwardi Quarti Filias*, facile innitebantur Repulsæ, quam

quam à Rege Richardo, Hæreditate Regni summotæ, tulissent; Easque etiam, tanquam HENRICI factionis portionem quandam, æstimabant, cum in ejus Manu omnino essent. Adeo ut mirabili consensu, & plausu, & magna omnium ordinum frequentia, *Plantagenista* iste Fictitius, ad *Castrum Dublinense* adductus esset, atque ibi tanquam Rex salutatus, stipatus, & honoratus; Puero satis decore se gerente, nihilque committente, quod Ignobilitatem Generis sui argueret. Quin & paucis diebus elapsis, Rex proclamatus est, per Nomen *Edwardi Sexti*, ne Gladio quidem uno, pro *Causa Regis HENRICI*, evaginato.

Rex nunciis perlatis de Rebellionem ista, tam repentina & inexpectata, plurimum commotus est, duas præcipue ob causas: Prima erat, quod Motus iste illud tentabat, à quo sibi maxime metuebat; Tituli scilicet *Eboracensis Familia* Resuscitationem: Secunda, quod Motus idem contigerat tali loco, quo tuto Personam suam transferre non poterat. Nam partim ex Fortitudine innata, partim ex Suspensione quadam universali, (Nescius & hæsitans
cui

cui fidere secure posset:) Personam suam propriam, ad omnes Motus reprimendos, transferre amabat. Rex igitur Concilium suum convocavit, apud *Cœnobium Carthusianorum ad Shinam*. Quod quidem Concilium admodum secreto habitum est; At decreta ejus, quæ in publicum statim prodierunt, tria fuerunt.

Primum erat, ut *Regina Vidua* (sicut antea obiter dictum est) eo quod contra Pactum, & Fidem suam iis præstitam, qui cum ea, de Matrimonio Filix suæ *Elizabetha* cum HENRICO ineundo, contraxerant, eam nihilominus ex Asylo in manus *Regis Richardi* tradidisset, *Cœnobia Monialium de Bermondsey* includeretur, utque Fortunæ & Reditus ejus omnes Fisco cederent.

Secundum erat, ut *Edwardus Plantagenista*, tunc temporis in Custodia Turris arcta habitus, modis omnibus, qui excogitari poterant, maxime publicis & notoriis, Populo monstraretur. Hoc eo spectabat, partim ut Rex illa, quam apud Populum subierat, Invidia exoneraretur, de nece clandestina *Edwardi*: Sed præcipue, ut omnibus liquido detegerentur, eorum quæ in *Hi-*

bernia acta sunt, Levitas & Impositura; quodque revera *Plantagenista* quem colebant, Idolum & Res Fictitia tantummodo esset.

Tertium erat, ut denuo publicaretur *Remissio Generalis Anteaكتورum*, iis, qui intra diem præfixum, delicta sua revelare vellent, & se *Regiæ Clementiæ* submitterent: Utque *Diploma Remissionis*, verbis tam largis & amplis perscriberetur, ut nullum prorsus Genus Altæ Proditionis (vel in *Regis* ipsius Personam) exciperetur. Quod licet mirum videri posset, attamen *Regi* prudenti & sagaci probabatur; Qui satis sciret, maxima sibi Pericula, non à Proditionibus levioribus, sed ab atrocioribus imminere. Ista vero *Regis* & *Concilii* sui Decreta, statim executioni mandata sunt. Ac primo *Regina Vidua*, in *Cænobio Monialium* apud *Bermondsey*, conclusa erat, & Fortunis omnibus exuta. Quod res mirabilis Populo visa est: Fœminam infirmam & calamitosam, quod Tyranni Minis & Promissis succubisset, idque post tantum temporis spacium elapsum, (quo Rex nullum Offensæ, aut Animi exulcerati Signum ostendisset) multo autem magis, post tam felix

Matri-

Matrimonium inter *Regem & Filiam* suam, cum Prole Masculina suscepta, à Rege tam subito mutato, aut tam tarde Sensus suos aperiente, tanta cum severitate tractari.

Regina ista, inter Exempla Fortunæ insigniter inconstantis, & Adversa cum Prosperis sæpe alternantis, reponi possit. Primo à Supplici afflicta, & Vidua desolata, assumpta est in Thorum *Regis*, *Regis*, inquam, *Cælibis*, quique inter viros Ætatis suæ fuerat pulcherrimus. Etiam, in ipso *Regni Edwardi* Curriculum, miseram subierat Fortunæ aleam, & Felicitatis suæ Eclipsim, ex Fuga *Regis*, & Coronæ suæ amissione temporaria. Insuper, eo nomine fortunata censeretur, quod Prolem ei pulcherrimam egregia cum fœcunditate peperit, atque Amorem ejus Maritalem (Patientia, & Obsequio, & Amorum *Regis* Dissimulatione, aliquantulum adjuta) usque ad finem retinuit. In Cognatos suos, & Sanguinis propinquitate conjunctos, etiam ad Factionem usque propensa fuit: Quæ res apud Proceres ex parte *Regis*, qui *Regium Sanguinem* mixtura illa quasi pollui existimabant, magnam ei Invidiam conflaverat: Quibus

Proceribus *Regii Sanguinis*, se adjunxerat *Dominus Hastings*, magna apud *Regem* Gratia florens, qui licet *Regi* tam charus esset, putabatur per vices, Malitia & Artibus hujus *Regina*, non absque periculo Ruinæ vixisse. Post Mortem *Regis* Mariti sui, veluti Subiectum aliquod Tragædiæ facta est; Cum vitam eousque produxisset, ut videret Fratri suo caput amputatum; Utrosque Filios suos Regno privatos, Spurios declaratos, & crudeliter interfectos. Attamen inter has tam acerbas Calamitates, Libertate sua, Dignitate, & Fortunis fruebatur. Verum postea demum, Rota aliquantulum in prospectum versa, cum *Regem* in *Generum* nata esset, & facta *Avia Nepotis Masculi*. Nihilominus (ob Causas obscuras & incognitas, & sub Prætextibus non minus admirandis) præcipitata est, & mundo exulavit, in Monasterio clausa, ubi periculosum pene erat eam invisere. In quo paulo post vitam finivit. *Regis* tamen jussu, juxta *Regem* Maritum suum, *Windsoria* honorifice sepulta fuit. *Collegium Reginale* apud *Cantabrigiam* fundavit. Hoc rigore, *Rex* magna apud populum suum incurrit obloquia; Quæ tamen,

tamen, tam ob Rationes status, quam ob Confiscationem tam amplam, ei redita sunt dulciora.

Sub idem tempus, *Edwardus Plantagenista* verus, in die Dominico, per universas *Londini* Plateas principales, ductus est, ut à Populo spectaretur. Et post Spectaculum Populi in Plateis, solenni Processione Templum *D. Pauli* ingressus est, ubi & frequens Populi Multitudo convenerat. Atque simul apposite & decore provisum est, ut complures ex Nobilitate, & alii Gradus Eminentioris (maxime ex iis qui *Regi* suspecti essent, quique Speciem & Personam *Plantagenista* optime nossent) Sermones cum Adolescente, inter eundem, familiariter conferrent. Atque hoc *Regis* prudentissimum Remedium, Malum illud *Hibernia* plane discussit, apud Populum *Anglia*; Præsertim eam Populi partem, quæ Errore, non Malitia, Toxicum illud hauserat; In *Hibernia* tamen, ubi non dabatur à Facinore in tantum aucto Receptus, parum aut nihil valuit: Sed contra, ultro Imposturam totam in *Regem* retorserunt; Et sermones serebant, *Regem*, ut verum *Regni* Hæredem depelleret, & Mundo

Fucum faceret, & Hominum imperitorum Oculos fascinaret, Adolescentulum supposititium, in similitudinem *Edwardi Plantagenistæ*, ornasse, eumque Populo monstrasse, ne abstinendo quidem à sacris Processionis Ritibus, quo majorem Fabulæ fidem conciliaret. Circa idem quoque tempus, Edictum de *Remissione Generali* promulgatum est: Simul etiam *Rex* multam adhibuit diligentiam, ut Portus Regni clauderentur, ne Fugitivi, Rebus præsentibus infensi, aut suspecti, Mare trajicerent, in *Hiberniam* aut *Flandriam*.

Interim Rebelles *Hibernia*, nuncios, tam in *Angliam* quam *Flandriam* clam miserant qui utrobique loci, res haud parvi Momenti transegerant. In *Anglia* enim, in partes suas pertraxerant, *Ioannem Comitem Lincolnia*, *Ioannis Poli Ducis Suffolcia* Filium, ex *Elizabetha Edwardi Quarti* Sorore. Comes iste Spiritus altos & elatos gerebat, simulque strenuus erat, & ingenio pollens, & sublimibus jampridem Cogitationibus insueverat. *Richardo* enim *Tertio* constitutum erat, odio Fratris ejus utriusque, (*Regis Edwardi*, & *Clarentia Ducis*,) atque eorum Stirpis (cum scilicet

San-

Sanguine amborum Manus suas imbuisset) Posteros eorum, sub variis & falsis Prætextibus (de quibus antea diximus) Successione in *Regnum* privare, atque *Comitem* istum (si ipse sine Liberis discederet) in *Regem* destinare. Neque hoc *Regem* latuerat, qui propterea Actiones ejus secreto observabat. Verum cum Populi Invidiam, ob Incarcerationem *Edwardi Plantagenista*, jam degustaverat, consultum non putabat, hujusmodi Invidiam accumulare, per Incarcerationem *Comitis Lincolnia*; Quin & rebus suis conducere putabat, illum tanquam alterius Rivalem conservare. *Comes* autem *Lincolnia*, Rebellionis *Hibernia* ut particeps fieret, movebatur, non quod leviter inniteretur iis, quæ ibi gesta erant, instar Bullæ fragilis evanida, sed Literis à *Margareta* de *Burgundia* receptis; In cujus Suppetiis auxiliariis, atque ipsa Declaratione quod in partes descendisset, plus longe Ponderis erat, tum quoad Famam, tum quoad vires ipsas. Neque *Comes* Negotium repulit, quod sciret præensum *Plantagenistam* Idolum merum, & nihil amplius esse: Sed contra lætabatur, eum falsum potius, quam verum *Plantageni-*

stam fuisse: Quod cum satis sciret fal-
 sum *Plantagenistam* sponte in Fumos
 abiturum, verum autem *Regis* Consiliis
 pessum iri, secum reputaret, aditum si-
 bi ad Regnum proprio Titulo & Iure
 patefieri posse. Hæc animo agitans, se-
 creto in *Flandriam* transfretavit, quo
 paulo ante appulerat *Dominus Lovellus*,
 qui Consiliorum suorum veluti Procu-
 ratorem in *Anglia* reliquerat *Thomam*
Broughtonum, Equitem Auratum, qui
 in *Comitatu Lancastria* magnas Clie-
 telas, & multos Sequaces habebat.
 Nam paulo ante (ut supra diximus) cum
 prætenfus *Plantagenista* primo in *Hi-*
berniam receptus fuisset, Nuncii clan-
 destini ad *Margaretam* missi fuerant,
 eam de Rebus jam in *Hibernia* gestis
 certiore facientes; ejus Auxilium in
 Causa (ut ipsi dicebant) tam pia & ju-
 sta, & cujus initiis Deus tam manifesto
 affuisset, implorantes; Cum Promissis
 & Protestatione, omnia deinceps Arbi-
 trio ejus permessa fore, tanquam supre-
 mæ ejus Actionis Patronæ & Protectri-
 cis. *Margareta*, *Edwardo Quarto* So-
 ror fuit secunda; Etiam *Carolo Burgun-*
dia Duci, *Strenuo* Cognominato, secun-
 da Uxor; Ex quo cum nullos Liberos sus-
 cepif-

cepisset, magnam curam, cum insigni Benevolentia Affectu, *Philippi & Margareta* (prioris Mariti Nepotum) Educationi impendit. Id quod magnum ei Amorem & Auctoritatem apud Belgas conciliavit. Princeps hæc Animo virili, Malitia autem Muliebri, prædita; The-
sauris quoque non exiguis affluens, propter Dotis suæ Amplitudinem, providamque ejus Dispensationem: Et ipsa Liberos exors, curisque aliis fere soluta; pro fine Consiliorum suorum sibi proposuerat, ut videret in Solio *Regni Anglia*, *Familiam* suam iterum collocatam; HENRICUM autem, tanquam Metam sibi posuerat, ad cujus Ruinam, omnes Actiones suæ tenderent, & collimarent: Adeo ut ex ejus Consiliis, (tanquam ex pharetra,) Turbæ per multos Annos excitatæ in *Regem*, emissæ fuerint. Tanto autem flagrabat, adversus *Familiam Lancastria*, & præcipue in *Regis* Personam, odio, ut neutiquam per *Familiarum*, in Nepti sua, tam Honorificam Conjunctionem, mitigaretur; Sed contra, ipsam Neptem suam odio haberet, quod suis Nuptiis, *Regi* ad Regnum adipiscendum, & in se stabilendum, aditum patefecisset. Magno

igitur & vehementi Animi Impetu, oblatam à Rebellibus Occasionem arripuit, eorumque Postulatis annuit: Et Consilio habito cum *Comite Lincolnia*, & *Domino Lovello*, & aliis, decretum est, ut Proceres illi duo, cum Cohortibus Mille *Germanorum*, (qui omnes erant Veterani,) sub ductu *Martini Swarti* (Duce forti & in Militia experto) in *Hiberniam* se conferrent, ad novum *Regem*: Magna siquidem in spe erant, quando Actio illa Regalitatæ planæ constitutæ & fixæ speciem habuisset, & *Comitis Lincolnia*, veluti Secundæ Personæ, nec non Copiarum exterarum in auxilium submissarum, reputatione aucta esset, fore ut harum rerum fama animos adderet illis, qui in *Anglia* partibus suis favebant, ut præsto essent cum Auxiliis, quo tempore Exercitus in *Angliam* transvectus esset. Insuper, & hoc decretum est, ut si res successisset, Supposititiis ille *Plantagenista* deponeretur, & verus reciperetur. In qua tamen Actionis Periodo, *Comes Lincolnia* privatas suas spes fovebat. Postquam Copiæ istæ, ex *Flandria* in *Hiberniam* venissent; & Partium Confidentia, ex conspectu mutuo, & Exercitus

citus justi jam in unum Corpus coacti
 facie, mirum in modum crevisset; de
 Successu minime dubii, sibi magna pol-
 licebantur, ac secum Sermonibus &
 Colloquiis jactabant, se copiis multo ma-
 joribus instructos, ad Regnum HEN-
 RICHI subvertendum proficisci, quam
 idem HENRICUS, ad Regis Richardi Re-
 gnum subvertendum, fecisset: Quodque,
 si nullus adversus se Gladius strictus esset
 in *Hibernia*, Conjectura ex eo recte ca-
 pi posset, Gladios etiam in *Anglia* ci-
 to aut vaginis conditos, aut repulso-
 fore. Primo autem jactantia quadam,
 ob tantas copiarum Accessiones, Regem
 suum novum, in *Ecclesia Cathedrali Du-
 blinensis*, coronaverunt; qui antea Pro-
 clamazione tantum Rex declaratus e-
 rat; Tum vero Concilium habuerunt
 de iis quæ ulterius agenda erant. In
 quo Concilio, etsi opinabantur non-
 nulli, quod consultissimum foret, res
 in *Hibernia* primum constituere, illam-
 que Regionem pro belli Sede deligere,
 eoque Regem ipsum HENRICUM, neces-
 sitate Belli compulsam, pertrahere; (Ex
 cujus absentia sperabant, haud parvos
 Motus & Mutationes in *Anglia* secutu-
 ros:) nihilominus quia Regnum *Hi-*

bernia inopia laborabat, unde Exercitum alere, & *Militibus Germanis* Stipendia solvere, nullo modo possent; Quia etiam studia & Vota *Hibernicorum* atque generaliter militum (Qui in statu rerum tumultuario, potius Duces suos regere, quam ab illis regi consueverunt) magno impetu & cupiditate multa ferebantur, Spoliis *Regni Angliae* se ditandi; in eam sententiam itum est, ut Copias suas, quanta fieri posset celeritate in *Angliam* transferrent. Rex interim, qui cum primum audierat, quid in *Hibernia* gestum esset, haud multum commotus est, sed sperabat se nullo negotio Copias *Hibernicas* (tanquam Avium gregem) Lapidis jactu dispersurum, atque Examen istud Apum, cum Rege suo, veluti Tinnitu & Cymbalis abacturum; Cum postea certior factus esset, *Comitem Lincolniam* se partibus adjunxisse, atque *Ducissam Margaretam* Factioni praesidere, periculum vere aestimare coepit; atque tanquam ea, quae oculis cernuntur, prospiciebat, Regnum suum iterum in Discrimen venturum, Sibi que necesse fore rursus de eo dimicare. Ac primo, antequam audisset *Comitem Lincolniam*, e

Flan-

Flandria in *Hiberniam* profectum, con-
 jiciebat fore, ut à duabus simul Regni
 partibus oppugnaretur: videlicet ad
 Orientalem *Anglia* Plagam, facta In-
 vasionem à copiis è *Flandria*; atque ad
 Occidentalem Plagam versus Septen-
 trionem, à Copiis ex *Hibernia*. Itaque
 postquam mandasset, ut Delectus Mili-
 tum in utriusque Partibus haberentur,
 & duos constituisset Strategos, *Iasp-
 arum Ducem Bedfordia*, & *Ioannem Co-
 mitem Oxonia*, (in Animo habens, etiam
 in propria Persona adesse, ubi Occasio-
 nes ejus præsentiam maxime require-
 rent) nullam tamen eo ipso tempore
 Invasionem exspectans (cum Hyems
 jam adulta esset) Iter suum instituit
 versus *Suffolciam* & *Norfolciam*, ut eas
 Provincias confirmaret. Postquam au-
 tem ad *Sancti Edmundi Burgum* venis-
 set, accepit, *Thomam Marchionem Dor-
 cestria* (qui unus ex Pignoribus fuerat
 in *Galliis*) ad ipsum properare, ut se à
 quibusdam Accusationibus, contra se
 exhibitis, purgaret. At licet *Rex Au-*
rem ei benignam reservaret, erat tamen
 Conditio Temporis tam periculosa, ut
 statim miserit *Comitem Oxonia*, qui ob-
 viam ei factus, ad *Turrim Londinensem*

illum perduceret: Verbis tamen gratiosis eum permulceret, & postularet, ut Ignominiam illam non ægre ferret, quia nihil à Rege periculi ei imminerebat; Quin & hanc rem ei præsidio fore, ut nec Rebus Regis, nec Fortunis propriis quicquam nocere posset: Et quod in Regis Manu semper futurum esset (postquam ab iis, de quibus insimulabatur, se purgasset) Honorem ejus refarcire.

A Burgo Sancti Edmundi, ad Civitatem Norwici perrexit. Inde tanquam in Peregrinatione quadam sacra *Walsinghamia* Templum, *Virgini Mariae* dicatum, & multis miraculis celebre, visitavit; & vota pro Salute sua nuncupavit: Atque inde, per *Cantabrigiam*, *Londinum* reversus est. Post paucos dies, Rebelles *Hibernici* cum Rege suo (sub ductu *Comitis Lincolnia*, *Comitis Kildaria*, *Domini Lovelli*, & *Swarti* Præfecti Cohortis) ad *Fouldriam* in Comitatu *Lancastria*, appulerunt; Ad quos statim se contulit *Thomas Broughtonus* Eques Auratus, cum exigua admodum Manu *Anglorum*. Rex per hoc jam certus, Procellam istam non diruptum iri, sed in unum Locum casuram, Co-

Copias satis amplas coëgerat; Atque ipse, assumptis etiam duobus, quos delegerat, Strategis, (nempe *Duce Bedfordia*, & *Comite Oxonia*) *Coventriam* usque, manum cum iis conferturus, advenerat; Unde turmam Equitum, ad Hostium res explorandas, emisit; utque simul aliquos ex Exercitu eorum palantes interciperet, ex quibus melius scire posset, eorum & Progressus, & Consilia; Quod & factum est: Et si Regi, in ipso Rebellium Exercitu, Exploratores non deessent.

Rebelles versus *Eboracum* iter ceperunt, vastatione Agrorum, & alia violentia Hostili, abstinentes, ut melius in gratiam Populi se insinuarent, & Regis sui decus tuerentur; Qui scilicet, ex vero sensu Animi Regii, calamitatibus Subditorum indoleret. Verum Globulus iste Nivalis, inter volvendum, augmenta nulla suscipiebat. Neque enim Populus ad illos ex ulla parte confluerat: Neque etiam, in aliis Regni partibus, Motus ullus in eorum favorem factus est; Cui rei in causa erat, partim Experimentum, quod jam exhibuerat Rex, moderati Regiminis sui, cum opinione Felicitatis conjunctum;

Par-

Partim, quod odiosa admodum res esset Populo *Anglia*, Regem accipere, humeris *Hibernorum* & *Germanorum* gestatum, & introductum; Ex quibus Nationibus, maxima pars Copiarum Rebellium erat conflata. Neque ab ipsis Rebellibus satis prudenter factum est, ut primo in partes Boreales Exercitum suum ducerent; Nam licet, præteritis temporibus, fuissent illæ Regionibus amicorum suorum Altrices; Tamen iisdem locis Exercitus *Domini Lovelli* dispersus fuit; Atque ibidem, Rex ipse præsentia sua, Populi Animos paulo ante leniverat. At *Comes Lincolnia* spe sua frustratus, (Populum enim ad se certatim conflaturum sibi promiserat, in quo casu in animo ei erat Bellum protrahere) remque jam sine receptu esse satis sciens, decreverat cum *Regis* Copiis, qua poterat celeritate, configere; Itaque versus Oppidum *Newarci* Exercitum duxit, Oppidum sperans se, subito suo adventu, in potestatem suam redacturum. Sed *Rex* paulo ante *Nothinghamiam* venerat, ubi Concilium Castrense convocavit; In quo deliberatum est, an tempus protegere, aut Hostes statim adoriri oportere.

ret? In quo Concilio, *Rex* ipse (qui multas Animo Suspiciones agitabat, quarum Nemo conscius esset) manifesto in eam sententiam propendebat, ut prælio quamprimum decertarent. Verum, hanc Dubitationem repente eximerunt magna Auxilia, quæ in ipso Articulo hujus Consultationis se adjunxerant, partim Literis missis excitata, partim sponte à multis *Regni* Partibus venientia.

Principales autem Personæ, quæ tum in *Regis* Auxilium advolarunt, fuerunt, ex Nobilitate quidem, *Comes Salopia*; & *Dominus Strange*; Ex Equitibus autem, & Nobilibus minoribus, ad Septuaginta Homines, cum Cohortibus suis numerum sex mille Armatorum implentibus, præter Copias, quæ *Regi*, ante eorum adventum, præsto fuerant. Quocirca *Rex*, cum cerneret Copias suas in tantum auctas, magnamque in omnibus, ad pugnam, alacritatem, in eo, quod prius decreverat, confirmatior erat; atque prope Exercitum duxit, ita ut inter Castra Hostium, & Oppidum *Newarci*, se medium sisteret; Nolens eorum Exercitum illius Oppidi Commoditate gaudere. *Comes* neutiquam

tiquam territus, eo ipso die, ad pagum quendam, *Stoke* dictum, perrexit, ibique illa nocte castra metatus est, super *Climvum* cujusdam Colliculi. *Rex* autem, die sequente, *Acie* instruxit in *Campestribus*. Nec minus animose *Comes* de *Colle* descendit, & *Prælium* cum eo conseruit. De quo quidem *Prælio*, *Narrationes*, quæ nunc extant, tam exiles sunt & nudæ, (etsi fuerit *Res* tam recentis memoriæ) ut potius *Successum* *Prælii*, quam *Modum* *Pugnæ* declarent. Ajunt *Regem*, *Copias* suas in tres *Acies* divisisse; Quarum prima *Acies* tantum, *Alis* utrinque bene roborata, reapse pugnauerat, totumque *Exercitus* *Hostilis* impetum sustinuerat: *Pugnam* fuisse atrocem & obstinatam, & per tres horas durasse, antequam *Victoria* in aliquam partem inclinarit; nisi quod, quandoquidem prima tantum *Regis* *Acies* pugnauerat (duabus reliquis *Aciebus* veluti ociose stantibus) *judicium* fieri possit, qualis in fine *successus* *Pugnæ* expectandus esset: *Martinum Swartum*, cum suis *Germanis*, egregie perfunctos esse: Itemque *Anglos*; Neque etiam *Hibernos* officio defuisse, *Animis* aut *Ferocia*; Sed cum essent fere inermes,

Spi-

Spiculis tantum & Ensisbus instructi, in eos potius Occisionem, quam Pugnam fuisse: ita ut furiosa eorum trucidatio, reliquo Exercitui, magno terrori fuisset: Universos autem Duces in Acie cecidisse: Nempe, *Comitem Lincolnia*, *Comitem Kildaria*, *Franciscum* Dominum *Lovellum*, *Martinum Swartum*, & *Thomam Broughtonum*, omnes fortiter præliantes, nec terga vertentes, aut retro cedentes. Tantum de *Lovello* exiit Sermo, quod è prælio fugerit, & *Flumen Trenti* equo transnataverit, sed adversum Littus propter ripæ præcipitium conscendere non potuit, unde in Fluvio submersus est. At alius Sermo eum in Fluvio non relinquit; Sed refert, quod diu post, in Caverna quadam subterranea, vitam produxerit. Numerus Occisorum, ex parte *Hostium*, fuit ad minimum quatuor Millium: Ex parte autem *Regis*, primæ Aciei circiter Dimidium cecidit, præter multos saucios, sed minoris Conditionis Homines. Inter alios Captivos, fuerunt *Supposititius* ille *Plantagenista* (iterum *Lambertus Simnellus* factus) unaque versutus ille *Sacerdos*, ejus *Pædagogus*. *Lambertum* quod attinet, *Rex* vita eum privare noluit; Si-

ve ex Animi Magnitudine, reputans illum instar imaginis tantum Cereæ fuisse, quam alii temperarant, & finxerant; Sive ex alta quadam prudentia, putans eum, si capite plecteretur, nimis prope-
re in Oblivionem iturum; Sin in vivis maneret, futurum eum assiduum spectaculum, & instar Remedii aut Exorcismi adversus ejusmodi Spectra, & Incantationes, temporibus venturis. Itaque receptus est in Famulitium *Regis* in Aula sua, sed vili admodum Loco, in Culina; Adeo ut, insigni humanæ Fortunæ Ludibrio, Veru circumageret ille, qui Coronam gestarat; (Cum tamen Fortuna, post Tragœdiam minime so-
leat Comœdiam, aut Exodium introducere;) Postea autem promotus est, ut esset ex Falconariis *Regis*. Quod vero ad *Sacerdotem*, in Gurgustium quoddam obscurum inclusus est, neque, quid de eo postea factum esset, innotuit: Cum in Natura *Regis* penitus insitum esset, Pericula sua veluti sub Sigillo ob-
signare.

Post Prælium, profectus est *Rex Lincolniam*, ubi Preces solennes, & Gratiarum Actiones, celebrari fecit, pro Salute sua & Victoria. Utque Devotio-
nes

nes ejus plenum suum Circulum complerent, misit Vexillum suum ad Templum *Beatae Virginis Walsinghamiae*, in Oblationem; ibi vota solvens, ubi nuncupasset. Atque hoc modo, ab ista tam insigni Fortunæ Machina (quæ in eum intentata fuerat) liberatus, ad pristinam Animi Confidentiam rediit; Secum cogitans, universa sua infortunia simul in eum irruisse. Verum id contingit, quod Sermo Vulgi, in principio Regni sui, ei ominatus est; Futurum scilicet, *Vt laboriose regnaret, quod Regnum suum, à Morbo Sudorifico initium cepisset.* Sed quamvis Rex se jam in portu navigare putaret, tamen tanta fuit prudentia, ut Fiducia sua providentiam neutiquam obfuscaret, præsertim in rebus non remotis. Itaque tam recentî & inexpectato periculo expergefactus, animo volvebat, quibus modis, tam Rebellionis præteritæ Participes & Fautores eradicaret, quam similium Periculorum Semina in futurum extingueret: Simulque Hominum, male erga res suas Animatorum, Receptacula omnia & Refugia, ubi Rebellionibus suis paulo post vivificandis incubabant, amoveret. Primo igitur, Profe-

ctio-

ctionem novam à *Lincolnia*, in Partes
 Septentrionales, instituit; quamvis re-
 vera hoc iter potius Curiam quandam
 Iudicalem Itinerariam saperet, quam
 alias. Nam ubicunque se contulit, ma-
 gna cum Severitate, & stricta Inquisitio-
 ne; partim Iure Militari, partim via Iu-
 stitiæ ordinaria, animadvertibat in eos,
 qui Rebellioni præteritæ adhæserant, ei-
 que vires præbuerant. Neque Morte ple-
 rosque afficiebat, (cum ipsum prælium
 haud parum cruoris profudisset) sed Mul-
 ctis pecuniariis; Vitæ parcens, Thesau-
 ros autem corrogans. Inter alia ejus ge-
 neris Crimina, sedulo inquisitum est, de
 iis, qui rumorem quendam excitarunt
 & sparserunt, paulo ante Prælium com-
 missum; *Rebelles Prælio vicisse, Regisque
 Exercitum debellatum fuisse, Regemque
 ipsum fugisse.* Unde opinio erat, complu-
 res, qui aliter in *Regis* suppetias venturi
 fuissent, isto Artificio detentos fuisse,
 & perterritos. Quæ quidem Accusa-
 tio, licet Fundamento non penitus ca-
 ruerit, attamen callide & avide à non-
 nullis arrepta erat, qui cum ipsi, ad
Regis partes tuendas, socordes fuif-
 sent, & negligentes, hoc prætextu
 utebantur, ad Teporem eorum & Iner-
 tiam

tiam tegendam. Quam nihilominus Calliditatem, *Rex* deprehendere noluit, etsi eam animo reconderet, quatenus ad Personas quasdam particulares, ut sui moris erat.

Verum quoad Extirpationem Radicum, & *Causarum* Motuum similium, temporibus futuris, cœpit *Rex* sentire, ubi eum *Calceus* suus ureret; Quodque *Depressio Familiae Eboracensis*, in omnibus tanquam *Unguis in Ulcere* esset. Factus igitur jam cautior, neque Pericula amplius contemnere, aut Remedia eorum dedignatione quadam rejicere volens; atque aliquid, quod in hac re *Animos* hominum sanare posset, præstare cupiens, (præsertim in cæremonia quapiam externa) decrevit tandem *Coronationem Reginae* maturare. Postquam igitur *Londinum* reversus esset, quo magna cum pompa, & tanquam *Triumphali*, ingressus est, victoriamque suam, per biduum, sacris obeundis celebrasset; (priore enim die *Templum D. Pauli* adiit, & *Hymnum Te Deum* cantari fecit; *Crastino* autem, solennem *Processionem* habuit, & *Concioni* apud *Crucem Divi Pauli* interfuit) *Regina*, summa cum magnificentia, & splen-

splendidissimo apparatu, apud *Westmonasterium* coronata est, *Novembris* vicesimo quinto, Anno autem Regis tertio; Quæ Coronatio, duos circiter Annos, Nuptias suas insecuta est; *Tanquam Baptisma serotinum, quod Compatres diu expectasset.* Quæ mira & inexpectata Temporis Protractio, sic notata est ab omnibus, ac si Res Stomacho Regis minime grata erat, sed necessitate quadam, & propter Rationes Status, ei fuisset imposita. Paulo post, ut omnibus palam fieret, Serenitatem quandam jam factam, quodque Incarceratio *Thomæ Marchionis Dorcestriæ*, Temporis potius Res quam Hominis esset, idem *Marchio* Libertati restitutus est, absque Examinatione aliqua, aut alia quavis Formula. Sub idem tempus, *Rex* Legationem ad *Innocentium Pontificem* misit, quæ de Nuptiis suis eum certiore redderet: atque insuper referret, *Regem* jam (sicut alterum *Æneam*) ex Fluctibus & diutinis Erroribus *Fortunæ* suæ emeruisse, atque in portum securum appulisse: ac simul *Gratias Sanctitati* suæ ageret, quod Celebrationem Nuptiarum suarum, præsentia Nuncii sui, honorasset, Atque tam
per-

Personam suam, quam Vires Regni, ad Mandata sua exsequenda prolixè offerret.

Legatus autem *Regis*, Orationem habens coram *Papa*, in præsentia Cardinalium, *Regem Reginamque* tanta Verborum grandiloquentia extulit, ut Fastidio eos qui aderant prope enecaret. At postquam ad *Papa* laudes pervenisset, ita eum ad cælos usque elevavit, & deificavit, ut omnia quæ de *Rege & Regina* jam modo dixerat, moderata viderentur & tolerabilia. A *Papa* sane honorifice admodum exceptus est, & multa cum gratia dimissus. Cum enim *Papa* sibi conscius esset socordix suæ, quodque Orbi Christiano prorsus inutilis haberetur, magna affectus est lætitia, quod Nomen suum & Laudes, apud Regna remotiora tam feliciter resonare cerneret. Obtinuit etiam à *Papa*, justam admodum & honorificam *Bullam*, ad Privilegia *Asylorum* (quæ *Regi* tantas molestias pepererunt) in tribus Articulis moderanda.

Primo, ut si quis ex *Asylo* noctu, aut alias clanculum, exiisset, & Maleficii aliquid vel Transgressionis commisisset, ac deinde se in *Asylum* recepisset, *Asyli*

D jure

iure in perpetuum decideret. Secundo, ut licet Corpus ejus, qui in Asylo degebat, à Creditoribus immune esset, tamen Bona, quæ extra Asylum inventa essent, Legi subjicerentur. Tertio, ut si quis ad Asylum, propter Crimen læsæ Majestatis, confugisset, bene liceret *Regi*, Custodes ei intra Asylum ipsum apponere, qui ejus Dicta & Facta observarent.

Rex quoque, in majorem Regni sui Securitatem, contra seditiosos & malevolos Subditos, (quibus Regnum abundare sciebat) qui in *Scotiam* ad libitum aufugere possent; Quippe quæ non sub clavibus erat, quemadmodum erant Regni Portus; Hujus rei Causa, magis quam quod Hostilia ab eo Regno metueret, ante adventum suum *Londinum* (dum apud Oppidum *Novi Castri* maneret) Legatos solenniter miserat ad *Jacobum* Tertium *Scotia* Regem, qui de Pace cum eo tractarent & concluderent. Fuerunt autem Legati, *Richardus Foxus* Episcopus *Exoniensis*, & *Richardus Edgcomb* Eques *Auratus*, Regii *Hospitii* *Contra-rotulator*, qui honorifice apud eum Regem excepti fuerunt. Verum *Rex Scotia*, eodem, quo
Rex

Rex Anglia, Morbo laborans, (licet, ut postea apparebat, magis Atroci & Lethali) hoc est, Subditis malignis, ad tumultus ciendos idoneis, etli affectu proprio, in pacem cum Rege componendam, multum inclinaret; tamen Proceres suos in hac re cognoscens aversissimos, (quos irritare timebat) Inducias tantum in Septennium concessit; In secreto tamen pollicitus, eas Inducias de tempore in tempus renovatas iri, quamdiu uterque *Rex* in vivis esset.

Hucusque *Rex* occupatus fuit, in rebus domi constituendis; Verum circa hoc tempus oblata est occasio, ut foras prospiceret, atque ad res externas Animum applicaret. *Carolus Octavus Galliarum Rex*, Virtute & Fortuna Patris & Avi sui, (*Caroli Septimi, & Ludovici Undecimi*.) Regnum *Francia* acceperat, & opibus florentius, & ipso Territorio amplius, quam multis retro Annis fuerat: Cum redintegratio facta esset, in illis Membris principalibus, (quæ olim, Portiones Coronæ *Francia*, postea autem ab ea avulsæ fuissent; Ita ut jam diu, sub Homagio tantum Coronæ, non in Dominio tenerentur;

cum à Principibus propriis, Iure tanquam Regio, administrarentur) *Andegavia* scilicet, *Normannia*, *Provenza*, & *Burgundia*. Restabat tantum *Britannia*, quæ cum Corona *Francia* uniretur; ut sic Monarchia *Francia*, ad veteres Terminos & Limites proferretur.

Rex Carolus, haud parva flagrabat Ambitione & Cupiditate, illum *Ducatum* recuperandi & re-annectendi. Quæ quidem ejus Ambitio prudens admodum fuit, & pondus insigne habebat; minime certe similis Ambitioni Expeditionum suarum sequentium in *Italiam*. Sub initiis enim Regni sui, Paternis Consiliis regebatur (Consiliis inquam, non Consiliariis) cum Paterejus Consiliariis fere non usus sit, sed ipse sibi pro Concilio esset; nec Virum quenquam prudentiorem juxta se haberet. Atque illum Regem Patrem suum, satis sciebat *Carolus*, Bellis *Italicis* aversum fuisse, & in *Britanniam* oculos suos conjecisse. Multæ erant Res, quæ Animum *Caroli*, spe prosperi Successus, in hac re pascerent. *Dux Britannia* ævo confectus, & Lethargicus; & Mercenariis Consiliariis innitens, quarum tantum *Filiarum* Parens, ex
qui-

quibus altera valetudinaria erat, nec diu superstes futura. At *Carolus* in ipso ætatis flore & Robore jam erat; Et *Populus Regni Francia* pro ratione ejus temporis, Bellicis Copiis, tam quoad Duces, quam quoad Milites, satis instructus; Viris Militaribus, qui in *Bellis Burgundicis* meruerant, nondum absumptis: Pacem etiam cum omnibus vicinis Principibus se colere non ignorabat. Quatenus vero ad illos, qui Consiliis suis perficiendis se opponere possent; *Maximilianum Romanorum Regem*, qui sibi Rivalis futurus esset, (tam pro *Ducatu*, quam pro *Nuptiis Filie*) Pecuniarum indigum sciebat; *Regem* autem *HENRICUM*, tam sibi nonnihil devinctum ob Favores & officia ejus præterita; quam domesticis Turbis implicatum. Erat ei insuper præbita Occasio pulchra & speciosa, quæ Ambitionem suam tegeret, & Belli ansam adversus *Britanniam* porrigeret; Eo scilicet nomine, quod *Dux Britannia*, *Ducem Aurelianensem*, & alios ex Nobilitate *Francia*, (qui contra *Regem Carolum* Arma sumplissent) ad se recepisset. Quocirca *Rex Carolus*, de Bello *Britannia* inferendo certus, satis cognoverat à nul-

lo tam potenter sibi opponi posse, quam
 ab HENRICO: (sive Ratione Status
 permoto, ne Regnum *Francia* in ni-
 miam potentiam excresceret; Sive gra-
 titudine quadam adducto, quod ipse
Duci etiam *Britannia*, non minus quam
 sibi, ob ejus in rebus suis adversis meri-
 ta, obstrictus fuisset) si modo ille Par-
 tibus se adjungere vellet. Itaque quam-
 primum *Carolus* audisset, *Regem* victo-
 ria sua in tuto collocatum, statim Le-
 gatos ad eum misit, qui Auxilium ab
 eo peterent, aut saltem ut ne alterutri
 Parti se addiceret. Legati illi *Regem* a-
 pud *Lancastriam* offenderunt, & Lega-
 tionem in hanc sententiam declararunt:
 Primo *Regi* impertiti sunt Successum
Caroli, quem paulo ante contra *Maxi-
 milianum* habuerat, in Oppidis quibus-
 dam, quæ invaserat *Maximilianus*, re-
 cipiendis. Istud autem genus Sermo-
 nis, familiariter præmissum fuerat, ac si
Carolus HENRICUM, non pro Amico
 aut Fœderato exteriori haberet, sed in-
 timo, suorumque tum Affectuum, tum
 Fortunarum Participe. Post istam In-
 sinuationem, ac deinde Gratulationem
Regi ob Victoriâ suam in Rebelles fa-
 ctam, ad rem de qua missi erant perve-
 nerunt;

nerunt; significantes HENRICO, Regem suum compulsum esse ad justum contra *Britanniam* Bellum, quod *Dux* Rebelles suos & Hostes declaratos recepisset, & Auxiliis juvasset. Non esse eos, humiles aut Calamitosos Supplices, qui in *Britanniam* ad Auxilia imploranda aufugerint, sed tam eminentes Viros, ut liquido pateret, Consilia eorum, non ad Fortunarum propriarum præsidium, sed ad Regis Fortunas infestandas & invadendas, spectare: Cum Caput eorum esset, *Dux Aurelianensis*, primus Regii Sanguinis Princeps, & Persona ab ipso Rege secunda. Ideoque si res recte perpenderetur, Bellum merito judicari posse, ex parte Domini sui, potius Defensivum, quam Offensivum; utpote quod omitti non poterat, si status proprii conservatio sibi curæ esset: Neque profecto primum Ictum, Bellum constituere Invasivum (quem Princeps prudens nullus expectare vellet) sed primam Provocationem, aut saltem primam Præparationem. Imo Bellum hoc, magis Rebellium Suppressionem sapere, quam Bellum cum Hoste legitimo; Cum Res huc redierit, quod Subditi Regis (Proditores) à Duce

Britannia, Regis Feudatario, protegerentur. Satis scire Regem HENRICUM, quam perniciosi Exempli res sit, si Principes vicini Rebellium patrocinia susciperent, contra Ius Gentium & Fœderum. Neque tamen ignorare Regem suum, quod Rex HENRICUS, in Rebus suis Adversis, multis & opportunis Ducis *Britannia* officiis, nonnihil obligatus fuisset; Neque ex altera parte dubitare, quin Rex HENRICUS non oblitus esset, quam promptus Rex suus fuisset, in Auxiliis ei submittendis, Cum Dux *Britannia*, & Consilarii ejus Mercenarii eum destituisent, & tantum non prodidissent: Quodque haud parvum subesset discrimen, inter Officia quæ Rex suus, & ea quæ Dux *Britannia* præstiterat; Cum Ducis *Britannia* Consilia, ex rationibus utilitatis, & emolumentis, manare possent; contra vero ea, quæ Dominus suus contulerat, nulli alii causæ, quam Amori, & sincero Affectui tribui possint; Eo quod, si res hæc, ad amussim politicam examinata esset, longe fuisset rebus suis consultius, ut Tyrannus in *Anglia* regnaret, odio populi & turbis expositus, quam talis Princeps, cujus virtutes non poterant.

rant non magnum & potentem cum
 reddere, quodcumque cum Rerum
 suarum compotem fieri contigisset. Sed
 quomodocumque se res haberent, quo-
 ad Obligationis respectum, quem *Rex*
Duci Britannia debere videretur: tamen
Regem suum adduci non posse, ut cre-
 deret, *Regem* HENRICUM, ab eo quod
 justum est declinaturum, aut in causam
 tam iniquam descensurum. Itaque cum
 Bellum istud, quod *Regi* suo gerendum
 erat, nihil aliud esset, quam ut se à pe-
 riculis imminentibus liberaret, sperare
Regem suum, HENRICUM, non minore
 studio & Affectu, ad Conservationem
 Status ejus concursurum, quam ipse
 HENRICO, ad adeptionem Regni sui,
 concurrisset. Saltem non dubitare, quin
 Rex HENRICUS, pro sua in pacem pro-
 pensione, quam semper præ se tulerat,
 Spectator tantum Belli futurus esset, &
 inter Partes Neutralis; Neque enim
 posse Dominum suum, nisi iniquus foret,
 à *Rege* postulare, ut partem Belli
 capefferet, qui tam nuper à Seditio-
 nibus & Motibus intestinis cœperat re-
 spirare. Verum de Mysterio illo Re-
 unionis *Britannia* ad Coronam *Francia*,
 sive per Bellum, sive Nuptias cum Hæ-

rede *Britannia*, ne verbum quidem; Legati enim hoc, veluti Scopulum quendam, exhorruerunt; Satis scientes illud postulatis suis maxime obfuturum. Sed è contra Sermonibus suis, quasi obiter inseruerunt; *Regem* suum, apud se omnino constituisse, *Filiam Maximiliani* in uxorem ducere: Simul & HENRICUM credere voluerunt, *Regem* suum totum in eo esse, ut Expeditionem in persona propria, in *Italiam*, ad Ius suum ad Regnum Neapolitanum armis vindicandum, susciperet; Quæ omnia eo spectabant, ut HENRICUM, ab omni Suspensione abducerent, *de Bello Britanico*, nisi quatenus ad restinguendam Flammam, quam in Regnum proprium alias grassaturam merito formidaret, conductorer.

Rex negotio, cum Concilio suo sanctiore, communicato, Legatis in hunc modum Responsum dedit. Primo autem, (quod Legati fecerant,) comitatem quandam verborum præmisit, inquiens; Se magna lætitia affectum, quod *Regem*, Oppida illa è manu *Maximiliani* recepisse, ab illis didicisset. Deinde familiariter eis commemorabat particularia nonnulla, de rebus suis, quamdiu

diu in periculo fuisset, & de victoria postea secuta. Quod vero ad negotium *Britannia*, Rex paucis respondit; *Regem Gallia*, & *Ducem Britannia*, duos esse viros, quibus ante omnes plurimum deberet; Quodque pro magno sibi ipsi infortunio duceret, si res ita inter eos procederent, ut ei non liceret Gratum Animi sui, erga utrumque demonstrare. Quodque nulla alia sibi pateret via, tanquam Principi Christiano, & utriusque Amico communi, qua Fidem suam erga Deum & Homines exsolveret, quam ut se Pacis & Concordiæ inter eos Intercessorem offerret; Eaque inita via, minime se dubitare, quin *Regi* eorum, Status & Honos, minore cum Periculo, minore etiam cum Invidia, conservari possint, quam Bello: Neque ulli se impensæ, aut labori, parsurum esse (imo se veluti in Peregrinationem aliquam facram paratum esse proficisci) ut tam piæ assequeretur Effectum. Ita autem sermonem clausit; Se in re tanti ponderis, quæ sibi hærebat in medullis, Animum suum, per Legatos proprios suis declaraturum; Quos, omni mora seposita ad *Regem Gallia*, in eum finem

missurus esset. Ita Legati *Gallia* domum remissi sunt. Noluit autem Rex, de Re-unionem *Britannia* ad Coronam *Francia*, quicquam intelligere videri; quemadmodum & Legati nullam de ea mentionem fecissent; Nisi quod Rex, verbo illo *Invidia*, aliquid de hac re subinuisse visus est. Res autem ita se habuit; Rex neque Iudicio tam imbecilli fuit, neque negligenter informatus, ut *Regis Gallia* Consilium, de *Britannia* in Ditionem suam redigenda, eum fugeret. Sed primum, (utcumque simulabat) à Bello contra *Regem* illum ineundo, averfissimus fuit. Fama de eiusmodi Bello ei grata erat, sed Res ipsa minime: Ex altera enim cernebat se locupletiores fore, ex altera pauperiores; Etiam adhuc metuebat sibi à Populo suo, quem idcirco armare volebat. Veruntamen, ut Princeps prudens & animosus, non in tantum à Belli Consilio abhorrebat, quin decretum ei esset Bellum eligere, potius quam ut *Gallum* sibi *Britanniam* subicere permitteret: Quod tam amplius & opulentus fuisset *Ducatus*, & tam opportune situs, ad *Angliam* infestandam, sive Bello, sive impediendo *Commercium*. Sed spes
has

has fovebat Rex, quod partim negligentia, (quæ Gallis vulgo imputari solet) partim viribus *Ducatus Britannia* propriis, quæ parvæ non erant, præcipue autem, ob potentem Factionem, *Ducis Aurelianensis* in Regno *Gallia*, (qui plurimis modis Motus in *Gallia* intestinos suscitare possit, ad *Regis Gallia* Consilia circa *Britanniam* discutienda;) Postremo autem, ob potentiam *Maximiliani*, qui ei erat Rivalis; Res aut ex sese solvi, aut ad pacem flecti posset. In quibus omnibus, Rex trutina non justa res perpendebat, ut postea patuit. Misit igitur confestim Rex Legatum ad *Regem Gallia*: Is erat *Christophorus Ursuvicus*, Capellanus suus; Vir, cujus Fidem & Prudentiam in multis obeundis Negotiis perspexerat: Eum potissimum eligens, quod cum Ecclesiastica Persona esset, eo magis ad Legationem Pacificatoriam idoneus videretur; Eique etiam in mandatis dedit, ut si *Rex Gallie*, Tractatum Pacis inire non abnueret, in *Britanniam* quoque ad *Ducem* proficisceretur, Tractatumque Pacis utrinque ad maturitatem perduceret. *Ursuvicus*, ad *Regem Gallia*, verba fecit, quæ, cum *Regis HENRICI* ad Legatos

Responso, ut plurimum convenirent; Instillando, sed molliter, nonnulla, quæ spectarent ad Reconciliationem *Ducis Aurelianensis* cum Rege, & quædam de concordia inter omnes partes facienda. At Rex *Gallia*, ex altera parte, non sincere in hoc Negotio versatus est; sed summo cum Artificio, & simulatione insigni, ad eam Metam colligans, ut tempus lucraretur, Auxiliaque *Anglorum*, sub spe Pacis retardaret, donec *Britanniam* Armis suis occupasset. Respondit igitur Legato, se prorsus in manu & potestate Regis HENRICI fore, eumque Pacis Arbitrum constituturum; Et facile, ut Legatus in *Britanniam* proficisceretur, consensit, qui in hac re consensum suum declararet, Animumque *Ducis* super hac re cognosceret; satis gnarus, *Ducem Aurelianensem*, (cujus Consilio Res *Britannia* omnino regebantur) secum reputantem, nullis se Conditionibus Regi reconciliari posse, Pacem prorsus disturbaturum. Itaque hoc modo sperabat se, simul ambitionem suam omnes velaturum, & existimationem justî & moderati Animi assecuturum; atque etiam, Gratiam apud Regem *Anglia*

glia summam initurum, utpote qui omnia ejus Arbitrio permisisset: Imo (callidissimo consilio usus) fore providebat, ut licet Bellum actu proficeretur, tamen *Regem Anglia* in opinione perstiturum, cum illud solum agere, ut Gladium in manu ostentaret, quo contrariæ partis pertinaciam, ad pacem recipiendam inflecteret; Atque hoc modo Rex HENRICUS, nihil prosecutione Belli commoveretur, sed fore ut tractatus Pacis ad ultimum usque continuaretur, donec ipse rem Armis confecisset.

Quæ cum *Rex Gallia* recte admodum & prudenter æstimasset, omnia ex voto ejus successerunt. Nam cum Legatus *Anglus*, ad Aulam *Ducis Britannia* venisset, *Dux* ipse vix sanæ memoriæ fuit, omniaque *Ducis Aurelianensis* nutui parebant; qui Legatum *Ursvicum* mandata perferentem audivit, & quasi commotus, & elato Animo respondit; *Ducem Britannia*, qui *Regi HENRICO* Hospes olim fuisset, imo Parentis loco, in tenera ejus Ætate, & afflicto rerum Statu, expectasse illo tempore, ab HENRICO (Glorioso illo *Anglorum Rege*) potius Copias Equitum & Peditum

ditum validas, quam inanem de Pace Legationem. Quod si Rex præterita Ducis Merita oblivioni mandasset; sciebat tamen Regem, qua erat prudentia, provide consulturum, & solide reputurum, quantum ejus & Securitatis, & Famæ, tam apud Exteros, quam apud Populum suum interesset, non pati, ut *Britanni* (veteres *Angliæ* Fœderati) à *Gallia* absorberentur; utque tot Portus commodi, & Oppida maritima munita, Imperio tam potentis Regis vicini, & Inimici tot per Sæcula inveterati, adjicerentur. Itaque humiliter se Regem obsecrare, ut de hac re, tanquam de re sua, cogitaret. Atque hoc modo sermonem abruptit, & negavit se de ea re amplius tractaturum.

Vrsovicus primum ad Regem *Galliæ* rediit, atque ei, quid in *Britannia* factum esset, retulit. Qui cum res, secundum Expectationem suam, cedere videret, occasionem arripuit dicendi; Legatum jam cernere potuisse, id quod, pro sua Parte, ipse Partim præviderat. Quando scilicet *Dux Britannia*, in potestate *Ducis Aurelianensis*, & suæ Factionis esset, nullam Pacem sequi posse, nisi ex Tractatu mixto ex Armis &

Argu-

Argumentis. Itaque se alteram partem
suscepturum, *Regem* autem rogare, ne
alteram desereret. Se utcunque sibi
constare, *Regique* fideliter promittere,
se semper in *Regis* potestate futurum; ut
eas *Leges* subiret in negotio *Pacis*, quas
Rex Anglia præscriberet. Hæc quem-
admodum acta essent, *Vrsovicus* *Regi*
retulit; ea tamen adhibita moderatio-
ne, ac si *Tractatus Pacis* pro re despe-
rata minime haberi deberet, sed tantum
Horam magis propitiam præstolaretur,
donec *Malleus* incudem sæpius
percussisset, atque *Britannos* & eorum
Sequaces emollivisset. Ex quo factum
est, ut perpetuo inter *Reges Anglum &*
Gallum, *Literæ* & *Nuncii* volitarent,
ab altero *Rege* cupide sed candide, ab
altero per *Simulationem*, super *Negotium*
Pacis. Interea *Rex Gallus* *Britan-*
niam cum magnis *Copiis* invasit, & *Ur-*
bem Nantia arcta *obsidione* cinxit; At-
que ut *Princeps*, non magni certe *Iu-*
dicii, sed tamen qui *simulationum* *Ar-*
tes in *sinu* *Patris* optime *perdidicerat*,
quo magis *Bello* instabat, eo magis
Tractatum Pacis urgebat. Adeo ut, du-
rante *Nantia* *Obsidione*, post multas
retro citroque *commeantes* *Literas*, &
Nun-

Nuncios, *Gallus* ad HENRICUM miserit *Bernardum Daubenejum* (virum spectatum & eminentem) qui ab eo enixe peteret, ut Negotio Pacis, sub quacunque Conditione, finem imponeret.

Neque Rex minus alacris & promptus fuit, ad Tractatum Pacis instaurandum, & accelerandum. Itaque tres Legatos in *Galliam* misit, *Abbatem Abingdoia*, *Richardum Tunstallum* Equitem Auratum, & Capellanum suum *Vrswicum*, quem prius miserat; Mandans, ut totis viribus, in Tractatum Pacis strenue incumberent.

Circa hoc tempus, *Baro de Woodvillia* (*Reginae* Avunculus) Vir animosus, & Gloriæ appetens, à Rege petiit, ut Copias aliquas Evocatorum secreto cogeret, atque absque Commeatu, aut Fide publica, in Auxilium *Britannorum* duceret. Rex petitioni ejus minime annuit, (aut saltem ita credi voluit) eique pro imperio suo injunxit, ut nihil moveret, eo quod Rex, in Iacturam Honoris sui fieri putaret, durante Tractatu Pacis, Auxilia summittere. Attamen *Baro* iste, (aut Impetu effræni, aut Opinione temeraria, *Regem* clam ei rei favere, quam tamen palam agnoscere refu-

refugiebat) secreto in *Vectam Insulam* trajecit, cujus erat Præfectus, & Copias electas, ad numerum Quadringentorum Virorum coëgit, & cum illis in *Britanniam* perrexit, easque Copiis *Ducis* adjunxit. Cujus rei Nuncii postquam in Aulam *Francia* allati sunt, ita nonnullos Iuvenili sanguine ferventes, veluti Furiis conciverunt, ut *Legati Angli* non sine periculo essent, ne Motu aliquo repentino violarentur. Verum *Rex Carolus*, tum quod Ius Legatorum inviolatum servare volebat; tum conscius sibi, quod in hoc Negotio Pacis, ad *Regem Angliæ* collatus, ipse Simulationis Palmam mereretur, severe edixit, ne ulla fieret, aut verbo, aut facto, in *Anglos Legatos*, aut eorum Comitatum & Famulitium, Contumelia. Statimque à Rege HENRICO Nuncius advolavit, qui eum de Baronis *Woodvillæ* facto purgaret; Eo principali usus Argumento, *Regem* minime illius Facti notitiam habuisse, quod Copiæ tam exiguæ fuissent, ut neque Auctoritate publica aliqua, emanasse eas verisimile esset, neque Res *Britannicas* quicquam promovere possent. Cui Nuncio, etsi *Rex Gallia* non prorsus Fidem

Fidem adhiberet, tamen cum Serenitate quadam *Regi* respondit, sibi que satisfactum esse de ea re, significavit. Paulo post, Legati illi tres domum redierunt: Quorum duo etiam in *Britanniam*, ad res inspiciendas, profecti fuerant, neque negotium ullo modo in melius proventum invenerunt. Post Reditum suum, *Regem* de statu Rerum plene informarunt, quamque longe *Rex Gallia* à Consiliis Pacis abesset, edocebant: Itaque videndum *Regi*, ut alia quapiam via insisteret, & negotium Pacis desereret. Neque tamen *Rex*, in universo hoc Pacis Negotio tractando, crudelitate mera peccarat, (ut vulgo ei imputabatur) verum Error ejus ortum habuit, non tam ex Facilitate credendi, quam ex Copiis alterius Partis (quod antea innumus) male mensuratis.

Ita enim *Rex* cogitaverat; Primum de rebus *Britannicis* judicabat eas, propter Urbium & Oppidorum munitorum, & Copiarum etiam vires, haud celeriter accisas fore. Etenim Consilia, quæ à *Rege Gallia*, eo tempore cælibe & sine Liberis, contra Regni Hæredem agitata essent, lenta admodum & enervia futura existimabat: Neque etiam fieri

fieri posse, quin Status Gallia, Motibus & Turbis in Ducis Aurelianensis favorem conquassaretur. Maximilianum etiam Regem Romanorum ut Principem bellicosum & magnæ potentiaæ æstimabat: Quem ad Britannorum Auxilium propere accursurum minime dubitabat. Itaque, cum rem haud parvæ moræ futuram putaret, ejus moræ Usuram & Fructum, ad se & res suas, trahere destinabat. Primo autem, hoc apud Ordines Parlamenti, sibi emolumento futurum non dubitabat; quia satis sciebat, eos in Favorem Rerum Britannicarum propensissimos, larga manu Pecunias collaturos. Quos quidem Thesauros, ut Fama Belli elicere potuit, ita Pax secuta eos in Impensas Belli erogari, non permissura erat. Quoniam autem norat Populum suum erga Res Britannia optime affectum, prorsus videbat volebat quoad præterita se potius Gallo-
rum Artibus deceptum, & veluti in soporem conjectum, quam ex motu proprio ad Bellum minus alacrem fuisse: Cum sciret Subditos suos, Rationum Status, quæ ipsum merito retardare potuerunt, minus capaces esse. Itaque ad hæc, quæ animo disposuerat, ni-

hil magis conducibile judicabat, quam ut Tractatum Pacis perpetuo continuaret: eum intermittendo, aut renovando, prout Rerum Progeffus postularet. Neque oblitus erat, lucrifactorum se sibi haud levem Honorem, Personam *Beati Pacificatoris* assumendo. Etiam illud non infimo loco ponebat, quod prospiciebat, se posse nonnullum ex Invidia, quæ in *Regem Gallia*, propter *Britanniam* occupatum redundatura esset, fructum capere, in novis Amicis & Fœderatis sibi adjungendis; veluti *Ferdinando Hispaniarum Rege*, quocum semper etiam Natura & Moribus Sympathiam quandam habebat; *Maximiliano* item, cujus res manifesto agebatur. Itaque in summa, sibi Pecunias, Honorem & Dæcus, Fœderatos, & in fine Pacem qualem optabat, satis indulgenter promiserat. Verum istæ Cogitationes nimis subtiles erant, quam ut fortunatæ esse possent, & Successum in omnibus sortiri. Etenim res magnæ, fere magis rigidæ & contumaces esse solent, quam ut callidioribus consiliis, fingi & affabre efformari possint. Rex etiam, in duobus illis Fundamentis jaciendis, quæ ei pro principalibus erant, magno-

magnopere deceptus est. Etsi enim probabiliter judicabat, Concilium *Franciæ* magna cautione usurum, ne *Regem* in bellum, contra *Hæredem Regni proximum* conjicerent; tamen oblitus fuerat, *Carolus*, à Viris è Concilio primariis, minime regi, sed à quorundam Virorum Ignobiliorum Consiliis pendere; Qui illud maxime spectarent, sibi que & Honori & gratiæ futurum putabant, si Senatores fortes viderentur, & ad animosa, licet perniciofa Consilia, *Regem* impellerent; Qualia Nemo è Potentioribus aut Prudentioribus, dare aut auderet, aut vellet. Quod vero ad *Maximilianum* attinet, majore tum is estimatione agebat, quam postea; Neque enim Mores ejus instabiles, & Conatus ob Indigentiam suam semper fere inutiles, adhuc noti erant.

Postquam cum *Legatis* deliberasset, qui revera nihil Novi ei retulerunt, sed quæ ipse prius secreto expectaverat (licet ab iis rem totam perdidicisse præ se ferret) Parlamentum statim convocavit; Et primo Parlamenti die, Ordinibus simul ex more congregatis, *Britannia* causam, per *Cancellarium* suum *Mortonum*, *Cantuaria* Archiepiscopum, pro-

96 HISTORIA REGNI
preposuit; Qui in hunc modum locutus est:

Domini mei, & Magistri; Rex Supremus Dominus noster, mihi mandavit, ut vobis Causas declararem, quibus adductus fuit, ut Ordinum hunc Conventum convocaret: Quas paucis perstringam, veniam à Celsitudine sua, & à vobis omnibus, humiliter petens, si hoc pro tenuitate mea, & non pro rei dignitate, praestiterim.

Celsitudo sua, primo omnium vobis notum facit, quam alta mente reposuerit, Amorem, & Fidelitatem, quam in ultimo Conventu, ei egregie exhibuistis, in Regali sua Auctoritate stabilienda, Homini- bus Partium suarum periculo eximendis, & Hostibus ac Proditoribus suis ulciscendis: Quibus plura à Subditis, erga Regem suum in unica Actione cumulari non potuerunt. Hoc in tam bonam partem à vobis accepit, ut apud se decreverit, communicare & deliberare cum Subditis, à quibus tanta ei tributa sunt Amoris & Fidei Pignora, de omnibus Negotiis, (qua quidem ejus generis sint, ut publicari debeant) tam domi, quam foras.

Dua igitur sunt Causae praesentis Con-
ventus:

ventus : Vna, circa Negotium magni momenti, in Partibus Exteris : Altera, circa Reipub. Administrationem Domesticam.

Rex Galliae (ut proculdubio audistis) Bello Ducem Britanniae, hoc tempore, acriter invadit. Exercitus ejus jam Nantefiam oppugnat, & arcta Obsidione premit; Principalem scilicet (si minus Carmonia & Pra-eminentia, at certe Robore & Opulentia) ejus Ducatus Urbem. De Spe ejus conjectura recte capi potest, quod difficillimam Belli partem, primo loco aggressus est. Hujus Belli Causam ipse Rex Gallus optime novit. Pratexit receptos, apud Britannos, Ducem Aurelianensem, aliosque Galliae Proceres, (quos Rex Hostium suorum loco numerat) eisque Auxilia subministrata. Alii aliter divinant. Viraque Pars, à Rege nostro, non semel, per Legatos suos, Auxilia petierunt. Rex Callus sane, Auxilia aut Neutralitatem: Dux Britannus Auxilia simpliciter; Hac enim Res sua postulant. Rex tanquam Princeps Christianus, & Filius Ecclesiae pius, se medium interposuit, ut Pax componeretur. Rex Gallus de Tractatu annuit, at Belli prosecutionem intermittere recusat. Britanni autem, qui Pacem maxime optant, consi-

liis de Pace minus auscultant; Non Confidentia aliqua, aut etiam Contumacia, sed suspicione & diffidentia, de Regis Galli sincera Intentione, cum videant Bellum non refrigescere. Ita ut Rex, post tantam Curam & Diligentiam, quantam unquam in alia re quavis insumperat, adhibitam, cum neque ex una parte Bellum, neque ex altera parte Suspiciones propter Belli prosecutionem magis magisque impressas, compescere posset, Tractatui finem dedit; Non pœnitentia motus, sed plane desperatione. Itaque ex hac Narratione, Statum Quaestionis percipere potestis, super qua Rex à vobis Consilium poscit: Quæ huc redit; Virum Rex suscipere debeat Bellum Defensivum & Auxiliare, à parte Britannorum, contra Regem Gallum?

Atque ut Iudicium vestrum melius de hoc Negotio informetur; iussit, ut nonnulla apud vos proponerem, de Personis, quæ in hoc Negotio intercedunt; Nonnulla autem de Negotii Consequentibus, quatenus in hoc Regnum reflectere possint; Nonnulla denique, de Exemplo ejus in genere: Neque tamen, in alteram partem concludendo, aut iudicium faciendo, donec Cellitudo sua, fidele & politicum Consilium

lium vestrum, de hac re intellexerit.

Primo, quantum ad Regem Dominum nostrum, (qui Persona principalis est, quam in hoc negotio intueri debetis) plane profitetur Celsitudo sua; Se ex Animo & constanter cupere, ut in Pace regnet. Sed simul ait, se neque jactura Honoris sui Pacem empturum, neque Conditiones Pacis sub scœnore periculorum accepturum; Sed pro felici Rerum suarum conversione habiturum, si Deo visum fuerit, intestinas Seditiones, quibus hætenus exercitus fuit, cum Bello Externo Honorabili commutare.

Quod vero attinet ad reliquas duas Personas quas hac Actio complectitur (Regem nimirum Gallum, & Ducem Britanniae) Celsitudo sua notum vobis facit, eos esse Principes, quibus, ex omnibus amicis suis & Fœderatis, plurimum debet: Cum alter, Manu sua Protectrice, à malitia Tyranni eum conseruasset; Alter ei Manum Salutarem, ad Regnum suum obtinendum, porrexisset. Ita ut affectus suus, quatenus ad naturalem Personam suam, neutro inclinet. Atque si forte audieritis Celsitudinem suam compulsam fuisse, è Britannia in Galliam fugere, Metu Proditionis, hanc Rem, nolle Celsitudinem suam, ullo modo Duci Britanniae imputari, in Bene-

ficiorum ante collatorum Obliterationem; quod Rex plene se informaverit, eam rem, ad Mercenarios quosdam Ducis Consiliarios tantum pertinere; qui, cum Dux ipse graviter agrotaret, ejusmodi consilia, Duce prorsus inscio, agitarunt.

Sed utcunque ista res, Celsitudinem suam, si privatam Personam tantum gereret, devincire possent, satis tamen novit, superiorem illam Obligationem, qua se ad illa procuranda, qua Subditis suis prasidio & commodo esse possint, obstringit, se itidem inferiore hoc Obligationis genere exsolvere; Nisi forte hoc sibi relinquat, ut si ad Bellum Celsitudo sua compulsa sit, illud sine Acerbitate, aut Ambitione, prosequatur.

Quantum ad Negotii hujus Consequencias, quoad Regni Angliæ statum, ea tales esse possint, quales fuerint Regis Galli Fines & Intentiones. Quæ si ulterius non tendant, quam ut Subditos suos in ordinem redigat, nihil ad nos. Quod si Regi Gallo in animo sit, (vel licet non fuerit, tamen si sponte secuturum sit) ut Britanniam in Provincia Formam constituat, & Coronæ Franciæ eam reuniat, tum digna est res, quæ magna cum sollicitudine, & anxio Iudicio perpendatur; Quan-

Quantum scilicet hac Innovatio Angliæ interfit, tam propter insigne Regni Franciæ Augmentum, (amplissima adjecta Regione, qua in oras Maris nostri, per Tractum non parvum, porrigitur;) Quam quod inde privetur hac Natio, & nudeatur, tam firmis & fidelibus Fœderatis, quales Britones se semper præstiterunt. Tum enim fore, ut Regnum hoc nostrum, cum olim etiam in Continente potens esset, primum Territorio, postea Affinitatibus, Burgundia scilicet & Britannia, (quarum Principes Fœderati nostri tantum erant, sed tamen fœderati ex hujus Regni Consiliis pendent;) Altera jam nuper disjecta, partim in Augmentum potentia Gallorum, partim Austriacorum cedat; Altera jam prope sit, ut in Galliæ potentiam coalescat; Atque exinde Regnum hoc, intra Aquas salvas cohibeatur, circum ælum maritimis Provinciis potentissimorum Monarcharum.

Quantum ad Exemplum, quod inde promanare possit, illud (ut de Consequentiis dictum est) ita se habet, prout se habent Regis Galli intentiones. Nam si Britanniam Gallia devoraverit, quemadmodum Vulgi Sermones (parati semper Actionibus Regum Ambitionis no-

tam inurere) divinant, tum vero, Res profecto esset Exempli perniciosi, ut Minor Status à Majore opprimeretur. Ex hoc enim periculum imminere possit, Scotiae ab Anglia, Lusitaniae ab Hispania, minoribus Italiae & Germaniae Statibus à majoribus: imo etiam (Si parva magnis componere liceat) perinde esset ac si Aliquibus ex vobis Minoris Ordinis, tuto vivere non liceret, in vicinitate aliquorum ex his Proceribus potentioribus. Hujus autem Exempli Introductionem, Regi potissimum imputatam fore verisimile est, ut Principi, qui illud, etiam cum Bono Reip. sua, impedire maxime potuisset. Verum contra, tam speciosus se offert, ex parte Regis Galli, Pratextus, (at Pratextus Potentia nunquam defuit) propter periculum Regno suo imminens, quod Bellum hoc ex necessitate gerat, non Ambitione, ut Periculum ab Exemplo nonnihil corrigat & mitiget. Siquidem, Periculum ejus Belli, quod solum in defensionem propriam suscipitur, nullum esse potest, quia penes quemlibet est illud pro libitu devitare. Verum in hoc Negotio universo, Rex se vestris gravibus & maturis Consiliis permittit, in quibus acquiescere decrevit.

Atque in hanc sententiam, *Cancellarius* locutus est, quantum ad Res *Britannia*. Rex enim ei mandarat, ut tali orationis moderatione uteretur, quæ Ordines ad *Britannia* Auxilium accenderet, *Regem* autem aperta aliqua Declaratione non obstringeret.

Cancellarius ad Domestica orationem transtulit.

Quantum ad Administrationem Domestica, Rex mihi in mandatis dedit, ut hac dicerem: Credere se, nulli unquam Regi (tam brevi Regni spatio emenso) majores & justiores causas fuisse, duarum contrariarum passionum, Gaudii & Doloris, quam sibi. Gaudii, ob immensos & manifestos Dei Omnipotentis favores; qui eum gladio Regio cinxerat, eidemque Gladio contra Hostes suos universos semper adfuit, Seque tot probis & fidelibus Servis & Subditis beavit, qui nunquam destiterunt fidelibus Consiliis, prompta Obedientia, & animosa Defensione, eum prosequi: Doloris, quod nondum Deo placuerit permittere ei, ut Gladium conderet, (quod maxime expetebat, praterquam in administratione Iustitia)

Sed quod toties compulsus sit Ensem stringere, ad proditorios & seditiosos Subditos reserandos; Quos (ut videtur) Deus reliquit (inter multos bonos, aliquos malos) tanquam inter Israëlitas, Canaanæos, veluti Spinæ in Lateribus suis, ad eos tentandos, & probandos: Etsi is semper fuerit rerum Exitus (sit Nomen Domini ob hoc benedictum) ut malitia eorum in Caput proprium reciderit.

Quamobrem Rex ait, se jam admonitum esse; quod Sanguis in Acie effusus, nequitquam Sanguini in Civitate parcere possit; Neque gladius Martialis sit satis validus ad Regnum hoc in plena Pace constituendum: Sed quod vera via huc tendat, ut Rebellionum Semina & Origines sub initiis eorum comprimantur: Et ad hoc obtinendum, Leges bonæ & salubres excogitentur, confirmentur, & acuantur, contra vim omnem, & illicitos Hominum Cœtus, eorumque Confœderationes & Combinationes omnes, per vestium scilicet distinctiones, tesseras, & alia hujusmodi Factionis Symbola; ut pax Regni, talibus Statutis, veluti Cancellis ferreis, solide muniatur & stabiliatur; omnisque violentia, & in Aula, & in Agris, & in Domibus privatis, reprimatur. Cujus rei

Curam, qua ad vosmetipsos tam prope pertinet, quamque Temporis Ratio summo opere flagitat, Celsitudo sua Prudentiis vestris commendat.

Quoniam vero Regi Cordi & Cura est, ut Pax hac, in qua regnare, & Subditos suos tueri cupit, non tantum vobis Folia producat, sub quarum umbra secure recumbere possitis, verum etiam Fructus vobis edat, Divitiarum & Opulentia, Rogat vos Celsitudo sua, ut Cogitationem suscipiatis, de Mercatura & Commercio regulando; nec minus de Manufacturis Regni promovendis, unaque spurium illum & sterilem Pecuniarum usum, in Fœnus & illicita Excambia jam erogari solitarum coërceatis, unde ad naturalem suum usum, Mercatura, & Commerciū Legitimi, & Nobilis, applicentur. Similiter, ut Populo nostro copia fiat, se in Artibus Mechanicis exercendi, quo modo Regnum ex se, & Nativis suis Mercibus subsistere possit, ut in otio non degant, atque Thesaurus noster, propter Manufacturas forinsecas, non exhauriatur; Quin & ulterius providere debetis, ut quacunque Merces à Partibus exteris, in Regnum introducta fuerint, prorsus ad Merces Nativas nostras coëmendas con-

vertantur ; unde Sors Regni non minuitur , ex Super-Importatione Mercium Exterarum.

Postremo , quoniam Regi certo persuasum est , vos eum Pauperem nolle , qui vos Divites esse cupit , minime dubitat , quin cura vobis futurum sit , ut Reditus sui , tam ex Vectigalibus , quam alias , conferrentur , & augeantur ; Atque insuper , ut Subsidia Pecuniaria , si postulet occasio , alacriter conferatis. Eo magis , quod satis nostis Regem frugi esse , atque pro Dispensatore tantum se gerere in Commodum Regni ; Quodque ea Pecunia , qua à vobis conferuntur , sint tantum instar Vaporum , qui è Terra in sublime attrahuntur , & in Nubes coeunt , qua rursus in Terram imbres refundunt. Quin & probe scitis , vicina vobis Regna magis magisque amplificata , atque Tempora ista variis Motibus obnoxia : Itaque minime convenire , ut Regem à pecuniis imparatum offendant. Plura non habeo qua dicam : Optarem autem , ut qua dicta sunt , melius fuissent declarata : Illud vero Prudentia , & Benevolentia vestra supplebit. Deus Consiliis vestris aspiret.

Hanc Orationem Cancellarius habuit ,

buit, non comptam certe, sed solidam
& perspicuam.

Res difficilis non erat, *Parlamentum*
ad istud *Britannia* Negotium dispone-
re, & afficere; tam propter Æmulatio-
nem inter Nationes *Anglia* & *Gallia*,
atque Invidiam recentem, quod Re-
gnum *Gallia* nuper Incrementa accepe-
rat; quam propter periculum, quod
Anglia imminere poterat, si *Galli* tam
amplam Provinciam maritimam acqui-
rerent, ut supra diximus. Commoveba-
tur etiam *Parlamentum* Oppressionis
Intuitu; Etsi enim, quæ afferebat Rex
Gallus, essent satis probabilia, tamen
apud Multitudinem impares semper
sunt Congressus Argumentorum & Su-
spicionum; Itaque Consilium *Regi* de-
derunt, ut *Causam Britannia* strenue
amplecteretur, & auxilia celeriter mit-
teret; Magnaque Alacritate *Regi* am-
plum Pecuniæ Subsidiariæ Modum con-
cesserunt, horum auxiliorum contem-
platione. Verum Rex, tum ut decorum
servaret erga *Regem Gallum*, cui se de-
vinctum profitebatur; tum quod revera
Belli potius ostentandi, quam gerendi
erat cupidus; iterum solennes Legatos
ad *Regem Gallum* misit, qui ei intima-

rent Decretum *Ordinum*; & verbis dulcissimis Intercessionem suam, prius factam, renovarent; Ut scilicet *Rex Gallus* à Bello *Britannico* desisteret; aut si necessario Bellum habendum esset, in bonam partem acciperet, si Populi sui precibus motus, (qui *Causæ Britannorum*, tanquam veterum Amicorum & Fœderatorum suorum, impense favebant) Suppetias eis mitteret; protestando nihilominus, se quo *Leges Amicitiae & Fœderum* cum *Gallia* religiose servaret, Copiis suis imperare in animo habere, ut *Britannis* quidem succurrerent, ad *Gallos* autem Bellum minime extenderent, nisi quatenus ad Possessionem *Britannia* tuendam. Verum antequam ista speciosa Legatio advenisset, *Ducis Britannia* Res haud leviter percussæ sunt, & manifesto declinare cœperunt. Nam prope Oppidum *Sancti Albani* in *Britannia*, Prælium commissum fuerat, in quo *Britanni* profligati sunt, *Duxque Aurelianensis* & *Princeps Aurasionensis* capti, cæsis ex Copiis *Britannorum* sex Millibus, atque inter eos, *Domino de Woodvilla*, & Cohorte ejus prope universa, dum fortissime dimicarent. Ex parte autem *Regis Galli*,
Mil-

Mille & ducenti ceciderunt, cum Duce suo *Iacobo Galleotto*, viro in rebus Bellicis spectato.

Postquam Nova de hoc Prælio in *Anglia* audita essent, expergefactus est Rex, qui nullum jam Subterfugium habebat, sub quo Tractatum Pacis honeste continuare posset. Iam enim plane tanquam oculis cernebat, *Britanniam* rapide perditam iri prorsus contra spes suas. Cum autem conscius sibi esset, se tam apud Populum suum, quam apud Exteros magnam sustinere Invidiam, imo & Infamiam, propter priores moras; statim Auxilia, quanta potuit cum celeritate, in *Britanniam* misit. Quod fecit sub Ductu *Roberti Domini Brooki*, ad numerum octo Millium, Virorum lectorum, & bene armatorum; qui pro pitio usi vento, intra paucas horas *Britanniam* tenuerunt, & se Copiarum Ducis Reliquiis adjunxerunt, statimque perrexerunt ad Hostes, atque prope eos castrametati sunt. *Galli* possessione victoriæ sobrie utentes, atque Animos & Alacritatem *Anglorum* probe cognoscentes, præsertim sub initiis militandi, se intra vallum continuerunt. Castris optime munitis, certi manum

non conferere. Sed interim, ut Copias *Anglas* sursum deorsum jactarent & defatigarent, eas, levis Armaturæ Equitibus, adoriebantur & vexabant; In quibus Certaminibus tamen, plerumque detrimenta acceperunt, potissimum per Sagittarios *Anglorum*.

Verum, hoc rerum Statu, *Franciscus* dux *Britannia* obiit: Quod quidem Accidens Rex facile prævidere potuerat, & debuerat certe hoc ipsum supponere, & huic Eventui Consilia sua aptare; nisi quod Honoris Contemplatio, propter Nova de prælio facto allata, quæ *Regem* ad aliquid propere exequendum extimulavit, Belli Rationes pervertisset.

Post *Ducis* Obitum, primarii *Britannia* Viri, partim empti, partim factionibus imbuti, omnia permiscuerunt: Adeo ut *Angli*, nec Caput nec Corpus reperientes, quibus se adjungerent, atque non minus à Sociis quam ab Hostibus sibi metuentes, Hyeme jam ingruente, domum, post quinque Menses ab eorum Trajectu, redierint. Atque hoc modo, Prælium *Sancti Albani*, Mors *Ducis Francisci*, & Auxiliorum *Anglorum* Recessus *Britanniam* tandem perdididerunt. Quam rem, alii ut Iudicii Re-

gis

Regis HENRICI Sept. III
gis Maculam, alii ut Temporum ejus
Infortunium, acceperunt.

Sed utcunque Fructus *Parlamenti*
horarii circa res *Britannicas*, male ces-
serant, nihilominus Fructus illi durabi-
les, & *Parlamentorum* proprii, (bonæ
scilicet & salubres Leges) prospere se
habuerunt, atque in hunc diem perma-
nent. Nam ex Monitis *Cancellarii*, eo
Parlamento, Leges nonnullæ egregiæ,
circa ea quæ Rex proposuerat, latæ
fuerunt.

Primo, Auctoritas *Camera Stellata*,
quæ antea Legi *Regni* communi tan-
tum nitebatur, in aliquibus Casibus,
robore Statuti suffulta est. Curia autem
ista, ex maxime prudentibus & genero-
sis hujus *Regni* Institutis, censeri possit.
Nam in Distributione Tribunalium *Re-*
gni, (excepta Curia suprema *Parla-*
menti,) in qua Curia *Banci Regis*, Cri-
minibus quæ contra *Coronam* commit-
tuntur; Curia *Banci Communis*, Litibus
civilibus; Curia *Scaccarii*, Causis quæ
ad Reditus & proventus *Regis* spectant;
& *Curia Cancellaria*, Causis, quæ Mi-
tigationem Rigoris Iuris, ex Arbitrio
boni Viri, ad Exemplum Iuris *Prætorii*,
merentur, politice admodum assignatæ
sunt;

sunt ; semper tamen reservata est, magna & præminens Iurisdicção, Consilio sanctiori Regis, in Caussis, quæ vel Exemplo, vel Consequentiâ, Regni statum publicum oppugnare & convellere possent : Quæ si Criminales fuerint, consueverunt Consilarii in *Camera* (quæ vocatur) *Stellata*; Sin Civiles, in *Camera* vel *Aula* (quam vocant) *Alba*, convenire. At quemadmodum *Cancelaria* Ius Prætorium, ita *Camera Stellata* Ius Censorium, (demptis tamen Rebus Capitalibus) imitatur. Ista autem Curia *Camera Stellata* ex bonis composita est Elementis. Ex quatuor enim Generibus Personarum commissa est; *Consiliariis Regis*, *Proceribus*, *Prælatiis*, & *Iudicibus* aliarum Curiarum *principali- bus*. Etiam quatuor Caussarum Genera præcipue tractat; *Vim illatam*; *Fraudes*; *Crimina varia Stellionatus*; & *Inchoamenta* sive *actus medios*, qui vergunt ad *Crimina Capitalia*, aut alias Atrocias, licet nunquam actualiter commissa & perpetrata fuerint. Sed quod præcipue in hoc statuto Rex volebat, erat Suppressio Turbarum illicitarum, una cum caussis earum præcipuis, hoc est, Multitudinis Combinationibus, & Potensium Patrociniis.

Ab

Ab universali Regni Pace, descendit
Regis Cura, ad Pacem Aulæ & Famulitii ipsius *Regis*, & Securitatem Consiliariorum suorum, ac Magistratum eminentium. Verum hoc Statutum miri cuiusdam erat temperamenti. Nam in hanc sententiam perscriptum est: Ut si quis ex *Regio Famulitio* (qui tamen infra gradum *Baronis* sit) in vitam alicujus Consilarii *Regis*, aut *Baronis* Regni, conjurasset, factum est Crimen, licet res peracta non fuerit, Capitale. Ista Lex, à *Cancellarii* suspicionibus fluxisse existimata est; Qui cum Vir austerus & imperiosus esset, atque in Aula *Regia* Inimicos nonnullos sibi infensissimos degere cognosceret, suæ Securitati prospexit; Invidiam suam generali Legis Ordinatione obruens, præsidium nempe hoc cum omnibus Consiliariis & Nobilibus communicando: Neque tamen ausus est, Legem ulterius extendere, quam ad Famulitium conscriptum ipsius *Regis*, ne minori Nobilitati & Plebi *Regni*, nimis dura res videretur: Quæ merito credere possent, libertatem suam antiquam, & Clementiam Legum *Anglicarum*, sensim invadi; Si *Voluntas* mera, alias quam in Crimini-

bus

bus Læſæ Majestatis, *pro Facto reputaretur*. Attamen Cauſſa, quæ in Statuto ipſo inſerta eſt (nimirum quod, *Qui in vitam Conſiliariorum conſpirat, merito cenſeri poſſit, oblique & meditate, ipſius Regis mortem moliri*) æque omnibus Subditis ac Aulicis communis eſt. Verum hæc Legis Anguſtia, ad id quo *Cancellarius* tetenderat, ſatis erat: Sed tamen vitam eo uſque produxit, ut ei etiam Lege generali opus fuiſſet, cum non minus Populo, quam *Aula Regia* poſtea odio fuerit.

A Pace Aulae, & Familiae Regiae, ruruſus Cura Regis deſcendit, ad Pacem Familiarum privatarum. Lata eſt enim Lex juſta & moralis, per quam Aſportatio Fœminarum per vim, contra voluntatem ſuam, (exceptis Pupillis Femellis, & Ancillis,) Capitalis facta eſt: Parlamento prudenter, & merito cenſente, Crimen abripiendi Fœminas per vim, in poſſeſſionem Extraneorum, (licet poſtea per Illecebras aut Aſtutias concilietur earum Aſſenſus) nihil aliud eſſe, quam Raptum in longum productum, quia prima Viſ reliqua traxiſſe præſumitur.

Sancita eſt alia quoque Lex, ad Pacem

cem Subditorum in genere, & Cædium
& Homicidiorum repressionem, atque
in emendationem Legum Antiquarum.
Ea fuit; ut cum per *Legem Communem*
Prosecutio Homicidiorum in nomine
Regis, Annum & Diem expectaret, quod
spatium Vxori aut Hæredi Occisi da-
tum est, ut nomine proprio Accusatio-
nem peragerent: Cumque Experientia
monstraret, quod Pars aggravata sæ-
pius pretio aut variis modis inducta,
aut Lite ipsa defatigata, Accusationem
desereret; atque eo temporis tractu Res
quasi in Oblivionem transiret; & hoc
modo prosecutio in nomine *Regis*, (quæ
semper, *Flagrante Crimine*, vivacior
est) neglecta esset; ordinatum fuit
prudentissime; Vt Prosecutio in Nomi-
ne *Regis*, etiam intra Annum & Diem,
admitti possit, absque præjudicio ta-
men Prosecutionis in Nomine Partis
læsæ.

Tum quoque Rex cœpit, non minus
prudenter quam juste, clericis privilegia
nonnihil amputare, facta ordinatione,
Vt Clerici Capitalis Criminis convicti,
candente ferro in manu signarentur, tam
ut aliquo corporali Supplicio affice-
rentur, quam ut Ignominia notam se-
cum

cumferrent. Verum hujus Salubris *Legis* gratia, Rex postea *Perkini Edicto* laceratus est, tanquam Privilegiorum sanctæ Ecclesiæ immanis & execrabilis Violator.

Etiam alia *Lex* lata fuit, *Paci Regni* consulens: qua puniebantur *Officiarii* & *Primarii Regis*, amissione *Officiorum* & *Firmarum* suarum, si *Famulitiis Nobilium*, aut aliorum, nisi *Domestici* essent, se aggregarent, aut illicitis *Cœtibus* participarent.

Atque hæ *Leges*, ad vim, & *Turbas* reprimendas ordinatæ sunt, quibus *Tempora* illa maxime indigebant; Et adeo prudenter constitutæ sunt, ut in hunc usque diem, *Temporis* ipsius *Suffragiis* confirmatæ, durent.

Latæ sunt etiam *Leges* bonæ & politicæ, contra *Fœnus*, quod est *Vsus Pecuniæ* spurius: Et contra illicita *Excambia*, & *Contractus* fictos, qui sunt item instar *Fœnoris* spurii. Aliæ etiam pro securitate *Vectigalium Regis*; Atque *Conversione Pecuniarum*, ex *Merces* externis provenientium, in *Merces* Regni nativas: Vna cum aliis minoris *Momenti Legibus*.

Verum, quamvis *Leges* in iis *Comitiis*

tiis latæ, bonum & salubrem ediderint
Fructum; *Subsidium* tamen *Pecunia-*
rium, iisdem Comitibus concessum, Fru-
ctum exhibuit acerbum. Sane, universa
Messis in fine in Horrea Regis coacta
est, sed post Procellam grandem. Cum
enim Deputati cœperunt taxare *Subsi-*
dium, in *Comitatu Eboracensi*, & *Epi-*
scopatu Dunelmensi, Populus ex impro-
viso in Seditionem erupit, aperte lo-
quens, se hisce annis proximis, innu-
meras misérias perpeffos esse; Quare
nec posse se, nec velle *Subsidium* con-
ferre. Neque tamen proculdubio, hæc
Contumacia ex Indigentia mera illius
Populi manavit, sed etiam ex invetera-
to studio Partium, quod illis Regioni-
bus penitus infederat, ubi Memoria *Ri-*
chardi Tertii adhuc in tanto vigore e-
rat, ut tanquam Fæces quædam acres
in Animis Hominum, veluti in Fundo
Vasis subsiderent; quæ, si Vas paulu-
lum agigaretur, in sursum ascendebant.
Accedebat etiam (ut credere par est)
instigatio alicujus Malevoli, & Rebus
præsentibus infensi, ex iis qui apud
eum populum maxime erant gratiosi.
Hoc Accidente tam inopinato, Depu-
tati fere attoniti, rem ad *Comitem Nor-*
thum-

thumbria detulerunt, qui Vir erat Auctoritate primarius in iis Partibus. Ille statim ad *Regem* Literas misit, aperte significans, quale incendium obortum esset in Populo; simulque petens, ut Rex quid fieri vellet mandaret. Rex Responsum dedit peremptorium, se ne Obolum quidem remittere velle, ex Summa, quæ in Comitibus concessa fuerat; Tum quia exemplum ejus alias Provincias animare possit, ad similem mitigationem poscendam; Tum præcipue, quia nunquam esset passurus, ut vulgus ignobile, Ordinum munificentiam frustraretur, in quorum consensu etiam Plebis ipsius vota concluderentur. His Literis à *Rege* acceptis, *Comes* Principales illius Comitatus Iusticiarios, & Liberos Tenentes, convocavit; & eos allocutus, verbis æque imperiosis ac Rex scripserat, (quibus nihil opus fuit, nisi quod Negotium asperum infeliciter in Virum etiam asperum inciderat) non solum animos eorum irritavit, sed etiam suspicionem injecit, ex acerbitate verborum ejus, quæ tanquam *Regis* ipsius verba retulerat, ipsum *Comitem*, aut Auctorem fuisse, aut Suasorem principalem ejus Consilii. Quo factum

factum est, ut Turba vilis cœtus miscuerit; & insultum in *Comitem* ipsum faciens, eum, cum compluribus ex Servis suis, trucidaverit. Meque hic destiterunt Seditiosi illi, sed *Ioannem Egremondum* Equitem Auratum, Virum turbidum & factiosum, (quique diu ante *Regi* infensus erat) in Ducem suum cooptarunt; Atque animati & extimulati, à quodam ex infima Plebe, vocato *Ioanne Chamberio*, tanquam Face Seditiosis, qui apud Vulgus multum poterat, in apertam Rebellionem eruperunt? Quin & frementes disertis verbis dixerunt, se contra *Regem* HENRICUM ituros, & cum eo pro Libertate sua pugnatueros.

Postquam Rex certior factus est, de nova hac Insurrectione, (similibus enim Motibus, tanquam Febre anniversaria, quotannis corripì solebat) suo more, parum aut nihil commotus, *Thomam Comitem Surria*, (quem paulo ante, non solum è Turri liberaverat, eique præterita omnia condonaverat; verum etiam in gratiam suam specialem receperat) cum Exercitu satis valido, contra Rebelles misit; Qui cum Copiis eorum confligit, eosque Acie vicit,

vicit, & *Ioannem Camberium* Antesignanum eorum vivum cepit. *Ioannes* vero *Egremondus*, fuga se eripuit, & in *Flandriam* transfretavit, ad *Margaretam* *Burgundia*: Cujus Palatium, Asylum & receptaculum fuit proditorum omnium, qui *Regem* infestabant. *Ioannes Camberius Eboraci* supplicio affectus est, magna pompa; Suspensus est enim in Patibulo præalto, extracto in medio Furcarum quadratarum, tamquam Proditor transcendens; Atque magnus Numerus ex Complicibus suis, super trabem Patibuli inferiorem, circa eum itidem suspensus; Cæteris autem generaliter venia facta est. Neque Rex consuetudinem suam interrupit, ut vel primus, vel inter primos esset, in omnibus Bellicis suis Expeditionibus: Iuxta id quod familiariter dicere solebat, cum de Rebellibus quid nunciatum esset: *Se nihil amplius cupere, quam ut eos aspiceret.* Nam statim, postquam *Comitem Surria* in eos misisset, ipse subsequutus est: & licet Nuncium de Victoria accepisset in via, tamen usque ad *Eboracum* perrexit, ut eas Regiones componeret & pacaret; Postea vero *Londinum* reversus est, *Comitem Surria*, Locum tenen-

tenentem suum, in *Partibus Borealibus*, relinquens, & *Richardum Tunstallum*, Militem Auratum, principalem suum Commissarium constituens, ad *Subsidium* levandum, cujus ne Dodrantem quidem remisit.

Eodem autem tempore, quo Rex Servum tam bonum, quam fuit *Comes Northumbria*, amiserat: etiam Amicum & Affinem fidelem, *Jacobum Tertium Scotia Regem*, similiter amisit, qui miserabili Fato functus est. Iste enim Princeps infelix, post diuturna, tam Procerum suorum, quam magnæ partis Populi, odia, quæ subinde in Seditiones, & crebras Aulæ Mutationes eruperant, tandem ab iis oppressus est. Siquidem Arma contra eum sumpserunt, & *Jacobi Principis* Filii sui personam, ex improvise, intra potestatem suam redegerunt, partim Vi, partim Minis; Interminantes se aliter Regnum in manus *Regis Anglia* tradituros. Eo autem Consilio hoc moliebantur, ut Rebellionem suam obvelarent, sicque *Princeps* Titulare & pictum quoddam Caput Rebellionis fieret. Vnde Rex *Scotia* (se viribus minime parem cogitans) à Rege HENRICO, etjam à *Papa*, & Rege Gallo, popo-

F scit,

scit, ut res inter se & subditos suos con-
 ponerent. *Reges*, prout petiit, media-
 tionem suam, modo honorifico, & quii
Reges magnos deceret, interposuerunt ::
 Non tantum postulando, & suadendo,
 verum etiam protestando, & minando ;
 Rebellibus denunciantes, se, commu-
 nem *Regum* Causam agi, censere, *Si*
Subditi permittantur Leges Regibus suis
imponere ; Seque in Ultionem ejusmo-
 di Sceleris porfus ituros. At Rebelles,
 qui jam ante Obedientiæ Iugum majuss
 excusserant, facile Modestiae Vinculum
 minus abjecerunt : & Furore Metum
 superante responderunt : Inanem esse
 de Pace mentionem, nisi Rex se Impe-
 rio abdicaret. Quocirca (Tractatu Pa-
 cis abrupto) ad Arma ventum est, Præ-
 liumque ad *Bannochia* Rivulum, juxta
Sterlininam, commissum est. Quo Præ-
 lio Rex, Iracundia & Indignatione li-
 cet justa, exæstuans, Pugnam temere
 iniens, & manum præcipitanter conse-
 rens, antequam universæ ejus Copiæ
 convenissent, interfectus est, (nihil
 obstante expresso & præciso Mandato
Principis Filii sui, qui hoc interdixerat)
 dum ad Molendinum quoddam fugisset,
 in Campo, ubi pugnatum est, situm.

Qua-

Quatenus vero ad *Legationem* Papa, quæ per *Adrianum* de *Castello*, *Italum*, missa est, (quæque, illis temporibus, magis forsitan futura fuisset efficax) sero illa advenit, si *Legatio* ipsa spectetur, sed satis in tempore, pro commodo *Legati*. Nam cum per *Angliam*, *Scotiam* peteret & honorifice admodum à *Rege* HENRICO exceptus esset (qui perpetuo se erga *Sedem Romanam* officiosum præbuit), *Regis* favorem majorem in modum assecutus est, simulque magnam cum *Mortono* *Cancellario* familiaritatem contraxit. Adeo ut *Rex* moribus ejus delectatus, & cum rebus suis utilem fore credens, eundem ad *Episcopatum Herefordiensem* promoverit, & postea ad *Episcopatum Bathoniensem*; Ejusque opera usus sit, in compluribus negotiis, quæ ad *Curiam Romanam* pertinebant. Certe *Vir* magnus fuit *Adrianus*, & multa *Eruditione*, *Prudentia*, & in rebus *Civilibus* *Dexteritate*, præditus: Et non diu post in *Honorem Cardinalis* evectus, largum *Regi* tributum ob *Beneficia* sua rependit: *Regem*, magno cum *Judicio*, & *Diligentia*, de rebus *Italia* subinde per *Literas* informans. Nihilominus, sub finem *Vitæ*

suæ, Particeps fuit Conjuratiōnis, quam
Cardinalis Alphonsus Petruccius, & alii
 quidam *Cardinales*, in Vitam *Leonis*
Pontificis inierunt. Atque hoc ejus Cri-
 men, per se atrox valde, aggravatum est,
 propter Causam, quæ eum impulerat:
 Quæ Malitia sane aut Odio minime ni-
 tebatur, sed Ambitione fœda adipiscen-
 di *Papatum*. Atque in hoc Impietatis ex-
 cessu, non defuit tamen Levitatis & Va-
 nitatis mixtura quædam. Nam (ut apud
 omnes increbuerat) ad *Papatum* expe-
 ctandum, fatali quodam Ludibrio in-
 ductus est, scilicet Prædictione Harioli
 cujusdam, quæ talis fuit: *Successurum*
Leoni, cujus nomen esset Hadrianus, Se-
nem, humili loco natum, sed doctrina &
prudencia eminentem. Quo Characterē
 & Schemate se describi putavit; Et si hoc
 Vaticinium impletum postea fuerit, in
Adriano Belga, (Filio Cerevisarii ex ea-
 dem *Belgia*, *Cardinale de Tortosa*, & *Ca-*
roli Quinti Præceptore,) qui postea,
 mortuo *Leone*, Nomine proprio non
 mutato, *Adrianus Sextus* vocatus est.

Verum ista anno sequente, quinto
 scilicet *Regis*, contigerunt. Sed in fine
 Anni quarti, Rex iterum *Ordinum Con-*
ventus egit; Non (ut videtur) ob ali-
 quam

quam Occasionem tum emergentem, sed præcipitatis & abruptis *Comitiis* præcedentibus, propter Apparatus Belli *Britannici*, Rex cogitavit se non satis ampliter Subditos suos Legibus bonis hætenus remunerasse; Quæ semper ei fuerunt pro retributione erga Subditos, propter Pecunias ab ipsis collatas; Cumque Alienationis Subditorum, ex iis quæ in Borealibus Partibus gesta erant, memor esset, visum est ei, eo magis Subditos suos solatiis reficere. Sane Tempora ejus, in bonis Legibus cõdendis, excelluerunt. Ita ut merito cõferri possit, inter *Reges Anglia*, post *Edwardum Primum*, Legislatores optimos. Leges enim ejus, (si quis attentius eas introspiciat) ex Prudentia profunda ortas inveniet, neque vulgaris esse naturæ; non occasione aliqua præsentè stimulante latas, sed vere ex Providentia futuri, ut status ejus *Regni* indies fieret magis florens & beatus; Ex more *Legislatorum* Temporibus Antiquis & Heroicis.

Primo igitur Legem tulit, quæ eum Temporibus & Actis suis optime conveniebat. Quemadmodum enim ipse, in Persona sua & Nuptiis, finalem in-

troduxerat Concordiam, in Lite illa magna, quæ de Titulo Coronæ tam diu pependerit: ita & hac Lege (de qua loquimur) similem Pacem & Tranquillitatem, circa privatas Subditorum terras, & Possessiones, stabilivit. Ordinatum est enim, ut *Fines*, quos vocant (quod Genus est Transactionis cujusdam solennis) revera finales essent, ad Iura non Partium tantum, sed aliorum omnium, extinguenda: Ita tamen, ut post *Fines* hujusmodi levatos, & solenniter proclamatos, haberet Subditus spatium quinque Annorum, post Titulum suum devolutum, ad Ius suum recuperandum, aut saltem vindicandum; Quod si prætermisisset, Iure suo in perpetuum excluderetur; Cum exceptionibus tamen nonnullis, Ætate minorum, Nuptiarum, & similibus Personarum, Iuris sui persequendi, incapacium. Hoc Statutum aliud *Regni* Statutum antiquum tantum restituit; quod & ipsum latum fuerat, juxta tenorem Legis Communis. Mutatio Legis intervenit, per Statutum quoddam vulgariter dictum de *non Clameo*, factum tempore *Edvardi Tertii*. Atque ista Lex, de *Finibus* levandis, instar Pro-

gno-

gnostici cujusdam erat boni, de Pace illa, quæ in hunc usque diem, à temporibus ejus, ut plurimum secuta est. Statuta enim de *non Clameis*, Belli temporibus conveniunt, cum animi Hominum inquietantur, ita ut rebus suis domesticis prospicere nequeant: Statuta vero quæ possessionibus favent, temporibus Pacis maxime sunt accommodata, ut Lites & querelæ extinguantur, quæ Pacis sunt Fructus perniciosi.

Aliud Statutum latum est, Prudentiæ, & in Rebus politicis Peritiæ singularis; Incrementum Populi *Regni* manifesto, & (si quis acutius inspexerit) Militiam etiam, & vires *Regni* Bellicas, promovens.

Cœperunt eo tempore, magis quam retro solitum, fieri Septa & Clausuræ in Agris; Ex quo Terra arabilis (quæ sine Populo & Familiis coli non poterat) versa est in Pascua, quæ Armen-
tariorum paucorum opera tantum indigebant; Etiam *Firmæ* & *Tenementa* ad Terminum vitæ, Annorum, & ad voluntatem Domini, (in quibus Coloni complures habitabant) versa sunt in *Dominicum*. Hoc infrequentiam & diminutionem peperit Populi, & (per

consequentiam) Oppidorum, Eccle-
fiarum, Decimarum, & similibus: Pro-
be etiam noverat Rex, neque ullo mo-
do oblitus erat, sequi etiam ex hoc Di-
minutionem *Subsidiorum* & Censuum:
Quanto enim major numerus fuerit
Generosorum, tanto semper *Subsidio-
rum* Summæ decreseunt magis. In qua
re medenda, prudentia *Regis* & *Parla-
menti* enituit. Clausuras Agrorum pro-
hibere noluerunt: Hoc enim fuisset,
Soli Culturam fructuosiore, atque in-
de securam patrimonii *Regni* Melio-
rationem, prohibere: Neque etiam A-
rationes Hominibus jussu Legis impo-
nere consultum putarunt: Hoc enim
fuisset, cum Natura ipsa, & Rebus, pu-
gnare. Sed tale temperamentum ad-
hibuerunt, ut Clausuras tantum & Pa-
fca, quæ Depopulationem liquido in-
vehebant, tollerent: neque tamen ex-
presse, aut Interdicto aliquo imperio-
so, sed solummodo per Consequen-
tiam. Ordinatio fuit talis; Ut omnes
Domus Agricolationis, quibus fuerunt
annexa viginti Iugera Terræ, aut am-
plius, in perpetuum sustentarentur &
conservarentur, absque Decasu; una
cum Portione Terræ competente, quæ
à Do-

à Domibus illis nullo modo separari
posset; ut & per Statutum aliud quod-
dam, Successoris sui tempore factum,
fufius declaratum fuit. Neque tamen,
fi quis deliquisset, sancitum erat, ut po-
pulari Actioni subjiceretur, sed ut Ter-
ra ipsa in Manus *Regis*, aut *Domini*, ca-
peretur, quoad dimidium Proficuum, ac
donec Domus, ac Terræ reparatæ fo-
rent, & restitutæ. Hoc modo Ædificia
sustentata necessario Habitorem tra-
xerunt: & Portio Terræ iisdem annexa
necessario etiam poscebat, ut Incola is
non esset Mendicus, aut Tuguriastes,
sed ex paulo Opulentioribus, qui fa-
miliam alere, & Aratrum in opere po-
nere posset. Hoc Populi numerum mi-
ris modis augebat, quin & potentia
Regni militaris intererat; ut scilicet
Firmæ & Tenementa, certum Terræ
Dimensum sortirentur, quod Virum
non infimæ conditionis, citra penu-
riam, sustentaret; Eademque res quo-
dammodo, magnam partem Fundi *Re-*
gni, Agriculis & mediæ sortis Homini-
bus, mancipabat, & perpetuabat: Me-
diæ (intelligimus) Conditionis, inter
Generosos & Operarios Rusticos. Iam
quantum hæc Res militarem Regni Po-

170 HISTORIA REGNI
tentiam, (ut occœpimus dicere) promo-
veat, liquet, tum ex Militaris Discipli-
næ principiis, tum ex aliarum Natio-
num Exemplis. Etenim opinione fere
generali, Virorum maximi circa Res
Bellicas Iudicii, (etsi pauci quidam ali-
ter senserint, quum revera Casuum di-
stinctionem hæc Quæstio subire possit)
Robur præcipuum Exercitus alicujus
in *Peditatu* maxime consistit. *Pedites*
autem ut fortes & bellicosi evadant, o-
pus est, ut in Conditione aliqua non
servili, aut inopi, sed libera & copiosa
degant. Itaque, si quod Regnum, aut
Status, in Nobiles & Generosos potis-
simum excrescat; Agricolaë autem &
Aratores loco tantum, & Conditione
Operariorum illis inserviant, aut forte
Tuguriastri meri existant, (qui pro
Mendicis tecto coopertis tantum ha-
beri possunt) *Equitatu* certe pollere
possit, sed *Peditatu* minime; Tanquam
Sylvæ cæduæ, quæ si Arboribus gran-
dioribus abundant, Dumos & vepres
progignent, Ligna autem puriora non
educunt. Atque hoc cernere est in *Gal-
lia*, *Italia*, & aliis nonnullis *Europa*
Partibus, ubi Populus universus, vel ex
Nobilibus, vel ex Rusticis vilioribus,
com-

componitur (De populo in Agris degente loquor, non in Urbibus), Mediocris autem sortis Populus fere deficit: Quo fit, ut *Copiis pedestribus* parumpol-
leant: Adeo ut, ad *Peditatum* suum
constituendum, & roborandum, mer-
cenarias Cohortes *Helvetiorum*, aut
Germanorum, adhibere fere consueve-
rint. Vnde etiam fit, ut Nationes illæ,
Populum quidem numerosum, Milites
autem paucos edant. Rex autem vide-
bat, ex contraria parte, *Anglos* suos,
quamvis Territorio multo angustio-
res, tamen Militibus, & Copiis nati-
vis, præ illis (quas diximus) Nationi-
bus, longe magis abundare. Hoc Con-
silio atque Instituto, *Rex Hydra Dentes*
occulto ferebat; ex quibus (juxta *Fa-
bularum Poëtarum*) Milites armati exurge-
rent, in Regni sui Præsidium, & Ampli-
ficationem.

Isdem etiam Comitibus, Rex (curam
adhibens, ut Regni potentia, non mi-
nus Mari quam Terra, augetur) in
Classis sui Adornationem, & Incremen-
tum, ordinavit, ut Vina & Glastum, ex
partibus *Gasconia*, & *Languedocia*, alla-
ta, non nisi Navibus *Anglicis* importa-
rentur; Insectens paulatim politiam

Regni Anglia, ab Intuitu Vbertatis & Vtilitatis rerum venalium, ad Intuitum potentia Militaris. Antiqua enim statuta, fere omnia, Mercatores externos iauitant, ut Merces omnigenas in *Regnum Anglia*, importent; pro fine habentia Vilitatem & Copiam earundem Mercium, neutiquam respicientia ad Rationes politicās, circa *Regni* potentiam Navalem.

Tulit etiam Legem illis *Comitiis Rex*, & Monitoriam, & Minatoriam, erga Iusticiarios Pacis, ut munus suum diligenter exequerentur, Delationes contra eos Auctoritate sua Regia invitans, & Neglectus eorum primo Sociis suis Iusticiariis committens, postea Iusticiariis Assisarum, postremo *Cancellario*: Mandando simul, ut Edictum, (quod in eam Sententiam promulgaret,) quotannis quater *publicis Sessionibus* legeretur, ne forte Iusticiarii obdormiscerent: Hoc modo fore putabat, ut Leges suae pœnales, executioni demandarentur; utque inde, vel Obedientia, vel Mulctarum Fructum perciperet: In qua re, versus finem Vitæ suæ, declinavit nimis in partem sinistram. Hunc ad finem etiam cohibuit *Pragmaticam* quandam, nuper ortam,

ortam ; qua Informationes veræ, super Legibus pœnalibus exhibitæ, Informationibus aliis Illusoriis suffocabantur, exhibitis scilicet, per quosdam, quos Delinquentes ipsi subornarant, ut ad libitum eorum fieret, Litis vel Prosecutio, vel Desertio, atque hoc modo, veras prosecutiones (scilicet ne duplex foret vexatio) regerebant.

Legem etiam tulit de re Monetaria reformandâ, & Nummorum externorum (Eorum scilicet qui Edicto Regio essent in usum Regni recepti) adulteratione punienda : Utque in Pecuniis persolvendis, nulla fieret Solutio in Auro, quibuscunque Mercatoribus alienigenis; ut hoc modo *Thesaurus Regni* intra *Angliam* melius asservaretur : Quandoquidem Aurum ejus generis Metallum sit, quod facillime, & in occulto transportari possit.

Statutum etiam fecit, de Re Pannaria, & Lanis intra *Regnum* conservandis : Neque hoc tantum, sed de preciiis etiam Pannorum limitandis, & moderandis; Pretio uno, Pannis tenuioris filii, alio crassioris, imposito. Quod eo libentius refero, tum quia rarum sit, Pretia per Statutum aliquod impone-

re, præsertim Mercibus Regni Nativis; Tum propter hujus *Legis* prudens Temperamentum, quod Pretia præcise Pannorum diversi generis non præscriberet; Sed sanciret tantum, ne Pretium à Statuto limitatum Pannarii excederent; ut liberum esset Pannario pannos suos ita conficere & accommodare, ut jacturam nullam in eis faceret.

Fuerunt & alia Statuta his Comitiis ordinata, sed hæc præcipue. Hic vero petendum videtur, ab iis, in quorum manus hoc Opus nostrum inciderit, ut in bonam partem accipiant, quod tam diu in Legibus, quæ hujus *Regis* tempore latæ sunt, commemorandis immoremur. Cujus rei has Causas habemus; Primo quoniam virtus illa præcellens, & Meritum proprium in hoc *Rege* fuit (cujus Memoriam honorem deferimus) ut optimus Legislator esset; Dein quod cum Vitæ nostræ Genere, & Instituto conjunctum sit; Præcipue vero quod (nostro quidem Iudicio) hoc ipsum, optimis Historiæ Scriptoribus desit, quod scilicet non satis crebro, summarie referant Leges maxime memorabiles, quæ temporibus, de quibus scripserint, perlatae sunt; cum sint Le-
ges

ges revera Acta Pacis principalia. Et si enim, in Voluminibus Legum ipsarum, maxima ex parte, reperiri soleant, ne utiquam tamen hoc tam bene informat Iudicium, *Regum*, & Consiliariorum, & Virorum Civilium, quam si videant eas descriptas, & veluti depictas, in Tabulis Temporum.

Circa idem tempus, *Rex* quater mille Libras à Civitate *Londini*, mutuo sumpsit; Quæ summa, priori quam creditorum, dupla erat, & fuit debite & præcise ad diem præfixum, repensa, quemadmodum etiam prior Summa fuerat: *Rege* præoptante semper, potius mutuari citius quam egebat, quam solvere tardius quam debebat; Id quod ei Fidem admodum conciliavit.

Neque abjecerat adhuc *Rex* Curam, aut spem de Rebus *Britannicis*, verum Occasiones Consilio & Arte vincere annisus est; (quamvis Arma sua infeliciter cesserant) atque Regem *Gallum*, licet victoria ipsa non potuisset, tamen Victoriæ Fructu privare. Summa *Regis* Consilii fuit, *Maximilianum Regem*, ut in Nuptiis *Anna Britannia* Hæredis ambiendis persisteret, extimulare, atque ad earum Consummationem adjuvare.

Verum Res *Maximiliani*, eo tempore, in magna Perturbatione, & Combustione fuerunt, propter Rebellionem Subditorum suorum in *Flandria*. Nam populi *Gandavi* præsertim, & *Brugarum*, (præsente ipso *Maximiliano*) arma subito ceperant & nonnullos, ex Officiariis ejus principalibus, interfecerant, eique ipsi custodiam circumdederant: usque quo, & ipsum, & aliquos ex Consiliariis suis, jurejurando obstrinxissent, ut veniam omnium Ante-actorum concederet; Neque ea in posterum quaestioni subicere, aut vindicare vellet. At tamen *Fredericus* Imperator, *Maximiliani* pater, permittere noluit, ut Contumelia hæc, & Indignitas, Filio suo illata, maneret impunita, sed acriter Bellum *Flandris* intulit. Sed *Dominus Ravenstonnus*, vir magnæ apud *Maximilianum* Auctoritatis, (qui & ipse Iuramentum Abolitionis simul cum *Domino* suo sumpserat,) Religionem in ea re prætexens, sed revera privata motus Ambitione, atque (uti credebatur) incitatus & corruptus à *Gallis*,) *Imperatorem* & *Maximilianum* Dominum suum deseruit: Seque Partibus Populi Ducem & Caput præbuit: Oppidaque *Hypra-*

rum, & *Slusia*, cum Castellis, occupavit: Statimque ad Dominum *Cordesium*, *Picardia* sub Rege Gallo Præsidem, misit, ad Auxilia ab eo petenda: Atque insuper postulans, ut ipse *Cordesius* Regis sui nomine, Vnitorum Oppidorum Protector esse, & Armis reliqua subigere, vellet. Dominus *Cordesius* ad Occasionem arripiendam paratus erat, (quam partim ipsemet instruxerat,) & continuo Auxilia summisit ampliora, quam, si res ex improvise gesta fuisset, tanta festinatione cogere potuisset: Præfectis Copiarum mandans, ut Oppida inter *Galliam* & *Brugas* caperent. Copiæ *Cal-lorum*, oppidum parvum, vocatum *Diximeum*, obsiderunt, ubi *Belgicarum* Copiarum pars se cum eo conjunxerat. Dum illa Obsidio duraret, Rex *Anglia*, sub prætextu Præsidii Finium suorum juxta *Caletum*, sed revera minime volens, ut *Maximilianus* contemptui exponeretur, & propterea Matrimonio *Britannæ* decideret: Baronem *Morleium*, cum Mille Militibus, ad Dominum *Daubeneium*, *Caleti* Præfectum, misit, cum mandatis secretis, ut *Maximiliano* auxiliarentur, & Obsidione *Diximeum* eximerent. *Daubeneius*, (sparsis vocibus hæc

hæc omnia ad securitatem Finium Anglicorum fieri) ex Militibus Præfidiariis *Caleti, Hammesia & Guinesia*, alios Mil-
 le eduxit: Ita ut cum recentibus Auxiliis
 conjuncti, duorum ad minimum Mil-
 lium, numerum explerent. Quæ Copiæ,
 una cum aliis nonnullis *Alemannorum,*
Diximeum clanculum ingressæ sunt, in-
 sciiis Hostibus; atque Oppidum pertrans-
 eunt (additis nonnullis ex ipsius Op-
 pidi Copiis) Castra hostium, negligenter
 custodita, (utpote qui nihil tale me-
 tuebant) adortæ sunt, ubi magna cædes
 facta fuit; *Angli* autem, & eorum Socii,
 victoria potiti sunt, interfectis octo
 Hostium Millibus, *Anglorum* vero cen-
 tum tantum, aut circiter, desideratis;
 Inter quos fuit *Dominus Morleius*. Ce-
 perunt etiam Tormenta Hostium ma-
 jora, cum Spoliis haud exiguis, quæ
 omnia ad Oppidum *Novi portus* aspor-
 tarunt. His peractis, *Dominus Daube-
 neiis Caletum* reversus est, faucios suos,
 & alios nonnullos sponte manentes,
 apud *Novum Portum*, relinquens. At
Dominus Cordesius, ad *Hypras* cum ma-
 gnis Copiis sedens, Iacturam & Igno-
 miniam Pugnæ ad *Diximeum* sarcire
 sperans, statim advolavit, & *Novum*
 Por-

Portum Obsidone cinxit ; Et post aliquorum dierum Obsidionem , Oppugnationis Fortunam tentare statuit ; Quod etiam die quodam fecit , eo successu , ut *Turrim* Oppidi principalem ceperit , & Vexillum *Gallorum* super eam erexerit . De qua tamen , paulo post ab *Anglis Galli* dejecti sunt , ope recentium quorundam Auxiliorum , ex *Sagittariis* ; qui feliciter in ipso Pugnae Articulo , in *Portum* Oppidi appulerunt . Unde perterrefactus *Cordesius* , atque Auxilia *Anglorum* (quæ parva erant) ex successu Rei (qui erat magnus) metuens , Obsidionem solvit . Hoc modo , res inter *Henricum* , & Regem *Gallum* , nonnihil exacerbatae sunt , quia in hoc *Flandriae* Bello , Auxiliares Copiae utriusque Regni , sanguine mutuo haud exiguo , se consperferunt . Quæ Acerbitas aucta est ex inani Iactatione *Cordesii* , qui se pro aperto *Anglorum* Hoste gerebat , magis certe quam Regis sui rebus conducebat . Solitus enim erat dicere , Se libenter in Inferno , per Septennium jacere velle , ea conditione , ut *Caletum* è manibus *Anglorum* recuperaret .

Rex , postquam res & existimationem *Maximiliani* hoc modo sustentasset ,
con-

consilium ei dedit, ut jam Nuptias cum *Britanna* acceleraret. Quod & *Maximilianus* fecit, & eo usque, tum apud Principissam ipsam, tum apud Consiliarios ejus principales, prævaluit, ut Matrimonium per Procuratorem consummatum fuerit, cum Cæremonia, tunc temporis, in his partibus, nova. Neque enim solum, publice desponsata est, sed etiam tanquam Nupta per omnia tractata, atque in Thalamo collocata: Postquam autem decubisset, ingressus est Legatus *Maximiliani* cum Literis Procurationis, & astantibus multis, tam Viris, quam Fœminis, primariis, Tibiam suam ad Genu usque nudatam, inter Lintea nuptialia inseruit; ut Cæremonia illa, Consummationi, & Cognitioni actuali, æquipollere putaretur. Hoc facto, *Maximilianus* (cujus moribus penitus insitum erat, ut Negotia semper semiperfecta relinqueret, & reliqua Imaginatione tantum forti consummaret: tanquam Sagittarius malus, qui sagittas ad cuspidem usque attrahere non solet: Cui etiam tam facile fuisset Sponsam suam præsens amplexari, quam hujusmodi Ludibria instituere) omnia jam pro certis ducens, neglexit
ad

ad tempus cogitationem de Nuptiis, & Bello totus incubuit. *Carolus* interim, (postquam Theologos suos consulisset, atque ab iis edoctus fuisset, istiusmodi fictitiam Consummationem, potius Inventum quoddam Aulicum esse, quam apud Ecclesiam receptam) magis solide rem aggressus est; & secretis & callidis Instrumentis, (tam Matronis scilicet, quam Consiliariis,) primo Conscientiæ & Honoris scrupulum amovere conatus est; Qua in re duplex erat labor. Neque enim solum *Maximilianus* cum *Britanna*, sed etiam *Carolus* ipse cum *Filia Maximiliani* contraxerat: Ita ut Nuptiæ, ex utroque pede claudicaret, & ex neutra parte dubitatione carent. Verum quatenus ad Contractum, cum *Rege Carolo*, exceptio erat justa & liquida, eo quod *Filia Maximiliani* infra Annos consensus esset, ideoque Lege non teneretur. Sed quoad Contractum *Maximiliani* ipsius, duriores sustinebat partes *Carolus*, cum nihil adducere posset, nisi quod Contractus ille, sine consensu *Domini Capitalis, Caroli* scilicet, (cujus Pupilla & Vasalla erat, atque ipse erga eam Parentis loco) initus esset; Ideoque ob Defectum
hu-

hujusce Consensus prorsus irritus. Qui Defectus (dixerunt) licet Matrimonium ipsum, post Cohabitationem & actualem Consummationem, dirimere non posset, tamen ad Contractum invalidandum sufficiebat. Nam quoad Consummationem illam Ludicram, risu eam excipiebant, inquires; argumento esse quod *Maximilianus* Viduus esset, & Procus admodum tepidus, qui Sponsi partes per Deputatum præstare contentus fuerat; neque laborem Itineris parvi adire sustineret, ut omnia extra controversiam statuerentur. *Britanna* igitur, hisce rationibus permota, artificiose instillatis, ab iis, quo *Rex Gallus* (qui Præmiis & Promissis non pepercerat) in suas partes traxerat; & illecta proculdubio præsentis gloria, & potentia *Regis Caroli* (præsertim cum in Florentiæ ætatis esset, & cœlebs), atque Patriam suam, Sedem diuturni & Galamitosi Belli, constituere verita, secreto in Matrimonium *Caroli* consensit. Sed durante hoc Tractatu secreto, *Carolus*, ut rem, ab adversis Oppositionis & Dissuasivonis Auris, illæsam servaret, ad solitas Artes confugiens; & sperans se Nuptias, sicut antea Bellum, posse tecte
con-

conficere, si *Regem Angliæ* inani spela-
stasset; solennem Legationem in *An-*
gliam misit, per *Franciscum Dominum de*
Luxemburgo; *Carolus Marignianum*, &
Robertum Gaguienum Generalem Or-
dinis *bonorum Hominum* (qui appellan-
tur) de *Trinitate*; qui Pacem & Fœdus
cum *Rege* componerent, intermiscendo
veluti preces, ut *Carolo* liceret cum
HENRICI *Regis* bona voluntate (pro jure
suo tanquam Domino Feudi, atque insu-
per Tutori) de Nuptiis *Britannæ* ad Ar-
bitrium suum disponere. Suscipiebat au-
tem in se, Nuptias *Maximiliani* per viam
Iuris se dirempturum. Atque hoc ipso
tempore, ut *Hominum* oculos averte-
ret & perstringeret, *Filiam Maximiliani*
in Aula sua habere non destitit; quæ diu
ante eî commissa fuerat, ut in *Gallia* e-
ducaretur: Eam minime dimittendo aut
remandando, sed contra, constanter as-
serendo & declarando, sibi in animo esse,
Nuptias illas tempore idoneo perficere:
Atque quoad *Britannam*, se nihil aliud
cupere, quam ut jus Domini sui retine-
ret, eamque alicui Affini, sibi fideli &
observanti, nuptam traderet.

Postquam tres *Legati*, in Aulam HEN-
RICI venissent, Legationem *Regi* retu-
lerunt,

lerunt, qui eos ad Concilium suum remissit, ubi post aliquot dies auditi sunt; Orationem autem habuit *Prior Trinitatis*, qui, licet loco ultimus esset, eloquio tamen cæteris præstare putabatur. Is locutus esse perhibetur in hunc modum:

Domini mei; Rex voster, maximus & potentissimus inter Reges Galliæ universos, qui à tempore Caroli Magni regnarunt, (cujus etiam Nomen gerit;) Attamen à Magnitudine sua nihil alienum se facturum putavit, si hoc tempore pacem iniret cum Rege Angliæ, imò etiam peteret. In quem finem, nos Legatos suos misit, cum plena Potestate, pacem & tractandi, & concludendi; Nobis simul in mandatis dans, ut secreta Consiliorum suorum, in aliquibus, vobis impertiremur. Hac sunt demum illa, quæ inter Reges magnos, pro certissimis Amoris Pignoribus & Tesseris, merito censeri possunt; Communicatio scilicet & Participatio mutua Negotiorum status, prætermisissis Honoris Caremoniis curiosis, quæ affectui alicui insigni postponi debent. Hoc pro certo apud Dominationes vestras testari possum; Fieri vix posse ut animo plene concipiatis,
cordia-

cordialem illum & verum Amorem, quo Rex Dominus noster, Regem vestrum prosequitur, nisi presentes cum eo essetis, ut nos solemus Nominis ejus, cum magno Honore, mentionem semper facit; Familiaritatis ipsorum & Convictus Parisiis, saepe cum delectatione quadam & voluptate, meminit; Imo nunquam de illo loquitur, quin statim excurrat in sermones de Regum magnorum miseriis, quod non cum Æqualibus suis; sed tantum cum Servis, conversari eis concedatur. Hunc Affectum insignem erga Regem vestrum proculdubio Numen Divinum Cordi Regis nostri indidit, ad Bonum Reip. Christiane, & ad Fines nobis omnibus hactenus incognitos. Neque enim alia ejus possit esse Radix, quandoquidem eodem animo fuerit olim erga Comitem Richmondia, quo nunc est erga Regem Angliæ. Primus igitur Motor, ad pacem, à Rege vestro petendam, iste, (quem diximus,) est affectus, & Cordis sui sensus genuinus. Atque Affectus idem, Rationibus Status armatus est. Audite enim jam (si placet) Occulta Consiliorum Regis nostri, qua summo Candore & libertate vobis intimat. Constitutum ei est, Expeditionem Honorificam & Sanctam, in Partes à Regno

G suo

suo remotas, suscipere: Itaque ipse secum reputat, non exigui momenti fore, ad estimationem Sui, & expeditionis sua augendam, si ubique innotescat, eum pace cum omnibus Principibus vicinis suis perfrui, & præcipue cum Rege Angliæ, quem merito plurimi facit.

Iam vero (Domini mei) veniam à vobis peto, si paucis verbis nonnulla completar, quæ Scrupulos omnes & Interpretationes sinistras, inter Reges nostros, circa Actiones quasdam nuperas delere possint; Quæ si minime amoveantur, Pacem hanc fortasse sint disturbatura; sperans fore, ut his recte intellectis, quatenus ad præterita, neuter Rex, quæ ab alterutro gesta sunt, aut in malam partem accipiat, aut in malam partem accipi suspicetur. Actiones illæ duæ sunt; Altera Britannia, altera Flandriæ. In quibus duabus Actionibus, negari non potest, Subditorum utriusque Regis Enses strictos fuisse, & Sanguinem utriusque hausisse; Atque simul Intentiones & Affectus utriusque Regis, quatenus ad Confœderatos & Affines suos, longe diversos extitisse.

Quatenus ad Actionem Britannia; Rex Vester optime novit, quæ in illa intervenerint. Bellum erat illud, ex Domini

noſtri parte, neceſſitate mera conflatum. Attamen quamvis Stimuli & Provocationes ejus Belli acriter Regem noſtrum pupugerint: nihilominus potius Oliva, quam Laurea ramum in manu geſtans, illud tranſegit. Præterea, indies fere ad Regem veſtrum mittebat, veluti Chartas abraſas & puras, in quibus Rex veſter, pro Arbitrio ſuo, pacis & Belli Leges conſcriberet. Licet enim, & Honor Regis noſtri, & Securitas, in ea Actione ſita eſſent; tamen neutrum eorum tam charum aut pretioſum duxit, quod in manus Regis veſtri non committeret. Neque Rex noſter ex ſua parte, ad iniquam aliquam Interpretationem trahit, quod Rex veſter auxilia Duci Britannia præſtiterit. Satis enim novit Rex, multa à Regibus, ad Populo ſuo complacendum, fieri neceſſe eſſe: neque difficile eſt diſtinguere in rebus hujusmodi, quid à Regis mero motu emanaverit. Verum hæc Actio Britannica, jam (Decreto divino) tranſacta eſt, & finita; Et (ſicut Rex noſter ſperat) eſt tanquam Via Navis in Mari, nullo relicto Veſtigio & Impreſſione in Animis Alterutrius Regis: Ipſe certe ſibi conſcius eſt, nihil hujusmodi in Animo ſuo reſidere.

Quod vero ad Actionem Flandriae at-

tinet; *Quemadmodum Bellum Britannicum Regi nostro Necessitas imperabat; ita & Bellum Flandriæ Munus & Debitum Iustitiæ: Quod Regi bono, perinde est, ac ipsa necessitas, aut Periculum status sui; Aliter enim Rex esse desineret. Subditi Burgundiæ, Corona Franciæ, quatenus ad Ius Domini Capitalis, etiam Subditi sunt: Duxque eorum, Franciæ Feudatarius & Vasallus est. Soliti certe erant Burgundi, Subditos se bonos, & fideles, Duci suo præstare, utcunque eos Maximilianus nuper in Intemperiem quandam conceperit. Ad Regem confugerunt, ut Iustitiam, & ab Oppressionem Vindicationem impetrarent. Iustitiam eis denegare non poterat; Emolumentum aliquod sibi ipsi minime expetebat. Hoc etiam ipsi Maximiliano utile erat, si rem recte perpendisset; nempe, ut in Populo commoto, Furori obviam iretur, & Desperatio ultima prohiberetur. His qua dixi, (Domini mei) fortasse opus non erat; nisi quod Rex noster, tenero quodam Affectu & anxio, quicquid in Angliæ Amicitiam reflectere possit, amplectatur. Amicitia proculdubio inter duos Reges stat facta, tecta, & inviolata. Quod vero enses Subditorum collisi sint, nihil ad Pacem publicam: Cum usitatissimum sit Co-*

pias auxiliares Fœderatorum, inter se committi, sanguine utrinque effuso. Quinetiam quandoque fit, ut Auxiliares Copiæ ejusdem Nationis, ex utraque parte, in acie stent, & dimicent; Neque tamen propterea, Regnum in se divisum, dici potest.

Superest (Domini mei) ut vobis Negotium impertiam, quod satis scio vos magna cum letitia & gaudio audituros. Quippe quod Reipublicæ Christianæ magis intersit, quam Actio ulla post nostram memoriam. Rex, Dominus noster, in animo habet, Bello Regnum Neapolitanum recuperare, hoc tempore usurpatum quidem à Spurio Vitulamine Arragonum, sed iure evidente & indubitato ad Regem nostrum devolutum: Quod nisi Armis vindicare anniteretur, neque honorem suum illæsum conservare, neque causam hujusmodi desidia populo suo probare possit. Sed Cogitationes ejus generosa, & vere Christiana, in hoc non acquiescunt. Spe enim haud levi, non inflatur quidem, sed fulcitur, Expeditionem pro Regno Neapolitano recuperando, instar Pontis fore, ad Copias suas in Græciam transportandas. Quinetiam constitutum ei est, neque Sanguini, neque Sumptui parcere (non sibi Coronam suam oppignorare, & Fran-

ciam ipsam desolare compelleretur) antequam aut Tyrannidem Ottomannorum debellaverit, aut hac via in Paradisum Aditum sibi patefecerit. Neque tamen nescit Rex hoc inceptum nulli Regi in mentem venire potuisse, nisi qui ad Deum praeipue Oculos attolleret; Cujus causa agitur, & à quo, & Velle, & Possè datur. Certe congruit illud cum Persona quam Rex sustinet, (licet indignus,) Regis Christianissimi, & Filii Ecclesiae Primogeniti. Quinetiam invitatus est Exemplo prænobilis illius Regis Angliæ, Henrici Quarti, (qui primus Sceptrum tenuit ex Familia Lancastrensi; Prædecessor quidem, licet non Progenitor Regis vestri;) Qui sub finem Vita (ut vos melius nostis) similem expeditionem in Terram Sanctam destinabat. Necnon Exemplo præsentis inductus est, Belli illius pii & honorifici, quod nunc gerit, & fere ad exitum perduxit Rex Hispaniæ, pro Regno Granadæ à Sarracenis recuperando: Etsi autem (Domini mei) hoc Inceptum, primo intuitu vastum videri possit, & immodicum, ut Rex propriis Copiis illud aggrediatur, quod conjuncta Copia tot Principum Christianorum, non sine magnis Laboribus, & diuturno Bello olim confecerunt;

cerunt ; Attamen Celsitudo sua prudenter
 secum reputat , interdum Copias minores,
 sub uno Imperio unitas , Successu feliciores
 evadere , (etsi Fama & Opinione minus
 jaētentur) quam Copias multo ampliores,
 varie commistas , & vinculo Fœderum &
 Societatum tantum colligatas , qua ple-
 runque , paulo post principia , vertuntur
 in dissidia & dissociationes. Verum (Do-
 mini mei) id quod , tanquam vox de Cœ-
 lo , Regem ad hoc Inceptum vocat , est
 Scissura hoc tempore insignis , in Familia
 Imperatoria Ottomannorum. Non dico
 quin Frater contra Fratrem , ante hac in
 illa familia , Arma sumpserit , & pro Im-
 perio decertarit : Verum nunquam prius
 factum est , ut Aliquis Fratrum ad Arma
 Christianorum confugeret , quemadmo-
 dum nunc facit Gemes (Bajazethi , qui
 jam regnat , Frater) Virtute Germanum
 suum longe superans. Bajazethus siqui-
 dem Ingenio & Moribus , veluti medius
 est inter Monachum & Philosophum ; Ac
 potius in Alchorano , aut Philosophia
 Averrois Arabis instructus , quam habilis
 ad Gubernacula tractanda Imperii tam
 Bellicosi. Tale igitur est Regis Domini
 nostri memorabile & Heroicum Institu-
 tum , circa Bellum sacrum. Et quia in hac

re Personam gerit, non minus Militis Christiani, quam Regis Potentis, ab Humilitate auspicatur; Et in Caussa tam religiosa, pacem ab aliis Principibus Christianis, emendicare non detrectat. Superest tantum civile quoddam potius Postulatum, quam Legationis nostrae Pars essentialis, quod Dominus noster Regi vestro commendat. Rex (ut omnes norunt) Dominus est Capitalis Ducatus Britanniae. Nuptiae Haeredis, ad eum, tanquam Tutorem & Gardianum, jure spectant. Estque hoc genus Iuris, Privatum jus, & Patrimoniale, non Regium. Attamen, (ut amanter & ingenue cum Rege vestro agat, quem tanquam alterum se efficere cupit, & una eademque res cum eo fieri) hoc petit, ut bona Regis Gratia, & consensu, de Nuptiis ejus disponere possit, prout sibi commodum videbitur; Et Matrimonium Maximiliani pratensum & intrusum, per viam Iuris, irritum facere. Hac habui (Domini mei) qua apud vos dicerem, veniam petens si minus ornate & pro rerum dignitate dixerim.

IN hunc modum, Legati Regis Galli, verbis suavissimis, & plane mellitis, Regis sui propensionem, in HENRICUM
Regem

Regem repræsentare, & aspera quæque inter *Reges* duos lenire, & dulcorare conati sunt: duas res ex hoc sperantes. Quarum altera erat, ut *Regem* consopirent, donec *Nuptiæ Britannicæ* essent consummatæ: Hoc vero æstimabant, Rem esse unius tantum *Æstatis*, & tanquam *Fructum* jam prope maturum, & cito decerpendum: Altera vero instar *Fructus* plurium *Annorum* erat, ut scilicet *Regis HENRICI* Animum, ita temperarent, ut *Expeditioni Italica* nequam esset impedimento. *Consiliiarii Angli* silebant: illud tantummodo dicentes, se scire, *Legatos* Responsum minime expectaturos, antequam rem *Regi* suo retulissent. Atque ita *Concilium* dimissum fuit. Rex interim animi dubius erat, quid de *Nuptiis Britannæ* judicaret. Liquidò cernebat, *Regis Galli* Ambitionem eo ferri, ut *Ducatu* eo potiretur: Sed res prorsus mirabilis ei visa est, *Gallum* in *Familiam* suam introducere velle, *Nuptias* controversas & litigiosas, præsertim cum talem haberet *Succefforem*. Sed omnia simul perpendendo, *Britanniam* quidem ut rem perditam æstimabat: Verum *Negotium* hoc *Britanniæ*, ut *Ansam Belli* cum *Gal-*

lia, arripere constituit; Et *Expeditionem Neapolitanam*, in promptu habere, pro *Ansa Pacis*; quando opus foret: Probe siquidem informatus erat, quanto *Rex Gallus* Expeditionis illius flagraret desiderio. Postquam igitur sæpius cum Concilio suo de re deliberasset; Animi autem sui sensum parce aperuisset; *Cancellario* in Mandatis dedit Responsum quoddam formale, quod *Legatis* redderet; idque præsentibus reliquis Consiliariis fecit. Sed postea, *Cancellarium* solum ad se vocans, jussit cum tali *Stilo* verba facere, quæ convenirent *Tractatui*, qui in *Fœderis* rupturam desiturus foret; Utque ante omnia caveret, ne ullo modo, *Expeditionem* in *Italiam* averteret. Paulo post, *Legati* ad *Conciliium* accersiti sunt, ubi *Cancellarius* in hunc modum, locutus fertur:

Domini mei *Legati*, ex mandato *Regis*, respondeo *Orationi* *Domini Prioris*, eloquenti admodum & ornata, paucis & perspicuis verbis. *Rex* minime oblitus est *veteris* *sui* *Amoris* & *Familiaritatis* cum *Rege* *vestro*. *Commemoratio* *autem* *ejus* *non* *est* *opus*. *Nam* *si* *res* *inter* *eos* *eodem* *maneant* *loco*, *bene* *habet*;

Sin

*Sin aliqua intervenerit Mutatio, ea ver-
bis in integrum restitui non potest.*

*Quatenus ad Actionem Britanniaë;
miratur Rex, Regem vestrum, ejus rei
Mentionem facere, ac si illam, Meriti
loco, apud Regem nostrum duceret. Illud
enim Meritum huc tantum redit, quod
Regis nostri opera usus sit, ad decipien-
dum unum ex optimis suis Fœderatis.
Quoad Nuptias vero, Rex ei rei se immi-
scere minime vellet, si Rex Dominus ve-
ster, Liturgia non Gladio, Matrimonium
contraheret.*

*Quatenus vero ad Actionem Flandriaë,
si Burgundiaë Subditi, à principio, per
viam Supplicationis, vestrum Regem ap-
pellassent, ut Dominum supremum, illud
demum Speciem quandam Iustitiæ præ se
ferre visum esset. Sed nova prorsus erat
Processus Forma, ut Subditi Regem suum
primo in custodiam darent, & Officiarios
ejus interficerent, & postea Querimoniam
instituerent. Rex ait, sibi è memoria non
excidisse, quando ipse cum Rege Gallo,
ad Scotos (qui contra Regem suum Ar-
ma sumpserant) Legatos suos misisset, se
alio stilo locutos, atque prout Reges dece-
bat, populares istos Motus, contra Princi-
pes suos, detestatos esse. Verum (Domini*

mei Legati) has duas Actiones, in hoc statu, Rex noster reïnquit. Profitetur quidem, sibi, ex iis qua à vobis dicta sunt, nullo modo satisfactum; Sed tamen se ea non tam graviter ferre, ut eorum respectu, de Pace tractare recuset, modo alia conjunctim tractentur. Quantum vero ad Bellum Neapolitanum; & Inceptum contra Turcas, Rex expresse mihi mandavit, ut dicerem; Se ex animo optare, suo bono Fratri Regi Gallix, ut Fortuna, ejus spes, & Consilia Honorifica, exaquet. Et quandocunque Regi audire contigerit, Regem vestrum in Græciam trajicere paratum esse, sicut hoc tempore placuit Domino vestro dicere, se pacem à Rege emendicare, ita tunc Regem nostrum, à vestro partem Belli emendicaturum.

Iam vero, (Domini mei Legati,) habeo insuper, qua vobis ex parte Regis nostri proponam. Rex vester, Regem nostrum, quod ei proponendum aut petendum esset, docuit. Dicis (Domine Prior) Regi vestro decretum esse, Ius suum in Regnum Neapolitanum, injuste detentum, persequi. Quod si non faceret, neque Honorem suum illasum conservare, neque Causam talis desidia Populo suo probare possit.

possit. *Hac fuerunt ipsissima verba vestra, qua non aliis verbis melius exprimere possum. Putate, (Domini mei,) Regem nostrum eadem verba vobis regerere, circa Normanniam, Gasconiam, Andiam, imo circa Regnum Galliarum ipsum. Si igitur Rex vester consenserit, ut in hoc Tractatu, Jus Regis nostri ad Franciam (aut saltem Tributum eo nomine rependendum) simul in deliberationem veniat, Rex de ceteris quoque deliberare non abnuit; alias Tractatum longius producere recusat.*

Legati hac re nova fere attoniti, non sine Indignatione quadam responderunt; Se minime dubitare, quin Gladius Domini sui, Sceptrum suum facile possit defendere: Ac pro certo scire, Regem suum, nec posse, nec velle, aliquid de Iuribus *Coronae Franciae* immuere, sive in Territorio, sive in Regalibus. Sed utcunque, res illas nimio majoris Momenti esse, quam ut ipsi de illis differerent, cum nihil ejusmodi haberent in Mandatis. Ad quae Confiliarii dixerunt tantum, Regem ab ipsis nullum aliud Responsum expectasse, sed Legatos proprios ad Regem Gallum

158 HISTORIA REGNI
propediem missurum. Injēcta autem,
tanquam obiter, est Quæstio, à qui-
busdam ex Consiliariis; Num forte
Rex Gallus consentire vellet, ut Nu-
ptias *Britanna* pro arbitrio disponeret;
cum Exceptione tamen sive Exclufio-
ne, ne ipse eam in Vxorem duceret.
Cui Interrogationi *Legati* prudenter &
caute responderunt: Rem illam à *Regis*
sui Cogitationibus tam procul abesse,
ut de ea nihil dederit in Mandatis. In
hunc modum *Legati* dimissi sunt, præ-
ter unum *Priorem*. Secuti autem sunt
confestim *Regis Anglia Legati* in *Gal-
liam*; videlicet, *Thomas Ormondia Co-
mes*, & *Thomas Goldenstonus Prior Ec-
clesia Christi Cantuariensis*. Interea *Lio-
nellus*, *Episcopus Concordia*, ad utrum-
que *Regem* à *Papa Alexandro sexto* mis-
sus est Nuncius de pace. *Alexander*
enim se in arctum compulsus esse, &
quasi obsessum sentiens, à Fœdere quo-
dam, & Societate inter præcipuos *Ita-
lia Status* inita, ut nullus ei Aditus ad
Familiam suam evehendam (cujus rei
Cupiditate immani flagrabat) pateret,
Aguas in *Italia* turbare expetebat, ut in
turbido feliciter piscaretur: Rete scili-
cet jaciens, non ex *Petri*, sed ex *Borgia*
Navi.

Navi. Atque dubitans ne Metus ab *Anglis*, Expeditionem *Galli* in *Italiam* remorari posset, *Episcopum* hunc misit, ut res inter duos *Reges*, si posset, componeret. Qui primum ad *Regem Gallum* se contulit, eumque bene animatum (ut ipse arbitrabatur) offendens, versus *Regem Anglia* perrexit, & *Legatos Anglos* apud *Caletum* reperit. Postquam cum iis collocutus esset, honorifice in *Angliam* transvectus est, ubi apud *Regem* Mandata exposuit. Attamen licet boni Ominis Nomen, ad pacem componendam, sortitus esset, nihil inde secutum est. Etenim jam, Consilium *Regis Galli* de desponsanda Hærede *Britannia*, diutius dissimulari non poterat. Itaque *Legati Anglia*, quo in statu res essent, satis perspicientes, domum redierunt. *Prior* etiam *Trinitatis* monitus est hic in *Anglia*, ut discederet, Qui postquam tergum vertit, more *Pedantii* potius quam *Legati*, petulantissimum Libellum, versibus Latinis, contra *Regem* sparsit; Cui *Rex* (licet nihil haberet è *Pedantio*) Responsum tamen Versibus similiter Latinis, scribi iussit; in Persona quidem *Regis* ipsius, magno tamen cum vilipendio

Prio-

Prioris ; Cujus Genio & Petulantia, tanquam facetiis Scurræ, se oblectabat. Circa hoc tempus etiam, natus est Regi Filius secundo-genitus HENCICUS, qui postea regnavit. Secuta est paulo post Nuptiarum Solennizatio, inter *Carolus & Annam Britannia Ducissam*, cum qua *Carolus Ducatum Britannia*, nomine Dotis, accepit ; *Maximiliani* Filia paulo ante domum remissa. Quod postquam ad aures *Maximiliani* pervenisset, qui illud nunquam crediderat, antequam peractum esset ; Quique in seipso decipiendo principales semper partes obtinebat : (etsi hoc quidem in negotio *Rex Gallus* partes secundas eleganter sustineret) atque Cogitationibus suis sursum deorsum agitans & revolvens : quale hoc esset, ut ipse uno Ictu, duplici autem Ludibrio, tam Nuptiis propriis, quam Nuptiis Filiaæ suæ, dejiceretur, (ex quarum utrisque magna sibi & sublimia auguratus erat) patientiam omnem amisit : atque abiciens Reverentiam illam atque decus, quod magni Reges (etiam cum Sanguis eorum maxime effervescat) mutuo servare debent, *Regis Galli* Personam & facta, acerbissimis Convitiis proscidit.

Et

Et quanto Factis minus poterat, tanto Verbis intemperantior, quascunque poterat excogitare contumelias, in *Regem Carolum* effudit; ajens: Eum, inter omnes sub Sole Homines, esse maxime perfidum: Illumque Monstrum quoddam Nuptiarum, peperisse, ex Raptu Adulterio commistum: Quod justissimo *Dei* Iudicio (ut ajebat) decretum erat, ut (Nullitate hujus Matrimonii toti mundo conspicua) posteræ Personæ tam indignæ in *Gallia* non regnareat. Et statim *Legatos*, tam ad *Regem Angliæ* quam ad *Regem Hispaniæ*, expedivit, qui eos ad Bellum & Fœdus offensivum in eundem contra *Gallum* excitarent: Se cum magnis Copiis in Bellum adfuturum pollicitus. Hinc *Rex Angliæ* (et si propria insistens via) Parliamentum suum convocavit, *Regni* scilicet Anno septimo, & in primo Solennitatis Die, (in Solio suo sedens) ipse ad hunc modum, in Conventu Ordinum, locutus est:

Proceres mei, & vos Populi Deputati: Cum Bellum Britannicum instituissem, per Locum-tenentem meum gerendum, allocutus sum vos per Cancellarium meum; Nunc vero, cum decreverim

rim Bellum Franciæ inferre, in Personâ propria, rem vobis ipse exponam. Bellum illud, ad Fœderati nostri ius defendendum spectabat; Hoc vero ad ius proprium nostrum vindicandum & recuperandum. Illud casu fortuito terminatum est; Hoc in victoriam desitutum speramus.

Rex Gallus Orbem Christianum perturbat. Quæ possidet, sua non sunt, & tamen ulteriora appetit. Britanniam in Ditionem suam redegit. Rebelles Flandriæ contra Regem suum fovet; Italiæ minatur. Quatenus ad nos ipsos, à Dissimulatione exorsus ad Neglectum processit, à Neglectu, ad Contumeliam, Fœderatos nostros invasit: Tributum nostrum solvere renuit: Ut verbo dicam, Bellum quaerit. Non sic Pater ejus, sed Pacem à nobis petiit: Quod etiam Rex iste fortasse faciet, postquam Consilium sanum, aut Tempus ipsum, eum prospicere rebus suis docuerit, quemadmodum Pater fecit.

Interim Ambitionem ejus, in Commo- dum nostrum convertamus: Neque Num- mulis paucis, Tributi aut Recognitionis nomine, contenti simus; sed (divino fa- vore innisi) de iure nostro, ad Regnum ipsum Galliæ, Armis experiamur; Me- mores plane, Regem Franciæ in Anglia quon-

quondam Captivum; Rursus, Regem
 Angliæ in Gallia coronatum, Majores no-
 stros vidisse. Fœderati nostri nullatenus
 sunt diminuti. Burgundia hodie potentiore
 manu regitur, quam unquam antehac,
 neque magis unquam irritata fuit. Bri-
 tannia quidem nobis auxilio esse non pos-
 sit; Eis tamen nocumento futura est. No-
 væ Provinciæ Imperio additæ, Oneri ma-
 gis sunt, quam Robori. Qui res novas mo-
 liti sunt, in Regno ipsius non ignobiles,
 plebeii, aut titularii Impostores extite-
 runt, sed Gradus sublimioris. Rex Hispa-
 niæ (ne dubitetis) nobiscum conjunctus
 erit, incertus quo Regis Galli Ambitio
 progressura sit. Sanctus Pater noster Papa
 Transmontanos in Italia non libenter vi-
 det. Verum hic de Fœderatis Sermo, in
 Considerationem recte venire debet, in
 Computationem autem minime. Absit o-
 nim, ut Angli Ius suum in Galliam asse-
 rere non valeant, nisi aliunde adjuti.

In Præliis Cressei, Pictavii, Agincurti,
 ipsi absque Auxilio stetimus. Gallia Po-
 pulo maxime abundat, Militibus haud
 item. Stabiles Peditum Phalanges, & Co-
 hortēs nullas habent. Equitatu certe u-
 tuntur bono, verum Copia Equitum in
 Bello defensivo, minoris sunt usus; ubi

Alio-

*Actiones Belli ab Invadentis electione
 pendent. Discordia nostra sola in Caussa
 fuerunt, quod Regnum Galliæ, perdidere-
 rimus : Atque (Deo annuente) Pax,
 qua nunc domi fruimur, idem restituet.
 Deus hucusque Gladio meo affuit. Hoc
 tempore, quo Regnum tenui, malos Sub-
 ditos extirpare, & bonos probare, mihi
 contigit. Populus jam meus, & Ego, sa-
 tis nos invicem novimus, quod Confiden-
 tiam parit. Quod si Sanguis aliquis pra-
 vus aut infensus in Regno reliquus sit, Ho-
 norificum Bellum externum, remedium
 fuerit optimum, ad eum expurgandum
 aut rectificandum. In Negotio hoc magno
 & arduo, Consilio & auxilio vestro me
 juvate. Si cui vestrum, Filium suum
 in Equitem Auratum cooptari, contigerit,
 Auxilium illi, à Tenentibus suis, Lege de-
 betur. Hac vero qua agitur Res, ad Ho-
 norem & Calcaria Regni spectat, cuius
 ego Parens sum, atque ad illud non solum
 tuendum, verum etiam amplificandum
 Regio munere obligatus. Quantum vero
 ad Pecunias, illa Hominibus tenuioris
 Fortuna non imponantur, sed iis ad quos
 Belli ipsius Commoda aliquatenus perve-
 nire possint. Gallia Eremus non est : Ego
 vero qui me Regem frugi profiteor, spero
 me*

me effecturum, ut Bellum post initia se ipsum alat. Ite in Consilium, in Deino- mine, neque temporis jacturam facite; Etenim hujus Negotii gratia solius, hoc Parliamentum convocavi.

IN hunc modum Rex locutus est. Veruntamen, etsi magnam Alacritatem, ad Bellum inferendum, non solum Parlamento, & Aula suæ, verum etiam Concilio suo sanctiori, (exceptis duobus Episcopis, & paucis aliis) ostendisset, nihilominus, in secreto suo, ad Bellum Gallicum, Animum non adjecit. Veritas autem rei sic se habuit: Mercaturam quandam instituebat Rex, Belli Famas cum pecuniis permutandi. Satis sciebat, Galliam, hoc tempore, in omnibus suis Partibus fuisse redintegratam, neque à multis retro Annis, tanta potentia floruisse. Vidit etiam, experientia edoctus, atque exemplo Copiarum in Britanniam paulo ante missarum, Gallos non ignorare, qualis optima res belligerandi cum Anglis ratio; nimirum, ut Prælii Alexæ rem non committerent; sed eos Obsidione Oppidorum, & Castris metandis, in locis opportunis & munitis, fatigarent. *Iacobum*

bum Tertium Scotia Regem sibi fidissimum periisse meminerat. *Iacobum* autem *Quartum*, qui successerat, *Gallis* addictissimum, adversus se malevolum noverat. Conjunctionibus autem *Ferdinandi Hispani*, & *Maximiliani* parum fidebat. Alteri enim Copiæ aderant, voluntas deerat; Alteri contra voluntas aderat, deerant Copiæ. Præterea *Ferdinandus*, tunc noviter respirare cœperat à Bello *Granada*; Et cum *Gallia*, hoc ipso tempore, negotiabatur, circa Restitutionem *Provinciarum, Ruffigniani & Perpigniani*, paulo ante oppignoratarum. Neque etiam penitus sine Metu erat, à Motibus intestinis, quos cum semper præsens compescere solitus esset, minime volebat, ut se in Partibus transmarinis, Bello implicatum deprehenderent. Quare, cum Belli difficultates, & Incommoda recte perpendisset, secum animo volvebat, qua tandem ratione, duo, quæ expetebat, obtinere posset. Primum erat, quomodo, ex Bello denunciato & inchoato, utilitati suæ inserviret; Alterum, quomodo se à Bello, cum opportunum foret, salvo Honore, subduceret. Utilitatem & Emolumentum, duobus modis

dis aucupabatur. A *Subditis* suis propter Bellum, ab *Hostibus* propter Pacem, tanquam Mercator prudens, qui lucrum facit, tam ex Mercibus Exportatis, quam ex Importatis. Quantum vero ad Honoris Considerationem, ne Fama sua paulo ad metas hæreret, si à Bello desisteret, recte secum cogitabat: Quod sicut Auxiliis *Ferdinandi*, & *Maximiliani*, fidere secure non posset ad belligerandum; ita alterius impotentiam, alterius vero duplicitatem, & minus sincera Consilia semper præsto habiturus esset, ad Pacem excusandam. Hæc omnia prudentissime prævidit, nec minus artificiose executus est; Unde omnia ex voto, veluti in gremium suum, placide delapsa sunt.

Interea *Ordines Parlamenti*, sine mora flammam conceperunt, inde ab antiquo *Belli Gallici* cupidi, atque etiam præsentē occasione excitati, ut honorem *Regis & Regni*, ex Amissione *Britannia* (ut putabant) imminutum, repararent. Itaque magna cum alacritate consilium *Regi* dederunt, ut Bellum cum *Gallis* susciperet. Quamvis autem *Parlamentum*, ex prima & secunda Nobilitate, una cum Civibus & *Burgensibus*
prin-

principalibus, confisteret; attamen iuste admodum, & cum dignitate, potius ad Populum (cuius Deputati erant) quam ad privatas suas Fortunas respicientes; quin & Regis moniti memores in hoc consenserunt, ut Contributio, (quam *Benevolentiam* appellabant) ab Opulentioribus tantam exigeretur. Hoc Contribuendi Genus, (dictum *Benevolentia*;) ab *Edvardo Quarto* excogitatum fuerat; Ob quod invidiam magnam sustinuit; Postea vero à Rege *Richardo Tertio*, per suffragia Ordinum, damnatum fuit & abolitum, quo gratiam apud Populum iniret; Iamque à Rege denuo introductum est, sed tamen accedente Auctoritate *Comitiarum*: Hoc enim tempore *Edvardi Quarti* defuit. Hac autem ratione, Summas Pecuniarum ingentes corrogavit: Ita ut *Civitas Londini* (etiam illa ætate) novies mille Libras, & amplius, contribuerit; Præcipue à Locupletioribus colatas. Traditur *Mortonum Cancellarium* Dilemma quoddam excogitasse, quo *Benevolentiam* istam in majus auferet: Quod alii *Furcam* ejus, alii *Hammum* nominabant: Etenim mandatis *Commissariorum*, ad *Benevolentiam* exig-

gen-

gendam assignatorum, inferi voluit; ut si incidissent in Homines frugi & parsimonix deditos, illos monerent, Fieri non posse, quin illi Pecuniis abundarent; quod magnos sumptus non facerent: Si vero in eos, qui liberalius viverent, itidem dicerent; Illis Pecunias proculdubio suppetere, ex impensis quas faciebant, conspicuum esse: Ita utrosque captabat.

Hæc *Comitia* mere erant Militaria: Neque enim aliud tractabant, quam declarationem Belli contra *Galliam* & *Scotiam*, cum aliquibus Statutis eotendentibus. Veluti circa severam animadversionem in Capitaneos, qui aut stipendia Militum Mortuorum, vel Absentium, in rationes suas referrent, aut etiam Stipendia Militum detinerent. Severe etiam sancitum est contra Milites, qui post Delectum habitum, nisi Licentia se subtraherent. Etiam Protectiones, quæ prius Lege Communi in usu erant, pro iis qui militabant, Statuto roboratæ sunt. Atque alio Statuto, Porta patefacta est omnibus, qui terras suas vendere, vel oppignorare vellent, ne aliquid inde pro earum Alienationibus Regi solverent, ut sum-

H

ptui

ptui in Militiam & usus Belli sufficerent. Postremo edictum est, ut omnes *Scoti* ex *Anglia* abscederent. Lata etiam est Lex, ut Exemplar Ponderum & Mensurarum, quod in *Scachario Regis*, ut authenticum, repositum est, in universum Regnum dispergeretur; & Pondera atque Mensuræ ubique ad eam Normam examinarentur, & reducerentur. Aliæ etiam nonnullæ minoris momenti similiter latæ.

Postquam *Parlamentum* finitum esset (quod ad breve tempus duraverat) *Rex* se accinxit ad Apparatum in omnibus instruendum, pro Bello *Gallico*. Neque tamen interea Res *Maximiliani* neglexit, pro motu *Flandriæ* sedando, & Auctoritate *Maximiliani*, inter Subditos suos, restituenda. Eo enim tempore, *Dominus Ravenstonus*, non tantum Subditus rebellis, sed & Servus Proditor, (eoque maliciosior & violentior) adjutus Copiis *Brugarum*, & *Gandavi*, Oppidum atque Castella ambo *Slusie* ceperat, ut superius diximus. Et postquam (Opportunitate usus Portus illius;) Naves quasdam & Lembos coëgisset; cœpit Piraticam quandam exercere, prædando & spoliando, & in Ca-

ptivi-

ptivitatem abducendo, Naves & Rates omnium Nationum, quæ per illas Oras navigabant, versus Nundinas *Antuerpiæ*, vel aliquam partem *Brabantia*, *Zelandia*, & *Frizlandia*; Commeatu semper adjunctus ex *Picardia*, præter eum, quem percipiebat ex *Slusia*, & Regionibus circumjacentibus, & ex præda propria *Galli*, eum perpetuo, sed in occulto adjuvabant; Ipse quoque (ut omnes solent, qui partes subinde alternarunt) se securum minime putabat, nisi in tertiæ alicujus personæ Protectionem se reciperet.

Fuit autem Oppidum quoddam parvum, duobus miliaribus distans à *Brugis*, versus Mare, dictum *Damnum*; Quod Propugnaculum fuit *Brugarum*, & ad eam aditum præbebat, & ad *Slusia* quoque res utile esse poterat. Hoc Oppidum *Rex Romanorum* sæpius tentarat (non quod Oppidum ipsum tanti erat, sed ut *Brugas* suffocaret, & Maris commoditate privaret) atqui irritò semper conatu. At sub idem tempus, *Dux Saxonie* in *Flandriam* advenerat, pro Arbitro se gerens, ad res inter *Maximilianum* & subditos suos componendas, revera tamen *Maximiliano* impense

favens; Sub hoc Neutralitatis, & Tractatus prætextu, ad *Brugas* profectus est; à Magistratibus *Brugarum* petens, ut in urbem ei pacifice ingredi liceret, cum Comitatu tali Armatorum, qualis Dignitati suæ conveniret; Quos eo plures secum adducere par erat, ob Securitatem suam, in Loco ubi omnia Armis strepebant: Simul etiam eis intimans, se multa habere, magni prorsus Momenti, quæ cum illis communicaret in commodum ipsorum. Quod postquam impetrasset, Impedimenta sua & Epistathmos ante se misit, qui Hospitium ei appararent; Ita ut Milites sui, ordine instructi, urbem intraverint, ipse autem sequeretur. Qui agmen ducebant, de Diversoriis & Hospitiis percontabantur, ac si in animo haberent, in ea urbe pernoctare; Atque hoc modo perrexerunt ad portam urbis, quæ versus *Damnum* recta ducebat; Cives autem *Brugarum*, mirabundi tantum eos spectabant, neque transitu arcebant. Præfecti etiam & Inhabitantes apud *Damnum*, nihil mali suspicabantur, ab aliquibus qui à *Brugis* venerant, atque Copias à longe aspicientes, eas in auxilium suum à *Gallis* sub-

submissas credebant, qui pericula aliqua nova illis intenta nossent. Itaque nil hostile, nisi sero nimis, metuentes, eos in Oppidum suum admiserunt. Qua certe Fraude potius quam Stratagemate, Oppidum *Damnum* captum est; & urbs *Bru-garum* damno affecta, magna cum Civium contristatione.

Dux Saxonie, capto *Damno*, statim ad HENRICUM Regem misit, certio-rem eum faciens, *Slusia* maxime, & *Domino Ravenstono* imputari debere, quod *Rebellio Flandrie* adhuc arderet: Quodque si *Rex Slusiam* ex parte Maris obsidere vellet, se certe Terra illam obsidere paratum esse, atque hoc modo *Medullam ipsam Belli* se extracturos.

Rex Auctoritatem *Maximiliani*, apud Subditos suos munire cupiens, (ut *fræno Gallie* esset;) atque etiam *Mercatorum suorum querelis commotus*, eo quod *Mare Navibus Ravenstoni* multum infestaretur; *Edvardum Poyningum*, Equitem Auratum, virum strenuum, & qui antea bene res gesserat, confestim misit, cum duodecim Navibus, Militibus, & Tormentis bene instructis, ut *Mare liberarent*, & *Slusiam* ab ea parte obsiderent. *Angli* his Copiis non tan-

tum *Ravenstonum* veluti in Ergastulum compulerunt, ita ut se nullam in partem commovere poterat; & similiter maritimam *Slusia* partem obsidione cinxerunt; verum etiam, unum ex *Castellis Slusia* adorti sunt, atque insultum per dies viginti subinde renovarunt, (sub refluxum Maris semper è Navibus exeuntes) ita ut magnam cædem eorum, qui Castellum defendebant, facerent, qui assidue, ut eos repellerent, pugnabant; licet ex parte etiam *Anglorum*, quinquaginta viri cecidissent, inter quos fuit Frater *Comitis Oxonia*.

Sed Obsidione *Slusianos* arctius quotidie premente: & utroque Castello (quæ præcipua Oppidi Robora fuerunt) afflicto, altero per *Saxonia Ducem*, altero per *Anglos*; & Ponte quodam Scapharum, quem *Ravenstonus* inter utrumque Casteilum extruxerat, ut alterum alteri suppetias ferre possit, notu ab *Anglis* incenso; *Ravenstonus* amplius oppidum se tenere posse plane desperabat: Itaque tandem Castella *Anglis*; Oppidum autem *Duci Saxonia*, per Compositionem, dedidit. Quo facto, *Dux Saxonia*, & *Poyningus*, cum *Bruggensibus*, ut se *Maximiliano* Domino suo
sub-

submitterent, egerunt; Quod paulo post *Brugenses* fecerunt; solventes magna ex parte Belli impensas; unde *Germani & Angli* dimissi sunt. Exemplum *Brugarum*, reliqua Oppida quæ defecerant, secuta sunt: ita ut *Maximilianus* à Periculo jam liber esset, ab Indigentia autem (prout ipse res suas administrabat) nunquam: *Poyningus* vero (postquam aliquot dies apud *Slusiam* moratus esset, donec res in tuto essent) ad *Regem*, tunc *Bononiam* obsidentem, reversus est.

Circa hoc tempus, venerunt Literæ à *Ferdinando & Isabella* Regibus *Hispania*, quæ significarant debellatum jam esse cum *Mauris* apud *Granadam*: Quod Facinus per se tam memorabile, *Ferdinandus* (cui in more erat, nullam ex virtutibus suis, male repræsentando obscurare) Literis suis, fuscè admodum & magno verborum ornatu depinxerat, cum omnibus circumstantiis, & religiosis Ceremoniis, & Magnificentis, quæ in receptione ejus *Regni* fuerant adhibitæ. Inter alia commemorabat, quod ab Ingressu suo in Urbem abstinere, donec Crucem super altissimam *Granada* Turrim erectam, à longe vi-

disset, unde Solum ipsum redditum fuisset *Christianum*: Quodque etiam, antequam ingressus esset, Homagium fecisset *Deo* è fastigio Turris, per Patrem patratum proclamando, se recognoscere & confiteri, *Regnum* illud se recuperasse, Auxilio *Omnipotentis Dei*, & *Gloriosæ Virginis*, & *Beati Apostoli Iacobi*, & *Sancti Patris Innocentii Octavi*; Egregiam sibi insuper operam præstantibus, *Pralatis*, *Nobilibus*, & *Populis* suis: Quodque è Castris pedem non movisset, donec Exercitum exiguum *Martyrum*, ad numerum Septingentorum, & amplius, *Christianorum* (qui in vinculis, & crudelissima servitute *Mauorum*, permultos annos vixerant) ante oculos suos transire vidisset, pro Redemptione sua gratias agentes, & Hymnum canentes; Atque una Tributum *Deo* solvisset per Eleëmofynas, quas singulis largitus esset, propter suam in *Vrbem* Receptionem. Hæc in Literis inserta erant, cum aliis multis Cæremoniis, plenis sacrae cujusdam Ostentationis.

Rex, qui semper in omnibus Actionibus religiosis, Consortio & Chorum, qui illas celebrabant, se libenter

ter adungere consueverat, & ex Genii
 sui inclinatione, Regi Hispania addictus
 erat, (pro modulo Amoris quo Reges,
 alter alterum, prosequi possint) partim
 ob Virtutes ejus, partim ad Potentiæ
 Gallorum Libramentum, his Literis re-
 ceptis, statim Magnates & Pralatos suos,
 qui circa Urbem & Aulam manebant,
 una cum Majore & Senatu Londinensi,
 magna cum solennitate, Ædem D. Pau-
 li adire jussit, ut ibidem Declaratio-
 nem, à Cancellario, jam Cardinale fa-
 cto, audirent. Postquam convenissent,
 Cardinalis in supremo gradu Ascensus
 ad Chorum stans; Nobiles omnes, Pra-
 latos, & Magistratus Civitatis, juxta
 gradus in imo manentes, allocutus est;
 declarans eos, illo consecrato Loco, ex
 Regis mandato, convenisse, ut Deo can-
 tarent Canticum Novum. Nam per
 plures jam Annos, Christianos ajebat
 nullas Provincias novas, aut Territo-
 ria, à Saracenis, & Mahumetanis eri-
 puisse; Neque Christiani Orbis Termi-
 nos protulisse: Hoc vero jam factum
 esse Virtute & auspiciis Ferdinandi &
 Isabella Regum Hispania; Qui (in No-
 minis sui Decus immortale, & gloriam)
 Regnum magnum & Opulentum Gra-

nada, una cum *Vrbe* populosissima & potentissima ejusdem nominis, recuperassent à *Saracenis*, qui possessionem ejus, per Septingentos Annos, & amplius, usurpaverant. Itaque ab hoc Cœtu, & *Christiano Orbe* universo, gratias maximas *Deo* agendas esse; Ac celebrandum etiam nobile hoc & insigne Facinus *Regis Hispania*; Qui certe hoc nomine, non tantum illustrem victoriam obtinuisse, sed etiam Apostolico munere perfunctum esse, merito censeferi posset; quod scilicet Provincias novas *Christiana Fidei* aggregasset: Tanto magis, quod victoria hæc, absque multa sanguinis effusione, parta esset. Unde bene sperare liceret, lucrum demeti posse, non tantum Territorii, sed innumerarum Animarum in *Ecclesia Christi* augmentum; quandoquidem tam multos *Deus* pro sua Bonitate vivere voluisset, ut demum converterentur. Tum vero *Cardinalis* retulit res maxime memorabiles, quæ in victoria potiunda intervenerunt. At Oratione ejus finita, Cœtus universus, solenni Processione, *Hymnum, Te Deum* cecinerunt.

Non multis diebus ab hac Solennitate,

te, Rex Festum Sanctorum Philippi & Iacobi, apud Palatium suum de Shine, nunc *Richmondiam* dictam, celebravit; ubi, ut Sanguis Aulicorum & Juventutis nonnihil incalesceret, spectacula edidit magnifica *Hastiludiorum*, & *Tur-neamentorum*, & hujusmodi Pugnarum umbratiliū, per totum illum Mensem. In quibus Ludis contigit, ut *Iacobus Parkerus* Eques Auratus, & *Hugo Vaughanus* (unus ex Regis Ostiariis) inter se altercantes de Insignibus quibusdam, quæ Rex *Ceremoniarum* dederat *Vaughano* gestanda, Hastis decertare consenserunt. Et infortunio quodam Galeæ pravæ, quam *Parkerus* portabat, primo cursu, in ore percussus est, ita ut Lingua ejus Gutturi fere affigeretur, unde subito, in ipso loco animam efflavit. Quod Factum, propter Controversiam præcedentem, & Mortem secutam, habitum est vulgo, ut *Monomachia* pro *Decisione Juris*. Rex sub finem Æstatis, postquam Copias suas, quibus *Galliam* esset invasurus, præparasset (sed minime congregasset) misit *Ursovicum* (jam factum ejus *Eleemosynarium*) & *Ioannem Risleium* Equitem Auratum, ad *Maximilianum*; Qui signifi-

ficarent ei, *Regem* jam arma cepisse, & ad trajiciendum in *Galliam* paratum esse, solumque expectare ut ab eo certior fieret, quo loco & tempore Copias suas cum Copiis *Regis* conjuncturus foret, prout promiserat per Legatum suum *Countebaltum*.

Legati Angliae, cum ad *Maximilianum* adventassent, Facultates ejus & Pollicitationes, longo intervallo inter se disjunctas repererunt; Cum omnino ei deessent Pecuniæ, Milites, Arma, quæ tantæ Expeditioni sufficerent. *Maximilianus* enim, cum neutram Alarum suarum integram haberet, (quoniam *Patrimonium* suum *Austria* ad eum nondum devenerat, Patre siquidem adhuc vivo; Atque ex altera parte, *Territoria* sua *Matrimonialia*, partim *Ducissa Vidua* in Dotem cesserant, partim recentibus Rebellionibus exhausta erant) Copiis ad Bellum necessariis, plane destitutus erat. Neque hoc non viderunt *Legati*, sed prudente consilio satius esse duxerunt, *Regi* hoc per Literas significare, quam ab Aula *Maximiliani* discedere, antequam *Regis* mentem circa hanc rem cognovissent; eo magis, quod *Maximilianus* ipse, nihil de Magniloquiis

quibus suis detrahebat, sed eos Responsis, quæ rem indies differebant, detinebat; Adeo ut moræ justam causam habere viderentur. *Rex* (qui hoc fore præfenserat, & Eventum Negotii sui usque à principio præceperat) ad *Legatos* rescripsit, Discretionem eorum in Reditu differendo laudans; Simulque jubens, ut quo in loco *Maximiliani* res essent, sedulo occultarent, donec ab ipso ulteriora Mandata recepissent. Ipse interim, ad Expeditionem suam *Regalem in Galliam* accingebatur; Nuncium hunc de Inopia, & pusillis Viribus *Maximiliani*, ad tempus suppressens.

Jam Exercitus magnus & potens *Londoni* convenerat: In quo erant, *Thomas Marchio Dorcestria*, *Thomas Comes Arundelia*, *Thomas Comes Derbia*, *Georgius Comes Salopia*, *Edmundus Comes Suffolcia*, *Edwardus Comes Devoniam*, *Georgius Comes Cantii*, *Comes Effexia*, *Thomas Comes Ormundia*, cum magno numero *Baronum*, *Equitum Auratorum*, & aliorum Virorum Eminentiorum; Inter cæteros autem memoratur *Richardus Thomas* merito celebratus, ob Cohortes pulcherrimas, quas adduxit è *Wallia*. Universus Exercitus nume-

rum viginti quinque Millium Peditum, & Mille Sexcentorum Equitum complevit. Quibus Copiis Rex (constanter se gerens in Delectu *Ducum* suorum) præfecit *Iasparum Ducem Bedfordia*, & *Ioannem Comitem Oxonia*, sub Persona sua propria. Nono *Septembris*, octavo *Regni* sui Anno, à *Grenovico* movit, versus Mare: Mirantibus omnibus, quod Tempestatem illam Anni elegisset (cum jam Hyems adesset) ad Bellum inchoandum: Quidam autem, hoc in signum trahebant, Bellum minime diuturnum futurum. Attamen Rex contrarium credi voluit, inquiens: Se, cum Bellum ejus generis instituisset, quod non Opus unius Æstatis futurum esset, sed absque termino præfixo, *Regni Gallia* subjugationem, pro periodo haberet, non curare, quo Anni tempore inciperet; Præsertim, cum *Caletum* à tergo haberet, ubi, si ratio Belli postularet, hyemare possit. Sexto *Octobris*, apud *Sandovicum* Naves conscendit, eodemque die *Caletum* appulit, qui locus designatus erat, ubi Copiæ universæ convenirent: Verum in Itinere versus Mare (in quo, ob causam quam nunc memorabimus, hærebat diutius)

lite-

literas à Domino *Cordesio* recepit : Qui, quo violentior fuisset in Negotio Belli contra *Anglos*, eo in tractanda pace sincerior habebatur ; Qui etiam alias Homo verax, & pectoris aperti, existimabatur. His Literis, Pacis Conditiones à parte *Regis Galli* proponebantur, quæ *Regis HENRICI* Gustui non prorsus erant ingratae : Verum negotium istud Pacis, à principio, mirabili artificio occultatum est. Quamprimum *Rex Cælitum* venisset, Pacis Auræ lenes flare cœperunt. Primum enim *Legati Angli*, ad *Maximilianum* missi, è *Flandria* redierunt ; *Regemque* certiozem fecerunt, eum à *Maximiliano* auxilia neutiquam sperare posse, quod ad Bellum prorsus imparatus erat. Voluntatem sane ei adesse, Pecunias deesse. Hæc autem, quæ ferebant *Legati*, nota facta sunt Exercitui, & undique sparsa. Quamvis autem *Angli*, eo Nuncio allato, animos nihil demiserunt ; Necnon moris sit apud Milites, ex malis Nunciis, magis fieri alacres & erectos ; & magnificentius loqui ; nihilominus loco Præparativæ erat ad pacem. Hunc Nuncium è *Flandria* excepit Nuncius ex *Hispania*, (ita enim *Rex* rem disposuerat)

rat) *Ferdinandum & Isabellam Hispania Reges*, pacem cum Rege *Carolo* fecisse; *Carolumque* iis Provincias *Ruffigniani & Perpigniani* restituisse, prius à *Ioanne Rege Arragoniæ*, Patre *Ferdinandi Hispaniæ*, pro tercentum mille Coronatis oppignoratas; Quæ Summa, per hanc pacem, gratis ei remissa esset. Hoc etiam, ad pacem *HENRICI* cum *Gallo* promovendam, eleganter viam stravit; tum quia *Fœderatus* tam potens (qualis fuerit *Ferdinandus*) se subtraxerat, tum quia *Pacis* emptæ præclarum exemplum exhiberet, ita ut *Rex Pacis* non futurus esset *Mercator solus*. Inter has auras *Pacis*, *Rex* se non difficilem præbuit, ad pacem tractandam; Consensitque, ut *Episcopus Exoniæ*, & *Dominus Daubenejus* præfectus *Caleti* colloquerentur, cum *Domino Cordesio* super *Tractatum Pacis*. Ipse tamen, cum *Exercitu suo*, decimo quinto *Octobris* à *Caletis* movebat, & post quatuor dies *Bononiæ* obsidere cœpit.

Durante *Obsidione Bononiæ*, (quæ ad mensem fere producta est) nil memorabile intervenit: Solummodo, *Ioannes Savagius* *Eques Auratus*, vir fortis, dum *Muros urbis*, inspiciendi gratia
cir-

circum-equitaret, interfectus est. Oppidum & bene munitum erat, & Militibus abundabat: Attamen satis in arcto res ejus erant, & omnia ad Insultum aggressoribus erant parata. Qui si factus fuisset, opinio erat, multo sanguine constiturum; sed tamen, in fine Oppidum captum fore. Interea, Pax per *Legatos* utriusque *Regis* firmata est, ad Terminum vitarum amborum *Regum*. In qua videre minime erat Articulum alicujus momenti; Nec mirum, cum Mercatura quædam potius esset, quam Tractatus: Omnia enim in Statu relinquebantur, in quo tunc fuerunt, nisi quod *Regi* HENRICO persolvi deberent, à *Rege Gallo*, Septingenta quadraginta quinque millia Ducatorum, pro manibus, pro Impensis in ea Expeditione factis; Et viginti quinque millia Coronatorum annuatim pro Impensis, circa res *Britannicas*, erogatis: Pro qua Summa posteriore, licet *Maximilianum* ante ei obligatum haberet, tamen Debitoris Mutationem, non minus, quam si Debitum ipsum esset persolutum, æstimabat; Etiam hujus Summæ annua Solutio nullo Termine præfixo definita est: Id quod *Angli* in eam par-

partem accipiebant, ac si pro Tributo penderetur, sed specioso tamen obtentu. Atque verissimum est, Pensionem illam, & Regi HENRICO, & Filio ejus HENRICO Octavo, diutius persolutam esse, quam ex ulla Impensarum supputatione continuari possit. Insuper, præcipue Regis Consilarii, magnis Pensionibus annuis à Rege Gallo donati erant, præter munera larga in præsentia. Quod utrum Rex ideo permisisset, ut propriæ munificentiae parceret; an ut Invidiam Negotii apud Populum ingrati communicaret; diversam Interpretationem subiit. Pro certo enim Rex hujus pacis Auctor videri detrectavit. Itaque paulo ante, multos è Ducibus suis & Viris Militaribus primariis, secreto subornarat, ut in Scriptis ad pacem eum hortarentur, idque obnixe contenderent per viam Supplicationis. Veritas autem rei ita se habet; Pacem hanc utrique Regi pergratam fuisse; Carolo quidem, quod ei possessionem Britanniae confirmaret, Expeditionem Neapolitanam ab omni Impedimento liberaret; HENRICO, quod Arcas suas pecuniis implevit; quodque hoc ipso tempore prævidit, Procellam quandam Motuum intestinorum

norum ingruentem; Quæ non ita multo post erupit. At contra, Nobilitatem & viros in Exercitu primarios (utcunque nonnulli ex illis ad ejus nutum se accommodassent) male admodum habebat; quorum plurimi Fortunas suas aut vendiderant, aut oppignorarant, in Bello spes collocantes. Neque veriti sunt dicere: *Regi nihil pensi esse, Nobilitati & populo suo plumas detrudere, modo se ipsum bene plumatum redderet.* Alii autem ridebant ea verba, quæ Rex apud Comitiam protulerat; Nempe, *Se minime dubitare, quin Bellum post Principia, se ipsum compensare posset;* Eum promisso suo stetit dicentes.

Cum movisset Bononia, Caletum rediit, ubi per aliquod tempus mansit. Unde etiam literas scripsit (quo genere comitatis interdum utebatur) ad *Majorem & Senatum Londinensem*, gloriando fere de Pecuniis, quas propter Pacem receperat; Satis gnarus, arcas Regis plenas *Londinensibus* rem suavissimam auditu esse. Magis tamen lætati fuissent illi, si Contributio ipsorum, (Benevolentia dicta,) Mutuatio sola fuisset. Verum decimo septimo *Decembris* sequentis *Westmonasterium* rediit, ubi
Festum

Festum Nativitatis Domini celebravit.

Haud multo post *Regis* in *Angliam* reditum, misit ad *Alphonsum* Filium primogenitum *Ferdinandi Regis Neapolitani Ducem Calabria*, Insigne Ordinis *Periscelidis*; Honorem quidem à *Duce* ipso petatum, qui eum in *Oculis Italarum* eveheret: Siquidem *Arma Caroli* expectans; plurimi æstimabat *Amicitiam Angliæ*, utpote qua frænos *Ambitioni Caroli* injicere possit. Illud insigne ab *Alphonso* maxima cum *celebritate*, & *pompa* receptum est; ut solet fieri in iis, quæ *existimationis gratia* procurantur. Missum autem fuerat per *Ursvicum*, in quem *Rex* hanc *Legationem* contulit, ut ei post multas *Legationes*, unde nihil *lucri* percipi poterat, propter *Liberalitatem Ducis Alphonso*, præmii loco esset.

Sub hoc tempus, *Rex* rursus *Spiritibus* malignis, obsideri & infestari cœpit; Per *Magicam* scilicet, & *Artes curiosas Ducissæ Margareta*; Quæ ab *Inferis* evocavit *umbram Richardi, Ducis Eboraci*, Filii *secundo-geniti Edwardi Quarti*, ut obambulet, & *Regem* vexaret. *Gemma* ista, (licet adulteri-

terina,) splendidior tamen erat, oculosque fulgore magis perstringebat, & in Digitis Principum majorum gestata est, quam *Lambertus Simnellus*: Quippe quam non solum *Ducissa Burgundia*, sed & *Rex Gallus*, etiam & *Rex Scotia* in pretio habuerunt. In *Simnello* certe parum erat, nisi quod Puer erat venustus, quemque vestimenta sua Regalia non dedecerent: verum Adolescens iste (de quo nunc loqui occœpimus) tam versutus erat, & veluti Mercurialis, ut similem vix fere reperias; Isque, qui, si forte in Scena partibus suis excidisset, eas acumine proprio prompte supplere possit. Itaque cum inter Exempla Pseudo-principum, quæ vel recentibus, vel antiquis temporibus extiterunt, hoc ipsum emineat, Narrationem certe pleniorum & accuratiorum meretur; Etsi *Regis* inveterata Consuetudo, res per obscuram lucem, & partes divulsas & disjectas monstrandi, hanc rem tanta caligine involverit, ut ad hodiernum usque diem, fere instar Mysterii se habeat.

Ducissa Margareta (quam *Regis* Amici *Iunonem* appellabant, quia talis erat versus eum, qualis fuit *Iuno* versus

sus *Æneam*, *Superos* & *Acheronta* movendo, in perniciem ejus) loco Basis Machinarum suarum, quas contra *Regem* extruebat, perpetuo, omnibus viis & modis alebat, confirmabat, & spargebat, famam illam volitantem, nimirum *Richardum Ducem Eboraci*, Filium Secundo genitum *Edwardi Quarti*, minime fuisse in *Turre Londinensi* (pro ut ferebatur) necatum, sed vivum emissum: Quoniam Carnifices illi, qui operam suam præstiterunt ad barbarum illud facinus, postquam Primogenitum trucidatum vidissent, horrore, & misericordia perculsi, *Richardum istum* clam emiserunt, sortem suam experturum. Hanc Escam & Illecebram undique projecit, credens hujus rei famam & fidem (una cum recente Exemplo *Lamberti Simnelli*) aliquas Volucres forte aliquando, tracturam, quæ eam captarent. Alia quoque diligentia usa est, non omnia Casui permittendo. Adhibuit enim occultos quosdam Emissarios (similes *Turca* ministris, qui puerorum Tributum exigunt) qui Adolescentulos venustos, & formosos conquirerent, unde *Plantagenistas* & *Duces Eboraci* effingeret. Tandem vero incidit

cidit in quendam, in quo omnia, quæ requiri videbantur, concurrebant, ad *Ducem Eboraci* repræsentandum.

Iste fuit *Perkinus* ille *Warbeckus*, cujus Facinora & Labores, jam narrabimus. Primo enim Ætas in utroque bene conveniebat: Secundo, Adolescentulus erat, oris elegantia, & Corporis Lineamentis, cum dignitate quadam amabilis. Atque insuper, Mores & Gestus ejus tamen erant vafri, & quasi veneficiis quibusdam obliti, tam ad misericordiam commovendam, quam ad Fidem imprimendam, ut Fascini cujusdam & Incantationis loco essent, iis, qui eum aut videbant, aut audiebant: Tertio, tam egregius, usque à pueritia, Erro fuerat, aut (ut *Rex* eum appellare solebat) Terrarum Calcator, ut difficile admodum esset, Nidum ejus, aut Parentes reperire. Neque etiam potuisset aliquis, per diuturnam cum eo conversationem, aut familiaritatem, plene conjicere, aut detegere quis esset; Solum siquidem tam crebro mutabat. Postremo contigerat etiam Res quædam levis (à Scriptore ejusdem temporis memoriæ tradita), quam tamen probabile est, ad ea, quæ postea gesta sunt,

sunt, nonnihil attulisse, eisque tanquam
 Ansam præbuisse; Ea fuit, quod *Rex*
Edvardus Quartus Compater hujus
Perkini fuisset. Quod sicut suspiciosum
 valde erat; in *Rege* lascivo, quod in Fa-
 milia tam ignobili Compater esse non
 dedignaretur, atque Opinionem cuius
 facile injicere poterat, *Perkinum* San-
 guinis illegitimi *Familia Eboraci* ali-
 quid in se habuisse; Ita (licet illud mi-
 nime fuisset) occasionem saltem Puero
 ministrare poterat (quod scilicet subin-
 de *Regis Edvardi* Filius lustricus, aut
 joco fortasse Filius vocaretur) Cogita-
 tiones tales arripiendi & fovendi. Tu-
 torem enim nullum nactus est, (ut
Lambertus Simnellus) donec ad *Ducif-*
sam Margaretam venisset, quæ eum in
 omnibus egregie instruxit.

Ad hunc igitur modum hæc Fabula
 peracta est. Fuit Oppidanus quidam in
Civitate Turnacensi, qui Magistratu in
 eo Oppido perfunctus erat, cui nomen
 erat *Ioannes Osbeckus*; Judæus ad Fi-
 dem conversus, qui in *Vxorem* duxit
Catharinam de Faro; cujus Negotio-
 rum procuratio eos traxit, ut ad tem-
 pus *Londini* habitarent, temporibus
Edvardi Quarti. Hoc spatium Filium

ex ea genuit ; Cumque in Aula Regis notus esset , Rex aut pietate quadam motus , quod *Iudaus conversus* esset : aut privata quadam notitia adductus , eo honore eum dignatus est , ut Filium ejus è Fonte susciperet , eumque *Petrum* nominaret ; Postea autem , cum Puer delicatus & effœminatus fuisset , vulgo vocatus est , Diminutivo Nominis sui , *Peterkinus* , aut *Perkinus* . Etenim nomen *Warbecki* ei ex conjectura tantum impositum erat , antequam Examinationes de eo negotio habitæ fuissent . Attamen , ita invaluerat nomen *Warbecki* , ut etiam post verum nomen ejus cognitum retineretur . Dum adhuc Infans erat , Parentes cum eo *Turnacum* reversi sunt . Paulo post commissus est cuidam ex Cognatis suis , *Ioanni Stenbecko* dicto , qui *Antuverpia* habitabat , unde sæpius , *Antuverpiam* & *Turnacum* inter , & circa alia *Flandria* Oppida , cursitabat ; ut plurimum cum *Anglis* versatus , quo pacto etiam Linguam *Anglicam* ad unguem callebat . Tandem , paucis Annis elapsis , postquam in Adolescentem formosum crevisset , à quodam ex *Ducissæ Margareta* Exploratoribus , ad eam deductus est . Quæ

eum accurate intuita, & cernens eum Vultu & Corpore, fortunam sublimem posse sustinere; ac simul perspicuens eum Ingenii acumine, & Morum elegantia, eminere, putabat se jam reperisse Marmor quoddam pretiosum, ex quo Imago *Ducis Eboraci* exsculpi posset; Eumque apud se diu detinuit, sed prorsus in occulto. Quo temporis spatio, multis secretis Colloquiis eum instruxit. Primo quidem edocens, quomodo personam Principis, aspectu & gestu imitaretur: atque qualiter majestatem suam, cum sensu tamen Infortunii sui, tueretur. Tum vero diligentissime eum informavit, de omnibus Circumstantiis & Notis particularibus, quæ ad *Ducem Eboraci* (cujus persona ei agenda esset,) pertinerent. Descripsit enim Effigiem, Faciem, & Lineamenta Corporis, *Regis & Regina* Parentum suorum; Etiam Fratrum, & Sororis ipsius, & Famulorum, & aliorum, qui Pueritiæ ejus præcipue affuerunt: una cum rebus multis, aliis vulgo notis, aliis secretioribus, quæ *Duci* obtigerunt, (& tales videbantur, quas puerili captui & memoriæ inhærere verisimile erat,) usque ad mortem

Ed-

Edvardi Quarti. Addidit & particularia omnia, quæ à tempore Mortis *Regis* insecuta sunt, donec ipse & Frater ejus, in Turrim conclusi essent; tam cum Libertate frueretur, quam postea cum in Asylo degeret. Quod vero ad tempus Detentionis suæ in Turre, & modum Fratris sui Necis, atque Emissionis suæ: satis sciebat illa omnia, tam clandestina fuisse, ut pauci admodum, quæcunque tandem ei confingere liberet, arguere possent: Itaque libero prorsus mendacio se uti posse. Quamobrem tersam *Perkino* & probabilem earum rerum Narrationem contexit: jubens, ut ne hylum quidem ab ea abscederet. Convenit etiam inter eos, qualis Adolescenti Ratio reddenda esset, Peregrinationum suarum: miscendo multa vera, & quæ alii abunde testari possint, cum falsis, ad fidem faciendam: verum cavendo semper, ut personæ, quam jam acturus esset, omnia congruerent. Instituit eum insuper quomodo quæstiones quasdam captiosas & tentantes, de quibus verisimile esset alios eum interrogaturos, evitaret. Verum in hoc, cum indole propria, ita instar Anguillæ lubricum, &

ad elabendum promptum repperit, ut Ingenio ejus & Dexteritati facile confideret; Ideoque minus in eo laboravit. Postremo, Animos ei, nonnullis in præsens præmiis, & ingentibus in posterum promissis addidit: Ante oculos illi proponens, opes & gloriam Regni, si res successissent; sin secus evenissent, certissimum in sua Aula refugium. Postquam eum Documentis suis satis instructum perspexisset, cœpit secum cogitare, à qua Cœli plaga Cometa iste se primo ostendere deberet, & quo tempore. Constituit autem hoc fieri oportere, ab Horizonte *Hibernia*. Illic enim hujusmodi Meteorum potentem antea emiserat Influxum. Tempus autem Apparitionis maxime opportunum fore, cum *Rex Bello Gallico* implicaretur. Hoc autem satis noverat, quicquid à se profectum esset, suspicionibus obnoxium futurum. Ideoque si *Perkinus* continuo è *Flandria* in *Hiberniam* pergeret, ipsa se ei rei immiscere putaretur. Præterea, tempus nondum maturum erat, quod Reges duo tunc de pace tractarent. Itaque circumrotabat *Ducissa*, atque ut omnes suspensiones tolleret, & metuens eum diutius apud se retine-

tinere, (satis gnara, Arcana brevis ævi
 plerunque esse) clam cum misit in *Lusitani-
 am* cum *Domina Bramptona*, *Angla*,
 quæ illo tempore in *Lusitani-
 am* navigavit: una cum Homine fido ex Fa-
 mulitio proprio, qui facta ejus sedulo
 observaret; ubi morari cum voluit, do-
 nec nova Mandata ab ea acciperet. In-
 terim non omisit ea parare & instrue-
 re, quæ adventum ejus acceptiorem, &
 magis prosperum redderent, non so-
 lum in *Regno Hiberniæ*, verum etiam in
Aula Galliæ. In *Lusitania* circiter an-
 num unum mansit: quo tempore Rex
 HENRICUS (ut jam dictum est) Co-
 mitia sua convocaverat, & Bellum *Gal-
 lis* aperte indixerat. Jam itaque Signum
 benevolum regnare, & Constellatio ad-
 venisse visa est, sub qua *Perkinus* oriri
 deberet. Itaque mandata à *Ducissa* ac-
 cepit, ut *Hiberniam*, sine mora, pro-
 ficisceretur, secundum quod primo de-
 stinaverat. In *Hibernia* ad urbem de
Gorke appulit. Postquam illuc venisset
 (si quis propriæ Relationi & Confessio-
 ni, quam postea exhibuit, credere ve-
 lit) *Hiberni* cum satis splendide vesti-
 tum reperientes, ad eum undique fre-
 quentes convolarunt, ei imponentes,

quod *Dux Clarentia* esset, Idem qui antea apud illos manserat; & postea mutata opinione, quod Filius esset *Nothus Richardi Tertii*; postremo, hanc etiam opinionem aspernari, eum pro certo, *Richardum Ducem Eboraci*, Filium secundo-genitum *Edwardi Quarti*, esse volebant, & affirmabant: Se vero (ajebat) ista omnia (pro virili) abnegasse, & Jusjurandum, tactis *Evangeliiis* obtulisse, quod ipse nihil tale esset: donec in fine, vi quadam ad quicquid illi vellent agnoscendum eum adegissent, unde jusserunt eum bono animo esse, & sine metu. Sed revera compertum est, quod ipse statim ab Adventu suo in *Hiberniam*, personam *Ducis Eboracensis*, in se suscepisset, sibi que, quibus potuit modis, Socios & Conjuratos adjunxisset: Adeo ut Literas expressas, ad *Comites Desmondia & Kildaria* miserit, petens ut in auxilium suum properarent: Quarum Literarum Chartæ Originales adhuc extant.

Circa idem tempus, *Ducissa* ad se pellexerat, unum ex servis *Regis* interioribus (cui nomen erat *Stephanus Frionus*) Secretarium *Regis* pro *Lingua Gallica*; Hominem industrium, sed turbulentum,

tum, & Regi infensum. *Frionus* iste confugerat ad *Carolus Regem Gallum*, seque in ejus Famulitium insinuaverat, sub ipsum tempus, quo Bellum inter *Reges* aperte pullulare cœpisset. At *Carolus*, postquam de Persona, & Inceptis *Perkini* audiisset (satis ex sese promptus ad occasiones quascunque arripiendas, in Detrimentum *Regis Anglia*; atque à *Friono* instigatus, & antea *Ducissa Margareta* Artibus allectus) statim misit quendam *Lucam*, una cum *Friono* isto, (de quo diximus) tanquam Legatos ad *Perkinum*, qui cum, de *Regis Caroli* bono in eum animo, certiores facerent; Quodque auxilia ei abunde mittere decrevisset, ad recuperandum *Regnum* suum è manibus HENRICI, Coronæ *Anglia* Usurpatoris, & *Gallia* Hostis: Invitans eum, ut ad se, in *Regnum Gallia*, veniret. *Perkinus* se in cœlo jam collocatum existimabat, cum à tanto Rege, tam honorifica *Legatione*, accersitus esset: Atque amicis suis in *Hibernia* narrans, quomodo à *Fortuna* ipsa vocatus esset, quantaque spe ageret, continuo in *Franciam* navigavit. Cum ad Aulam *Regis Galli* pervenisset, *Rex* magno cum Honore eum excepit,

eumque salutavit & appellavit per nomen *Ducis Eboracensis*, Hospitium & alia ei assignans, quæ magnum Principem decerent. Etiam, quo magis ad Principis magni Imitationem accederet, Satellitium ei circumdedit, cuius *Dominus Congressallus* erat Præfectus. Aulici etiam (licet, apud *Gallos*, Ludos facere in proclivi non sit) ad *Regis* nutum se componebant: Satis gnari Rationes status ab ea parte stare. Eodem quoque tempore nonnulli ex *Anglia* viri primarii, ad *Perkinum* profecti sunt; *Georgius Nevillus*, *Ioannes Taylerus*, Equites Aurati; Et circiter centum alii: Et inter cæteros *Frionus* iste; Qui *Fortunis Perkini* se totum tradidit, & tunc, & diu post: Et revera ei fuit præcipuus Consiliarius, & ad omnia Instrumentum bene efficax. Verum hæc omnia ex parte *Regis Galli* artificiose tantum facta sunt, quo facilius *HENRICUM* ad pacem flecteret. Itaque à primo usque *Thuris Grano*, super *Altare Pacis*, apud *Bononiam* incenso, *Perkinus* veluti fumo abactus est: Attamen eum *Regi HENRICO* in manus tradere *Carolus* renuebat, (licet ab eo de hoc interpellatus) *Honoris sui Gratia*, sed eum liberum dimisit.

dimisit. Etiam, ex sua parte, *Perkinus* Discessum suum acceleravit, veritus ne subito & occulto interciperetur. Itaque in *Flandriam* ad *Ducissam Burgundiæ* properavit, narrans se variis Fortunæ Fluctibus jactatum, ad ejus Aulam, veluti Portum securum confugisse; Dissimulans prorsus, se unquam antea illic mansisse, sed tanquam jam primum se eo recepisset. Nec minus ex altera parte, *Ducissa* ipsa tanquam rem novam, & miram, ejus adventum videri voluit; A principio, egregia cum simulatione, verba injiciens, quod edocta fuisset, & prudentior facta, ab Exemplo *Lamberti Simnelli*, ne Merces adulterinas reciperet; Licet (ut agebat) etiam de illo ipso *Lamberto Simnello*, ei non plane adhuc constiterit. Prætendebat autem, (verum hoc semper fuit astantibus aliis) se contendere, ut *Perkinum Interrogationibus* satis captiosis tentaret, & implicaret, ut experiretur, num verus *Dux Eboraci* fuisset; Verum quando Responsis suis, sibi magnopere satisfactum fuisse affirmaret, tum vero se quasi attonitam, & in Ecstasim raptam fingebat, propter mirabilem Adolescentis è periculis emersionem: cum amplexa, acsi è Mor-

te in vitam rediisset : Atque argumentata, *Deum* qui modis tam miris, eum ab Interitu eripuisset, simul reservare eum constituisse ad prospera Fortunæ, & magnum aliquod Facinus. Quod vero ad ejus è *Francia* Dimissionem; nolebat eam interpretari, ac si Fraudes *Perkini Gallis* suboluisent, aut propter Neglectum aliquem; sed contra, hoc pro signo certo astruebat, eum pro Viro aliquo magno habitum fuisse; Quoniam Causæ ejus Destitutio, & Desertio, revera tanti erat, ut si quis recte animadvertat, pacem confecisset: Immolando scilicet Principis innocentis & calamitosi Fortunas, Utilitati & Ambitioni duorum potentium *Monarcharum*. Neque sibi *Perkinus* ipse defuit; aut Majestate & Comitatu quadam *Regia*; Aut promptis & appositis Responsis; Aut se benignum & gratiosum præbendo, Favorem ejus ambientibus: Aut Indignatione & vilipendio quodam modesto versus eos, qui de veritate Rerum suarum subdubitare videbantur; sed in omnibus mirabiliter se gessit. Ita ut, non solum apud Eminentiores constanter creditum sit, eum verum fuisse *Ducem Richardum*: Quin & ipse, ex diuturna
&

& assidua Simulatione , & mendacium sæpius narrando , versus fere est , in habitum ejus rei , quam simulabat : quasi quæ fingeret simul & crederet. *Ducissa* igitur , tanquam in re explorata , Honoribus pluribus *Perkinum* cumulavit , eum perpetuo Nepotem suum compellans , eique tribuens Titulum illum delicatum *Alba Rosa Anglia* , & ad Corporis ejus custodiam , Satellites ei assignavit , ad numerum triginta Hominum , cum Bipennibus , tunicis variegatis , ex purpureo & cæruleo , indutos. Aulici quoque universi , & generaliter tam *Flandri* , quam *Peregrini* , eum magno honore prosequerantur.

Hæc nova veluti Fulgura & Tonitrua , in *Angliam* pervenerunt , *Ducem* scilicet *Eboraci* , pro certo vivere. Nomen autem *Perkini* , eo tempore , incognitum fuit , sed Rumores de *Duce Eboraci* tantum volitarunt ; Eum in *Hibernia* agnitum , in *Gallia* venundatum , jamque in *Flandria* receptum & in magno Honore esse. Rumores isti plurimum prævalebant : Apud nonnullos quidem propter Malevolentiam ; apud alios propter Ambitionem ; apud aliquos propter Levitatem , & rerum no-

varum studium : Apud paucos fortasse propter Conscientiam, & Credulitatem : Apud plurimos autem propter imbecillitatem Judicii ; Et apud haud paucos propter obsequium , erga viros quosdam primarios , qui his Rumoribus in secreto favebant , eosque alebant. Neque magno post Intervallo , secuta sunt , hos Rumores Rerum novarum , Murmura & Scandala , contra Regem , & Regimen suum ; quæ Infamiam ei inurebant , quod magnus esset Exactor , & Nobiles Regni deprimeret. Amissio *Britannia* , & Pax cum *Gallis* facta , neuriquam silentio prætermissa. Sed ante omnia injuriam urgebant , qua *Rex Reginam* suam afficiebat , quod in ejus Jure non regnaret. Dicebant igitur , *Deum* jam tandem , Ramum Masculum *Familia Eboracensis* in Lucem produxisse , qui precario regnaturus non esset , utcunque *Rex* Uxorem suam miseram Regno spoliaret. Nihilominus , (ut fieri solet in iis , quæ apud vulgus fidem obtinent , quæque illi libenter audiunt) Famæ istæ ita invalescebant , ut Auctores , inter multitudinem Loquentium , caput conderent ; Similes Herbis quibusdam serpentibus , quæ Radicem certam non habent ;

bent; Aut vestigiis ultro citroque impressis, quæ sequi non licet. Sed paulo post maligni isti Humores, in ulcus confluxerunt, atque occulto, in Viris aliquibus magnæ Dignitatis, veluti in partibus Nobilibus sedes reppererunt. Quorum præcipui erant *Guilielmus Stanlejus Hospitii Regii Camerarius; Dominus Fitzwalterus, Simon Mountfortus, Thomas Thwaitus*, Equites Aurati: cum aliis. Hi in occulto conjurarunt, promittentes se *Ducis Richardi* Titulum promoturos. Nihilominus Nemo Conjuratorum aperte Fortunas suas periculo objecit, præter duos; nempe *Robertum Cliffordum* Equitem Auratum, & *Guilielmum Barlejum*, qui duo in *Flandriam* trajecerunt, missi a Conjuratis in *Anglia*, ut veritatem earum rerum, quæ in *Flandria* agitatæ sunt, diligenter inquirerent & explorarent; una cum bonæ pecuniæ Summa, sed sub Conditione, ne eam distraherent, nisi illa, quæ ferebantur, vera esse, & sine fucò, perspicerent. Adventus *Roberti Cliffordi*, quod ex magna familia oriundus, & fama celebratus esset, gratus supra modum *Ducissæ* erat. Quæ postquam cum eo collocuta esset, cum

in conspectum *Perkini* adduxit, cum quo Sermones crebro conseruit : Adeo ut in fine (sive à *Ducissa* adductus, ut Conatibus suis faveret; sive à *Perkino*, ut fabulæ crederet,) rescripsit in *Angliam* se Personam *Ducis Eboraci*, æque nosse, ac suam propriam; atque proculdubio Adolescentem istum verum esse *Ducem*. Hoc modo factum est, ut omnia hic in *Anglia*, ad Defectionem & Seditionem spectarent; & Conjunctio fovendi cœpit mutuo tractatu inter *Flandriam* & *Angliam*.

Rex, ex sua parte, non dormiebat: verum Arma sumere, aut copias cogere, adhuc intempestivum putabat: ne metum proderet, aut Idolo isti cultum nimium exhiberet. Attamen Portus *Regni* clausit; vel saltem Ministros præfecit, qui comiteantes ultro citroque observarent, & suspectos examini subjicerent. Quoad reliqua vero, fraudem fraude propellere elegit. Duo autem erant, quæ Animo destinaverat. Unum, ut *Imposturam Perikni* omnium oculis subjiceret: Alterum, ut conjuratos inter se committeret. Ad *Imposturam* convincendam, duæ tantummodo patebant viæ, Prima, ut liquido appareret, *Ducem Eboraci*

Eboraci revera trucidatum fuisse : Altera, ut sive mortuus esset, sive vivus, *Perkinum* utcunque Impostorem esse omnibus constaret. Quantum ad primam, ita se res habebat : Quatuor tantum erant Testes, qui ex notitia propria de nece *Ducis Eboraci*, affirmare aliquid poterant ; Ii erant *Iacobus Tirrellus*, qui à Rege *Richardo* Mandata de ea re acceperat ; *Ioannes Dightonus*, & *Milo Forrestus*, Servi *Tirrelli*, Carnifices ipsi ; & Capellanus *Turris Londinensis*, qui eos sepelivit. Ex quibus quatuor, *Milo*, & *Sacerdos* jam mortui erant. In vivis autem supererat solum *Tirrellus* & *Dightonus*. Hos duos in Turre incarcerari iussit *Rex*, & stricte examinari, de nece Principum illorum Innocentium. Qui duo Confessionem exhibebant (ut *Rex* ipse publicabat) per omnia consentientem, in hanc sententiam : Nimirum, *Regem Richardum*, primo mandata dedisse *Brackenburio*, *Locum-tenenti Turris Londinensis*, ut Principes interficeret, eum autem munus illud recusasse : Itaque *Richardum* similia mandata *Iacobo Tirrello* renovasse ; Nempe ut Claves *Turris* à *Locum-tenente* reciperet, in unam noctem, ad obeunda *Regis* iussa specia-

specialia; *Tirrellum* igitur, noctu, se ad *Turrim* contulisse, una cum duobus Servis prænominatis, quos ad Facinus delegerat: *Tirrellum* ipsum, inimo Graduum mansisse & servis suis Negotium commisisse, ut illi homicidium patra-
rent: Illos autem, in lecto decumbentes Principes suffocasse: Quo facto, *Domini* suum vocasse, ut Corpora mortuorum nuda, quæ idcirco exposuerant, videret: Postea vero, Principes in Terram defossos sub Gradibus fuisse, & acervum Lapidum in fossam injectum: Quando vero ad *Richardum Regem Tirrellus* retulisset Mandatum suum jam peractum esse, cum magnas eidem gratias egisse, locum solummodo sepulture eorum improbasse, quod vilis nimium esset, cum à Rege nati essent: Unde nocte alia, ex mandato *Regis*, per *Capellanum Turris*, corpora eorum translata fuisse, & alio loco sepulta: qui (per mortem *Sacerdotis* paulo post defuncti) penitus incognitus esset. Hanc examinationum earum fuisse Summam in vulgus publicatum est. *Rex* tamen *HENRICUS*, ipsarum examinationum, & Confessionum luce, in nullis suis Declarationibus, quas edidit, usus est:

est : unde (probabile est) eas negotium reliquisse obscurum , & perplexum. Quantum vero ad *Iacobum Tirrellum*, ei caput paulo post abscissum est, in Turre ipsa, propter alia læsæ Majestatis crimina. *Ioannes* autem *Dightonus* (qui, ut videbatur, ad Regis votum optime locutus est) statim liber dimissus est; atque hujus Traditionis evulgandæ principale erat Organum. Itaque quanto hoc prius Testimonium, & probationis Genus, magis nudum & jejunum apparebat, tanto majorem adhibuit Rex diligentiam, in posteriore enucleando; De Vita scilicet, & Vestigiis *Perkini*. Ad hunc finem, in diversas partes, præcipue autem in *Flandriam*, nonnullos secretos & industrios Exploratores misit; Alios, quasi ad *Perkinum* confugissent, eique adhærere constituissent: Alios autem, sub variis aliis prætextibus; Qui omnes speciales quasque Circumstantias & Eventus rimarentur, circa *Perkini* Parentes, Natalia, Personam, Peregrinationes; ut verbo dicamus, qui Diarium conficerent, ejus Vitæ, & Factorum. Hos Exploratores suos liberaliter pecuniis instruxit, ut homines, qui notitiam hujusmodi rerum haberent;

rent, ad se traherent, eosque remunerarentur; dans etiam eis in Mandatis, ut quæ repererant, sibi subinde significarent, & nihilominus in Inquisitione pergerent. Et perpetuo evocante alium alio Nuncio, novos Homines adjunxit, ubi Negotii Ratio hoc postulabat. Alios autem emisit cum interioribus Mandatis, & clariore Consiliorum suorum participatione, qui in rebus, queis Interruptionem, & Dissipationem Inceptorum *Perkini* struebat, operam navarent. His commissum est, ut se, in familiaritatem eorum, qui à partibus *Perkini* stabant in *Flandria*, penitus insinuarent; eoque modo expiscarentur, quos jam Socios, & Consiliorum participes, illi sibi ascivissent, tam hic in *Anglia*, quam foras, & quouique singuli eorum, de se, fidem aut pignus dedissent; Quosque insuper tentare, & allicere, in animo haberent. Neque de Personis tantummodo, ut inquirerent, sed etiam de Actionibus, Spe, & Machinamentis *Perkini*, & *Conjuratorum*, quantum fieri posset, se informarent. Hi Exploratores, pro fidelioribus habiti, (aut saltem ex his aliqui) secretiora mandata receperunt, ut principales
Perkini

Perkini Amicos, & Servos, occulte ab eo abalienarent, & averterent, proponendo, & intimidando eis, quam futili & debili Res ejus niterentur fundamento; & quam prudente, & potente cum *Rege* illis res essent, eosque *Regi* reconciliarent, venia promissa necnon præmiis, prout mererentur. Ante alios autem omnes ut constantiam *Roberti Clifordi* invaderent & subruerent, cumque ad *Regis* partes, si possent, traherent: Cum ille Vir intima Arcanorum adversæ Partis optime nosset: Quique, si eas Partes deseruisset, reliquos maxime deterrere, & mutuis suspicionibus implere posset.

Mirum etiam quiddam traditur, *Regem* nimirum Sylva immani suspicionum circumdatum, & involutum, neque cui fidem haberet, satis certum, cum *Confessoribus* & *Capellanis* complurium Virorum primariorum, secreto egisse, ut ex iis de Consiliis Adversariorum suorum edoceretur: Quinetiam, quo Exploratoribus suis transmarinis, plus fidei apud Exteros conciliaret, *Regem* sæpius jussisse, illos ipsos Exploratores, inter cæteros suos hostes, pro more illis temporibus usitato, in *Templo*
Divi

Divi Pauli, nominatim diris devoveri. Isti autem utriusque generis Exploratores, officio suo tam diligenter perfuncti sunt; ut *Rex Perkin* licet vivi Anatomiam jam reciperet, & simul de plurimis in *Anglia* Conjuratis bene informatus esset, atque alia insuper Mytheria ei essent revelata. *Robertus* autem *Cliffordus*, imprimis in *Regis* partes attractus fuit; atque ad res *Regis* promovendas jam factus est Minister industrius, & officiosus. *Rex* igitur (diligentiæ suæ proventum largum metens, & de plurimis rebus, quas cum scire intererat, ampliter informatus) primo per universum *Regnum*, Relationes de impostura & præstigiis *Perkini*, cum omnibus, quæ eo spectabant, fuscæ & plene, divulgavit, & sparsit. Hoc autem fecit, non per Edictum (quandoquidem Examinationes nondum essent perfectæ, ideoque magis & minus recipere possent) sed per Famas Aulicas, quæ ut plurimum altius penetrant, quam Edicta Typis excusa. Tempestivum quoque jam putavit, Legationem in *Flandriam* mittere, ad *Archi-Ducem Philippum*; cum eo acturam, ut *Perkini* causam desereret, ipsumque è Terri-

toriiis

toriiis suis dimittere vellet. In hac *Legatione* usus est *Rex* opera *Edwardi Poyningi*, *Equitis Aurati*; & *Guilielmi Warhami*, *Equitis* itidem *Aurati*, & *Juris Canonici Doctoris*. *Archi-Dux* tum in minore *Ætate* erat, & à *Con-*
filiariis suis regebatur; In quorum præ-
sentia Legati Mandata sua declararunt,
 & *Warhamus* in hunc modum locutus
 fertur:

D Omini mei; *Rex noster* agre ad-
 modum fert, quod, cum *Anglia* &
Ducatus vester Burgundiæ habiti sunt
 tamdiu instar *Mariti* & *uxoris*, jam *Re-*
gio ista vestra veluti *Scena facta* sit, su-
 per quam *vilis Præstigiator* partes *Regis*
Angliæ ageret: Non solum ad *Celsitudi-*
nis sua Molestiam & *Dedecus*, verum
 etiam in *Contumeliam* & *Opprobium*,
 quotquot sunt, *Regum* & *Principum*.
Adulteratio Imaginis Regis alicujus,
 in *Moneta sua*, capitale, omnium *Le-*
gum consensu, judicatur: Verum, *Regis*
vivi Imaginem, in *persona sua* adulte-
 rare, super omnia *Imposturarum crimina*
 merito palmam fert: Nisi forte excipi
 debeat, *Impostura Mahometi alicujus*
 aut *Antichristi*, qui *Majestatem divi-*
 nam

nam simularunt. Rex Dominus noster, meliora de Concilio hoc gravissimo ominatur, quam ut credere possit, aliquem ex vobis, hac fabula captum esse: (etsi fortasse Passio alius Personæ particularis vos aliquatenus inflectere possit:) Res ipsa per se tam est incredibilis: Ut testimonia omittam, de morte Ducis Richardi, quæ Rex Instrumentis Authenticis descripta habet (quoniam ea in potestate Regis propria esse quispiam putare possit) res ipsa pro se loquatur: Rationi enim & Argumentis Nemo imperat. An fieri posse creditis, ut Richardus Tertius, Animam suam damnare, & Nomen suum maculare, tam nefando Homicidio vellet, absque tamen ullo rerum suarum in melius profectu? Aut etiam existimare potestis, Homines Sanguinarios (qui Carnifices ei erant) in medio Facinoris, ad misericordiam conversos? Cum contra in Feris ipsis, nec minus in Hominibus Ferinæ Naturæ, primus Sanguinis Gustus, eos magis in furorem agere & rabiosos reddere soleat. An nescitis, Tyrannorum Ministros cruentos, ad hujusmodi scelera perpetranda, veluti cum Laqueis in collo semper missos? Adeo ut, si mandata non perfecerint, certæ morti addicti

*dicti sint : Et putatis hosce Sceleratos ,
 vita propria periculo , alienam salutem
 redimere voluisse ? verum esto , ut Duci
 depercerint , ubi gentium eum expone-
 rent ? Numnam in Plateas Londini im-
 mitterent , ut Vigiles scilicet eum pre-
 henderent , & coram aliquo ex Iusticia-
 riis Pacis sisterent , unde omnia , qua ege-
 rant , per Examinationem proderentur ?
 An autem secreto eum servarent ? At-
 qui hoc certe , multa cura , sumptus ,
 & assidui periculi , res fuisset . Verum
 (Domini mei) in Re non dubia , Argu-
 mentis utor non necessariis . Rex pru-
 dentia adeo abundat , necnon Amicis fi-
 delibus in partibus exteris , ut jam Du-
 cem Perkinum , etiam à Cunabulis , per-
 noverit . Et quoniam , magnus profecto est
 Princeps , si apud vos inveniatur aliquis
 Poëta idoneus , Memorias ei suppeditare
 possit , ad Vitam ejus conscribendam ; in-
 troducendo eum , veluti parallelum Lam-
 berto Simnello , nunc uni ex Regis Ac-
 cipitrariis . Quamobrem (ut nihil apud
 Dominationes vestras dissimulem) o-
 mnem Admirationem certe superat , Du-
 cissam Margaretam (ignoscite , obsecro ,
 si eam nominem , cujus in Regem odii
 nulla est Caussa , nullus finis) jam se-
 niores*

niorem, atate qua Mulieres alia à puerperiiis cessare solent, duo ejusmodi Monstra peperisse: non novem aut decem Mensium, sed Annorum complurium Partus. Cumque alia Matres Naturales, Infantes pariant infirmos, quique seipsos attollere & juvare nequeant: Illa contra Adolescentes proceros pariat, qui non multo postquam in lucem prodierint, cum Regibus potentibus praliari possint. Domini mei, non libenter huic parti immoror. Utinam tandem Ducissa illa gustare sibi in animum induceret Gaudia, qua Deus Omnipotens, manu benigna, ei porrigit, tuendo Neptem suam tanto in honore regnantem, & tam numerosa sobole Regia beatam: si ei placeret, possit illa pro propria ducere. Regis certe postulatum, Archi-Duci & Dominationibus vestris jam à nobis exhibendum, possit tale esse: Ut secuti Regis Caroli Exemplum, qui jam pridem eum abegit, Nebulonem istum è Territoriis vestris eliminare velitis: Verum quoniam Rex Majus expectare merito possit, à Fœderato antiquo, quam ab Hoste nuper reconciliato, petit à vobis; ut eum in Manus suas tradatis: præsertim cum Pirata, & Impostores hujus generis, pro communibus Generis Humani Hostibus

*bus haberi debeant, nec juris Gentium
præsidio inniti possint.*

Post nonnihil Temporis, ad delibe-
randum, interpositum, *Legati* hoc breve
Responsum tulerunt:

ARchi-Ducem in HENRICI gra-
tiam, nullatenus Ducis Eboraci
pratenso, auxilia aut favorem præstitu-
rum, sed in omnibus Amicitiam, qua ei
cum Rege erat, conservaturum. Quate-
nus vero ad Ducissam Dotariam, illam
in Terris Dotis sua, plenam habere pote-
statem: Ideoque in manu Archi-Ducis
non esse, quo minus re sua pro Arbitrio suo
utatur, eam impedire.

REx, post reditum *Legatorum*, neu-
tquam sibi hoc Responso satisfac-
tum esse judicavit. Satis enim sciebat,
Dotem Matrimoniam, nihil quod ab-
soluti Imperii esset, (quale est Copia-
rum Administratio,) secum transferre.
Quin & *Legati* disertis verbis ei retule-
runt, *Ducissam* in Consilio *Archi-Ducis*
magna Auctoritate pollere: Et quod ut-
cunque *Archi-Dux* ad res *Perkini* con-
nivere tantum simularet, secreto tamen
ejusdem Incepta promoveret; Itaque

K

(par-

(partim Animum explere cupiens , partim Rationibus politicis inductus) statim *Burgundos* omnes è Regnis suis exulare iussit , tam Homines , quam Merces ipsorum ; Mandans Subditis suis , (& nominatim Mercatoribus vulgo vocatis Adventurariis) qui *Antuerpia* residebant , ut statim domum redirent : Emporium (quod plerunque pannos *Anglicos* sequebatur) *Caletum* transferens ; Omne etiam commercium in futurum cum *Burgundis* interdicens. Hoc *Rex* faciebat , partim ut nihil Honore suo indignum fieri permetteret ; qui haud parum perstringi posset , si quis ad Coronam *Angliae* Prætensor , cum ex tam propinquo lacefferet ; atque interim ipse cum Natione , in qua Prætensor ostentaret , amicitiam non interromperet. Sed simul prudentissimo Consilio secum reputabat , subditos *Flandriae* tanta lucra ex Commercio *Anglorum* percipere ; ut , eo Interdicto publicato , cito tædio Rerum *Perkini* affici possint : Quodque Tumultus *Flandriae* , tam recentes & graves fuissent , ut Principi Populum irritare intempestivum esset. Nihilominus , *Archidux* , quasi per Talionem quandam , *Anglos* etiam è
Flan-

Flandria exulare jussit : In quo, si quis rem recte introspiciat, solummodo actum agebat.

Rex bene jam & certo informatus, quod spes *Perkini*, magis à Conjuratis intra *Angliam*, quam ab Armis transmarinis, penderent, judicabat Remedium Mali cooptime applicari, ubi Fomes Morbi erat; Itaque consultissimum existimavit in Judicium adducere, præcipuos aliquos ex conjuratis in *Anglia*; unde & malignos Humores in *Anglia* expurgaret, & spes in *Flandria* ebullientes redderet tepidiores. Jussit itaque apprehendi (eodem quasi temporis momento) *Ioannem Ratcliffum*, *Dominum Fitz-waterum*, *Simonem Mountfortum*, *Thomam Thuvaitum*, Equites Auratos; *Guilielmum Daubenejum*, *Robertum Ratcliffum*, *Thomam Cressenorum*, & *Thomam Astvoodum*. Hi omnes, læsæ Majestatis impetiti, convicti, & damnati, quod *Perkino* adhæssissent, eique Auxilia polliciti essent. Ex his, *Dominus Fitz-waterus Calem* transvectus est, ibique arcte custoditus, spe etiam vitæ ei facta, donec paulo post, (aut impatiens custodiæ, aut astu proditus) cum custode suo de

fuga egisset, unde statim decollatus est. At *Simoni Mountforto*, *Roberto Ratcliffo* & *Guilielmo Daubenejo*, immediate post Sententiam in eos prolatam, capita abscissa sunt. Cæteris gratia facta est, tam *Clericis*, quam *Laicis*; inter quos fuerunt duo *Fratres Dominicani*; Necnon *Guilielmus Worslejus*, *Ecclesia D. Pauli Decanus*: *Clerici* autem, Examinationem quidem subierunt, sed in *Judicium publicum adducti non fuerunt*.

Camerarius Hospitii Regii, illo sane tempore, intactus permanit: Sive quod *Rex* Humores varios simul movere metuerit, more *Medicorum prudentium*, qui caput ultimo loco expurgant; Sive quod *Cliffordus* (ex cujus Literis plurima de *Conjuratis Rex* didicerat) hanc partem in adventum suum, ut rem maximi meriti, reservarat; *Regi* tamen interim significans, suspicari se aliquos ex *Potentioribus*, huic *Conjurati* nomina dedisse; de qua re *Regi* coram satisfacere in animo haberet.

In *vigilia omnium Sanctorum*, decimo autem *Regis Anno*, *Filius Regis* secundo-genitus *HENRICUS*, *Dux Eboraci* creatus est; Et simul, tam *Dux* ipse, quam

quam alii complures Nobiles, Equites Aurati, & Generosi Eminentiores, in ordinem *Equitum de Balneo*, pro ritu usitato, cooptati sunt. Crastino *Epiphania*, Rex à Palatio suo *Westmonasterii* (ubi *Festum Nativitatis Domini* celebraverat) ad *Turrim Londinensem* se contulit; Hoc fecit, simul ac audivisset *Cliffordum* (in cujus sinu aut capsula plurima *Perkini* Arcana reposita erant) in *Angliam* appulisse. Mansio autem Regis apud *Turrim* eo consilio delecta est, ut si *Cliffordus* ullos ex Potentioribus accusaret, possint illi sine suspicione, aut strepitu, aut Mandatis huc illuc mittendis, statim comprehendi; Cum tam Palatium, quam Carcer, unica muri cinctura clauderentur. Post diem unum aut alterum elapsum, convocavit Concilium secretum, & electum, atque *Cliffordum* ad conspectum suum admittit: Qui primo pedibus Regis advolutus, humillime ejus veniam & gratiam imploravit; quam Rex ei tunc non gravate concessit, etsi occulto antea securitatem de vita sua accepisset. Tum jussus, ut quæ sciret, referret, inter complures alios (ex motu proprio, neutiquam interrogatus) *Guilielmum Stan-*

lejum Camerarium impetivit.

Rex ad nomen hujus Viri prænobilis visus est obstupescere, ac si de Prodigio aliquo miro ac formidabili nuncium accepisset. Fieri ne posse, ut vir, qui eum tanto officio obligasset, quale fuit, Vitam ejus servasse, & Coronam capiti imposuisse; Vir qui tam splendida & copiosa fortuna frueretur, favore ejus; tam Opibus, quam Honoribus auctus; Vir, qui etiam tam propinquo Affinitatis gradu devinctus esset, cum *Frater* ejus germanus *Matri Regis* matrimonio junctus esset; Denique vir, cujus fidei *Rex* personam suam commiserat, cum constituendo *Camerarium* suum: ut Vir iste, adhuc apud *Regem* gratia florens, nec ullo modo gravatus, nec etiam metu aliquo perculsus sibi infidus esset; *Cliffordus* jussus est, ut iterum atque iterum Capita Accusationis suæ adversus *Stanlejum* recenseret: Admonitus subinde, ut in re tam incredibili, & quæ tantum Virum impeteret, veritatis limites nullo modo excederet. At *Rex* videns moderatorem & constantiam ejus, in iis quæ affirmabat asserendis absque hæsitatione aliqua aut vacillatione, & cum iis
pro-

protestationibus quæ decebant ; Cum
 etiam Testimonium suum , Vitæ & A-
 nimæ suæ periculo , se defensurum re-
 cipiebat : eum semoveri iussit : Et mul-
 tum prius questus de Fortuna sua a-
 pud Consilium , mandavit , ut *Stanlejus*
 in Cubiculo ejus proprio , intra *Turrim*
Quadratam , ubi prius manserat , custo-
 diretur . Die autem sequente examina-
 tus est *Stanlejus* à Consiliariis . In Exa-
 minatione sua , nihil fere eorum , quæ
 objiciebantur , negavit , neque Delictum
 suum magnopere excusare aut exte-
 nuare conatus est . Ita ut (haud satis
 prudenter) dum culpam suam elevare
 speraret ingenue confitendo , ita rem in
 liquido ponebat , ut ad condemnatio-
 nem suam sufficeret . Opinio erat , eum
 multum superioribus Meritis suis con-
 fisum , atque Intercessioni *Fratri* ejus .
 Verum iis adjumentis præponderabant
 complura , quæ contra eum faciebant ,
 & in *Regis* Ingenio & Animo prædomi-
 nabantur . Primo Meritorum ejus exu-
 perantia : Etenim *Regibus* grata est Me-
 ritorum mediocritas , quibus Præmia
 paria esse possint . Deinde , Apprehensio
 Potentiæ ejus : Subiit enim *Regem* ea
 Cogitatio , ab eodem qui ipsum extu-

lisset, periculum sibi imminere, ne rursus dejiceretur. Tertio, confiscationis magnæ expectatio; Etenim, omnium Regis Subditorum *Stanlejus* erat ditissimus; quod postea patuit, inventis, in *Castello* suo de *Holt*, quadraginta Millibus Mercarum in Pecuniis Signatis, & vasis Aureis & Argenteis, præter localia, Suppellectilem lautam, Pecorum Greges & Armenta, & alia Bona mobilia, ingenti copia. Quod vero ad Reditus ejus attinet in Terris & Feudis, illi ad tria Millia Librarum, antiqui census, annuatim ascendebant; pro ratione temporum illorum, res mira, & fere inaudita. Postremo Temporis ipsius Conditio; Si enim *Rex* à metu, quoad statum proprium, plane immunis fuisset, verisimile est *Regem Stanlejo* vitæ gratiam fuisse facturum: Verum impendente tam atrocis rebellionis tempestate, securitati suæ consulere necesse habuit. Itaque post sex Hebdomadatum spatium elapsum (quam moram *Rex* honorifice interposuit, tam ut Fratris Intercessioni spatium daret, quam ut palam fieret, se non sine conflictu quodam Animi ad hoc compulsus,) altæ Proditionis condemnatus est, & statim post decapitatus.

At-

Attamen usque ad hodiernum diem, incertæ memoriæ est, tam crimen ipsum hujus prænobilis Personæ, propter quod morte mulctatus est; quam causâ Defectionis suæ à Rege, & infensi sui erga Regem animi. Casus ejus talis fuisse perhibetur; Quod scilicet, in Colloquiis suis cum *Roberto Clifford* dixisset; *Se, si exploratum sibi esset, Adolescentem illum, verum fuisse Edwardi Quarti Filium, nunquam contra eum arma gesturum.* Casus iste videtur, primo intuitu, paulo durior; tam propter Particulam conditionalem, quam propter verba reliqua. Sed quantum ad Clausulam illam conditionalem, videntur *Judices* illius temporis (qui viri fuerunt in Legibus apprime eruditi, quorumque tres primarii à Concilio sanctiori Regi erant) censuisse, periculosam admodum rem futuram, si Conditionalia admitterentur ad verba Proditoria qualificanda: Fore enim, ut cuivis liceret Malitiam suam proferre, Periculum vero vitare. Fuit autem Casus ille, non absimilis Casui, qui posterioribus temporibus emerferat *Elizabethæ Bartonæ*, dictæ sanctæ virginis Cantii: Quæ dixerat; *Si Rex Henricus Octavus, Catharinam repudiatam,*

rursus ad se non recepisset, futurum ut à Regno suo dejiceretur, & mortem Canis obiret. Possunt autem Casus innumeri hujus generis adduci. Quos (ut videtur) Judices illi gravissimi in memoriam revocantes, noluerunt prorsus Proditionibus cum Clausula Conditionalis patrocinari. Quantum vero, ad Verba positiva illa, *Stanlejum* nunquam contra Regis *Edvardi Filium arma gesturum*; etsi verba illa lene quidem sonarent, nihilominus hoc dixisse; diserta & directa fuit Oppugnatio, & Abnegatio Tituli Regis, sive per *Lineam Lancastrensem*, sive per *Auctoritatem Parlamenti*. Quod Proculdubio Regem altius pupugit, quam si *Stanlejus*, in Acie, hastam suam contra eum vibrasset. Si enim *Stanlejus* eam Opinionem defenderet, Filium *Edvardi* aliquem, Titulo ad Regnum, Regis Titulo potiore inniti, cum ipse tanta auctoritate, & gratia apud Regem floreret; nihil aliud hoc fuit, quam universæ *Anglia*, verbis præire, ut idem affirmarent. Itaque si quis temporum illorum conditionem recte introspiciat, verba illa ad vivum usque persecarunt. Verum Scriptores nonnulli extra dubium rem ponunt. Ajunt enim,

enim, *Stanlejum*, & Promisso expresso, & Pecuniarum missarum pignore, se *Perkino* obstrinxisse.

Jam vero, quantum ad Caussam Defectionis suæ à Rege; Verum est, *Regem* in Prælio de *Bosworth*, Turmis Hostium undique circumseptum, in extremo vitæ suæ periculo fuisse; cum *Stanlejus* iste à Fratre missus fuit, cum tribus millibus Armatorum, ad *Regem* eripiendum; Quod tam fortiter & foelicitè præstitit, ut *Rex Richardus*, in eo ipso loco, occisus esset. Adeo ut vita Mortalium majus Beneficium accipere nequeat, quam *Rex* à manu *Stanleji* acceperat; Cum quodammodo *Christi* Beneficio simile quiddam esset, simul & *Servare* & *Coronare*. Pro quo tam insigni Merito *Rex* ei maximam gratiam habuit; Eumque *Consiliarium* & *Cammerarium* suum constituit; atque etiam, (nonnihil contra Ingenium suum) ad Spolia illa ingentia Prælii de *Bosworth* conniverat, quæ universa fere in hujus Viri commodum cesserunt, adeo ut inde supra modum ditaretur. Attamen tanto merito inflatior, sibi gratiam à Rege relatam minime existimavit; Saltem non ex mensura pressa, &

redundante, ut expectabat. Itaque Ambitio ejus in tantum exorbitavit & modum omnem excessit, ut à Rege se *Comitem Cestria* creari peteret. Qui Honor, cum semper ut Appennagium *Principatus Wallia* reputaretur, & *Filio Regis primo-genito* ex more cedere soleret; Petitio illa, non solum à Rege repulsam tulit, sed etiam Animum ejus secreto offendit: Cum ex hoc, Rex satis perspiceret, Cupiditates *Stanleji* immoderatas esse, & Cogitationes ejus vastas, & irregulares; atque Beneficia priora *Regis* ei sordescere, nec prout decuit, æstimari. Cœpit itaque Rex ei intra animum suum minus favere. Et quemadmodum modicum Fermenti, totam Massam corrumpere solet, *Regis* Sagacitas jam Passioni suæ ex nova offensa irritatæ suggerere cœpit, *Stanlejum*, in Prælio de *Bosworth*, licet satis celeriter advenisset, ad vitam *Regis* servandam; contra tamen, satis diu moratum esse, ut de vita *Rex* periclitaretur. Nihilominus, cum nihil haberet, Accusatione in eum dignum, eum Honoribus suis frui, usque ad præcipitium istud extremum permisit.

Post eum factus est *Camerarius Hospitii*

spiritii Regis Ægidius Dominus Daubenejus, Vir magnæ prudentiæ & fortitudinis : Quæ virtutes magis in eo enituerunt, quod simul humanus fuerit & moderatus.

Invaluerat Opinio, quod *Robertus Cliffordus* (qui jam factus erat veluti Delator Regius) etiam ab initio fuisset Emissarius, & Explorator Regis : & quod in *Flandriam* confugisset non sine Regis notitia & consensu. Verum hoc minus est probabile : tum quia nunquam Mensuram illam gratiæ apud Regem recuperavit, qua ante discessum suum fruebatur : tum præcipue, quia Delatio ejus circa *Stanlejum* (quod ei pro maximo merito erat) minime processit ex iis, quæ in *Flandria* didicerat, sed ei res illa ante Discessum suum ex *Anglia* innotuerat.

Supplicium *Stanleji* & cæterorum (præcipue vero *Stanleji*, qui Robur fuerat Partium) & Defectio *Cliffordi*, qui omnium erat apud Rebelles intimus, *Perkini* & Conjuratorum incæpta miris modis turbavit, tam metum injiciendo, quam Suspiciones & Diffidentiam : Adeo ut jam, instar Arenæ essent sine calce, male inter se cohærentes;

præcipue qui ex *Anglis* essent : Qui jam attoniti , se mutuo oblique intuebantur : incerti , quis Partibus suis fidus esset , quis secus : sed existimabant plane *Regem* , partim præmiis inescando , partim Arte irretiendo , omnes , qui alicujus essent pretii , in suas partes tracturum . Et revera factum est , ut plurimi sigillatim recederent , alii post alios . *Barlejus* (qui una cum *Cliffordo* missus fuerat) ex iis fuit , qui diutissime in fide erga *Rebelle*s permansit , donec *Perkinus* fere attritus esset ; attamen etiam *Regi* ad extremum reconciliatus est . Sed ruina hujus Viri magni , (*Stanleji* scilicet ,) qui tanta gratia & auctoritate (ut credebatur) apud *Regem* floruerat : Atque Modus ipse quo *Rex* Negotium illud tractavit , unde liquido patebat , Inquisitionem occultam ei diu , antequam in iudicium adductus fuisset , incubuisse : simul & Causa , propter quam supplicio affectus est , quæ vix alia fuit , quam quod affirmasset , *Titulum familia Eboracensis Titulo familia Lancastrensis fuisse potio*rem : In quo Casu omnes fere includebantur , saltem quoad opinionem internam . Hæc omnia (inquam) res fuerunt incredibilis Terroris univ^{er}sis *Regis* servis &

& Subditis : Adeo ut nemo fere tutum se reputaret : Quinetiam eo res processerat , ut vix sermones inter se conferere Homines auderent , sed universalis cunctos invaderet Diffidentia : Ex quo factum est , ut *Rex* magis absoluto certe , sed minus tuto Imperio frueretur : *Nam, Sanguis in Interiora fluens , & vapores intus conclusi , opprimunt & suffocant magis.*

Hinc orti sunt innumeri famosi Libelli (qui Libertatis sermonis cohibitæ Eruptiones sunt , & Seditio- num quasi Femellæ) infinita in *Regem* , & aliquos ex Consiliariis suis intimis , Scandala & Invectivas ejaculantes. Pro quibus componendis & spargendis , post multam & diligentem Inquisitionem , quinque tantum tenuis conditionis Homines apprehensi sunt , & morte mulctati.

Rex interea res *Hibernia* non neglexit : Is enim Ager erat , in quo Fungi illi (qui nocte una se attollunt) maxime vigere solebant. Misit igitur ex *Anglia* (quo res suas in eo Regno melius componeret & stabiliret) utriusque *Toga* Delegatos : *Priorem* nempe de *Lanthony* , ut *Cancellarii* munere ibi fungeretur : & *Edvardum Poyningum* Equitem

rem Auratum, cum Copiis Militatibus, & Potestate Imperatoria : Atque una Diploma dedit, Auctoritatem in eum conferens *Locum-tenentis* sui, in Regimine Civili : In qua Clausula erat, *Vt etiam Kildaria Comes tunc Hibernia Deputatus ei pareret.* Verum *Hiberni* agrestes (qui maxime deliquerant) more suo, in Sylvas & Paludes fugerunt ; quique in pacato *Hibernia* similis Criminis conscii sibi erant, ad eos se receperunt : Adeo ut *Poyningus*, erga Erraticos *Hibernos*, Erraticam quandam Expeditionem suscipere compulsus fuerit : In qua, propter Montes & Saltus, parum profecit : Quod (sive ex Melancholia quadam suspiciosa, quod res ei male successerunt : sive ut Conatus suos ab infamia vindicaret) imputari prorsus voluit favori, quo *Comes Kildaria* secreto Rebelles prosequabatur : Levissima quaque suspicione locum habente in eum, propter *Kildaria Comitem* illum, qui *Lamberto Simnello* adhæserat, & in *Prælio Stokensi* occubuerat. Itaque *Comitem* comprehendi iussit & in custodiam dari, eumque in *Angliam* misit : qui examine debito factò, ita se purgavit, ut in Munus pristinum

De-

Deputati Hibernia restitutus fuerit. Sed Poyningus (quo Meriti sui, in Rebus Bellicis, exilitatem, Actis pacis compensaret) *Parlamentum* convocavit: In quo Lex lata est illa memorabilis, quæ etiam hodie *Lex Poyningi* vocatur: per quam, *Statuta Angliæ* universa, etiam in *Hibernia*, recipi & obtinere sancitum est. Antea siquidem *Hibernos* minime obligabant: neque similiter ullum Statutum in *Angliæ* ordinatum, post tempora illa, scilicet Annum decimum Regis, *Hibernos* obligat.

Circa hoc tempus cœpit in Rege notari, Inclinatio illa, quæ postea à Consiliariis & Ministris pravis excitata & aucta, Macula plane facta est Regiminis sui. Illa erat Industria & Artes, pecunias à subditis suis emungendi, per Mulctas & Foris-facturas ex Legibus Pœnalibus: Id quod Hominum Animos magis hoc tempore percussit, quoniam facile erat cernere, hoc in Ingenio Regis penitus insitum fuisse, cum nullæ eum præmerent Rei pecuniariæ angustia: sed contra, Thesauro ubertim abundaret. Etenim, pecunias à Gallo propter Pacem nuper receperat: à Subditis item eæ, quæ nomine *Bene-*
volen-

volentia collatæ fuerant, solutæ jam erant. His Casualia amplissima, ex confiscatione *Stanlejana*, accesserant: præter alia Lucra diversa. Primus Casus in hoc genere memorabilis, fuit ille *Guilielmi Capelli*, *Equitis Aurati*, *Aldermani Civitatis Londinensis*: Qui vigore diversarum Legum Pœnaliûm multatus est, ad Summam bis mille & Septingentarum Librarum: Et pro mille Sexingentis libris, cum *Rege* transegit: A quo tamen *Capello*, diu post, *Empsonus* novas pecunias extorquere annisus est: idque fecisset, nisi *Rex*, sub ipsum tempus, mortuus fuisset.

Æstate sequente *Rex*, ut Matrem suam consolaretur, quam semper unice dilexit & reveritus est: atque ut fidem apud omnes faceret, Severitatem contra *Stanlejum* (quam imposuit ei Necessitas, & Ratio status) nihil prorsus Amori suo, erga *Thomam* Fratrem ejus, detraxisse: profectus est, ad *Lathamam*, ut cum *Matre* & *Comite*, hilares aliquot ageret dies: ibique moram nonnullam fecit.

Durante adhuc hac *Regis* profectio-
ne, *Perkinus* videns tempus & moram,
quæ (dum Incepta sua occulta fuif-
sent, nec in lucem prodiissent, & in *An-
glia*

glia satis prospere successissent) rebus suis conducebant; nunc vicissim, cum Consilia sua patefacta essent, contra eum potius facere (propterea quod cum Res in declivi positæ sint, non facile sustinentur, aut sistuntur, absque novo impetu) constituit fortunam suam, per novam aliquam, in Angliam ipsam, Impressionem, experiri; spem adhuc ponens in populi Inclinatione, & Fåvore, erga *Familiam Eboracensem*. At Corpus illud Vulgi, neutiquam similibus artibus tractari oportere, ac Personas eminentes, judicabat. Sed nullum aliud Affectuum vulgi Experimentum capi recte posse, quam Vexillo in Campis expanso. Delegit autem, ex locis, in quibus Invasio fieri deberet, Oras *Cantii*.

Interea vero *Regis* Prudentia & Providentia, ad tale Opinionis & Famæ Culmen ascenderunt, ut quicquid prospere evenerat, de industria, & ex composito, ab eo factum esse, existimaretur. Itaque creditum est, etiam hunc particularem *Perkini* de *Cantio* invadendo conatum, *Regi* prævisum & præcognitum fuisse. Ideoque, quo facilius *Perkinum* in *Cantium* alliceret, cum in partes *Septentrionales* procul Profectionem susce-

suscepisse : Luctatorum more, latus apertum *Perkino* ostendendo, ut irrueret, & incaute dejiceretur; cum *Rex* eam *Cantii* Provinciam, jam antea sibi fidam, & erga se bene animatam, effecisset.

Perkinus autem, eo tempore, Colluviem quandam, ex omnibus Nationibus, collegerat: Nec numero certe, nec Animis, aut Fortitudine contemnendam: Sed qui tali essent Ingenio & Fortuna, ut non minus Amicis, quam Hostibus essent formidabiles: Cum plurimi eorum ex-leges essent, & facinorosi, quique ex rapto vivere solerent. Hos in naves imposuit, iisque comitatus *Sandwicum* & *Dealam* Oppida Provincie *Cantii*, circa *Mensem Iulii* appulit.

Illic Anchoras jecit, atque ut animos Plebis tentaret, aliquos ex suis in littus exposuit, multa jactando de Copiis, quæ præsto essent, statim subsequuturis. At populus *Cantii* (cum satis perspexissent, in Copiis *Perkini*, neminem comparere ex *Anglis* melioris notæ, sed Exteros tantum, eosque infimæ Conditionis Homines, ac fere Latrones, longe magis idoneos ad oras maritimas depopulandas, quam ad Regnum
Do-

Domino suo recuperandum) ad primarios *Cantii* viros se contulerunt; studium suum & fidem versus *Regem* professi, & operam suam ultro offerentes, & præcipi tibi petentes, quibus modis *Regi* maxime utiles esse possint. Primarii illi Viri, consilio inter se habito, iusserunt, ut Copiæ nonnullæ, numero haud exiguo, se circa Littora ostenderent: aliquæque ex ipsis Copias *Perkinianas* signis allicerent, tanquam se cum illis conjuncturæ: Aliique nonnulli, à Littore se in Interiora recipere & aufugere simularent, quo *Perkinum* ad Homines suos in terram exponendos animarent; At *Perkinus* (qui in partibus *Regis* agendis jam peritus, aut fortasse à *Friono* Secretario instructus, didicerat Milites imperio parentes, primo stare, postea ordine incedere: Rebelles contra confuse omnia agere & miscere) omnia sedate & sine tumultu agi, observans, rem in duriores partem interpretabatur. Itaque quo erat Ingenio subdolo, pedem è Navi movere noluit, priusquam omnia in tuto videret. Quamobrem, Copiæ *Regis* animadvertentes, se plures allicere non posse, quam eos qui primo in terram expo-

expositi fuerant, Rebelles statim ador-
 tæ sunt, & consciderunt, priusquam in
 naves se recipere potuissent. Qua pugna
 (præter occisos, & eos qui fuga se eri-
 puerunt) capti sunt circiter centum
 quinquaginta Homines: Quos omnes
 (quoniam *Rex* iudicabat, Morem illum
 paucos ad Terrorem reliquorum sup-
 plicio affiendi melioris notæ Homi-
 nibus competere; verum facem Populi
 protinus internecioni dandam, præser-
 tim in principio Rebellionis; Simulque
 animo prospiciens, Copias *Perkini* post-
 hac, ex Colluvie & Sentina Hominum
 projectorum, compositas iri) in pati-
 bulo suspendi iussit, ad majorem terro-
 rem ejusmodi Nebulonibus incutien-
 dum. Omnes *Londinum* perducti sunt
 funibus utrinque alligati, ut Equi in
 plastro, & morte affecti, alii *Londini*
 & *Wappingi*, alii circa Oras Maritimas
Cantii, Suffexiæ, & Norfolciæ, ut loco Si-
 gnorum Nauticorum & Laternarum es-
 sent, quæ *Perkini* Assclas à Littoribus
Angliæ abstertere possent. *Rex* cum pri-
 mum de Rebellium in *Cantium* impres-
 sione certior factus fuerat, profectio-
 nem suam abrumpere cogitavit; Sed
 proximo die, nuncio accepto, quod
 partim

partim devicti, partim fugati fuissent, Iter suum continuavit; & *Richardum Guilforäum* Equitem Auratum in *Can-*
tium misit; Qui populum convocans, eos, (ex parte *Regis*) Laudibus cum-
lavit: quod non solum in fide perman-
sissent, sed operam suam tam prompte
& prudenter præstitissent: atque uni-
versis gratias egit, præmia etiam aliqui-
bus privatim pollicitus.

Decimo sexto *Novembris*, Anno au-
tem *Regis* undecimo, Electio *Servien-*
tium ad Legem, in *Ædibus Episcopi E-*
liensis celebrata est: qua novem in eum
ordinem cooptati fuerint. *Rex* Solen-
nitatem illam præsentia propria, & *Re-*
ginæ suæ honoravit: utpote Princeps,
qui semper Jureconsultos ornare & de-
corare consueverat: Id agens, Ut *Sub-*
ditos Legibus suis, *Leges autem Iure-con-*
sultis regeret & flecteret.

Hoc etiam Anno, Fœdus iniit *Rex*
cum Principibus *Italis*, pro Defensione
Italiae contra *Gallos*. *Carolus* enim *Re-*
gnum Neapolitanum subjugaverat, &
paulo post amiserat: quasi per Som-
nium fœlix. Universam Longitudinem
Italiae pervaserat, nusquam Arma ex-
pertus: Adeo ut verum esset, quod *A-*
lexan-

Alexander Papa dicere solitus est; *Gallos* in *Italiam* venisse, cum creta in manibus, qua diversoria sua notarent, potius quam cum Armis, quibus pugnarent. Etiam ipso Regno Neapolitano universo potitus est, gladium vix stringendo. Verum statim post, tot & tantos Errores cumulavit, ut iis nulla fortuna, licet optima, par esse posset: *Barones Neapolitanos* Partium *Angeovinarum* minime demeruit; sed præmia sua, pro Arbitrio quorundam Famulorum suorum, qui lucra captabant, dispersit. *Italiam* universam contra se excitavit, eo quod *Ostiam* cepisset, & tenuisset, & libertatem *Pisanorum* protexisset: Quæ suspicionem omnibus injecerunt, Ambitionem ejus ultra *Regnum Neapolitanum* extendere. Nimis propere Amicitiam cum *Ludovico Sforza* dirupit; qui revera Claviger fuit, *Gallumque* introduxit, & exclusit. Nonnullas etiam Belli Reliquias, in *Regno Neapolitano* adhuc fumantes, extinguere neglexit. Postremo, quia *Italiam* sine oppositione pervaserat, Arma *Italorum* nimis despiciere cœpit; Unde *Regnum Neapolitanum* *Italorum* Copiis minus instructum reliquit. Ita ut, paulo post reditum ejus,
univer-

universum Regnum ad Ferdinandum Iunio- rem defecerit, & Gallos expulerit. Nihilominus Carolus, cum ingentibus Minis, & magno Copiarum Apparatu, novam Expeditionem in Italiam destinabat. Itaque ad instantiam Statuum Italia complurium (& maxime Papæ Alexandri) Fœdus ictum est, inter eundem Alexandrum Papam, Maximilianum Romanorum Regem, HENRICUM Regem Angliæ, Ferdinandum & Isabel- lam Reges Hispaniarum, (ita enim in Tractatu Originali Nomina Principum illorum constanter collocantur) Augu- stinum Barbadicum Ducem Venetiarum, & Ludovicum Sforzam Ducem Medio- lani: pro Communi defensione Statuum suorum singulorum. In quo Tractatu, li- cet Nomen Ferdinandi Iunioris, ut Partis principalis, non fuisset insertum, nihilo- minus Regnum Neapolitanum, proculdu- bio erat inclusum, tanquam Feudum Ec- clesiæ Romanae.

Mortua etiam est hoc Anno Cecilia Ducissa Eboraci, Edwardi Quarti Ma- ter, apud Castrum suum de Barkham- sted, Ætate extrema: Quæque eo vi- tam produxerat, donec vidisset, tres Principes ex Sobole sua, coronatos:

L

qua-

quatuor autem trucidatos. Sepulta est apud *Foderinghamiam*, juxta *Ducem* Maritum suum.

Hoc etiam Anno, *Rex* Comitia Ordinum convocavit: In quibus complures Leges latæ fuerunt, naturæ magis privatæ & vulgaris, quam ut Historiæ Lectorem detinere mereantur. Atque merito quis suspicari possit, ex iis quæ postea secuta sunt, *Regem*, sicut in salubribus Legibus ordinandis præcelleret: ita, in secreto, apud se constituisse, ex Legibus suis fructum percipere, non minus ad colligendas pecunias, quam ad corrigendos Mores: atque in hunc Finem eas in majus accumulasse.

Lex Principalis, quæ his Comitiiis perlata est, fuit miræ cujusdam Naturæ: Justa potius secundum æquitatem naturalem, quam ex norma Juris: & Magnanima magis, quam Cauta. Statuit hæc *Lex*, ut nemo, qui *Regis* partes tunc de facto regnantis secutus fuerat, propter ejusmodi crimen, unquam impeteretur aut condemnaretur, vel processu Legis, vel per Actum Parlamenti: Atque insuper, si tale aliquod Actum Parlamenti condemnatorium fieri post contigisset, irritum & invalidum prorsus

sus foret. Ista Constitutio in hoc fundabatur, quod rationibus Status magnopere conveniret, ut Subditi de Jure Regni minime inquirerent: Atque rursus, Conscientiæ Leges hoc postularent, ut (quicumque Belli exitus foret) Subditi obedientiæ suæ pœnas non darent. Genius hujus Legis pius & nobilis certe fuit: cum id in Bello statueret, quod *David* in peste à Deo petiit, qui dixit: *Si peccavi, percutite me, ista autem oves quid fecerunt?* Simul occulto sapiebat ista Lex providentiam & prudentiam quandam profundam: Nam omnem occasionem sustulit, cur Subditi in Regis Titulum curiose inquirerent: cum ipsorum Securitati, quæcunque esset Belli fortuna, cautum jam esset. Præterea, non potuit non Corda & Amorem Subditorum sibi conciliare, quoniam magis videbatur prospicere illis, quam Regi ipsi. Attamen interea Milites hæc Lex exuebat & exolvebat, magno illo vinculo, & calcari Necessitatis (quæ illis alias incumberebat) pugnandi, & non, nisi parta victoria, abscedendi: Quandoquidem, vitæ Militum & fortunæ in tuto essent, sive fortiter pugnarent, sive terga verterent. Verum quoad

partem *Legis* secundam, vis ipsius plane vana fuit, & illusoria; cum scilicet per Statutum præcedens, Statutum aliquod futurum frustrari posse quis cogitet? Absoluta enim, & suprema potestas, se ipsam constringere non potest: Neque, quod Natura revocabile est, figi potest: Non magis, quam si quis Testamento suo declaraverit, quod si Testamentum novum conderet, illud irritum esse. Et quantum ad Casum Acti Parlamenti, memorabile prorsus accessit Exemplum temporibus *Henrici Octavi*: Qui se, durante minore Ætate Filii sui, mortem obire posse prævidens, Statutum condidit: *Ut nullum Statutum, durante minore Ætate Regis, latum, Regem aut Successores ejus teneret, nisi à Rege, postquam ad plenam Ætatem pervenisset, sub Sigillo magno Angliæ confirmatum foret.* Verum primum Statutum, quod tempore *Regis Edwardi Sexti*, tunc minoris inactitatum fuit, illud prius Actum prorsus rescidit. Verum, res quæ non sunt peremptoriæ ad obligandum, possint tamen esse commodæ, pro tempore, ad satisfaciendum populo.

Lata est etiam *Lex*, in Adminiculum & Firmamentum *Contributionis* ejus, quæ

quæ dicta est *Benevolentia*. Quæ sancivit, ut Pecuniæ summa, in quam aliquis consenserat, neque tamen soluta esset, Legis processu exigeretur. Quod Statutum, sicut Pecuniarum detentarum Solutionem acceleravit, ita Rei ipsi Auctoritatem addidit: Lata autem *Lex* est (ut prætendebatur) ad Instantiam ipsorum, qui jam antea solvissent.

His etiam Comitibus lata est, *Lex* illa bona, quæ *Breve de Attineta* vocatum introduxit, per quod Judicia Juratorum (quæ *Veredicta* vocantur,) falsa, rescindi possint; quæ ante illud tempus *Evangelii* cujusdam instar erant, atque plane irrevocabilia. Ad Causas Capitales hæc *Lex* se non extendit; tam quia plerumque *Regis* nomine eæ Causæ aguntur, quam quia illæ (si per viam *Indictamenti*, quod *Regis* nomine semper procedit, tractentur) duplici *Veredicto* transiguntur; Nimirum eorum qui inquirunt, & eorum qui *Quæstionem* terminant: unde fit, ut non duodecim Viri tantum, sed viginti quatuor Viri de re pronuncient. Verum (ut videtur) non fuit id solum in causa, quod ad Capitalia *Lex* non extenderetur. Ista enim ratio, ubi *Causa Capitalis à Parte*

gravata peragitur, non tenet: Sed illud in primis, in Considerationem venerat, ne forte Juratores in Caussis Capitalibus timidius se gererent, si obnoxii essent novis Litibus & periculis, ubi favor vitæ contra eos faceret. Neque etiam extenditur ista *Lex* ad Litem aliquam infra valorem quadraginta Librarum, quia in Litibus, tam exigui valoris, superaturæ essent impensæ Summam principalem, si retractarentur.

Lex alia sancita est, contra ingratitude Fœminarum, quæ à Maritis suis, aut Maritorum suorum Parentibus, aut Cognatis, ad Terras promotæ eas alienarent, in Præjudicium, & Exhæredationem Hæredum, aut eorum ad quos, post mortem ipsarum, Terræ illæ redire deberent. Huic malo Remedium porrigebat *Lex*, ut scilicet liceret Hæredibus, & cæteris, in Terrarum possessionem, nomine Foris-facturæ, non expectata morte Mulieris, continuo venire.

Lata est etiam illa *Lex*, Charitatis plena: ut scilicet Homines egeni, Lege agentes, admitterentur *in Forma Pauperis*: Hoc est, ut nihil solvant Advocatis, Procuratoribus, aut Scribis: Unde
tamen

tamen factum est, ut Homines egeni, sicut *Lege* experiri melius possent, ita ad alios Litibus vexandos promptiores essent. Fuerunt & aliæ, iisdem comitiis, *Leges* introductæ, bonæ & sanæ, ut prius dictum est: Sed more nostro, eas excerpimus, quæ naturæ sunt minime vulgaris.

Rex interim, licet Comitiorum Negotiis incumberet, tanquam in plena pace; viderique vellet *Consilia Perkinii* (qui jam in *Flandriam* redierat) veluti *Floralia* quædam, despectui habere; tamen *Regis* prudentissimi Constitutionem nactus (foris Animosi, intra providi) mandavit, ut Phari ad Oras maritimas vigiliis custodirentur; Et plures etiam Phari erigerentur, ubi nimium inter se distarent. Et diligenter observabat, ubi tandem *Nimbus* iste erraticus erupturus foret. Sed *Perkinus*, à suis monitus, ut *Ignem* suum (qui hæctenus tantum in viridi ligno depasceret) vivum servaret, follibus veluti assiduis, iterum in *Hiberniam* navigavit, unde prius, propter spes præbitas à Gallis, potius quam propter aliquod Impedimentum, aut Tepiditatem, quam in illo Populo expertus esset, discesserat. Ve-

rum tempus ipsum, cum *Regis* ipsius Diligentia, & *Poyningi* prudente Administratione, ita res *Hibernia* composuerat, ut nihil reliquum fieret *Perkino*, præter turbulentos impetus sylvestrium & nudorum Hominum. Itaque qui res ejus curabant, consilium ei dederunt, ut à *Rege Scotorum* Auxilia peteret; Principe Juvene, & Animoso, & Populo suo ac Proceribus acceptissimo, & erga *Regem HENRICUM* male affecto. Hoc etiam ipso tempore, tam *Maximilianus Rex*, quam *Carolus*, cœperunt à *Rege HENRICO*, averso animo esse. Alter in malam partem accipiens prohibitionem Commerci cum *Flandria*: Alter *Regi* jam diffidens propter Fœdus nuper ictum cum *Italis*. Itaque præter Auxilia aperta *Ducissa Burgundia*, quæ tanquam velis & remis contenderat, ut *Perkini* Conatus promoverentur; non deerant secreti quidam Favores à *Maximiliano* & *Carolo*: Adeo ut, occultis Literis, & Nunciis, res ejus *Regi Scotia* commendasse putentur.

Perkinus igitur, hujusmodi Fiducia fultus, in *Scotiam* adveniens, cum Comitatu decente, à *Rege Scotia* (ad hoc antea bene præparato) honorifice exceptus

ceptus est: & paulo post adventum suum, ad Regis conspectum admissus, ritu solenni. Etenim Rex eum excepit, in Camera Præsentiali, astantibus multis ex Proceribus Scotia. *Perkinus* autem, cum satis splendido Comitatu; tam eorum quos ipse adduxerat, quam eorum quos Rex adversum miserat, ingressus est Cubiculum; ubi Rex assederat; Et ad Regem accedens, seque aliquantum incurvans, eum amplexurus; retro se aliquot passus recepit; Atque voce clara (ut à præsentibus omnibus exaudiretur) tali Declaratione usus est.

REX *Excelsè, & potens; Celsitudo vestra, & Procere hi vestri, qui adsunt, benigne (si placet) aures prabeatis* Tragicæ Narrationi Adolescentis, qui Iure debuerat Pilam Regni in Manu sua gestare, sed *Fortuna Iniquitate factus est ipse Pila de Calamitate in Calamitatem, & de Regione in Regionem jactatus. Conspicitis ante Oculos vestros positam Plantagenistæ Effigiem; qui à Gynecæo abreptus fuit in Asylum; ab Asylo, in dirum Carcerem; à Carcere in Manum cruenti Carnificis; atque ab ejus Manu expositus in Desertum; Sic enim Orbem Terrarum*

nobis vocare par est. Ita ut ille, qui in Spem, & Jus Regni potentis, natus est, ne Palmam quidem Terra, in qua pedem sistat, possideat; præter eam, in qua nunc Regio vestro favore admissus. Edvvardus Quartus, nuper Angliæ Rex (Quod Celitudinem vestram fugere non potest) duos reliquit Filios, Edvvardum Principem, & Richardum Ducem Eboraci, utrumque Ætate tenera. Primo-genitus, in Regnum Patris successit, Edvvardus Quintus dictus. Verum Richardus, Dux Gloucestræ, Patruus eorum crudelis, primo per Ambitionem, Regnum, deinde Nepotum Sanguinem, ad Status sui securitatem sitiens, cuidam scelerato, & sibi (ut putabat) fido, mandavit, ut utrumque jugularet. Verum Carnifex ille, qui ad hoc facinus missus est, postquam Edvvardum Primo-genitum crudeliter trucidasset, motus est, partim Compunctione quadam, partim aliis modis (de quibus silemus) ut Richardum, Iuniorem Filium, servaverit. Tyranno tamen referens, se iussa ejus, in utroque interficiendo executum. Isti Relationi à Tyranno fides adhibita est, eademque publicis Declarationibus est confirmata: Ita ut generalis invaluerit Opinio, utrumque sublatum fuisse,

se, et si Veritas fere semper quosdam Igniculos habeat, qui passim volant, donec tempore suo manifestetur & emicet; quod etiam in hoc negotio contigit. Verum Deus Omnipotens, omniaque disponens, qui Leonum ora obturavit, parvumque Ioam conservavit à Tyrannide Athaliae, cum Regis Liberos neci mandasset; Atque etiam Isaacum liberavit, in ipso temporis articulo, in quo manus ad eum jugulandum extensa est: Fratrem Iunio-rem conservavit. Ille enim ego, qui coram adsum, verus sum Richardus, Dux Eboraci, infelicis Principis Edvardi Quinti Frater, Legitimusque Hæres Masculus Inclyti illius Regis Edvardi Quarti, nuper Angliæ Regis. Quod ad modum Emissionis meæ è Turre attinet, consentaneum est, ut silentio prætermittatur; aut saltem Relatione secretiore tradatur; Quoniam, nonnullorum adhuc superstium interesse possit, atque etiam memoriæ aliquorum, qui jam fato functi sunt. Satis sit memorasse, me Matrem eo tempore in vivis habuisse, Reginam illam quidem, quæque indies Mandatum à Tyranno, de nece Filiorum expectaverat. Hoc modo, Ætate mea adhuc tenera, summa Dei Misericordia, è Londino migrans, in

partes transmarinas occulto transvectus
fui : Vbi, qui mei curam habebat (utrum
novis Timoribus, aut animi Inconstan-
tia, aut aliorum Artibus & Sollicitatio-
ne adductus, novit Deus) subito me de-
seruit. Vnde huc illuc errare, & tenues
conditiones subire, compulsus sum, ad vi-
tam sustentandam. Quare diversis pas-
sionibus distractus, ex altera parte, Metu,
ne res palam fieret, Tyrannique insidiis
rursus exponerer. Ex altera parte, Dolore
& Indignatione, quod ignotus in tam vili
& abjecta vita conditione degerem, decre-
vi mecum mortem Tyranni opperiri, &
tunc me in manus Sororis meae, qua pro-
xima Regni Haeres esset, committere. Ve-
rum interea evenit, ut quidam Henricus
Tidderus, Filius Edmundi Tidderi,
Comitis Richmondiæ, è Gallia appelle-
ret in Angliam, atque modis subtilibus &
turpibus, Coronam Angliæ acquireret,
qua jure mihi debebatur. Adeo ut res
meae non proveherentur in melius, sed
tantum Tyrannum mutarent. Henricus
iste, Hostis meus infensissimus & Capita-
lis, quamprimum me vivere intellexerat,
omnibus viis & modis perniciem meam
machinari coepit. Nam Capitalis ille Ho-
stis meus, non solum me falso, & impuden-
ter

ter criminatus est, quod Persona ficta & supposititia essem, mihi nomina imponens contumeliosa, ut Mundo illuderet; verum etiam, ut Reditus meus in Angliam prohiberetur, amplas obtulit Pecuniarum Summas, quibus Principes, apud quos receptus fueram, aut saltem eorum Ministros, corrumpere; Quinetiam importune, cum quibusdam ex Famulis meis interioribus egit, ut veneno, vel alio modo, me è medio tollerent; Cum aliis autem, ut à Caussa mea justa desciscerent, atque ex Servitio meo abscederent; quemadmodum Robertus Cliffordus & alii, à Tiddero seducti, fecerunt. Ita ut quivis animi compos, facile perspicere posset, Henrico isti, se dicenti Regem Angliæ, non opus fuisse tantas pecuniarum Largitiones & Impensas profundere, neque tam indefesso labore & sollicitudine, necem meam & ruinam moliri, si ejusmodi ficta Persona fuisset. Verum Caussa mea Iustitia, tam liquido apparens, Christianissimum Regem Carolum, nec-non Nobilissimam Heroinam, Ducissam Dotariam Burgundix, Amitam meam charissimam, permovit, ut non solum Caussam meam probarent, sed etiam Auxiliis benigne juvarent. Verum (ut videtur) Numini

Cœlesti complacet (ad Bonum commune Insulæ hujus universæ, quo hæc Regna potentissima Angliæ & Scotiæ, melius & arctius, Amicitia fœdere, ex tanto merito conglutinarentur) Collocationem mei in Solio Avorum meorum Regum Angliæ, Armis & Auxiliis Celsitudinis vestræ reservare. Neque hæc primæ visæ sunt, quibus Rex Scotiæ, Reges Angliæ, Regno exutos, restituit; sicut recente Memoria, factum est in Persona Henrici Sexti. Itaque, cum Celsitudo vestra jam pridem Specimen egregium ediderit; se, nulla virtute Regia, Progenitoribus suis esse inferiorem, ego afflictus & calamitosus Princeps, veluti divino nutu monitus, ad vos accessi; Meque fortunasque meas in Manus vestras Regias trado; Opem vestram implorans, qua in Regnum meum Angliæ restituar; Fideliter vobis pollicitus me erga Celsitudinem vestram, non aliter affectum iri, quam si Frater vester essem germanus; Atque post Regni mei Adeptionem, grate omnia pro viribus meis præstiturum, quæ tanta Me obligatione exsolvere possint.

Postquam Perkinus hanc Declarationem suam finiverat, Rex Iacobus generose
rose

rose & prudenter respondit; *Quisquis tandem ille fuerit, fore; ut eum nunquam pœniteret, quod se in manus ejus tradidisset.* Atque ab illo tempore, etsi non deessent, qui persuadere ei conarentur, hæc omnia meras esse præstigias, tamen sive *Perkini* blandis Obsequiis captus; sive in gratiam magnorum illorum *Principum* Exterorum; sive promptus ad arripendam Belli contra *Henricum* occasionem, eum excepit in omnibus, ac si verus fuisset *Dux Eboracensis*; *Caußam*que ejus suscepit; Atque (quo magis fidem faceret, se pro magno Principe eum habere, minime autem pro Persona ficta) consensit, ut *Dux* iste *Perkinus*, in Matrimonium duceret, *Dominam Catharinam Gordonam*, prænobilem *Fœminam*, *Comitis Huntleii* Filiam, *Regique* ipsi Sanguine conjunctam; *Virginemque* in flore *Ætatis*, eximiæ formæ, & virtutis.

Non diu post, *Rex Scotia* in persona propria, *Perkinum* secum ducens, *Northumbriam* Exercitu magno invasit; licet ex *Limitaneis*, quos subito coegerat, maxima ex parte conflato: *Perkinus* autem, pro Suffitu quodam, in locis ad quæ venerat, promulgari fecit Edictum,

256 HISTORIA REGNI
in tenorem sequentium, sub Nomine
Richardi Quarti, Angliæ Regis.

* **P**lacuit Deo Omnipotenti (qui
Potentes de Solio eorum dejicit, &
Humiles attollit, neque spes Iustorum, in
exitu perire sinit) Nobis tandem benigne
indulisse, ut Armatos nos, Subditis no-
stris Angliæ, ostenderemus. Verum absit,
ut eorum Damnum aut Nocumentum co-
gitemus, aut Bello illos impetere in animo
habeamus, aliter, quam ut illos nobiscum
una, à Tyrannide & Oppressione vindi-
cemus. Etenim, Capitalis Hostis noster,
Henricus Tidderus, falsus Corona An-
gliæ usurpator, (qua Iure Naturali &
Hæreditario ad nos devoluta est) satis sibi
consciens de Iure nostro indubitato, (cum
simus verus Richardus Quartus, Angliæ
Rex; utpote Hæres Masculus, Inclyti &
gloriosi Edvvardi Quarti, nuper Regis
An-

* Hujus Edicti Originale Scriptum, re-
ponitur in Bibliotheca Roberti Cot-
toni, Equitis Aurati, Eximii sane
Conservatoris & Thesaurarii Anti-
quitatum rariorum: Cujus Manu-
scripta magnam nobis præbuerunt
Informationis Lucem, ad hoc Opus
conficiendum.

Angliæ,) non solum Regno nostro nos de-
 jecit, sed omnibus modis pravis, & scele-
 ratis, nos proderere, & vita privare, cona-
 tus est. Attamen, si Tyrannis ejus ad
 Personam tantummodo nostram se exten-
 deret (etsi sanguis noster Regius Inju-
 riarum sensum adaugeat) minus dolore
 afficeremur. Verum Tidderus iste, qui se
 de Tyranni Excidio jaëtat, nihil aliud fe-
 re ab Introitu in Regnum suum, malefi-
 cio usurpatum, exercet, & executus est,
 præter Tyrannidem, & Tyrannidis Ar-
 tes, & Facinora.

Richardus enim, Patruus noster im-
 pius, etsi Regnandi Cupiditas eum occæ-
 caverit, tamen, in aliis rebus & Actis
 suis (ut verus Plantagenista) generosi
 Animi fuit, & honorem Gentis Anglicæ
 adamavit, atque Procerum & populi sui
 Solatia & Commoda procuravit. Verum
 Capitalis iste Hostis noster (pro Generis sui
 Ignobilitate) Honorem Gentis Anglicæ
 conculcavit, Fæderatos nostros charissi-
 mos vendendo & Mercaturam quandam
 Sanguinis & Fortunarum, Nobiliam,
 & aliorum Subditorum nostrorum, exer-
 cendo, per Bella ficta & Paces ignominio-
 sas; Non alium in finem, quam ut Arcas
 suas thesauris impleret. Neque dissimile
 extitit

extitit odiosum suum Regimen, & mala
 versationes domi. Primo enim (ut Caus-
 sam suam injustissimam crudelitate mu-
 niret) plures ex Nobilibus Regni, quos su-
 spectos habebat, sibi que insensos, atrocissime
 necari jussit; veluti charissimum Consan-
 guineum nostrum Guilielmum Stanle-
 jum Camerarium, Simonem Mountfor-
 tum, Robertum Ratcliffum, Guiliel-
 mum Daubenejum, Humphredum Staf-
 fordum; & complures alios, prater eos,
 qui vitas suas immani pretio redemerunt:
 Ex quibus, haud pauci jam in Asylis de-
 gunt. Etiam diu in Carcere detinuit, &
 adhuc detinet, excellentissimum & pra-
 charissimum Consanguineum nostrum,
 Edvyardum, Filium & Heredem patrum
 nostri, Ducis Clarentiæ, & alios; Eos Pos-
 sessionibus eorum spoliatis, in eum finem, ut
 opibus destituti, nobis, in Causa nostra ju-
 stissima, pro Ligeantia & Fidelitate ipso-
 rum, auxiliari non possint. Etiam, per vim
 & minas, aliquas ex Sororibus nostris,
 necnon Sororem prædicti Consanguinei
 nostri, Comitis Warvici, atque com-
 plures alias prænobiles Fœminas, sangui-
 nis Regii, nuptas dedit nonnullis ex Co-
 gnatis & Amicis suis, humilis conditionis
 Hominibus; atque sepositis Nobilibus,
 quibus

quibus Patria sua Cordi est, nullos circa se habet, quibus fedit, præter Foxum Episcopum, Smithum, Brajum, Lovellum, Oliverum Kingum, Davidem Audoeum, Rifelejum, Turbervillum, Tilerum, Cholmejum, Empsonum, Jacobum Hobartum, Joannem Cuttum, Garthum, Henricum Wiatum, & hujusmodi alios Villanos, & Terra Filios, qui callidis Inventis, & expilatione Populi, præcipua extiterunt Instrumenta, Consiliarii, & Causæ Malorum & Calamitatum, quæ nunc ubique regnant in Anglia.

Nos in memoriam revocantes præmissa, necnon immania & execrabilia Maleficia, assidue perpetrata, per Hostem istum nostrum Capitem, ejusque Complices, violando libertates & immunitates Sanctæ nostræ Matris Ecclesiæ, sub Prætextibus mundanis, & quæ Hominem mere Animalem sapiunt, non sine summa Omnipotentis Dei Indignatione: Cui accedunt multiplices Proditiones, infanda Murdra, Homicidia, Latrocinia, Concussiones, Extortiones, Perpetua Populi Expilationes, per Decimas, Tributa, Tallagia, Benevolentias, & alias à Legge prohibitas Impositiones, & graves Exactiones; cum multis aliis Factis odiosis,

sis, quæ Ruinam & Desolationem Regno, in propinquo, minantur; Gratia divina fulti, atque ope & auxilio illustrium Procerum, Regii nostri Sanguinis, adhibitis etiam aliorum Hominum prudentium Consiliis, providebimus in posterum, atque ita Rem publicam ordinabimus, ut Merces Regni nostri nativa maximo cum lucro impendantur; Commercia Regni cum Partibus Exteris ita administrantur, ut in majus emolumentum cedant subditis nostris; & omnes illæ (quas recensuimus) Decimæ, Tributa, Tallagia, Benevolentia, Impositiones & graves Exactiones, penitus aboleantur, & in desuetudinem veniant, neque unquam posthac resuscitentur, nisi in illis casibus in quibus Inclyti Progenitores nostri Reges Angliæ, ab antiquo, Subsidia & Collationes Subditorum, & fidorum Ligeorum, recipere consueverunt.

Atque ulterius, ex Gratia & Clementia nostra, per presentes simul promulgamus & promittimus, omnibus subditis nostris, plenam & gratuitam Remissionem & Condonationem, omnium præteritorum Delictorum, & Offensarum, cujuscunque Generis, contra Personam, aut Coronam nostram in adharendo Hosti illi
nostro

nostro Capitali, à quo satis scimus eos fuisse seductos, si intra tempus conveniens se nobis submittant. Quantum vero ad eos, qui cum primis nobis se aggregaverint, in Defensionem & auxilium iuris nostri, eos tam ampliter sentire faciemus Regiam nostram Gratiâ, & Munificentiam, ut in magnum solatium cessurum sit, tam illis ipsis, quam suis, & durante ipsorum vita, & post mortem suam. Atque insuper, omnibus viis & mediis, quæ Deus in manus nostras dederit, ita Sceptra tractabimus, ut omnibus Hominum Gradibus & Ordinibus, Solatia & Beneficia præstemus. Immunitates sanctæ Ecclesiæ illasas conservando, Honores, Privilegia, & præminentias Nobilitatis nostræ pro dignitate Natalium eorum, à Contemptu & vilipendio vindicando; Item iuga solvemus Subditis nostris universis, Onerum & Gravaminum omnigenum; civitatibus quoque nostris, Burgis & Oppidis, Chartas suas & libertates confirmabimus, & amplificabimus etiam, si merebuntur. Denique, in omnibus rebus, Subditis nostris occasionem præbebitur, existimandi, fœlix illud & clementissimum Edvardi Inclyti Patris nostri, posterioribus vita sua Annis, Regimen, in nobis revixisse.

Quo-

Quoniam vero, Mors, aut Captivitas, prædicti Hostis nostri Capitalis, multa Sanguinis Effusioni parcere possit, aliter proculdubio secutura, si Terrore, aut Promissis, complures ex subditis nostris in Partes suas contra nos pertraxerit, quod protinus evitare cupimus (etsi pro certo informemur, prædictum Hostem nostrum, decrevisse, jamque in procinctu esse, quo è Regno aufugiat, magnis Theauris Coronæ nostræ, in exteras Partes, jamdudum transmissis, ut copiosius vitam in exilio sustentare possit) per præsentis edicimus, si quis Hostem illum nostrum ceperit, aut afflixerit, (qualiscunque demum fuerit Conditionis qui hoc fecerit) eum remuneratum iri, mille Libris Pecunia, in manus suas statim numerandis; atque insuper centum Mercis Redituum per Annum; sibi & Hæredibus suis concedendis in perpetuum; præterquam quod Deo, & omnibus Subditis bonis, rem gratam faciet, ejusmodi Tyrannum tollendo.

Postremo omnibus notum facimus, Deumque omnipotentem testamur; Cum Deus Cor charissimi Consanguinei nostri, Regis Scotiæ, excitaverit, quo huic causæ nostræ justissimæ, in propria Perso-
na

na sua, adesset; Hoc ab eo factum esse absque aliquo pacto, & promisso, aut etiam postulato, in præjudicium Coronæ, aut Subditorum nostrorum; sed contra, Fide data, ex parte dicti Consanguinei nostri, se, quandocunque nos invenerit, satis virium habere, ad Hostem nostrum debellandum, (quod speramus brevi futurum) confestim, pacifice in Regnum suum reversurum: Gloria tantum tam egregii Incepti contentum, una cum vero & fido nostro Amore & Amicitia. Quam, (Gratia divina aspirante) ita semper dispensabimus, & fovebimus, ut magno solatio futura sit, utriusque Regni subditis.

Verum Edictum Perkinii Populum Angliæ parum permovit: Neque gratior erat ejus Adventus, propter Consortium illius, cum quo venerat. Itaque Rex Scotiæ, animadvertens, neminem ad Perkinum venire, neque alicubi in favorem causæ ejus se armare, Bellum in IncurSIONem vertit, & Provinciam Northumbriæ, Gladio & Incendiis vastavit, & diripuit: Verum, postquam audisset, Copias contra se venire: neque volens Homines suos spoliis onustos, & graves deprehendi, in Scotiam cum præda ampla rediit: Incepti prosecutio-

tionem in aliud tempus differens. Traditum est, *Perkinum*, personam Principis probe imitantem, cum videret *Scotos* Regionem illam depopulantes, queribundum, ad *Regem* accessisse, eumque obsecrasse: *Ne Bellum in eum modum, gereretur: Sibi enim nullam Coronam tam charam esse, ut eam Patria sua sanguine, & Ruina, redimere vellet.* Cui *Rex Scotia* fere per *Ironiam* respondit: *Se multum vereri, quod de re non sua sollicitudinem susciperet; Quodque ipse nimis providus villicus Hosti futurus esset, si Regionem in usus ejus servasset.*

Per hoc tempus, Annum scilicet *Regis* undecimum, Interruptio *Commercii* inter *Anglos & Flandros*, cœpit *Mercatores* utriusque *Nationis* graviter pun gere. Majorem igitur in modum commoti, omnem *Lapidem* moverunt, ut *Principes* suos respective flecterent, ad *Commercium* illud denuo aperiendum, qua in re *Tempus* iis favit. Cœperunt enim jam *Archi-Dux & Consiliarii* sui, cernere, *Perkinum* *Erronem*, & *Cosmopolitam* inventum iri: *Quodque* puerorum esset, circa pupas, rixari. *Quin & Rex* ipse *HENRICUS*, post *Impressiones* illas *Perkini*, in *Cantium &*
Nor-

Northumbriam, factas, & frustratas, *Perkini* Negotium minus æstimare cœpit; Adeo ut, aliquo Consilio status, ejus rationem habere, consentaneum non putaverit. Verum, quod eum maxime movit, illud fuit, Quod cum *Rex* esset, *Thesauri* & *Opum* appetentissimus, pati non potuerit, *Commercium* tanquam *Atrophia* languescere; Aut ullam manere *Obstructionem* in *Vena porta*, per quam *Sanguis* ille flueret. Attamen *Majestatem* suam eo usque tuebatur, ut se rogari primum vellet. Quinetiam *Mercatores*, qui *Adventurarii* dicebantur (Quorum *Societas* tunc opulencia floruit, & magno *Locupletum* numero, & bonis *Contributio-*nibus corroborata erat) nihil humile fecerunt, sed *Nativas Regni Merces* coëmerunt, etsi in manibus suis, veluti mortuæ, jacerent. *Exportatione* cessante. Tandem *Londini* convenêre *Delegati* ex utraque parte, qui de negotio tractarent. Ex parte *Regis* *Foxus* *Episcopus Privati Sigilli Custos*; *Vice* *Gomes Wellensis*; *Kendallus* *Prior Sancti Iohannis*; *Warrhamus* *Custos Rotulorum*, qui in *Regis* *Gratia*, & bona *Opinione*, indies magnopere proficiebat; *Vrswi-*

cus, qui in omnibus fere negotiis adhibitus est; & *Riselejus*. Ex parte *Archiducis*, *Dominus Bederus Admirallius* ejus; *Dominus Verunsellus Praeses Flandria*: & alii. Hi Tractatum ad Exitum perduxerunt, tam de Amicitia, quam de Commercio, inter *Regem* & *Archiducem*; Articulos complectentem, tum Status, tum Commerci, & liberæ Piscationis. Hic est ille Tractatus, quem *Belga*, in hodiernum diem, vocant *Intercursum magnum*; Tam quia omnibus numeris suis magis esset absolutus, quam Tractatus præcedentes; tertii & quarti Annorum *Regis*; Præcipue vero, ad discrimen alterius Tractatus, qui secutus est, Anno vicesimo primo *Regis*, quem *Intercursum malum* vocant. In hoc Tractatu, continebatur Articulus expressus (Ne alteruter *Princeps* alterius Rebelles reciperet) in hunc tenorem; *Vt si alter ex Principibus, à Fœderato suo, Rebellem aliquem suum, sibi tradi petiisset, statim Fœderatus ille, eum à Territoriis suis excedere, Edicto juberet. Cui nisi Rebells intra quindecim dies paruisset, statim pro Proscripto esset.* Verum in isto *Articulo*, *Perkinus* nominatus non est, nec fortasse inclusus, quia *Rebellis*

bellis non erat; Sed tamen per hoc, Alæ
ejus succisæ erant, quatenus ad Sequa-
ces suos ex *Anglia*. Quin insuper, in *Tra-*
ctatu, disertis verbis insertum erat, ut
hæc Prohibitio, ad Territoria *Ducissæ*
Vidua, extenderet. Post Commertium
redintegratum, *Mercatores Angli*, in
Sedem suam *Antwerpia*, redierunt;
ubi *Solenni Processione*, & insigni lætitia
excepti sunt.

Hyeme sequente, nimirum Anno
duodecimo *Regis*, *Rex* Comitia sua ite-
rum convocavit, in quibus, majorem
in modum questus est, de malitia *Regis*
Scotia, & de crudeli ac prædatorio Bel-
lo, quo *Angliam* invaserat. *Regem* illum,
qui *Fœdere* sibi junctus esset, & nulla
re à se provocatus, tanto erga se odio
arsisse, ut *Fæces Perkini* Intoxicationis
epotaverat; quos jam cæteri omnes ubi-
que abjecerant, & despexerant; Cum-
que vidisset, supra vires suas esse, ut *Re-*
gi noceret, Arma sua in Inermes & Im-
paratos vertisse, spoliando & depopu-
lando Agros; contra Jura, & Pacis, &
Belli; Orationem autem suam claude-
bat, se non posse, absque Honoris sui
jactura, & Subditorum suorum pericu-
lo (quibus Protectionem debebat) In-

jurias illas inultas pati. *Comitia*, quid Rex sibi vellet, satis intellexerunt, eique *Subsidium* concesserunt, limitatum certe, sed tamen amplissimum, ad summam videlicet centum & viginti Mille Librarum, una cum Quindecimis duabus. Bella enim Regis HENRICI, ei semper fuerunt instar Mineræ cujusdam admirabilis, quæ Ferrum habebat in summo, Aurum vero & Argentum in Fundo. His *Comitiis*, (quia Anno superiore tantum temporis in ferendis Legibus impensum fuit; atque etiam, quia hæc *Comitia* ob *Scotia* Bellum solummodo convocata erant) nullæ *Leges* memoria dignæ sancitæ sunt: Præter unam, quæ perlata est, ad Instantiam *Mercatorum Adventurariorum* per *Angliam* sparsorum, contra *Mercatores Adventurarios Londinenses*, propter Monopolium quoddam, & Exactiones novas, Mercibus impositas. Quod, ut videtur, à *Londinensibus* factum est, ut sibi paulum subvenirent, post dura tempora, quæ sustinuerunt, ob Defectum Exportationis. Verum Novitates illæ à *Parlamento* sublatae sunt.

Sed Regi fatale erat, pro pecuniis suis dimicare. Etsi enim pugnam cum Hostibus

stibus exteris devitaret, tamen semper pugnare compulsus est cum Rebellibus domi. Quam primum enim cœpit *Subsidium* exigi in *Provincia Cornubia*, Populus confestim murmura, & verba odiosa jactare cœpit: Cum *Cornubienses*, Genus hominum essent, Animis obstinatum, Corporis compage & viribus robustissimum, quique duriter in terra sterili degerent; Quinetiam, complures ex iis (si necessitas postularer) sub terra vivere poterant, cum Stannarii essent. Illi immaniter fredebant, Rem esse prorsus non tolerabilem, ut propter pusillos motus *Scotia*, cito dissipatos, ipsi ad pulverem usque Exactionibus permolerentur: Quin & vociferabantur, Solutiones ejusmodi iis competere, qui haberent quod solvere possent, quique vivebant ociose; Se vero, panem quem in sudore vultus parassent, plane comesturos: neque quenquam cum ipsis erepturum. Quemadmodum autem accidit, ut cum Æstus Populorum sævire incipiant, non desint plerunque venti turbidi, qui eos majorem in modum exagitent; ita Populus iste, in duos incidit Antesignanos, & Rebellionis Facces: Alter erat, nomine *Michaël Iose-*

phus, Faber Ferrarius, ex villa Bodmini: Nebulo audax & loquax, & qui Inferiorum Sermonibus celebrari gestiebat. Alter erat *Thomas Flammockus*, Juriconsultus, qui multum apud vicinos suos poterat, quia scilicet, cum de Jure consuleretur, Legem ab eorum parte stare, fere semper responderet. Iste Sciolus erudite loqui volebat: quasi modum teneret, quo Rebello possit iniri, absque violatione Pacis. Populum autem magno cum supercilio edocuit, Subsidia in hoc presentis casu, jure concedi non potuisse: hoc est, propter *Bella Scotia*, (quia *Lex* aliud excogitaverat Remedium, nimirum *Servitium Scutagii*, pro hujusmodi Expeditionibus) multo minus, cum rebus satis pacatis, Bellum tantum pratexebatur, ad expilandum Populum. Itaque consentaneum esse, ut neutiquam starent tanquam Oves coram Tonsore, sed se armarent, & Tela arriperent: Ita tamen, ut nulli creaturæ nocumentum infligerent, sed tantum *Regi* petitionem, valida manu, porrigerent: ut ejusmodi graves Exactiones revocaret: Atque eos, qui Consilii ejus Auctores fuerant aut Suasores, supplicio afficeret: quo cæteris metus incu-

incuteretur, ne similia in tempus futurum auderent. Atque pro sua parte, non videre se, quomodo officio *Anglorum* fidelium, & bonorum Ligiorum, satisfacere possent, nisi *Regem* à tam pernicioso Consiliariis liberarent, qui tam ipsum, quam Populum suum protinus everfuri essent. Innuebant *Cardinalem Mortonum*, & *Reginaldum Brajum*, qui *Regi Umbellæ* in hujusmodi rebus erant.

Postquam isti duo *Flammockus*, & *Faber Ferrarius*, garrulitate sua, partim publice, partim secreto, aures Populi impleverunt, & Animos vulgi inclinatos, & promptos ad Consilia sua, invenissent, se pro Ductoribus populo offerebant, donec alii viri eminentioris gradus, à partibus suis se declararent, quod brevi fore dixerunt: Se vero nihil aliud quam servos ipsorum futuros; in periculis tantum primos: Minime vero dubitare, quin *Fines extremi, Occidentales & Orientales Angliæ*, in tam justa causa concursuri sint: quodque universa ista (si quis recte rem intelligeret,) pro *Regis* servitio, & bono, facerent. Populus hujusmodi seditiosis sermonibus instigatus, Arma sumpsit (plurimis eorum, Arcus & Sagittas, & Falces, at-

que hujusmodi Agrestium Tela gestantibus) & continuo sub Imperio *Duكتورum* suorum (quod Imperium in hujusmodi casibus semper tenetur ad bene-placitum populi) è *Cornubia*, per *Devoniam*, usque ad Oppidum *Tauntoni*, in *Provincia Sommersettensi* perrexerunt, sine ulla cæde, violentia, aut Præda. Apud *Tauntonam* autem cæstro perciti, unum ex Exactoribus Subsidiarii rigidioribus, qui appellatus est *Præpositus Perkini*, trucidarunt. Inde profecti sunt *Wellesiam*, ubi *Baro Audlejus*, (cum quo *Ductores* Rebellium Consilia antea secreto miscuerant) Vir nobilis, ex antiqua prosapia, sed Ingenio turbido, & in ruinam propriam aspirante, se cum illis conjunxit; atque ab illis lætis clamoribus, pro *Imperatore* ipsorum, agnitus fuit; Animos jam novos sumentibus ipsis; cum senserint se ab uno ex Proceribus duci. *Dominus Audlejus*, *Wellesia* *Salisburiam*, *Salisburia* *Wintoniam*, eos duxit. Inde Stultus Populus, (qui scilicet *Ductores* suos ducebat) omnino in *Cantium* duci volebat; secum fingentes Populum *Cantii* sibi hæsurum, insulsißimo prorsus Consilio: Cum *Cantiani* nuper magnam Fidelitatem

& Ani-

& Animi promptitudinem erga Regem ostendissent. Verum fatuus ille Populus audierat *Flammockum* dicere, *Cantium* nunquam fuisse subjugatum; Atque *Cantianos* fuisse homines, inter *Anglos*, in Libertate asserenda acerri- mos. Atque his frivolis sermonibus, magna de iis sibi promiserant, in Causa, quam pro libertate Subditorum susce- ptam credi volebant. Sed cum in *Cantium* venissent, *Provincia* illa adeo bene composita erat, & sedata, tam re- centi Regis erga eos Comitatus, quam Auctoritate & Existimatione Comitatus *Cantii*, *Baronis Abergavennii* & *Baronis Cobhami*, ut ne unus quidem, sive ex Eminentioribus, sive ex Inferioribus, ad eos accederet. Quod haud parum terruit, & fregit multos ex iis, qui minus erant contumaces: Adeo ut ab exercitu aufugerint, & domum redierint. Verum Pertinaciores, quique se prom- ptissimos in causa declaraverint, per- sistebant; & superbiebant potius quam Animos submittebant. Quemadmo- dum enim illud nonnihil eos terrebat, quod nemo se iis adjungeret; ita & spi- ritus addebat, quod Copiæ Regis mini- me eos invaserant; cum ab Occidentali

ad Orientalem Extremitatem *Anglia* pertransissent. Itaque Profectionem suam continuarunt, & castrametati sunt super *Blackheath* inter *Grenovicum* & *Elthamam*; minantes se, aut cum Rege prælium conferturos (jam enim Fluctus se altius quam ad *Mortonum* aut *Brajam* extulerunt) aut *Londinum*, in Conspectu ejus, capturos: Sperantes se in *Vrbe* inventuros, non minus Formidinis, quam Opulentiaë.

Sed ut ad *Regem* revertamur. Cum primum certior factus esset, de Insurrectione *Cornubiensium*, propter Levationem *Subsidii*, majorem in modum commotus est: Non rei ipsius ergo, sed propter aliorum periculorum, quæ eodem tempore ei impendebant, concursus. Metuebat enim, ne bellum è *Scotia*, *Rebellio* illa ex *Cornubia*, & conjuratio *Perkini*, ejusque sequacium, simul in eum ingruerent: Satis gnarus, periculosam esse eam *Monarchiæ* Triplicitatem, cum Bellum Externum, *Rebellio* Intestina, & *Competitor* *Titularis*, simul impendeant. Attamen, Occasio eum ex parte invenit paratum. Simul ac enim *Comitia* soluta fuissent, *Rex* potentem *Exercitum* coëgerat, quo

Scotia

Scotia Bellum inferret. Quin & Rex Scotia Jacobus similiter magnas Copias instruxerat : vel quo Regnum suum defenderet, vel quo Regnum Anglia iterum invaderet. Verum Regis HENRICI Copiæ, non solum præparatæ erant, sed plane in procinctu, sub Ductu Daubeneji, Camerarii sui. Sed audita rebellionem Cornubia, Rex eas Copias apud se tenuit, ad Præsidium suum proprium. Attamen interea Comitem Surria in partes Boreales celeriter misit, ad Defensionem, & Robur earum Regionum, si forte Scoti aliquid molirentur. Verum quoad modum suum cum Rebellibus procedendi, is longe diversus erat, à præcedente sua consuetudine, & Practica, quæ semper fuit, cum magna alacritate, & celeritate conjuncta; solebat enim eis sine mora resistere, aut etiam eos adoriri. Hoc ei prius in more fuerat. Verum nunc, præterquam quod erat ætate provector, minusque periculorum appetens, propter diutinam fruitionem Regni, tempus ejus generis fuit, ut varia periculorum facies, diversæ Naturæ, & à Partibus diversis, cum in hoc consilium adduceret, ad vires suas unitas conservandas, in Sede &

Centro Regni : Secundum vetus illud Indorum Emblema, in rebus tam tumidis : *Manum in medium vesica imponere, ut neutrum latus insurgeret.* Præterea, nulla ei incumbere necessitas, propter quam ab huiusmodi Consilio decederet. Neque enim Rebelles Regiones depopulabantur, quo casu parum ei honorificum fuisset Populo non succurrere : Neque, ex altera parte, eorum Copiæ ulla accessione augebantur ; Quæ cum moveret, ut properaret, & rem præcipitaret, antequam in vires nimias excrescerent. Postremo, & status, & Belli Rationes, ab hoc constare videbantur ; quia Motus populares plerunque magis furiosi sunt in principio. Atque insuper, hoc modo, eos plus in arcto habebat, & magis sibi obnoxios, cum longe à Patria sua remoti essent ; ideoque fieri non poterat, ut domum se reciperent, & Motus fortasse renovarent.

Cum igitur Rebelles (ut dictum est) super Collem de *Blackheath*, castrametati essent, unde conspiciere possent urbem *Londini*, & pulcherrimam Vallem circumjacentem : *Rex* secum reputans, plurimum honoris sui interesse, ut

ut quo magis in iis adoriendis rem ha-
 ctenus distulisset, eo citius Prælium
 confereret, ne Cunctatio illa ex aliqua
 tepiditate, sed ex prudentia, & oppor-
 tuna temporis electione, provenisse vi-
 deatur; decrevit, omni mora seposita,
 cum iis congredi; hocque nihilomi-
 nus, ea cum providentia, & circumspe-
 ctione, ut parum Fortunæ relinqueret.
 Cumque amplissimas Copias coëgisset,
 quo magis omnia Accidentia in ordi-
 nem redigeret, eaque veluti superior
 regeret, illas trifariam divisit. Atque
 exercitus primus, à *Comite Effexia &*
Suffolcia, ducebatur. His datum est in
 Mandatis, ut cum Turmis aliquot E-
 quitum, & Peditum Cohortibus, &
 Tormentorum firmo apparatu, collem
 circumirent, ubi Rebelles castrametati
 fuerunt, seque ultra eos sisterent; O-
 mnesque Collis Fimbrias, & Declivia
 obsiderent; præter ea, quæ versus *Lon-*
dinum patebant; ut Ferae istæ, tanquam
 indagine, clauderentur. Secundum
 exercitum (qui maxime in pugnam
 venturus esset; & in cuius Manu for-
 tuna prælii ejus diei maxime sita fo-
 ret) *Domino Camerario* attribuit: Cui
 præceperat, ut à fronte Rebelles inva-

deret, ex ea parte, quæ *Londinum* prospiciebat. Tertium Exercitum, maximum certe & instructissimum, circa se retinuit; ut in omnes Eventus paratus esset, vel ad pugnam instaurandam, vel ad victoriam consummandam, atque interim, ut *Vrbs* in securo esset. Atque in eum finem, castrametatus est ipse, in *Campis S. Georgii*, ut se medium poneret, inter Rebelles, & *Vrbem*. *Civitas* autem *Londini*, præcipue sub initiis, cum Rebelles tam prope castrametatos cerneret, magno tumultu egit: Ut fieri solet in opulentis & populosis *Civitatibus* (præsertim iis, quæ Regionum suarum tanquam Reginae sint) quæ raro admodum ex fenestris aut turribus ipsarum, Hostilem Exercitum vident. Verum, quod maxime eos pupugit, illud erat, quod cum incondita turbarum habituri essent, cum qua nulla erat Compositionis, aut Conditionum, aut legitimi alicujus Tractatus spes, si opus esset; sed quæ in rapinas, & prædam, ruitura videbatur. Etsi enim audiissent, Rebelles in Itinere suo, se pacate & modeste gessisse; tamen male metuebant, hoc ipsorum temperamentum, non diu duraturum: sed potius
hoc

hoc ipsum eos acuere posse, ad spolia
in fine captanda. Itaque Populus *Lon-*
dinensis, perpetuo huc illuc cursitabat,
alii ad Portas, alii ad Muros, alii ad lit-
tora Fluvii; sibi ubique metus, & *Pa-*
nicos Terrores injiciendo. Nihilominus,
Prætor Civitatis Tatus, necnon *Shanus*
& *Haadonus Vice-Comites*, officio suo
strenue, & fortiter functi sunt, in po-
pulo armando & instruendo. Quibus
Rex adjunxit nonnullos ex viris *Mili-*
taribus, qui Cives consilio & opera ju-
varent. Verum haud multo post, cum
intellexissent Cives, *Regem* ita rem ad-
ministrasse, ut necesse foret Rebelles
ter *Victores* evadere, antequam ad Ci-
vitatem appropinquarent; Quodque
Personam suam propriam, inter eos &
Rebelles, mediam stitisset; Quodque
cura major esset Rebelles circumclu-
dendi, ne aliquis eorum effugeret,
quam quod de victoria in ipsos omni-
no dubitatio subesset; tumultuari de-
stitierunt, & se in tuto esse crede-
bant. Eo magis, quod magnam fidu-
ciam habuerunt, in tribus *Ductoribus*,
Comitibus Oxoniae, & Essexiae, & Dau-
benejo, qui omnes celebrati & gratiosi
fuerunt apud populum. Quantum ve-

ro ad *Iasparum Ducem Bedfordia* (quem *Rex* Bellis suis præficere solebat) tunc temporis ægrotabat, neque diu superstes fuit.

Dies Prælii insecuti, fuit vicesimus secundus *Iunii*, & *Dies Saturni*, (quem Diem Hebdomadæ *Rex* pro fausto ducebat) etsi *Rex* qua poterat Arte, falsum Diem in vulgus jecerat; Ac si in animo haberet, Rebelles proximo *Die Luna* invadere, quo magis eos imparatos, & Ordinibus solutos, deprehenderet. Nobiles illi, quibus ea pars Belli assignata erat, ut Collem circumseperent, aliquot ante dies in locis opportunis se stiterunt, Rebelles intercepturi. Tempore autem pomeridiano, *Die paulum* declinante, (quod factum est, ut Rebelles certius crederent se eo die non conflicturos) *Daubenejus* contra eos Copias duxit: Ac primo Cohortes aliquot à Ponte *Detfordiensi*, retro se recipere compulit, licet fortissime & acerrime pugnassent. Sed cum Numerus eorum haud magnus esset, se ad Aciem ipsam, quæ in colle morabatur, receperunt. At Exercitus Rebellium, audito quod Copiæ *Regis* jam adessent, Ordines suos instruebat, sed non sine magna

con-

confusione. Verum neque Copias, ut ratio Belli postulabat, in primo Collis ascensu versus Pontem collocaverunt, quæ iis Subsidio essent, quæ Pontem custodirent: neque Exercitum suum promoverunt, ad acclivia Collis, ubi iniquo loco, à Regis Copiis, pugnam conseri, necessum fuisset: sed in planitie Collis procul instruxerunt. Ita ut *Daubenejus* Collem ascenderet, & æquo loco se sisteret, antequam ei resisteretur. *Daubenejus* eos ferociter admodum adortus est; ita ut Fortuna ejus Diei periclitaretur. Etenim cum in fronte Copiarum suarum, oblitus salutis suæ, temere dimicaret, à Rebellibus captus est, sed statim ereptus. Rebelles pugnam, in breve tempus, sustinebant, neque ignave rem gesserunt: Sed cum male armati essent, & sub *Ducibus* imperitis, neque ab Equitatu aut Tormentis instructi, absque difficultate magna devicti, & in fugam coniecti sunt. Quantum vero ad tres illos *Ductores* suos, *Audlejum* scilicet, *Fabrum Ferrarium*, & *Flammockum* (ut fere Popularium Motuum Auctores ignavi sunt, & semifortes) illi se vivos capi sustinuerunt. Numerus Occisorum, ex parte Rebellium,

lium, fuit circa bis mille hominum, cum totus eorum Exercitus numerum sedecim Millium (ut dictum est) compleffet. Reliqui plerique omnes capti sunt, cum Collis, undiquaque, *Regis* Copiis obfessus efflet. Ex *Regis* parte trecenti circiter occubuerunt : Plurimi eorum Sagittis confixi, quæ Sagittæ, ut fama ferebat, longitudinis erant virgæ scissoræ: Tam potentibus scilicet Arcubus *Cornubienses* usi sunt.

Victoria in hunc modum parta, *Rex* complures *Equites Banarettos* creavit; Tam in Colli de *Blackheath*, ubi *Locum-tenens* ejus prælio vicerat, (quo ipse Equo vectus est, ut Ceremoniam illam præfens præstaret;) Quam in *Campis Georgianis*, ubi ipse castrametatus fuerat. Quantum vero ad Munificentiam, aut Donativa, edixit, ut omnia Prælio-Captorum Bona, iis, qui illos ceperant, cederent: sive in specie, sive per viam Redemptionis. Honores & Munificentiam, Severitas & Supplicia secuta sunt. *Baro Audlejus* à Carcere de Porta nova, ad Collem *Turris* ductus est; In Tunica papyracea, Insignibus suis depicta; Insignibus autem reversis, & Tunica lacerata; ibique decapi-

capitatus est. *Flammockus*, & *Faber Ferrarius*, ad Furcas de *Tiburne*, super crates tracti, suspensi, & deartuati sunt: *Fabro* etiam super Cratem, ut ex verbis ejus nonnullis perspicere licebat, gestiente, se temporibus futuris memorabilem fore. Rex paulo ante constituerat, *Flammockum* & *Fabrum* in *Cornubiam* remittere, ut ibi in majorem terrorem supplicio afficerentur: Sed certior factus, Provinciam illam adhuc intumescere, secunda usus cogitatione, populum neutiquam irritare, consultius putabat. Reliquis omnibus Edicto Rex veniam largitus est: cujus Diplomata sub magno Sigillo procurare poterat, qui vellet. Ita ut, excepto *Sanguine*, quem prælium hauserat, Rex sibi satisfieri passus sit, trium tantummodo hominum supplicio, ad tantæ Rebellionis expiationem.

Erat profecto res mira, *Regis* illa inæqualitas & Alternatio, in infligendis Suppliciis, & spargendis Gratiis. Ac primo quidem Intuitu, rem quis sorte aut casu gubernari putaret? Verum si magis à prope introspiciat, reperiet magna ratione factum fuisse: Majore fortasse, quam post tantum temporis

Inter-

Intervallum, notari jam queat. Motu *Caniano*, (cum Manipulus tantum Rebellium esset,) ad numerum centum & quinquaginta morte mulctati sunt: At in hac Rebellione tam numerosa, homines tres tantum; Sive illud in causa fuerat, quod *Rex* satisfactum in parte putaret, Sanguine in Acie effuso; Sive quod in Causa populari severius agere inconsultum arbitraretur; Sive quod Populi istius Innocentia quædam, (cum Longitudinem *Anglia* emensi essent, fere absque maleficio, vel præda,) *Cor Regis* aliquantum emollisset, & ad Misericordiam flexisset; Sive denique, quod res magni discriminis putaret, Rebellionem ex Lascivia, & Rebellionem ex Inopia.

Post *Cornubienses* devictos, venit *Caletum* ad *Regem* honorifica Legatio, à *Rege Gallia*; Quæ *Caletum* accesserat ante mensem; Ibi propter perturbationes Regni remanserat, sed honorifice admodum, & impensis *Regis HENRICI*, excepta.

Rex, sub primum eorum ad *Caletum* Adventum, ad eos misit; Rogans ut ibi paulisper manerent, donec Fumus pusillus, qui in Regno suo excitatus erat,

rat, dissiparetur: Quod propediem fore non dubitaret: More suo illud palam contemnens, cui nihilominus serio incumbebat.

Legatio ista negotium alicujus magni Momenti non ferebat, sed tantum procrastinationem petebat Diei, ad solutionem pecuniarum, præfixi; Una cum aliis quibusdam particularibus, quæ ad *Limitaneos* spectabant. Et revera, nihil aliud fuit ista Legatio, quam Blanditiæ, ad *Regem* Comitatus deliniendum, ut amice erga *Gallum* affectus esset: Sed nihil in ea tractatum est, ad præjudicium Fœderis cum *Italis* ikti.

Verum, durante tempore Profectionis *Cornubiensium*, versus *Londinum*, *Rex Scotia* (bene de Rebus *Anglicis* informatus, certusque sibi Bellum instare ab *Anglis*, quamprimum illæ turbæ confedissent) opportunitatem non amisit: Sed *Regem*, satis implicatum credens, *Fines Angliæ*, iterum cum Exercitu, ingressus est; Atque ipse præsens Castellum *Norhami* obsedit, cum parte tantum *Copiarum*, reliquis ad Agros depopulandos immissis. Verum, *Foxus Episcopus Dunelmensis*, (vir prudens, qui- que per præsentia ad futura, acri Judi-
cio

cio, penetrare poterat,) hoc ipsum præ-
 videns, Castrum illud suum *Norhami*,
 Tormentis atque Apparatu Bellico om-
 mnigeno, instruxerat & muniverat:
 Quinetiam Præsidium Militum fortis-
 simorum, magno numero in eo colloca-
 verat, magis quam pro Castri magnitu-
 dine; Expectans potius Insultum acrem,
 quam obsidionem longam. Populum
 præterea Regionis, cum Pecoribus &
 Bonis suis, in loca tuta, & prærupta,
 se recipere, ante jusserat: Et equis ci-
 tatis, ad *Comitem Surriæ*, (qui, in Pro-
 vincia Eboracensi, non procul aberat,)
 literas misit; ut celeriter subveniret.
 Ita ut, *Rex Scotiæ*, & Incepto suo con-
 tra *Castellum*, intercideret, & Militi-
 bus prædam satis jejunam compara-
 ret. Ac postquam intellexerat *Comi-
 tem Surriæ*, cum magnis Copiis adven-
 tare, in *Scotiam* rediit. Comes, cum
 Castrum liberatum, & Hostem retro-
 cessisse comperisset, in *Scotiam* cele-
 riter perrexit: sperans se *Regem Scotiæ*
 affecuturum, ut prælio cum eo decerta-
 ret. Verum cum tarde venisset, *Castrum*
Atoni, (quod inter *Barovicum* & *E-
 dingburgum* pro munitissimo habeba-
 tur) obsedit, illudque intra paucos dies
 cepit.

cepit. Sed paulo post, Rege Scotiæ, in Interiora Regni sui se recipiente, cumque tempestas Anni esset præter modum procellosa, & aspera, Comes in Angliam reversus est. Adeo, ut Summa Expeditionum utrinque, nihil aliud esset, quam Castrum captum, & Castrum oppugnatum. Sicque Res gestæ, nec Copiarum Viribus, nec Odiorum Fervori, nec Expectationis Magnitudini, respondebant.

Inter hos Tumultus, & intestinos, & externos, ex Hispania in Angliam venit, Petrus Hialas, (nonnulli eum Eliam dixerunt;) Sane Præcursor fuit Fælicitatis, qua hodie Anglia fruitur. Legatio enim ejus Inducias inter Angliam & Scotiam induxit; Induciæ Pacem; Pax Matrimonium; Matrimonium vero Regnorum Unionem. Hialas iste vir prudens fuit, atque (pro ratione temporum illorum) non ineruditus: Fuit autem à Ferdinando & Isabella, Regibus Hispaniæ, missus ad Regem HENRICUM; ut tractaret de Nuptiis, inter Catharinam Filiam eorum secundo-genitam, & Arthurum Principem. Tractatus iste, dexteritate Legati, non segniter promotus, quin & fere ad Maturitatem per-

perductus fuit. Verum contigit interim, ut Colloquio quodam, quod ei cum Rege circa Negotium *Hispaniense* intercessit, Rex (cui proprium erat in Sinus Legatorum, Principum exterorum, illabi, si viri ipsi ei placuissent: Ita ut, haud raro, de Negotiis propriis, cum illis deliberare soleret; Quin & eorum nonnunquam opera uti;) obiter incidit in sermones, de Rebus componendis cum *Scotia*. Etenim Rex, naturaliter, sterilia illa cum *Scotis* Bella, non amabat; etsi commodum interdum, è fama eorum, eliceret. Neque defuerunt ei in Concilio *Scotia*, qui parati erant Regi suo vicissim persuadere, ut eandem viam iniret, & Bellum cum *Anglia* finiret; Amorem Patriæ prætexentes, sed secreto Rebus *HENRICI* faventes. Solummodo, spiritus nimis altos gerebat *HENRICUS*, quam ut primus pacis mentionem facere sustineret. Ex altera parte, Affinem talem comparaverat, *Ferdinandum* scilicet *Arragonia*, qualem optare poterat. Postquam enim ille Rex, certus jam Matrimonii conficiendi, Personam Fraternalis affinis in se suscepisset, non dubitabat (*Hispanica cum gravitate*) Regi, in rebus suis propriis,

con-

consilia præbere. Rex quoque, ex altera parte, sui non immemor, sed aliorum Mores in rem suam vertere consuetus, usus est hoc, quo diximus, *Ar-ragoniensis* Ingenio, ad negotia, quæ HENRICUS ipse, aut se minus decere, aut apud alios minus grata fore, cognoverat. Itaque libenter assensit, ut *Hialas* (tanquam in re ex motu proprio nata,) de Concordia cum *Scoto* tractaret, eamque ob causam in *Scotiam* proficisceretur. *Hialas* negotium suscepit, atque ad *Regem* profectus, postquam multa Arte id effecisset, ut *Rex Iacobus* ad consilia saniora propenderet, scripsit ad *Regem HENRICUM*, se minime dubitare, quin pax facile coalescere & coagmentari possit; si *Rex* aliquem ex Consiliariis suis, prudentem & moderatum, ad *Regem Scotia*, de Conditionibus Pacis tractandis, mitteret. Itaque *Rex Episcopum Foxum*, (tunc apud Castrum suum *Northami* manentem,) misit, ut cum *Hiala* colloqueretur; Atque post, uterque cum Delegatis *Regis Scotia*, tractarent. Delegati utrinque convenerunt: Sed post multas Disceptationes de Conditionibus Pacis, modo ab uno ex *Regibus*, modo ab altero

propositis, de Pace quidem concludere nequiverunt. Præcipua causa, propter quam transigi non potuit de pace, fuit Regis HENRICI Postulatum, ut *Perkinus* in manus suas traderetur, tanquam *Regum* omnium Contumelia, & Persona *Iure Gentium* non privilegiata. Rex *Scotia*, ex altera parte, hoc facere constanter recusavit, dicens, se pro sua parte, de Titulo *Perkini*, Judicem non esse competentem; Verum se eum recepisse ut Supplicem; protexisse ut Profugum; Cum Consanguinea sua desponsasse; Atque Armis suis juvasse, cum crederet eum verum Principem fuisse. Itaque nunc prorsus non posse, salvo suo Honore, ita dissuere; & quodammodo mendacii arguere, omnia quæ ante à se dicta & acta essent, ut eum in manus Hostium traderet. *Episcopus* similiter, (qui Mandata quædam à Rege superba acceperat, saltem in fronte eorum, etsi in pede inserta fuisset clausula mollior, quæ omnia ad *Episcopi* Arbitrium rejiceret, etiam disertis verbis præcipiens, ut nullo modo pacis spem abrumperet,) postquam Traditio *Perkini* ei denegata fuisset, alterum Articulum, quem in mandatis habebat, proposuit: Ille fuit,
ut

ut Rex Scotiæ, cum Rege HENRICO, apud *Novum Castrum*, congregari, & in Colloquium venire vellet. Hoc ubi Regi Scotiæ relatum est, respondit; *Se pacem tractare velle, non emendicare.* Episcopus etiam, (ut ei insuper erat in Mandatis) Restitutionem urgebat spoliiorum per *Scotos* captorum, vel saltem compensationem eorum. Verum Delegati Scotiæ responderunt: *Ea esse instar Aquæ in Terram effusæ, quæ recolligi non posset; quodque Subditi HENRICI facilius possent Damna illa tolerare, quam Rex Scotiæ ea persolvere.* Attamen in fine, (ut Homines moderati & Rationi non recalcitrantes,) Recessum potius quendam ad tempus fecerunt, quam Tractatum interruperunt, & in Inducias, pro certis Mensibus, consenserunt. Sed Rex Scotiæ, etsi Judicium suum formaliter de *Perkino* retractare recusasset, quod tantis pignoribus obstrinxerat: Tamen, intra secreta animi sui, frequentibus *Anglorum*, quos circa se habebat, Sermonibus, & aliis diversis Relationibus motus, cœpit eum pro *Impostore* ducere. Quamobrem honorifice certe, & more Regio, eum ad se vocavit; Et Beneficia sua & Favores

in eum collatos recensuit; Quod Con-
 sanguineam ei in Matrimonium dedis-
 set, quodque potentem & opulentum
Regem Bello offensivo, in causa ejus,
 per spatium duorum Annorum lace-
 sisset. Imo etiam, quod Pacem honorifi-
 cam, ultro oblatam, si eum dedere vo-
 luisset, omnino rejecisset: Quodque
 etiam *Nobiles*, & *Populum* suum, non
 mediocriter, dum promissis suis erga
 eum stare vellet, offendisset, quos diu-
 tius sibi infensos persistere, tutum sibi
 non esset. Itaque monuit, ut Fortunis
 suis consuleret, & locum exilio suo
 magis opportunum deligeret: Simul
 inquiens, illum negare non posse, quin
Angli, prius quam *Scoti* eum deseruis-
 sent; Cum facto bis Experimento, ne-
 mo *Anglus* ad eum accessisset. Nihilo-
 minus, se quod sub primum Adven-
 tum ejus dixerat, confirmaturum; Ni-
 mirum, *Eum* *pœnitentiam* minime *actu-
 rum*, quod in manus suas se commisisset:
 Quandoquidem eum minime ablegare
 protinus constituisset; sed Navibus &
 Pecuniis adjuvare, ut quo vellet, tuto
 transportaretur. *Perkinus*, nihil omni-
 no de Theatrali suo fastigio descen-
 dens, paucis respondit; *Se satis videre*

tempus suum adhuc non venisse; Sed quacun-
 que tandem Fortuna usus foret, se ho-
 norifice, & sentire de Rege, & loqui non
 destitutum. Itaque à Rege dimissus, de
 Flandria amplius non cogitavit, utpote
 Loco minus tuto, post Tractatum cum
 Archi-Duce, superiore Anno conclu-
 sum; sed Uxore & Amicis, & Servis,
 qui eum deserere volebant, comitatus,
 in Hiberniam trajecit.

Hoc Anno duodecimo scilicet Regis,
 Alexander Papa, (qui maxime solitus
 est amare eos Principes, qui remotio-
 res erant; & cum quibus minimum ei
 intercederet Negotii,) grato animo re-
 colens, Regis, ad Fœdus Italarum Ac-
 cessionem, propter Defensionem Italiae,
 eum, Gladio consecrato, & Pileo, quem
 vocant, Manutentionis, per Nuncium
 suum remuneratus est. Idem ante eum,
 fecerat Papa Innocentius, sed minore
 cum solennitate & gloria, recepta sunt.
 Etenim Rex nunc mandavit Majori, &
 Aldermannis Civitatis, ut Oratori Papa,
 ad pedem Pontis Londinensis, obviam
 fierent; Atque plateæ universæ, inter
 Pontem, & Palatium Episcopi Londinen-
 sis (ubi Rex tunc hospitabatur,) Civium
 Fraternalitatibus, in Sagulis suis vestitis,

utrinque clauderentur. Quin & ipse Rex, die crastino, (in quem inciderat *Festum omnium Sanctorum*,) magna stipante Caterva, Prælatorum, Procerum, & Aulicorum, solenni cum Processione, ad *Ædem D. Pauli* perrexit, Insignibus illis, *Gladii*, & *Pilei*, ante se gestatis. Et Processione illa finita, Rege in *Choro* sedente, *Archiepiscopus Cantuariensis*, super *Gradus* ante *Chorum* stans, longam habuit Orationem; Amplitudinem & Sublimitatem Honoris illius extollens, quo *Papa*, per hæc Ornamenta, & Insignia Benedictionis, *Regem* decoravit: Etiam quam raro, quamque eminentium Meritorum contemplatione, illa concedi consueissent. Denique præcipua *Regis* Acta & Merita recensuit, quibus *Papa* motus, eum tali Honore dignatus esset.

Usque ad hoc tempus, *Rebellio Cornubiensis* (de qua jam diximus,) nihil affine habere visa est, cum rebus gestis *Perkini*; Nisi forte quod *Edictum Perkini* promisso innuisset, se *Exactiones* & *Tributa* deinceps aboliturum; Eoque effecisset, ut interdum erga illum non pessime animati essent. Jam vero *Bullæ* hæc frequenti agitatione concurrere

rere cœperunt, ut in superficie Aquarum facere solent. Regis Clementia Rebelles *Cornubienses*, postquam domum rediissent, sine pœna dimissi, verum (ut diximus, solidi unius aut duorum pretio redempti,) magis animaverat, quam sanaverat. Adeo ut apud Vicinos & populares suos, jactare non dubitarent; Regem in iis ignoscendis prudenter sibi consuluisse, quoniam satis sciebat, sibi paucos Subditos in Anglia reliquos fore, si omnes suspendisset qui cum iis sensissent. Atque alii alios acuentes Motum renovare cœperunt. Quidam autem ex iis astutiores, clam ad *Perkinum* in *Hiberniam* miserunt, qui ei intimarent, se, si ad illos venisset, ei præsto futuros.

Cum *Perkinus* hunc Nuncium accepisset, cœpit iterum se erigere, & cum Consiliariis suis rem communicavit; Ex quibus tres plurimum apud eum poterant; *Hernus* Sericorum Propola, qui obæratu profugerat, *Skeltonus* Scissor; & *Astlejus* Notarius; Etenim *Frionus* Secretarius discesserat. Hi apud eum differebant, illum magnopere errasse, cum in *Cantium*, & iterum cum in *Scotiam* profectus esset: Quandoquidem Locus alter tam prope *Londinum* esset,

& quasi sub oculis Regis ; Alter autem locus , Nationis esset , populo *Anglia* tam invisæ , ut quamvis eum summa Benevolentia complexi fuissent *Angli* , nunquam tamen ei ita comitato adhærere vellent : Verum si Fortuna in tantum arrisisset , ut in principio motus *Cornubiensis* adesse ei contigisset , ante hoc tempus , eum *Westmonasterii* coronatum iri. Reges enim istos, (ut ipse jam satis expertus esset) *Principes* calamitosos , pro Calceamentis vendere , nihil pensi habere ; Ejus vero Rationes postulare , ut se totum Populo committeret ; Itaque ei Consilium dederunt , ut , cum qua poterat festinatione , in *Cornubiam* trajiceret. Quod & fecit , secum ducens quatuor Naviculas , quæ circiter centum & viginti Milites vehabant. Mense *Septembri* appulit ad *Orani Whitfandi* : & continuo *Bodminum* , oppidum *Fabri Ferrarii* , de quo ante diximus , profectus est : quo ad eum confluxerunt circiter tria Millia Agrestium. Illic novum *Edictum* promulgavit , Populum bellis promissis demulcens ; & Favorem eorum , Invectivis in *Regem* , & Regimen suum , prensans. Et ut fit in Fumo , qui cum in altissimum pervenit,

venit, se perdit, magnifice admodum de Seipso loquebatur. Consilarii ejus, ante omnia, cum moverunt, ut in potestatem suam redigeret, Oppidum aliquod opulentum & munitum; Quo & Milites suos Dulcedine prædæ devinceret, & Homines perditos, & sine Lare, undiquaque, simili spe lucri, alliceret; Et rursus, ut Copiis suis, Oppidum illud, præsidio & receptui esset, si forte in Acie aliquid adversi contigisset. Itaque animos sumentes processerunt, & *Exoniam* obsidione cinxerunt; Urbem, in illis partibus, tam Munitionibus, quam Opulentia, florentissimam.

Circa *Exoniam* castrametati, vi primo abstinerunt, sed assiduis Clamoribus & vociferationibus instabant, ut Oppidanos terrerent. Præterea Populum, sub Muris stantes sæpe interpellabant, ut se illis adjungerent; Dicentes, Regem RICHARDUM illud Oppidum, *Londini* æmulum effecturum, si primum in suas partes descendissent. Sed pro sua Insulitate, viros nullos delectos, ad eos miserunt, qui animos eorum tentarent & cum iis tractarent. Cives *Exonienses*, ex sua parte Subditos se fidos & fortes præstiterunt. Neque inter

eos erat Tumultus aut Dissensio ulla; sed unanimi Consensu, se ad Defensionem Oppidi, compararunt. Nam viderunt, Rebelles adhuc non tantis viribus pollere, ut ab iis metuere deberent; Ac rursus sperabant, antequam numerus Rebellium augeri possit, sibi à *Rege* Auxilia submissa fore. Atque utcunque eventus foret, Extremum Malorum putabant, se illi famelicæ & inconditæ turbæ permittere. Quare cum res Oppidi bene ordinassent, nihilominus, Nuncios diversos de Muris, per Funiculos, clam demiserunt, (ut si unus interciperetur, alius evaderet,) qui *Regem*, de statu Urbis, certiolem facerent, ejusque Auxilia implorarent. Similiter & *Perkinus* metuebat sibi ab auxiliis à *Rege* celeriter mittendis; Ideoque constituit ultimas suas vires experiri, ad Oppidum expugnandum. Quamobrem admotis scalis ad Muros, in diversis locis, simul Insultum fecit in unam ex Portis. Cum autem nec Tormenta, nec Machinæ ei suppeterent; Et comperiens se Arietatione Truncorum Lignearum parum proficere; Cumque etiam per Claves aut Rostra ferrea, ac per alia similia Instrumenta, quæ præsto erant, nihil

nihil ei reliquum fuisset, nisi ut ex Portis unam incenderet; Illam rem adortus est, ut Portam incenderet. At Cives periculum prævidentes, priusquam Porta integra flamma corripi & consumi posset, Portam ipsam ex interiore parte, & spacii nonnihil adjacentis, fascibus ligneis obstruxerunt: Quos similiter incenderunt, eo pacto, Ignem Igne propulsantes. Atque interea, prope Aggeres Terræ congesserunt, cum fossis profundis, ut loco Muri & Portæ essent. Quantum vero ad Aggressionem per scalas, eæ tam perperam Rebellibus cesserunt, ut non sine Jactura Hominum Ducentorum, à Mæniis pulsi essent.

Rex, cum de Obsidione Exonia, per *Perkinum*, nuncium accepisset, lusu rem excepit, ajens ad eos, qui circa eum erant; *Regem Nebulonum in Angliam Occidentalem appulisse; Seque jam tandem in spe esse, honore Conspectus ejus fruendi, quod hæctenus facere nequiverat.* Atque re vera præsentibus Aulicis facile constabat, *Regem* magnopere lætari, ob nuncium, de *Perkini* in *Anglicum* solum adventu, ubi nulla ei spes erat per terram elabendi: Sperans jam,

se liberatum in posterum iri, secretis illis Convulsionibus, quæ diu Cor ejus obsederant, & interdum Somnos suos, in medio Fælicitatis, abruperant. Itaque, quo omnium Animos & Studia accenderet, cunctis quibus poterat modis, palam fecit, eos, qui nunc alacriter ei adessent, ut Finem his perturbationibus imponerent, non minus ei gratos & acceptos futuros, quam ii, qui Hora Diei undecima accesserant, qui tamen integræ Diei Mercedem acceperunt. Itaque nunc, veluti sub finem Ludi, complures simul in Scena astantes, spectare erat. *Camerarium* suum, & *Baronem Brookum*, & *Ricum Thomasium* Equitem Auratum, cum expeditis Militibus, *Exoniam* misit, ad Oppidum Obsidione liberandum; Et una ad Famam spargendam, de celeri suo Adventu, cum *Copiis Regiis*. *Comes Devonix* & Filius suus, cum *Carois*, & *Fulfordiis*, & aliis ejusdem Provinciæ Viris eminentibus, (non accersiti, sed audientes *Regem* huic Expeditioni tanto Animi impetu incumbere,) cum Turmis & Cohortibus, quas conscripserant, festinabant, ut primi Urbi *Exonia* auxiliarentur, & *Regis* ipsius *Copias* præverterent:

erent : *Dux* etiam *Buckinghamia*, cum multis Viris fortibus, & primariis, Arma sumpserat ; Neque ipse adventum *Regis*, aut *Camerarii* protectionem operiens, sed Corpus quoddam Copiarum, ex sese conficiens, quo meritum suum extolleret ; *Regi* significans, se paratum atque in Armis esse, & ejus Mandata expectare. Ita ut, juxta Adagium ; *In Descensu omnes Sancti manum admo- verent.*

Perkinus hos Armorum Sonitus & Tonitrua audiens, & tantas undiquaque Copias illi minari, obsidionem suam solvit, & *Tauntoniam* profectus est ; Jam tum incipiens alterum oculus, instar strabonum, in Coronam, alterum in Asylum flectere : Etsi *Cornubienses*, instar Metallorum sæpe ignitorum & vicissim extinctorum, facti essent obstinati ; Et potius frangi, quam flecti sustinerent ; Jurantes & voventes, se nunquam eum, usque ad ultimam Sanguinis guttam, deserturos. Copias habebat circa se, cum ab *Exonia* discederet, fere septem millium Hominum : Multi enim ad eum, postquam ad *Exonia* oppugnationem se comparasset, confluxerant, tum propter tanti incæpti famam,

tum etiam ut ex spoliis participarent. Etsi sub Obsidionis solutione, nonnulli dilapsi essent. Cum autem ad *Tauntoniam* appropinquasset, Metum egregie dissimulavit, atque diem integrum absumpsit, in præparandis iis, quæ ad prælium necessaria futura essent. Verum circa mediam noctem, cum sexaginta Equitibus aufugit, ad *Bewlejum*, in *Nova Forresta*, ubi ipse cum nonnullis ex Comitibus suis, nomina dederunt in Asylum; *Cornubienses* autem suos, in quamcunque Fortunæ Aleam, exposuit. Hoc tamen modo, eos à votis suis solutos reddidit, & solita sua scilicet Misericordia Regali usus est; *Vt neutiquam præsens esse vellet, cum Sanguis Subditorum suorum effunderetur.*

Rex, audita *Perkini* fuga, confestim Equites quingentos expeditos misit, qui eum comprehenderent, antequam vel mare repeteret, vel ad Insulam illam exiguam, (*Asylum* scilicet) appelleret. Sed quatenus, ad posterius ex his, tarde venerunt. Itaque, quod potuerunt, fecerunt: Hoc est, *Asylum* magno præsidio, & vigilia diligentissima, cinxerunt, donec *Regis* de ea mandata accepissent. Quantum vero ad Rebelles

cæteros, illi (jam à Duce suo destituti) se Regis Clementiæ universos submiserunt. Rex autem, qui (Medicorum more) Phlebotomia uti solebat, potius ad vitam conservandam, quam eripiendam; Neque unquam sanguinarius erat, cum esset securus; postquam jam periculum transiisse cernebat, omnibus tandem ignovit; præter paucos ex profligatissimis, quos supplicio destinavit, ut Clementia ejus erga reliquos magis elucesceret. Missi sunt etiam, quanta fieri poterat celeritate, nonnulli Equites ad *Montem Sancti Michaelis* in *Cornubia*, ubi *Perkini* Uxor, *Domina Catharina Gordona* à Marito suo relicta erat, quem in utraque Fortuna unice semper dilexit: virtute Nuptialias suas virtutes cumulans. Rex autem tanto diligentius ad eam mittere festinavit, nesciens utrum gravida ex *Perkino* forte esset, unde Turbæ istæ, in Persona *Perkini*, desitura non videbantur. Cum illa ad *Regem* perducta esset, traditum est, cum illam, non tantum misericorditer, sed etiam cum nonnullo Amoris affectu, excepisse: Misericordia Formæ ejus, qua erat, singulari, decus addente. Itaque

que solatus eam, (ut simul & Aspectui suo, & Famæ inserviret,) ad *Reginam*, illam misit, ut cum ea maneret; Honorificos ei Reditus assignans, quibus Dignitatem suam sustentaret: Quos etiam retinuit, tam durante vita Regis, quam multos annos post. Nomen certe *Rosa Alba*, (quod falso Mariti sui Titulo applicatum erat) veræ suæ Pulchritudini remansit.

Rex profectioem suam nihilominus continuavit, & magno cum Jubilo & Lætitia *Exoniam* ingressus est: Ibi Civibus ingentes gratias egit, eosque miris Laudibus cumulavit. Quinetiam, Gladium ipsum, quo accinctus erat, à latere suo solvit, & *Majori* Civitatis dedit; statuens, ut semper postea, coram *Majore* gestaretur. Ibi quoque è *Cornubiensibus* præcipuos aliquot, supplicio affici jussit, uti Piacula quædam; quæ Cives pro formidinibus & molestiis ipsorum placarent. Apud *Exoniam*, *Rex* cum Concilio suo deliberavit, utrum *Perkino*, si sponte ex *Afyo* exiret, seque *Regia* clementiæ submitteret, de vita sua securum reddere oporteret. Consiliarii autem inter se opinionibus discrepabant. Alii *Regi* consilium dederunt,
ut

ut vi eum ex *Afſylo* extraheret, & morte mulctaret, utpote in cauſa Neceſſitatis; Quæ ipſo facto cum Locis & Rebus Sacratſ, diſpenſat. Qua in re, minime dubitabant, quin *Rex Papam* facilem reperiturus eſſet, in facti ſui Rati-habitione: Aut per viam Declarationis, aut ſaltem per viam Indulgentiæ. Alii autem opinabantur, poſtquam jam *Rex* in portu navigaret, & pericula omnia prætervolarent, non opus eſſe *Regi*, novo Scandalo, aut Invidia. Tertium Genus erat eorum, qui *Regem* diſerte præmonebant, cum neque de Im-poſturæ Certitudine mundo ſatisfacere poſſe, neque Conjuratiſ Latebras & Anfractus penitus excutere, niſi *Perkinum*, promiſſis vitæ & veniæ, & aliis modis ſuavibus, in manus ſuas pertraxiſſet. At nemo ex Conſiliariis erat, qui non in præfatione ſua, *Regis* Fortunæ magnopere indolere viſus eſt, una cum Indignatione quadam: Quod *Rex* tantus, & tam inſigni prudentia & virtute præditus, tam diu, & tam crebro, Idolis ejuſmodi vexatus fuiſſet. Verum *Rex* intulit, *Dei Omnipotentis* proprium eſſe, ut *Idolis* vexaretur; Ideoque illud, nullum ex Amicis ſuis

suis male habere debere. Quodque ipse pro sua parte, ea semper despexisset; Se tamen multo dolore affectum fuisse, quod populo suo tantas Calamitates inflixissent. Verum, in fine Deliberationis, tertiæ opinioni *Rex* se adjecit; Ideoque quosdam misit, qui cum *Perkino* tractarent. Qui se Captivum vident, & ab omni spe destitutum, jam Principes & Populos, summos & infimos, expertus, quos Infidos, Meticulosos, aut Infelices, deprehenderat, lætanter Conditionem accepit. *Rex* etiam, dum *Exonia* moratus est, Commissarios deputavit, *Baronem Darcium*, & alios, qui omnes, qui *Perkino*, aut *Cornubiensibus*, sive in prælio, sive in fuga adhæserant, pecuniis mulctarent.

Commissarii autem isti, tanto cum Rigore & Severitate processerunt, ut Clementiam *Regis* in parcendo sanguini multum obscurarent, quod Thesauri Sanguinem tam duriter emunxissent. *Perkinus* ad Aulam *Regis* adductus est, ad Conspectum ejus minime; Etsi *Rex* (quo curiositati suæ satisfaceret,) spectaverit eum interdum in Transitu. Specie tenus jam liber *Perkinus* erat, sed secreto magna diligentia & cura custodi-

stoditus; Et in Comitatu Regis Londinum proficisci iussus est. Verum sub primum hunc *Perkini* in Scenam conscensum, in persona sua nova, Sycophantæ scilicet & præstigiatoris, deposita persona sua priore, quæ erat Principis, facile quivis existimare poterit, quantæ Irrisioni & Ludibrio expositus fuerit, non solum Aulicorum, verum etiam vulgi, qui circa eum ubique convolabant; Adeo ut quis conjicere posset, ulula ubi esset, ex congregatione Avium: Aliis irridentibus, mirantibus aliis, aliis execrantibus, aliis Os ejus & Gestus curiose intuentibus, ut materiam Sermonum captarent: In tantum, ut falsus ille Honor, quo tamdiu gavisus esset, abunde repensus fuerit, Contemptu & Contumelia. Quam primum *Rex Londinum* venit, etiam horum Ludorum Floralium, Civibus spectaculum, & solatium exhibuit. Etenim *Perkinus* Equo insidens, lentis passibus, (sed absque habitu aliquo ignominioso,) perductus est, per plateas de *Cheapsiæ*, & *Cornhill*, ad *Turrim Londinensem*; atque exinde re-
vectus est ad *Westmonasterium*, cum Choro mille Maledictionum & Contumeliarum. Verum, ad spectaculi or-
natum

natum majorem secutus est, parvo à *Perkino* Intervallo, unus ex intimis ejus Consiliariis: Qui *Faber Ferrarius* Regi fuerat. Iste *Erro*, cum *Perkinus* profugisset ad Asylum, optavit potius Habitum Sacratum sumere, quam loco Sacrato se munire; Atque vestitum *Eremitæ* induit, & illo Habitu per Regiones obambulabat, donec detectus & comprehensus esset. At præstigiator iste, manibus pedibusque super Equum vinctus fuit, neque cum *Perkino* rediit, sed paucis post diebus morte mulctatus est. Paulo post, cum *Perkinus* se, quis esset, melius cognovisset, stricte examinatus est, & capta ejus Confessione, factum est Breve vel Extractum earum rerum, quas divulgari consentaneum foret: Quod typis commissum, & publicatum est. Qua in re, *Rex* Famæ suæ minus consuluit. Quemadmodum enim Narrationem continebat laboriosam, Particularium de *Perkini* Patre & Matre, & Avo, & Avia, & Avunculis, & Cognatis, per Nomina, & Cognomina sua, & in quibus Locis sursum deorsum erraverat: Ita parum, aut nihil proferebat, de Consiliis ejus, aut de iis, cum quibus Consilia communicasset:

set : Neque ipsa *Ducissa Burgundia*,
(quam omnes noverint instar Animæ
fuisse universi Negotii,) vel nominata
est, aut descripta, sed prorsus silentio
prætermissa. Ita ut Homines, quod ex-
pectabant, non reperientes, multa de-
siderarent, & majore in dubio essent,
quam prius. Verum *Regi* magis place-
bat, vulgo non satisfacere, quam Gran-
dium animos irritare. Neque etiam eo
tempore, conicere erat, ex novis ali-
quibus Examinationibus, aut Incarce-
rationibus, aliquem alium præter eos,
qui jam pridem innotuerant, detectum
aut accusatum fuisse; Etsi *Regis* Ani-
mus abditus hoc ipsum in dubio diu re-
liquisset.

Circa hoc tempus, noctu, magnum
coortum est Incendium, apud *Regis Pa-
latium de Shine*, prope Cameras *Regis*
ipsum: Quo incendio magna pars Æ-
dium conflagravit, nec non multa lauta
supellex absumpta est: Id quod *Regi*
occasionem dedit, usque à solo ædifi-
candi nobilem illam structuram *Rich-
mondia*, quæ hodie cernitur.

Etiam paulo ante hoc tempus, evenit
Accidens quoddam memorabile: Fuit
quidam *Sebastianus Gabatus*, patria *Ve-
netus*,

netus, qui *Bristoja* habitabat : Vir Cosmographiæ , & Navigationis peritus. Iste vir , Successum videns , & fortasse Fortunæ *Christophori Columbi* æmulatus , in illa Fortunata Expeditione versus *Zephyro-Austrum* , ante sex Annos , facta , cogitavit secum , etiam novas terras detegi posse , versus *Zephyro-Boream*. Atque sane probabile est , ejus opinionem magis firmis & prægnantibus conjecturis fultam fuisse , quam fuerat ea *Columbi*. Cum enim duæ illæ magnæ insulæ , veteris & novi Orbis , sint versus Septentriones , ipsa Fabrica , latæ & exporrectæ , versus *Austrum* autem , acuminatæ ; verisimile est , illic primum innotuisse Terras novas , ubi minore Intervallo à veteribus disjunctæ essent. Quin & memoria extabat aliquarum Terrarum ad *Zephyro-Boream* ante discoopertarum , & pro Insulis habitarum , quæ tamen revera essent pars Continentis *Americæ Borealis*. Fieri autem possit , ut aliqua Notitia de hac re ad *Columbum* postea perveniens , & ab eo suppressa , (cupido fortasse , ut in hujusmodi Incæpto primus videretur) ei pro firmiore Argumento fuerit , ad credendum , universum illud spatium
ad

ad Occidentem *Europa & Asia*, pelagus perpetuum non fuisse, quam aut *Seneca* Prophetia, aut *Platonis* Antiquitatis, aut currentium Maris & Ventorum à Terra spirantium Natura, & similia; quæ, ut fama spargebatur, eum maxime moverunt. Etsi non sim nescius, imputatum fuisse illud *Columbi* Incœptum fortuitæ, & tempestate actæ Navigationi, (paulo ante) gubernatoris cujusdam *Hispani*, qui in *Ædibus Columbi* mortuus dicebatur. *Gabatus* autem iste, *Regi* fidem faciens, se *Insulam* quandam Mercibus pretiosis abundantem, reperturum, adduxit *Regem* ut Navem apud *Bristojam*, Commeatu & Nautis, instrueret, pro ea *Insula* detegenda. Quam Navem Regiam comitatæ sunt tres Naviculæ, à Mercatoribus *Londinensibus* missæ, mercibus quibusdam vilibus & levibus oneratæ, quæ essent Commercio cum *Barbaris* exercendo idoneæ: Navigavit autem *Gabatus*, (ut ipse post Reditum suum referebat, adducens etiam Navigationis suæ universæ chartam,) longe admodum versus Occidentem, cum quarta parte Septentrionalis plagæ, juxta Boreale latus, *Terra de Labrador*, usque dum ad latitu-

latitudinem pervenisset Sexaginta septem Graduum cum dimidio, Mare continuo reperiens apertum & pervium. Certum est etiam Regis fortunæ, oblationem porrectam imperii illius amplissimi *India Occidentalis*. Neque renuit ipse Rex, sed mora fortuita, res disturbata est. Etenim *Christophorus Columbus*, à Rege Portugallia repulsam ferens, (qui & *Occidentales & Orientales Indias* simul complecti consultam non putabat,) *Bartholomæum Columbum*, Fratrem suum, ad HENRICUM Regem, Nuncium misit, ut cum eo de suo Incepto negotiaretur. Contigit autem, ut *Bartholomæus* à Piratis, in mari, captus fuisset: quo fortuito Impedimento detentus, non nisi diu post ad Regem pervenit: Tam diu, ut priusquam cum Rege HENRICO transgisset, Expeditio illa à Fratre suo *Christophoro* suscepta esset: Quo pacto, providentia divina, *India Occidentales*, Coronæ *Castilia*, ut tunc, reservatæ fuerunt. Attamen hæc Regem acuerunt, ut non solum *Gabati* Expeditionem promoveret, verum etiam postea decimo sexto Anno Regni sui, atque iterum decimo octavo, nova Diplomata concederet, ad Terras adhuc
inco-

incognitas detegendas, & occupandas.

Hoc etiam Anno, decimo quarto scilicet *Regis*, (admirabili *Dei* providentia qui *Res* ad Bene-placitum suum flectit, & in minimis maxima suspendit,) occurrit Accidens quoddam leve, ac etiam perversum, quod magnos & fœlices effectus post se traxit. Durantibus cum *Scotia* Induciis, quidam Juvenes Nobiles ex *Scotia*, ad Oppidum *Norbami* venerunt; ibique, cum quibusdam ex Familiaribus suis *Anglis*, se exhilararunt. Cumque in Otio essent, interdum ex Oppido deambularunt, & *Castellum* curiose spectarunt. Quidam autem ex Præfidiariis *Castelli*, cum hoc bis aut ter animadvertissent, cumque animos adhuc exulceratos gererent, ex Hostilitate, quæ paulo ante intercesserat, eos pro Exploratoribus, aut habebant, aut calumniabantur. Unde Jurgia inter eos orta sunt; Et à Jurgiis manus conferebant: Adeo ut complures ex utraque parte vulnerati essent: *Scotis*, uti verisimile erat, cum in Oppido essent peregrini, duriores partes sustinentibus. Quinetiam nonnulli ex iis interfecti sunt, reliquis, citato gradu, in *Scotiam* redeuntibus. Hæc Res, postquam inter

Custodes Limitaneos, ex utraque parte tractata est, nec finis Controversiæ impositus, *Rex Scotia* in suam Contumeliam factam esse interpretatus est, Et Fecialem ad *Regem HENRICUM* misit, qui hujus Injurix reparationem postularet, cum protestatione, eum alias Bellum denunciaturum. *Rex* autem (qui Fortunæ Aleam sæpius expertus erat, & ad pacem inclinabat) respondit; Quod hætenus factum esset, prorsus contra voluntatem suam, & sine consensu aut notitia, contigisse: Verum si Præfidiarii in culpa fuissent, se in eos severe animadversurum, atque Inducias in omnibus conservaturum. Verum hoc Responsum *Regi Scotia* Dilatio quædam visa est, ut Querela, interposito spacio, elanguesceret: Itaque eum magis irritavit, quam placavit. At *Episcopus Foxus* à *Rege* audiens, quod *Rex Scotia* adhuc exæstualet, & impatiens esset, turbatus, Occasionem Rupturæ Induciarum, à suis Hominibus ortam esse, quam plures humiles & deprecatorias Literas ad *Regem Scotia* misit, quibus eum placaret; Unde *Rex Jacobus*, *Episcopi* mollibus & blandis Literis delinitus, ad eum rescripsit, se, licet

licet haud parum Literis suis tribuerit, tamen plenam Satisfactionem non recipere posse, nisi cum eo colloqueretur; Tam circa præsentis Controversiæ Compositionem, quam circa Res alias, quæ ad Bonum utriusque Regni spectarent. *Episcopus* Mandata à Rege accipiens, in *Scotiam* profectus est. Conveniunt apud *Melrosse*, *Abbatiam Cisterciorum*, ubi *Rex* tum morabatur. *Rex* primo, disertis verbis *Episcopo* significavit, quam inique tulerat insolentem illam Rupturam Induciarum, ab Homi- nibus ejus, apud Castrum de *Norhamo* factam. Quibus *Foxus* respondit tam humiliter, & tam blande, ut instar olei esset vulneri infusi, unde sanari cœpit. Atque hoc factum est, Rege & Concilio suo præsentibus. Postea, *Rex* cum *Episcopo* collocutus est solus; Atque Intima animi sui exprompsit, dicendo; Temporarias istas Inducias & Paces, cito conclusas, cito etiam ruptas esse solere; Se autem arctiorem cum Rege *Anglia* Amicitiam cupere: Ideoque si *Rex HENRICUS*, Primo-genitam suam Filiam, Dominam *Margaretam*, in Matrimonium ei dare vellet, ita demum Nodum fore indissolubilem. Se satis

nosse, quantum *Episcopus* Auctoritate & gratia, apud *Regem* suum merito pos-
 sit. Itaque si ipse huic rei studiose incum-
 bere vellet, se minime dubitare, quin
 pro voto suo successura esset. *Episcopus*
 sobrie respondit; Quod se potius fæli-
 cem, quam dignum reputaret, qui in
 tali Negotio Minister esset: Operam ve-
 ro suam libentissime collaturum. *Episco-
 pus* igitur ad *Regem* HENRICUM rever-
 sus, quæque acta essent referens, *Regem-
 que* propensum, & fere cupidum inve-
 niens, *Regi* Consilium dedit; Ut primum
 pacem stabiliret; deinde Tractatum
 Matrimonii gradatim consummaret. Pax
 itaque facile conclusa, quæ paulo ante
Natalem Domini promulgata est, deci-
 mo quarto *Regis* Anno, duratura in vi-
 tam amborum *Regum* simul, aut eorum
 Superstitis, & Annum unum deinceps.
 In hac Pace, continebatur Articulus;
 Ut nullus *Anglus Scotiam*, aut *Scotus*
Angliam ingrederetur, nisi cum Literis
 Commendatoriis sui *Regis*. Hoc, primo
 intuitu, videri posset eo spectare, ut
 Familiaritas inter Nationes abrumperet-
 tur: sed factum est ad Limitaneos coër-
 cendos, qui Dissidiorum causa esse con-
 sueverant.

Hoc

Hoc etiam Anno, natus est *Regi*, Filius Tertius, *Edmundus* nominatus, qui paulo post obiit. Circa idem fere tempus, allatus quoque est nuncius, de Morte *Caroli*, *Regis Galli*; Cujus nomine celebratæ sunt Exequiæ solennes & Regiæ.

Nec multum Temporis intercessit, quin *Perkinus* (qui ex Argento vivo compositus erat, quod non facile contineri aut incarcerari potest,) turbare cœperit. Etenim Custodibus delusis, se in Fugam dedit, & versus Mare prope-
ravit. Verum statim omnes Anguli excussi, tamque sedula facta est Inquisitio, ut redire compulsus esset, & ad *Domum* de *Bethleem*, dictam *Prioratum* de *Shine*, (quæ *Afyli* privilegio gaudebat) confugere, Seque *Priori* illius *Mona-*
sterii in manus tradere. *Prior* iste, pro sancto admodum viro, habitus est, quem omnes, eo tempore, multum reverebantur. Ille ad *Regem* accessit, & pro vita tantum *Perkini* deprecatus est, eum alias *Regis* Arbitrio relinquens. Multi apud *Regem*, ardentius etiam quam antea institerunt, ut *Rex* eum sine mora ex *Afylo* abriperet, & suspenderet. Verum *Rex* (qui elati erat Animi: neque

odisse quendam poterat, quem despiceret;) jussit: *Ut Nebulo ex Asylo extraheretur, & in cippis poneretur*: Atque ita vitam ejus, *Prioris* precibus largitus, *Perkinum* eduei fecit. Et intra duos aut tres dies, super pegma, in *Area Palatii Westmonasteriensis* erectum, compedibus vinc̄tus & cippo clausus, per integrum diem sedit. Dicque sequente similiter, cum eo, ad *Crucem de Cheapside* actum est. Atque in utroque loco Confessionem suam, (de qua supra mentionem fecimus) perlegit: Exinde autem in *Turrim Londinensem* perductus est. Verum (ut paulo ante notavimus) *Rex*, talem Societatem cum *Fortuna* inierat, ut nemo distinguere possit, quæ *Actiones Fortunæ*, quæ autem *Regis Industriæ*, deberentur. Creditum enim est ubique, *Perkinum* proditum fuisse; eumque non sine *Regis* notitia elapsum; Qui eum, toto tempore *Fugæ* suæ, veluti injecta chorda, tenuisset: *Regemque* hoc fecisse, ut causam haberet eum *Morte* mulctandi, & *Finem* illis rebus imponendi. Verum hoc minus probabile est; Quandoquidem iidem *Ministri*, qui eum in *Fuga* sua observabant, etiam ab *Asylo* intercludere potuissent.

Verum

Verum fatale erat, ut Hedera ista serpens *Plantagenista*, veram *Plantagenista* Arborem, necaret. *Perkinus* enim, haud diu post, se in Gratiam & Favorem Custodum suorum, Servorum *Johannis Digbeii Equitis Aurati*, Praefecti Turris, numero quatuor, (*Strangwail*, *Blewetti*, *Astwoodi* & *Rogeri Longi*,) insinuaverat. Atque Nebulones istos, promissorum Montibus corrumpere annisus est, ut Carcere se eximeret. Sed satis gnarus, Fortunam suam tam contemptibilem redditam, ut nullius spes pascere possit; (Spe autem perficienda res erat; Nam praemia deerant;) apud se vastum & tragicum Facinus machinatus est: Illud fuit, ut in societatem Consiliorum suorum, *Edwardum Plantagenistam*, *Comitem Warwici*, tum in Turre detentum, pertraheret, Quem, taedium diuturnae Incarcerationis, & recurrentes subinde Metus Mortis, ita emolli-
verant, ut ad quamlibet Impressionem, de libertate sua recuperanda, recipiendam, aptus esset. Hunc Principem Juvenem, arbitrabatur *Perkinus*, servos illos, quos supra memoravimus, officiose reverituros, licet ipse iis despiciatui esset. Itaque postquam per nuncium u-

num aut alterum, per aliquos ex illis servis missum, *Comitis* consensum degustasset; constitutum inter eos fuit, ut quatuor hi, Dominum suum, *Præfectum Turris*, Noctu, secreto obtruncarent; & pecunias & Bona ejusdem *Præfecti*, quæ commode exportari possent, eriperent; Clavesque *Turris* caperent, & *Perkinum* cum *Comite* statim emitterent. Verum, hæc Conjuratio detecta est, priusquam perpetrari possit. Atque in hac quoque re, *Regis* præalta prudentia eum gravi Invidia onerabat; *Perkinum* ei tantum instar escæ fuisse, ad *Comitem* captandum. Atque eodem Temporis momento, dum Conjuratio ista iniretur, (quasi etiam illud ipsum *Regis* Industria effectum esset,) in Fatis erat, ut adulterinus quidam *Comes Warwici* prodiret, *Calcearii Filius*, cui nomen erat *Radolphus Wilfordus*; Adolescens autem edoctus & instructus erat à *Fratre* quodam *Augustiniano*, *Patricio* dicto. Uterque horum à partibus *Suffolcia* in *Cantium* pervenerunt; ubi non solum clam, & per Sufurros, Rumores spargebant, *Wilfordum* istum verum *Comitem Warwici* esse; Verum etiam *Frater* ille Populum ad credendum propensio-
exper-

expertus impudentissime Conciones de ea re ad Populum habuit, eosque, ut in Auxilium suum properarent, hortatus est; unde uterque comprehensus est, & supposititius *Cames* morte affectus, *Frater* autem perpetuo carceri damnatus. Hoc vero opportune admodum accidit, ad repræsentandum periculum, quod *Regi* à *Comite Warwici* imminabat, & ad velandam *Regis* Severitatem, quæ secuta est: Eaque ipsa Opportunitas, accedente vesania *Fratris*, qui tantam proditionem, antequam ullas nata esset vires, publicare esset ausus; Quin & ejusdem *Fratris* vitæ Condonatio, (cujus tamen revera, nihil aliud in causa fuit, quam Ordinis sui Privilegium:) Denique Misericordia vulgi, (quæ si Gurgite rapido fluat, semper cœnum Invidiæ & Scandali excitat,) effecerunt, ut ubique potius Sermone hominum jactatum, quam plane creditum esset, omnia Artificio *Regis* instructa fuisse. Sed utcunque hoc fuerit, *Perkinus* (qui jam tertio contra *Gratiam* peccarat) tandem in Judicium adductus est, apud *Westmonasterium*, & coram *Commissariis de Audiendo & Terminando*, impetitus, de diversis Prodi-

tionibus commissis & perpetratis, post
ejus in *Angliam* Adventum, (ita enim
Judices consuluerunt, quoniam extra-
neus esset,) denique condemnatus est,
& intra paucos dies, apud *Tiburne*, ca-
pitali Supplicio affectus. Ubi rursus
Confessionem illam suam perlegit, &
veram esse, jam sub ipsam Mortem, a-
gnovit. Atque is exitus fuit Basilisci hu-
jus, qui potis erat eos necare, qui eum
primi non aspexissent. Fabula erat certe
ex hujus generis Fabulis, quæ memo-
rantur, longissima; Et alium fortasse
finem sortita esset, nisi res incidisset, in
Regem prudentem, animosum, & for-
tunatum.

Quantum vero ad tres *Perkini* Con-
filiarios, ii se *Asylarios* registrari fece-
runt, cum *Perkinus* id ipsum fecisset.
Verum, sive quod iis ignotum esset, sive
quod intra privilegium se continuissent,
in Judicium minime adducti sunt. Una
cum *Perkino* suspensi sunt, *Major Civi-
tatis de Corke*, in *Hibernia*, & Filius ejus;
Qui proditionum *Perkini*, inter præci-
pios, Fautores fuerant. Paulo post, si-
militer Morti adjudicati sunt octo alii,
propter Conjuracionem factam in *Tur-
re*; Quorum quatuor *Præfecti Turris*
Servi

Servi erant. Et statim post, in Iudicium adductus, coram *Comite Oxonia* (*Seneschallo Magno Anglia* ea vice facto,) infelix ille Princeps *Comes Warwici*, non propter Conatum è *Turre* evadendi, (hoc enim peractum non est; Atque etiam, cum Incarceratio pro proditionem minime fuisset, Evasio pro Proditionis crimine, lege haberi non debuit;) Sed propter Conjuracionem cum *Perkino* initam, Seditiones in *Regno* excitandi, & *Regem* destruendi. *Comes* autem *Warwici* Accusationem Confessione sua firmavit, & paulo post, apud *Collem Turris*, decapitatus est.

Sic etiam finivit, non solum Nobilis istius, & vere commiserabilis Personæ, *Comitis Warwici*, Primo-geniti *Ducis Clarentia*, Tragœdia; verum etiam Stirps & Linea mascula *Plantagenistarum*, quæ tanto cum splendore & gloria floruerat, usque à temporibus Celebrissimæ memoriæ Regis HENRICI *secundi Regis Anglia*. Fuerat autem hæc Stirps, sæpe sanguine proprio intincta. Manet autem adhuc Progenies illa, sed in alias Familias, tam Imperiales, quam Nobiles, transplantata. Verum nec Criminis Reatus, nec Rationes Status,

Invidiam extinguere poterant, quæ *Re-*
gi, ob hanc Executionem incumbebant.
 Itaque Consultum putabat *Rex*, Invi-
 diam istam, ex *Anglia* exportare; eam-
 que, in novum suum Affinem, *Ferdi-*
mandum Regem Hispaniarum, exonera-
 re; *Regibus* enim istis duobus, vel solo
 nutu se mutuo intelligentibus, res ita se
 habuit, ut literæ ex *Hispania* reperiren-
 tur, atque ostenderentur, quibus inter
 alias Sermones, circa Tractatum Ma-
 trimonii, *Ferdinandus* ad *Regem HEN-*
RICUM, disertis verbis scripserat: se
 securitatem nullam de Liberos *Regis*
 in Regnum Successione videre, quam-
 diu *Comes Warwici* in vivis esset; Se-
 que Filiam suam, in manifesta pericula
 & turbas mittere, haud libenter susten-
 turum. Verum hoc factò, etsi *Rex* ali-
 quatenus Invidiam à se ipso amoliretur;
 tamen non animadvertit, se simul Ma-
 ledictionem quandam, & omen infau-
 stum, Nuptiis ipsis impingere. Quod
 quidem eventu ita completum est; ut &
Princeps Arthurus uxore sua ad breve
 tempus potiretur: Atque ipsa *Principis-*
sa Catharina (Fœmina tristis & Reli-
 giosa,) diu post cum *Regis HENRICI*
Octavi, de ea repudianda, consilium ei
 primum

primum nunciatum est, diceret; *Se quidem culpa vacare : sed hoc justo Iudicio Dei factum esse, quod nuptia sua in sanguine fundata fuissent* : Intelligendo Sanguinem Comitis Warwici.

Hoc Anno, Regis decimo quinto, magna grassata est pestis, tam Londini, quam in aliis Regni partibus. Itaque Rex, post loca crebro mutata, (sive ut à Contagione tutior esset; sive ut Occasionem Colloquii cum *Archi-Duce* præberet : sive ob utrunque :) *Caletum* cum *Regina* sua transfretavit. Postquam *Rex Caletum* venisset, *Archi-Dux* statim ad eum Honorificam Legationem misit: Tam ut de Adventu *Regis* in eas partes gratularetur, quam ut significaret se præsto esse, (si *Regi* placeret,) præsentia sua obsequium ei deferre. Sed simul Legati *Regi* intimarunt, ut Locum Congressus designaret, extra aliquod munitum Oppidum, aut Castellum; quoniam, hoc *Regi Gallo*, simili occasione, denegasset. Quamvis autem (ut agebat) non exiguum discrimen inter illos duos *Reges* agnosceret; tamen ab exemplo se metuere, ne forte illud ipsum, à *Rege* quopiam in posterum, cui minus quam *Regi HENRICO* fideret, postula-

retur. Rex Comitatem *Archi-Ducis* sibi gratam esse, excusationem autem probatam esse ostendit; Et locum ad *Ædem Sancti Petri* extra *Caletum*, colloquio designavit. Simul etiam *Archi-Ducem* Legatis à se missis honoravit: Hi fuerunt, *Baro de Sancto Ioanne*; & unus ex *Secretariis Regis*: Quos *Archi-Dux* eo honore excepit, ut (ad *Missam* celebrandam *Sancti Audomari* profectus:) medius inter *Baronem de Sancto Ioanne* à *Dextra*, & *Secretarium* à *Sinistra*, equitaret. Die ad colloquium assignato, *Rex* Equo vectus, ad nonnullum ab *Æde Sancti Petri* Intervallum, in occursum *Archi-Ducis*, perrexit. Cum appropinquassent, *Archi-Dux* prope de Equo descendit, & ad Stapedem *Regis* tenendum, se obtulit: Id *Rex* nullo modo permittere voluit, sed cum & ipse ab Equo descendisset, magnis cum Amoris Indiciis se mutuo complexi sunt; Atque in locum, in Templo ad hoc ornatum, ad longum Tempus collocuti sunt; Non solum tractantes de *Fœderum præteritorum Confirmatio*ne, & *Commerciorum libertate*; Sed etiam de *Nuptiis reciprocis*, inter *HENRICUM Ducem Eboraci*, *Filium Regis* secundo-

cundo-genitum, & *Archi-Ducis* Filiam;
Et rursus inter *Carolus Archi-Ducis*
Filius primo-genitum, & *Mariam* Fi-
liam secundo-genitam *Regis*. Verum
Gemmulae istae immaturarum Nuptia-
rum, nihil aliud erant, quam vota quae-
dam *Principum* Amicorum, & *Auræ*
Benevolentiae, etsi alterum Matrimo-
nium postea Tractatu conclusum, sed
minime consummatum fuerit. Verum
toto illo tempore, quo *Principes* isti, in-
ter se conversabantur, in *Suburbis Ca-*
leti, mira fuit inter eos Cordialis & in-
timi Amoris Demonstratio: praecipue
ex parte *Archi-Ducis*. Qui (praeter-
quam quod esset *Princeps* humanissi-
mus, & moribus suavissimis,) conscius
sibi, quam morose & parum amanter
Rex à Concilio suo tractatus fuisset, in
negotio *Perkini*, omnibus modis con-
tendit, ut pristinum in *Regis* Benevo-
lencia locum recuperaret. Atque insu-
per Patris & Soceri sui Monitis, perpe-
tuo obsessus erat, qui (propter odium
suum & suspiciones adversus *Regem*
Gallum), semper *Archi-Ducis* Aures ob-
tuderunt, ut super amicitiam *Regis An-*
glia, veluti Anchoram jaceret: hac data
occasione, eorum monita & praepcepta
exequi

exequi gauderet : *Regem* appellans Patronum suum, & Patrem, & Protectorem : (Nam hæc ipsa verba *Rex* Literis suis postea inseruit, ad Civitatem *Londini* missis : Quibus Humanitatem *Archi-Ducis* prolixè commendavit,) cum aliis verbis Honorificentissimis, quæ Amorem suum, & observantiam erga *Regem*, testarentur. Venerunt etiam *Caletum* ad *Regem* *Præses Picardie*, & *Balivus Amieni*, à *Ludovico Rege Gallo* missi : Tam ut honorem ei exhiberent; quam ut certiozem eum facerent, de victoria sua, & subjugatione *Ducatus Mediolanensis*. *Rex* visus est sibi complacere in honoribus, qui illi, durante mora sua *Caleti*, ab Exteris exhibiti erant. Etenim *Caletus* fuscè de iis scripsit ad Majorem & Senatum *Londinensem* : quod (haud dubie) causam multis sermonibus in urbe præbuit. *Rex* enim, etsi Cives sibi conciliare non poterat, modis ab *Edwardo Quarto* utilitatis : tamen Affabilitate, & aliis Favoribus Regiis, eos semper devinciebat, seque illis multum dabat.

Hoc etiam Anno mortuus est *Ioannes Mortonus*, *Archi-episcopus Cantuariensis*, & *Cardinalis*, summusque etiam *Anglia*

Anglia Cancellarius. Vir prudens erat, & eloquens, sed Ingenio aspero, & imperioso; *Regi* acceptissimus; sed Nobilitati invisus, Populo itidem odiosus. Neque ex Benevolentia aliqua, nomen ejus omissum est, in Catalogo Adulatorum *Regis*, quos Edictum *Perkini* perstrinxit; Sed cum noluerunt reliquis admiscere, quoniam *Imaginem* & *Superscriptionem* *Papæ* in se habuit: *Cardinalatus* scilicet Honore impressam. *Regem* sibi obstrinxerat, Consiliorum Occultatione, & Diligentia: sed præcipue, quod *Regi*, in Fortuna sua minore, fidum se præbuit: Et simul, quod (affectu suo secreto) inveterata malitia non vacabat, adversus *Familiam Eboracensem*, sub qua Calamitates nonnullas subierat. Quinetiam, libenter Invidiam à *Rege* in se derivabat, etiam plus quam *Rex* vellet. *Rex* enim, subterfugia non quærebat, sed Invidiæ in os se objicere solebat, & cupiditates suas aperte præferre: Id quod Invidiam contra eum auxit sane, sed minus aude effecit. Verum, quatenus ad duras illas *Regis* Exactiones, Tempus postea prodidit, *Episcopum* istum *Regis* Ingenio obsequendo, illi potius temperavisse.

Sub

Sub *Richardo Tertio*, custodiae commissus fuerat, in Domo *Ducis Buckinghamia*. Quem ad Defectionem à *Richardo* secreto impulit. Sed postquam *Dux* Negotio se implicaret, *Episcopumque* praeceptum sibi in Tempestate Gubernatorem Navis fore sperasset, *Episcopus* in Scapham transiliverat, & trans mare profugerat. Verum, utcunque iste Vir laudandus, aut reprehendendus occurrat, certe felicissimam Memoriam meritus est: Eo quod principale fuerat Instrumentum in Coniunctione duarum *Rosarum*. *Grandævus* admodum mortuus est: Sed corpore validus, & Animi Facultatibus integris.

Anno sequente, qui fuit *Sextus Decimus Regis*, Annusque Domini millesimus quingentesimus, *Jubilæum Romæ* celebratum est. Verum *Papa Alexander*, quo Impensis & Periculo longi Itineris, ad *Romam* usque parceret, consultum putavit, Gratias eas Spirituales, per viam permutationis transferre, ad eos, qui certas pecuniæ summas solvissent: cum minus grave esset, eas in Patria quemque sua recipere. Quo nomine, in *Angliam* missus est, *Iasper Pons Hispanus*, *Papæ Commissarius*: Meliore
 Iudicio

Judicio electus, quam fuerant illi, qui nonnullis Annis post in *Germaniam*, à *Leone Papa* missi sunt. Etenim negotium, magna cum Prudentia, & specie Sanctitatis, *Pons* iste gessit. Ita ut amplissimas pecuniarum summas, intra hoc *Regnum Anglia*, in usum *Papæ* corrogaverit, exiguo aut nullo Scandalo. Opinio prava increbuerat, *Regem* pecuniæ participasse. Verum apparet ex Literis *Cardinalis Adriani Regis* Pensionarii, ad *Regem* post aliquot Annos missis, hoc minus verum fuisse. Etenim, *Cardinalis* iste, à Rege adhibitus, ut *Papæ Julio* persuaderet, Bullam Dispensationis pro Matrimonio inter *HENRICUM Principem* & *Dominam Catharinam* ineundo, expedire, *Papamque* in ea concedenda difficiliorem expertus, pro principali Argumento, merito *Regis* erga eam Sedem, usus est: Quod pecuniæ illæ, quam *Pons* intra *Angliam* collegit, ne Denarium quidem tetigerat. Verum, quo clarius elucesceret, (ad Populo satisfaciendum,) pecuniam istam sacram fuisse: Idem Nuncius *breve Regi* à *Papæ* detulit: Per quod *Rex* excitatus, & summonitus fuit, ut in Persona propria *Bello Sacro* contra *Turcam*.

cam interesset. Quoniam *Papa* (ex Sollicitudine *Patris Universalis*,) quasi sub oculis cernens Successus & Progressus magni illius Fidei Hostis, multas consultationes in *Conclavi*, presentibus *Legatis Principum* Exterorum, circa *Bellum Sacrum*, & generalem *Principum Christianorum* in *Turcam* Expeditionem suscipiendam, habuisset. In quibus consultationibus decretum fuisset; ut *Hungari*, *Poloni*, & *Boëmi*, *Thraciam* Bello invaderent: *Galli* & *Hispani*, *Graciam*: *Papa* vero (promptus ad se immolandum pro causa *Christiana*,) in Persona sua, & Comitatu *Regis Anglia*, *Venetorum*, & aliorum Statuum, qui Mari pollerent, navigaret cum Classe potentissima, per *Mare Mediterraneum*, usque ad *Constantinopolim*. Quodque, in hunc finem, *Sanctitas Sua*, Nuncios ad omnes *Principes Christianos* misisset; Tam ut Cessatio fieret omnium Dissidiorum & Querelarum inter se, quam ut Apparatus Bellici, & Contributiones pecuniarum, sine mora fierent, ad sacrum hoc Inceptum ad exitum perducendum.

Huic *Papali Legationi Rex*, (de Animo & Consiliis *Papa* bene informatus)

Respon-

Responsum dedit, magis solenne, quam
serium, significans:

Nullum in Terra *Principem* seipso
promptiorem, aut obsequentiorem fu-
turum, tam Persona propria, quam u-
niversis suis Copiis, & Fortunis, ad *Bel-
lum* hoc *Sacrum* ineundum. Verum,
tantam esse Locorum distantiam, ut
nullæ maritimæ Copiæ à se apparandæ
& cogendæ, nisi duplici sumptu instrui
possint, & duplici etiam (ad minimum)
mora, quam posset fieri à *Regibus*, quo-
rum Territoria magis essent in propin-
quo. Præterea, neque structuram na-
vium suarum, (cum nullas haberet *Tri-
remes*,) neque *Experientiam Navar-
chorum & Nautarum* suorum, illis Ma-
ribus tam apte convenire posse, quam
Nationum illarum. Itaque consultius
facturam suam *Sanctitatem*, si ab uno
ex *Regibus* illis, qui commodius posset,
impetraret, ut se Mari comitaretur;
Quo pacto, omnia, & minore Impen-
dio, & majore celeritate, confici pos-
sint. Quinetiam, *Æmulatio & Divisio*,
circa Imperium Exercitus, quæ inter
illos duos *Reges*, *Gallum & Hispanum*,
intervenire fortasse possint, si uterque
in Bello terrestri super *Graciam* proce-
deret,

deret, prudenter evitaretur. Se vero, pro sua parte, Auxiliis & pecuniis non defuturum. Nihilominus, si uterque *Rex* hoc facere recusaret, se potius, quam *Sanctitas* sua sola navigaret, quam primum posset, eidem inserviturum. Sub Conditione tamen, ut primo discordias omnes inter *Principes Christianos* depositas, & sedatas videret; Quemadmodum, ipse, ex sua parte, nullis omnino implicatus esset: Atque simul, Oppida aliqua munita ad Littora *Italia*, in manus suas traderentur, quæ hominibus suis, & præsidio & Receptui esse possint.

Cum hoc Responso reversus est *Iasper Pons* neutiquam tristis. Attamen hæc *Regis* Declaratio (utcunque superficialis) ei talem, apud Exteros, Existimationem peperit, ut non diu post, ab *Equitibus Rhodi* electus esset Ordinis illius Protector: Omnibus rebus in multiplicationem honoris cedentibus, *Regi* qui tantam obtinuerat Famam, Prudentiæ, & in rebus Civilibus peritiæ.

His duobus posterioribus Annis, in Judicium vocati sunt, quidam Hæretici; Quod tempore hujus *Regis*, rarum admodum erat: & si aliquando contigerat,

gerat, Pœnitentiis potius, quam Igne luebant. *Rex* (licet *Scholasticus* non esset,) tamen honorem sortitus est, ut *Cantuaria*, unum ex iis convinceret, & ad Sanitatem perduceret.

Hoc etiam Anno, licet *Rex* à Spiritibus & Illusionibus non esset vexatus: Quos aspersione partim Sanguinis, partim Aquæ, abegerat: Attamen, Apparitionibus quibusdam inquietabatur: semper ab eadem Regione se ostendentibus, *Familia* scilicet *Eboracensi*. Evenit, ut *Comes Suffolcia*, Filius *Elizabethæ*, (Sororis natu majoris, *Edwardi Quarti*, ex *Ioanne Duce Suffolcia*, secundo ejus Marito) & Frater *Ioannis Comitis Lincolnia*, qui apud prælium de *Stoke* occubuerat, vir iracundus & cholericus, hominem in Iræ fervore occideret. Cujus criminis *Rex* ei gratiam fecit. Verum, aut ut ei Nubem quandam Infamiæ impingeret: Aut ut sensum Gratiæ suæ majorem incuteret; Eum palam in Judicium produxit, & *Diploma Condonationis* suæ aperte allegare voluit. Hoc in *Comite*, illum effectum peperit, quem similibus causis, in animis elatis, parere consuevit. Nimirum, ut Ignominia altius insideret, quam Gratia

Gratia. Itaque infensus animi, clam in *Flandriam* aufugit ad Materteram suam *Ducissam Burgundia*. Rex, hac re turbatus nonnihil est. Sed prioribus periculis edoctus, ut lenibus & tempestivis uteretur remediis, Nunciis benignis ita eum emollivit, (*Ducissa* etiam *Margareta*, tot in Alchymia sua frustrationibus, fatigata: ideoque à novis Experimentis facta aliena; partim etiam nonnihil dulcorata, quod ejus Nominis, in Confessione *Perkini*, nulla facta fuerat mentio:) ut *Comes* placatus rediret *Regique* reconciliaretur.

Principio Anni sequentis, qui erat *Regis* Decimus Septimus, Domina *Catharina*, *Ferdinandi* & *Isabella*, *Regis* & *Regina Hispania*, Filia quarta, *Angliam* appulit, apud *Portum Plimmouthi*, secundo die *Octobris*: Et decimo quarto *Novembris* insequentis, *Principi Arthur*o nupsit; Matrimento in *Templo D. Pauli* solenniter celebrato. *Princeps*, tunc Annorum erat circiter quindecim, Sponsa autem ejus circiter octodecim. Modus eam in *Angliam* recipiendi; Modus Ingressus ejus in *Londinum*; Atque Nuptiarum ipsarum Celebritas, magna & vera cum Magnificentia peracta sunt;

Sive

Sive Sumptus sectetur, sive Splendor, sive Ordo. Præcipuus vir, qui univ-
sum apparatus curavit, erat *Foxus E-*
piscopus; Qui non solum prudens erat
Consiliarius, in Negotiis tam Belli, quam
Pacis, verum etiam bonus Præfectus
operum, bonus itidem *Magister Care-*
moniarum; Denique omnia erat, quæ
competerent parti Activæ, & pertine-
rent ad Servitium Aulæ, aut status, *Ma-*
gni Regis. Nuptiarum harum Tractatus
septem Annorum Opus erat; cuius par-
tim causa erat ætas tenera *Principum*,
præsertim ipsius *Arthuri*. Sed vera
causa suberat, quod hi duo *Reges*, pru-
dentissimi scilicet, & profundi Judicii,
stabant diu alter in fortunam alterius
intuentes; satis gnari, Tractatum ipsum
interea, Opinionem ubique creare ar-
ctæ inter illos Conjunctionis, & Ami-
citæ; Quod ipsum utrinque utile erat
rebus amborum *Regum*, licet liberi ad-
huc manerent. Verum in fine, cum utri-
usque *Regis* Fortuna, indies magis pro-
spera & segura evaderet; atque cum cir-
cumspectantes, nullam invenirent Con-
ditionem meliorem, Tractatum Matri-
monii concluderunt.

Summa Dotis (quæ in *Regem* transf-

P

lata

lata erat per viam Renunciationis,) fuit Ducenta Millia Ducatorum. Quorum centum Millia solvi debebant, post decem dies à Solennizatione Matrimonii: Altera vero centum Millia, æquis portionibus, proximis duobus Annis. Pars tamen poterat per Jocalia, aut per Vasa aurea & argentea, repræsentari: Et Ratio inita est, quo pacto juste & indifferenter æstimarentur. Reditus autem Principissæ assignatus, fuit tertia pars *Principatus Wallia & Ducatus Cornubia, & Comitatus Cestria*, postea per Metas separanda. Verum, si contingerit eam *Reginam Angliæ* fore, indefinitus relinquebatur: Ita tamen, ne minor foret, quam ulla *Regina Angliæ* ante hac frueretur.

In Spectaculis & triumphis Nuptialibus, multa ex *Astronomia* desumpta sunt. Sponsa enim per *Hesperum* adumbrata est, Princeps autem per *Arcturum*: Sed & vetus *Rex Alphonsus*, (qui inter *Reges* maximus fuerat *Astrologus*, atque simul ex Progenitoribus *Principissæ*,) introductus est, ut Fortunam Nuptiarum prædiceret. Certe, quisquis is fuerit, qui istas nugas continuaret, ultra Pedantium sapuit. Sed pro certo ducas,

Ar-

Arthurum illum Regem Britannum, ad *Fabulas* usque celebrem, atque Prosa-
piam *Principissæ Catharinæ*, à *Familia*
Lancastrensi, extractam, nullo modo
oblivione præterita fuisse. Verum, (ut
videtur) non fausta res est, Fortunam
ex *Astris* petere. Nam *Princeps* iste Ju-
venis, (Qui, eo tempore, in se trahe-
bat, non solum *Spes* & *Affectus* Patriæ
suæ, verum etiam *Oculos* & *Expecta-*
tionem Exterorum) post paucos Men-
ses, ineunte *Aprile*, apud *Castrum* de
Ludlow obiit, quo missus erat, ut cum
Aula sua resideret, tanquam *Princeps*
Walliæ. Hujus *Principis*, eo quod cito
mortuus est; Et quia in more Patri erat,
Liberos suos modice illustrare, exigua
manet *Memoria*. Illud tantum traditur,
cum bonarum *Literarum* studiosissimum
fuisse & magnos in iis profectus fecisse,
supra *Annos* suos, & supra *Consuetudi-*
nem Principum magnorum.

Dubitatio quædam temporibus se-
quentibus oborta est, cum Divortium
HENRICI *Octavi*, & *Dominæ Catha-*
rinæ, tantas turbas in orbe concitaverat,
utrum *Arthurus* carnaliter cognovisset
Catharinam uxorem suam: Quo ista
pars, de *Cognitione* carnali, casui inse-

340 HISTORIA REGNI
reretur. Verum autem est, *Catharinam*
ipsam rem negasse; vel saltem Advoca-
tos illius & rei institisse, & ut firmamen-
tum causæ non contemnendum omit-
ti noluisse; Etsi plenitudo Potestatis *Pa-
palis* in dispensando, Quæstio fuisset pri-
maria. Ista autem Dubitatio per lon-
gum tempus duravit, respectu duarum
Reginarum quæ successerunt, *Maria* &
Elizabetha; Quarum Legitimationes
erant inter se incompatibiles, etsi Suc-
cessio ipsarum, vigore *Actus Parlamen-
ti*, stabilita fuisset. Tempora autem quæ
Maria Regina Legitimationi favebant,
credi volebant: nullam fuisse carnalem
cognitionem. Non quod videri vellent
absolutæ *Papæ* potestati quicquam dero-
gare, vel eo casu dispensandi; Sed Ho-
noris tantum causa, atque ut Casus
magis esset favorabilis, & mollius labe-
retur. E contra, Tempora, quæ Legiti-
mationi *Regina Elizabetha* favebant,
(quæ & longiora, & recentiora fue-
runt,) contrarium defendebant. Illud
certæ Memorix est, intercessisse Tem-
pus semestre, inter Mortem *Principis
Arthuri*, & Creationem *Henrici*, in
Principem Wallia; Quod eo pertinere
Homines interpretabantur, quo spa-
tium

tium illud temporis, in certo poneret, utrum *Catharina* ex *Arthur*o gravida facta fuisset. Quin & *Catharina* ipsa, novam à *Papa Bullam* procurari fecit, ad Matrimonium melius corroborandum, cum clausula illa, (*Vel forsàn Cognitam*) quæ in priore *Bulla* comprehensa non erat. Datum etiam in Evidentiis fuit, dum *Causa Divortii* tractaretur, *Somma* quoddam facetum; Nimirum quod *Arthurus* mane cum è lecto Principissæ surrexisset, potum postulasset, præter Consuetudinem suam; Cumque *Generosus* quidam è Cubiculo suo, qui potum ei porrigeret, subrideret, remque notasset; *Princeps* jocans, ad eum dixisset, *Se in medio Hispaniæ, quæ calida esset Regio, fuisse*; *Iter* autem suum sitibundum eum reddidisse; Quodque si *Adolescens* ille, è tam calido Climate venisset, potum avidius hausisset. Quin etiam *Princeps* fuerat *Annorum* circiter sexdecim, cum mortuus est, & Corpore sanus & robustus.

Februario sequente, *Henricus Dux Eboraci* factus est *Princeps Walliæ*, & *Comes Cestriæ & Flintæ*; Etenim *Ducatus Cornubiæ*, statuto ad eum devolutus est. At *Rex* Ingenio tenax, & non libenter

Reditus novos, si alibi nupsisset *Henricus*, assignaturus; sed præcipue propter affectum suum, quo & Natura, & propter Rationes politicas, *Ferdinandum* prosecutus est, affinitatis prioris continuandæ cupidus, à *Principe* obtinuit, (etsi non absque aliqua Reluctatione, qualis ea Ætate, quæ Duodecimum Annum nondum complevit, esse poterat,) ut cum *Principissa Catharina*, contraheretur: Secreta Dei Providentia ordinante, ut Nuptiæ illæ, magnorum Eventuum & Mutationum Causa existerent.

Eodem Anno, celebratæ sunt Nuptiæ, *Iacobi Regis Scotia*, cum *Margareta*, Filia *HENRICI* Primo-genita: Quæ per Procuratorem contractæ sunt, & apud *Crucem Divi Pauli* publicatæ, Vicelesimo quinto *Ianuarii*, & *Hymnus Te Deum* solenniter ibi cantatus est. Verum hoc certum est, Lætitiâ Civium *Londinensium*, per sonitum Campanarum, Ignes Exultationis, & hujusmodi Plebis suffimenta, monstratam, majorem fuisse, quam quis expectare in animum induxisset, cum tam gravia & recentia, inter Nationes odia extitissent; præsertim *Londini*, quod tam longe fuerat

fuerat à sensu Periculorum & Molestiarum ex Bellis præcedentibus. Ideoque vere attribui poterat, secreto Augurio & Inspirationi, (quæ sæpenumero influit, non tantum in Corda Regum, verumetiam in pulsas & venas Populorum,) de Fælicitate, ex eo Coniugio, temporibus futuris secutura. Matrimonium hoc, Mense *Augusti* sequentis, consummatum fuit apud *Edenburgum*. Rex Filiam suam, usque ad Oppidum de *Collingeston* comitatus est; Ibique eam Curæ & Famulatio *Comitis Northumbria* commisit. Qui magno cum Comitatu Virorum, & Fœminarum Nobilium, eam in *Scotiam*, ad Maritum suum perduxit.

Hoc Matrimonium, per tres fere Annos, tractatum erat; à tempore scilicet, quo *Rex Scotiae*, cum *Episcopo Foxo*, Arcanum Animi sui communicasset. Summa dotis, à Rege HENRICO data, fuit Decem Mille Librarum. Reditus autem annui, à Rege *Scotia*, in Sustentationem Uxoris suæ, assignati, fuerunt bis Mille Librarum, post Mortem *Iacobi*; & Mille Librarum in præsentis. Qui Reditus separandi erant, ex præcipuis & certissimis Reditibus. Traditur, cum

de hoc Matrimonio deliberaretur, *Regem* Concilio suo *sanctiori* Negotium remisisse; Quosdam vero ex Concilio, usos Consiliariorum libertate, (Regem præsente) supposuisse; Si duo *Regis* Filii, sine Hæredibus Masculis defuncti essent, *Regnum Angliæ* ad Lineam *Scotiæ* devolutum iri, quod *Monarchiæ Anglorum* præjudicio esse possit. Cui *Objectioni* *Rex* ipse, nihil moratus respondit; Id si contigerit, *Scotiam* *Accessionis Angliæ* futuram, non *Angliam* *Scotiæ*: Majus enim *Regnum* minus ad se tracturum. Ideoque *Unionem* istam tutiorem futuram, quam fuerat illa *Franciæ*. Hoc *Responsum Regis*, instar *Oraculi* habitum est; & *Silentium* de ea re secutum.

Annus idem fatalis erat, tam *Funeribus*, quam *Nuptiis*: Idque æquali temperamento. *Gaudia* enim & *Festa* *Nuptiarum* duarum, compensata erant, *Luctibus* & *Funeribus* *Principis Arthuri*, (de quo jam diximus,) & *Reginæ Elizabethæ*, quæ ex puerperio mortua est, apud *Turrim*, *Infante* non diu superstite. Mortuus est etiam eodem Anno *Reginaldus Brajus*, *Eques Auratus*, qui notatus est, majorem habuisse, apud
Re-

Regem consulendi libertatem, quam aliquis alius Consiliarius: Verum id genus Libertatis erat, quod Adulationem redderet magis sapidam. Attamen plus justo ex Invidia participavit, circa *Regis* Exactiones.

Hoc tempore Status *Regis* fuit florentissimus; Amicitiiis *Scotia* munitus, *Hispania* roboratus, *Burgundia* ditatus, universæ Turbæ intestinæ siluerunt; Atque omnis Belli strepitus, (tanquam Tonitru ex longinquo,) in *Italiam* delatus. Itaque Natura, quæ sæpenumero vinculis Fortunæ feliciter constringitur, & frænatur, cœpit prævalere, & prædominari effrænis, in Animo *Regis*; Affectus suos & Cogitationes (tanquam Gurgite forti) impellendo, ad corrogandos & accumulandos Thesauros. Sicut autem *Reges*, multo facilius, Ministros & Instrumenta inveniunt, qui Cupiditatibus eorum inserviant, quam qui Rebus suis & Honori; Nactus est duos Ministros, ex voto suo, aut etiam ultra votum suum, *Empsonum* & *Dudlejum*, (quos Populus æstimabat pro Sanguisugis & Expilatoribus) ambos Audaces & Famæ Contemptores; Quique ex Domini sui mulctura, haud pa-

346 HISTORIA REGNI
rum ad se ipsi trahebant. *Dudlejus* bona
Familia ortus fuit. Vir eloquens, &
qui Negotia aspera bonis Verbis con-
dire poterat. Sed *Empsonus*, qui filius
fuit Rudiarii, factum semper urgebat,
deque eo triumphabat, missis aliis qui-
buscunque respectibus, tanquam inani-
bus. Hi duo, scientia Juris periti, au-
thoritate Consilarii, (quemadmodum
Corruptio rerum optimarum est pessima,) *Legem & Iustitiam* in *Absynthium*
& *Rapinam* verterunt. Primo enim, Mos
illis erat, efficere ut plurimi ex Subditis
diversorum criminum rei peragerentur,
atque eousque juxta formam Legis pro-
cedere; Cum vero *Bulle Impetitionis* quæ
vim tantum Accusationis, non Decisio-
nis habebant; veræ repertæ fuerint,
statim eos Custodiæ tradere. Neque ta-
men causam Juridica via prosequen-
tur, aut eos tempore convenienti ad se
defendendum producebant, sed in Car-
cere languere permittebant, & diversis
Artificiis & Terroribus, plurimas ab
illis multas & redemptiones, extorque-
bant, quas Compositiones & Mitigatio-
nes vocabant.

Quinetiam, usu audaciores facti, tan-
dem tam contemptim & incuriose pro-
cesse-

cesserunt, ut ne dimidiam illam partem, (de qua diximus,) Faciei Justitiæ retinerent, ut per viam *Indictamenti* procederent; Sed Præcepta sua & Missivæ passim volitabant, ad homines comprehendendos, & coram seipsis, & aliis, in ædibus suis privatis, colore scilicet Commissionis suæ, sistendos; Ibi que via quadam Justitiæ summaria, & irregulari, per Examinationem solam, absque duodecim virorum Judicio, causas terminabant, potestatem sibi assumentes, in his Justitiæ latebris, tam Causas Coronæ, quam Controversias civiles dirimendi.

Præterea, mos illis erat, Terras & Reditus Subditorum, *Tenuris Fœdali- bus*, (quæ in *Capite* vocantur,) onerare, & captivare, falsas *Inquisitiones* procurando, atque inde Custodias & Matrimonia *Minorum* captando; Atque etiam *Liberaturas*, *primas seisinæ*, & multas pro *Alienationibus*, (hujusmodi Tenurarum fructus scilicet,) exigendo; Recusantes, sub variis prætextibus & procrastinationibus, Subditos admittere ad tales falsas Inquisitiones, juxta normam Legis, evincendas. Quinetiam *Pupillis Regis*, cum ad majorem Ætatem

pervenissent, non licebat, Restitutionem Terrarum suarum obtinere, nisi immanes Pecuniarum Summas persolverent. Rursus mos illis erat, Subditos, Informationibus, de Intrusione in Terras *Regias*, vexare, ex meris calumniis, & prætextibus vix probabilibus.

Cum vero Subditos, ob causas aliquas civiles, ex-leges fieri contigisset, eos chartam Condonationis suæ, de more, procurare non passi sunt, nisi magnas & intolerabiles Pecuniarum Summas dedissent; Rigori Legis innisi quæ *Vt-legatorum* Bona Fisco applicat. Quinetiam, de proprio addebant, absque aliquo omnino Juris adminiculo, *Regi*, nomine *Mulctæ*, in casu *Vt-legationis*, dimidiam partem Terrarum & Redituum Subditorum, deberi, durante spacio duorum Annorum integrorum. Etiam cum *Duodecem-Viris*, & Juratoribus *Grandioribus*, minaciter agere solebant, eosque compellere, ut quod sibi libitum esset, renunciarent: Quod si minus fecissent, in *Quæstionem* eos adducere, incarcerare, & mulctare consueverunt.

Has, cum multis aliis, oppressiones, & concussiones exercebant, Oblivione

potius sepeliendas, quam memoriae tradendas; Tam sicut Accipitres Domestici, pro Domino suo, quam sicut Accipitres Sylvestres, pro seipsis, praedantes; In tantum, ut Opes amplissimas sibi comparaverint. Praecipuum autem eorum Flagellum erant *Forisfactura*, exactae super Leges poenales: In quibus processibus nulli pepercerunt; neque eminentioris Ordinis neque Inferioris: Neque distinguendo, num Lex possibilis fuerit, aut impossibilis; In usu, aut obsoleta: Sed statuta omnia, tam antiqua, quam nova, tanquam rastris percurrento: Etsi complura ex illis, magis in Terrorem condita essent, quam ut summo jure ageretur. Habebant autem semper circa se catervam Delatorum, Calumniatorum, & Juratorum pragmaticorum; Ita ut quidvis pro Arbitrio suo *Vere-dicto* exhiberi & confirmari efficerent, sive de Facto, sive de valore.

Manet etiam in hodiernum diem Narratio; Regem, quodam tempore, fuisse a *Comite Oxoniae*, (qui praecipuus ei erat Servus, tam Bello, quam Pace) magnifice & sumptuose exceptum, apud *Castrum* suum de *Heveningham*. Sub discessu autem *Regis*, stabant Servi *Co-*

mitis, ordine decente, Tunicis suis, Famulitiis, cum Insignibus Comitum, utrunque latus Regis prætereuntis, claudentes. Rex Comitem ad se vocavit, & dixit; Domine mi, multa audiveram de Hospitalitate tua, eam autem video Fama esse majorem. Isti generosi, & probi homines, quos ab utraque manu aspicio, sunt certe Servi tui Domestici, Nonne? Comes autem subridens respondit: Si placet Celsitudini vestra, hoc opes mea non ferrent. Sunt certe illi plerique Famuli Extraordinarii, suis viventes Impensis, qui hoc tempore venerunt, ut Familiam meam decorarent, præcipue autem, ut Celsitudinem vestram spectarent. Rex ad hæc paulum subsiluit, & dixit; Medius fidius (Domine mi) de lauto & splendido apparatu, quo me excepisti, Gratias ago, sed pati minime possum, Leges meas, sub Conspectu meo, violari. Procurator meus tecum aget. Atque simul traditur Comitem eo Nomine, cum Procuratore Regis, non minoris quam triginta mille Ducatorum, & amplius transegisse. Atque ut Regis incredibilis Diligentia, in ejusmodi rebus, manifestius appareat, memini me, multis abhinc Annis, vidisse Librum Rationum Empsoni, cujus singulas

gulas fere Paginas Rex propria manu subsignavit, & in aliquibus locis, postillæ erant etiam ex manu Regis. In quo libro fuit Memoriola ista *Empsoni*.

Item recepta (à tali) quinque merca, propter Condonationem A. B. impetrandam; & si Condonatio non concedatur, Pecunia est rependenda, nisi eidem alias satisfactum fuerit.

In margine autem hujus Memoriolæ per manum Regis propriam, apposita sunt hæc verba:

Alias satisfactum.

Cujus ideo potius mentionem facio, quod in Rege magnam parsimoniam ostendit, sed tamen cum Justitia conjunctam. Itaque pusillæ istæ Arenulæ, & Granula, Auri & Argenti (ut videtur) haud parum fecerunt ad mirabilem illam Struem Thesauri constituendam.

Verum interea (ne Rex obdormisceret) Comes Suffolcia, in Nuptiis *Arthurii Principis*, propter splendidas vestes, & alios Sumptus obærat, animum iterum adjicit, ut fieret Eques Erraticus, & in Regionibus exteris nova Facinora experiretur; unde cum Fratre suo in *Flandriam* rursus aufugit. Quod animos ei addidit, fuit proculdubio univer-

versalis Murmur populi, contra Regimen HENRICI. Cumque esset vir levis, & temerarius, cogitavit ille, Vapores quosque in Tempestates versos iri. Neque defuit ei Factio nonnulla intra Regnum; Etenim Murmur Populi etiam in Nobilibus novarum Rerum studium excitat; Idque rursus, caput aliquod Seditionis evocat. Rex ad solitas Artes confugiens, *Robertum Cursonum, Equitem Auratum, Castelli de Hammes Præfectum* (tum trans Mare degentem; Ideoque minus suspectum, qui cum Rege Consilia misceret,) Præfecturam suam deserere jussit, Seque Servum *Comitis* profiteri. Eques iste postquam in *Arca Comitis* se sedulo insinuasset, atque ab eo explorasset, in quibus fiduciam præcipue reponeret, *Regem* de omnibus, quam fieri potuit occultissime, certio-rem fecit: Et nihilominus, eundem locum in *Confidentia Comitis*, retinuit. Literis & Nunciis à *Cursono* acceptis Rex motus, comprehendi jussit *Guilielmum Courtnejum, Comitem Devonæ*, arctissima Affinitate cum Rege conjunctum (quippe qui in Matrimonium duxerat, Dominam *Catharinam Edwardi Quarti* Filiam:) *Guilielmum Polum*
Co-

Comitis Suffolciæ Fratrem; *Iacobum Tirrellum*, & *Iohannem Windhamum*, Equites Auratos; Et nonnullos alios gradus inferioris Homines, & in custodia habuit. Eodem quoque tempore comprehensi sunt, *Georgius Baro Aberga-vennius*, & *Thomas Greenus* Eques Auratus; Sed sicut ob levio-rem suspicionem comprehensi erant, ita solutiore custodia habiti, & paulo post Libertati restituti. Ex his, *Comes Devonix*, qui cum sanguine *Familiæ Eboracensis*, tam alto gradu, commixtus erat; ideoque à Rege metuebatur sane, licet omnino insons fuerit; Nihilominus tanquam illa Persona, quæ pravorum Consiliorum, in aliis Obiectum esse posset, in custodia *Turris* detentus est, durante vita Regis. *Guilielmus Polus* similiter, diu incarceratus fuit, etsi minus arcta custodia. Sed quantum ad *Iacobum Tirrellum* (contra quem Sanguis Principum Innocentium Edwardi Quarti, & Fratris eius sub Altari clamabat) & *Ioannem Windhamum*, & alios Inferiores, illi in Iudicium adducti, & supplicio affecti sunt; Equites autem duo decollati. Nihilominus, ut *Cursone* Fides confirmaretur, (qui, ut verisimile est, nondum omnes Artes suas deprom-
pserat,

pferat, neque quæ ab eo agenda erant,
 perfecerat;) publicata est, apud *Crucem*
D. Pauli, tempore Executionum prædi-
 ctarum, *Bulla Papalis Excommunicatio-*
nis & Anathematis in *Comitem Suffolciæ*
& Thomam Cursonum, & alios quosdam
 nominatim; Ac generaliter in omnes
 Fautores ejusdem *Comitis*: In qua re, fa-
 tendum certe est, Cælum ad Terram
 nimis incurvatum fuisse, & Religionem
 Rationibus politicis. Verum, haud diu
 post, *Cursonus* (Oportunitatem nactus)
 in *Angliam* venit, & simul in pristinam
 apud *Regem* gratiam, sed majore cum
 Infamia apud Populum. Cujus reditu
 Comes haud parum territus est, Seque
 videns spe omni destitutum, (*Ducissa*
 quoque *Margareta*, Tractu temporis,
 & infœlicibus successibus, facta tepi-
 diore,) post vagas quasdam Peregrina-
 tiones, in *Gallia & Germania*; Et pusil-
 la quædam Incepta, nihilo meliora,
 quam *Ignes Exulis* missiles, defessus
 tandem in *Flandriam*, in Protectionem
 Archi-ducis se demum recepit; Qui per
 mortem *Isabella*, eo tempore *Rex Ca-*
stiliæ esset, in Jure *Ioanna* uxoris suæ.

Hoc Anno (decimo nono scilicet
 Regni sui) *Rex Comitum Ordinum* con-
 vocavit.

vocavit. Facile autem conijcere erat, quam absolutam potestatem se crederet *Rex* habere apud *Ordines* suos, ex hoc, quod *Dudlejus*, odiosus ille *Minister Regis* factus esset *Prolocutor inferioris Con- sessus*. In hoc *Parliamento*, pauca admodum latae sunt *Leges* memorabiles, circa *Administrationem Regni* publicam. Quae vero latae fuerunt, *Regis*, ut semper, prudentiae, & *Artis imperandi*, *Imaginem impressam* habuerunt.

Lata est *Lex*, qua irritae factae sunt omnes *Dimissiones* aut *Concessiones Regis* adversus eos, qui rite citati, ad *serviendum Regi* in *Bellis* suis, sive contra *Hostes*, sive contra *Rebelles*, non venirent, aut, sine *Regis* licentia discederent; Cum *Exceptione* tamen quorundam *virorum Togatorum*: Ita tamen, ut quisque *stipendia Regis*, à primo die *Professionis* suae, usque ad *Reditum* in domum suam reciperet. Simile *Statutum*, quatenus ad *Concessiones Officiorum Civilium*, ante ordinatum erat; Hoc vero *Sanctionem* illam *Regis*, etiam ad *Terras* extendebat. Certe, per plurimas *Leges*, hujus *Regis* tempore conditas, liquido apparet, *Regem* tutissimum judicasse, *Leges*
Mili-

Militares, Legibus Parliamentariis, roborare.

Alia *Lex* condita est, quæ prohiberet Importationem alicujus Manufacturæ, ex bysso, vel simpliciter, vel cum mixtura alterius filii, textæ: Verum ad pannos integros sericos non extendebat, (quoniam, eo tempore, Ars hujusmodi Manufacturas conficiendi in usu apud *Anglos* non erat,) verum ad byssum textilem tantum, veluti Teniolarum, Astrigmentorum, Reticulorum; Ligularum, & Cingulorum, &c. quas Manufacturas Artifices *Angliæ* satis callebant. *Lex* hæc veræ Regulæ nixa est, videlicet; Ubi *Materialia externa superflua sint, ibi Manufacturas earum apud externos prohibendas.* Hoc etenim aut superfluitates illas arcebit, aut Manufacturam lucrabitur.

Lata est etiam *Lex* alia, qua Chartæ Regiæ de peculiaribus Carceribus revocarentur, illique Muneri *Vice-Comitis* reannecterentur. Peculiaribus scilicet, & privilegiatis Officiariis, non minus ad Interruptionem Justitiæ facientibus, quam Locis privilegiatis.

Lata est insuper *Lex*, quæ *Leges Municipiorum* restringeret; quæ sæpenu-
mero

mero impugnare solebant *Prærogativam* Regis, Legem communem Regni, & Libertatem Subditorum; Hujusmodi Municipiis & Collegiis, nil aliud existentibus, quam *Fraternitatibus in Malo*. Ordinatum igitur est, ne hujusmodi *Leges* peculiare, Executioni demandarentur, nisi recognitæ fuissent, & approbatæ à *Cancellario & Thesaurario Angliæ*, ac duobus *Capitalibus Iusticiariis*: sive eorum tribus; Aut etiam à duobus *Iusticiariis Itinerantibus*, in Locis ubi Municipium situm esset.

Lata est etiam Lex alia, quæ hoc revera agebat, ut Argentum Regni, in Monetariam *Regis*, adduceretur. Ordinabat autem, ut omnes Nummi Argentei tonfi, aut diminuti; in Solutionibus Pecuniarum, minime reciperentur; Ne grani quidem facta gratia, quam Remedium vocant, sed tantum cum Exceptione Attritionis Competentis, quæ ob Incertitudinem Exceptio, erat quasi Illusoria: Adeo ut per Consequentiam, omnes Nummos Argenteos in Monetariam *Regis*, iterum recudendos, adduci necesse fuerit, unde *Rex* propter novam cusionem, fructum perciperet.

Ordinatum est etiam *Statutum* prolixum,

lixum, contra Mendicos, & Errones; In quo duæ Res occurrunt, notatu dignæ. Prima, Comitibus displicuisse hujusmodi Erronum Incarcerationem; utpote quæ Populo sumptui esset, Carceres superoneraret, neque publicum Exemplum, quod in Oculos Hominum incurreret, exhiberet. Altera, quod in Statutis hujus *Regis*, (Neque enim hoc *Statutum* Anni Decimi non solum est in eo genere,) semper copulantur Erronum Supplicia, cum Interdictis de Alea, aut Chartis pictis, & hujusmodi Ludis illicitis, à Servis & Plebeis utendis; Atque una de Cauponulis sive Cervisariis supprimendis: Cum hæc Fibrae sint unius Radicis, atque ac si alterum absque cæteris extinguere posse, vana opinio esset.

Quod vero ad turbulentas Hominum Coitiones, & illicita Famulitia, vix fuit *Parliamentum*, tempore hujus *Regis*, absque Statuto aliquo contra eas lato; *Rege* semper excubias quasdam agente, contra Magnatum Potentiam, & populares Cœtus.

Concessum etiam *Regi* fuit, eo *Parliamento* Subsidium Pecuniarum tam à Laicis, quam à Clero. Nihilominus,
ante

ante finem Anni, exivit Commissio, ad Benevolentiam generalem colligendam : Etſi nullum eſſet Bellum, nulli metus. Eodem quoque Anno, Civitas *Londini*, quinque Millia Mercarum *Regi* dedit, pro Confirmatione Immunitatum ſuarum; Res certe, quæ magis *Initiis Regis* conveniret, quam *Temporibus ultimis*. Neque paulum lucri *Regi* acceſſit, *Occaſione Statuti* recentis, de recudendis Drachmis, & Semi-drachmis, hodie Solidos, & Monetam ſex Denariorum, æquantibus. Quantum vero ad *Molendina Empſoni & Dudleii*, illa etiam nunc magis, quam unquam antea, molebant. Ita ut res eſſet plane ſtupenda, videre quot *Imbres Aurei*, in *Regis Theſauros*, ſimul deſcenderint. Nam primo, *Solutiones poſteriores Dotis Nuptiales ex Hispania* in illud tempus incidebant; *Subſidium Parliamentarium* exigebatur: *Benevolentia* colligebatur: Adde *Commodum ex Monetis recuſis*: *Immunitatum Londini Redemptiones*: *Casualia* undique emergentia. Hæc autem *Pecuniarum congeries*, eo magis fuit mirabilis, quod *Rex* eo tempore, nullis omnino *Bellis* aut *Motibus* implicabatur: Quin & unicum tantum *Filium*

lium habuit: Filiam etiam unam innuptam: Præterea *Rex is* fuit, qui prudentia excelleret; Altosque itidem Spiritus gereret: Adeo ut Gloriam ei ex Divitiis petere opus non esset: Cum aliis Rebus plurimis, (Nisi quod certum est, Avaritiam sibi Materiam Ambitionis semper proponere) emereret. Ita ut, unde tanta Pecuniarum Cupiditas Regem obsederit, non facile quis habeat, quod conjiciat. Forsitan Amor Filii, hanc Cogitationem animo suo suggessit, se tam potens *Regnum*, & tantos Thesauri cumulos, relicturum, ut Filius Arbitrarius Fortunæ propriæ futurus esset.

Hoc etiam Anno, Festum *Servientium ad Legem* celebratum fuit: Quod fuit, tempore *Regis* hujus Secundum.

Circa hoc tempus, *Isabella*, *Regina Castilia*, decessit: Fœmina Heroica, ac Ornamentum, & Sexus sui, & Temporum: Quæque Magnitudinis *Regni Hispanici*, quæ secuta est, *Lapis Angularis* fuit. Hoc Accidens, *Rex*, non ut nova, peregrina accepit, sed tanquam illud, quod magnum haberet cum rebus suis Consensum; Idque duplici respectu præcipue. Nimirum, tam propter Exemplum, quam propter Consequen-
tiam.

tiam. Primo secum reputabat, Casum *Ferdinandi Arragonia*, post mortem *Isabella*, eundem prorsus esse, cum Casu suo, post mortem *Elizabethæ*. Casumque *Ioanna*, *Hæredis Castilia*, convenire cum Casu Filii sui, *Principis Henrici*. Etenim si uterque Rex, *Regnumque* teneret, in Jure uxoris suæ, descendebat utique ad hæredem, neque marito accrescebat. Et licet Casus suus proprius, magis quam ille *Ferdinandi*, & *Ferro*, & *Membrana*, firmatus, (hoc est *Victoria in Acie*, & *Actu Parlamentario*.) nihilominus, naturale illud Jus Sanguinis ita (etiam in animo Viri prudentis) præponderabat, ut *Dubitationem* injiceret, num reliquis duobus, tuto & solide quis niti posset. Itaque diligentissime observabat, quomodo cum Rege *Arragonia* actum foret in *Retentione Regni Castilia*; Atque insuper, si forte retinisset; utrum in Jure proprio, vel ut *Administrator Bonorum Filia* suæ, se illud tenere profiteretur. Secundo, animoolvebat Statum *Europa*, per hanc mortem, conversionem quandam pati posse. Cum enim, temporibus antea, conjunctio sui ipsius cum *Arragonia* & *Castilia* (quæ Res una fuerant,) *Amicitiaque Maximiliani*, & *Philippi Fi-*

lli sui, *Archi-Ducis*, Potentiam *Gallo-*
rum longe superarent; Metuere jam cœ-
 pit, ne forte *Rex Gallus*, (qui in Affe-
 ctibus *Philippi Regis Juvenis Castilia*,
 Locum insignem obtinebat,) & *Philip-*
pus ipse, jam *Castilia Rex*, (Cui Inimi-
 citiæ intercedebant cum Socero suo cir-
 ca præsens Regimen *Castilia*,) Nec non
 & ipse *Maximilianus Philippi Pater*, (qui
 mobili esset Ingenio, & de quo Conje-
 ctura illa fere sola merito capi poterat,
 eum non diu eundem futurum, qui paulo
 ante fuisset,) Hi tres potentissimi *Princi-*
pes, in arctam aliquam Amicitiam & Fœ-
 dus, inter se coirent. Quo factò, licet Pe-
 riculum minime sibi ab illis immineret,
 tamen Amicitia *Arragonia* nudæ, relin-
 queretur. Unde fieret, ut cum ipse prius
 velut Arbitrarius Rerum *Europa* extitisset,
 jam Potestate minutus foret, & tanta
 conjunctione in ordinem redactus. Quin
 & *Rex HENRICUS* (ut videtur) de nuptiis
 secundis cœpit cogitare, & circumspice-
 re, quales Conditiones Matrimoniorum,
 in *Europa*, tunc se ostenderent. Inter alias
 audiverat, de Pulchritudine & Moribus
 suavissimis, *Regina Juvenis Neapolitana*,
 Viduæ *Ferdinandi junioris*, tunc tempo-
 ris Matronali Ætate, Annorum circiter
 vigin-

viginti septem. Per quas Nuptias existimabat *Regnum Neapolitanum* (de quo tam diu, inter *Regem Arragonia*, & *Regem Gallum*, certatum fuerat, quodque noviter tandem tranquillitatem sortitum est,) posse saltem in parte, deponi intra suas manus, qui pignus tam tuto tueri possit. Misit igitur tanquam Legatos aut Nuncios, tres Viros, quibus multum fidebat; *Franciscum Marsinum*, *Iacobum Braybrokum*, & *Ioannem Stilum*; revera ad Inquirendum, potius quam Negotiandum; idque super duas Materias. Prima erat, de Persona, & Fortunis, *Reginae Juvenis Neapolitanae*: Altera, de omnibus Rebus, quæ Relationem quampiam habebant ad Fortunam & Consilia *Ferdinandi*. Cum autem ii, commodissime observare possint, qui ipsi minime observantur, eos misit, sub prætextibus speciosis, tradens iis in manus Literas Amoris & Comitatis à *Catharina Principissa* ad *Amitam* suam, & *Neptim*, Seniore, & juniorem, *Reginas Neapolis*: Etiam commisit iis librum Articulorum novorum circa Pacem; Qui Liber, licet antea datus fuisset *Doctori de Puebla Legato Hispano* in *Anglia* Residenti, ab illo in *Hispaniam* mittendus: Tamen visum est *Regi*, quia

plusculum temporis intercesserat, ex quo nihil ab *Hispania* accepisset, ut illi Nunciis, postquam duas illas *Reginas* visitassent, recta ad Aulam *Ferdinandi* pergerent, atque secum Exemplar Libri perferrent. Mandata circa *Reginam Neapolitanam* juniorem, tam accurata erant, & exquisita, cum Articulos continerent, adeo præcisos, ut veluti Tabulam quandam conficerent Personæ ejus, quoad Complexionem, Aspectum, Lineamenta Corporis, Staturam, Valetudinem, Annos, Mores, Gestum, Fortunas; ut si *Rex* juvenis fuisset, eum quis facile Amoris deditum judicaret; cum vero *Ætate* proVectior esset, interpretari potius quis debeat, eum proculdubio castum insigniter fuisse, utpote qui omnia in una *Fœminâ* conjuncta desideraret, quo *Affectus* suos ab Amoris vagis contineret. Verum in his *Nuptiis*, *Rex* cito refrixit; postquam à Legatis suis accepisset, *Reginam* istam juvenem, pulchris quidem & Amplis *Re-*
ditibus, in Regno *Neapolitano*, dotatam primo fuisse, quos integros recepit, durante vita *Frederici* Patruis sui: Etiam durante tempore *Ludovici*, *Regis Galli*; Intra cujus *Limites* *Proventus* illi jacebant: Verum postquam *Regnum* ad *Regem*

Ferdinandum pervenisset, omnes Reditus illius *Regni*, Exercitui & Præfidiis assignatos fuisse: Illam autem pensionem tantum, aut Exhibitionem ex Arcis ejus, recipere.

Alteri Inquisitionis parti Relatione gravi & diligenti satisfactum est, quæ *Regem* plene informabat de præsentis statu *Regis Ferdinandi*. Ex hac Relatione, *Regi* constitit, *Ferdinandum* Regimen *Castilia* retinere, in jure *Administratoris* Filix suæ *Ioanna*; Adminiculo etiam Testamenti *Isabella Regina* defunctæ, & partim ex consuetudine *Regni*, ut *Ferdinandus* prætexuit. Quodque omnia Mandata, & Chartæ *Regis* expediebantur, nomine *Ioanna* Filix suæ, sui que ipsius tanquam *Administratoris*, nulla facta mentione *Philippi Mariti* ejus. Quodque *Rex Ferdinandus*, licet nomine *Regis Castilia* abstineret, constitueret tamen apud se *Regnum* tenere, absoluta potestate, absque reddendis rationibus.

Referebant etiam, *Regem Ferdinandum* se spe nonnulla pascere, *Philippum* ei permissurum Regimen *Castilia*, durante vita sua; Quod *Ferdinandus* certe ei persuadere vehementer conatus est, tam opera *Consiliariorum* quorundam ipsius *Phi-*

lippi, quos *Ferdinandus* sibi devotos habuit, quam præcipue Protestatione, quod si *Philippus*, in hoc non acquiesceret, se Juvenem aliquam uxorem ducturum; unde cum Successione in *Regna Arragonia & Granada* privaret, si forte ipsi Filius natus foret: Postremo intimidando ei, *Imperium Burgundorum* ab *Hispanis*, nullo modo toleratum iri, antequam *Philippus*, mora & Tractatu Temporis, factus esset tanquam *Hispanus* Naturalis. Sed in iis omnibus rebus, (etsi prudenter positis & captatis) *Ferdinandus* spe sua frustratus esset; Nisi quod Pluto erga eum magis fuit propitius, quam Pallas.

Eadem autem Relatione, Legati, qui homines erant mediocris conditionis, ideoque majore apud *Regem* Libertate gaudebant, rem tetigerunt, de qua tutum vix videbatur, apud *Regem* differere. Etenim non dubitarunt *Regi* apertis verbis narrare, Subditos *Hispania*, tam Proceres, quam populum, melius affectos esse erga Partes *Philippi*, (si modo Uxorem secum in *Hispaniam* adduxisset,) quam *Ferdinandi*; & causam simul adjunxerunt, quoniam *Ferdinandus* magnis Exactionibus eos gravaret: Quæ certe simul repræsentata, ipsissimum Casum expri-

exprimebant, inter *Regem* & *Filium* suum.

Complectebatur etiam ista Relatio Declarationem, de propositione quadam Matrimonii; quam *Amason*, *Ferdinandi Secretarius* Legatis intimavit, (sed tanquam magnum Secretum) inter *Carolum Principem Castiliæ*, & *Mariam Filiam Regis* Secundo genitam; *Regi* pro certo referentes, *Tractatum* de Matrimonio tunc agitatum, inter *Principem præfatum*, & *Filiam Regis Galli* ruptum iri; *Filiamque Galli* proculdubio nuptam iri *Angolesmio*, qui *Hæres* erat apparens *Regni Gallie*.

Etiam dispersum erat quidpiam, de Matrimonio *Ferdinandi*, cum *Domina de Fois*, *Fœmina Nobili*, ex *Sanguine Regio Gallie*, quod postea certe completum est. Verum hoc referebant, tanquam Rem, quam in *Gallia* perdidicerant, in *Hispania* autem *Silentio* cohibitam.

Rex hac Relatione, quæ magnam suis Rebus *Lucem* præbebat, bene informatus, & edoctus fuit, quomodo se gereret, inter *Ferdinandum Regem Arragonie*, & *Philippum Generum ejus*, *Regem Castiliæ*. Decrevit autem apud se, omnem navare operam, ut illi inter se bene con-

gruerent: Sed utcunque hoc successisset: moderatis Consiliis, & personam Amici communis præ se ferendo, neutrius amicitia se privare: Ita tamen, ut interiori Affectu *Ferdinandi* Rebus faveret: Externis vero Demonstrationibus & Officiis *Philippum* magis demereretur. Sed ante omnia maxime delectatus est, Propositione Matrimonii Filiaæ suæ *Mariae*, cum *Principe Carolo*: Tum quod matrimonium esset, inter omnia *Europa Christiana*, celsissimum: Tum quod ex utraque affinitate participaret.

Verum ad corroborandam Affinitatem suam cum *Philippo*, venti colloquium ei detulerunt. Etenim *Philippus* Hymem potius eligens, ut *Regem Arragonie* imparatum offenderet, cum magna Classe è *Flandria* in *Hispaniam* solvit, Mense *Januarii*, Anno Regis *HENRICI* Vicefimo primo. Cœorta autem est, dum navigaret, atrox Tempeftas, quæ Naves ejus in diversas *Angliae* Oras disjecit. Navis vero, in qua *Rex & Regina* vehebantur, (cum duabus aliis Naviculis solis,) lacerata, & vix à Furore Tempeftatis elapsa, *Waimoutham* appulit, *Philippus* ipse, (utpote Mari & Navigationibus insuetus) defessus, & Æger, in Terram
 pror-

prorsus ascendere voluit, ut vires suas reficeret, licet Consilarii ejus contrarium suaderent: Moram metuentes, cum Res ejus celeritatem potius requirerent.

Fama Classis potentis, ad *Angliæ* Littora visæ, Populum Arma sumere adegit. *Thomas* autem *Trenchardus*, *Eques Auratus*, cum Copiis quas subito coëgerat, nesciens quid rei esset, *Waimoutham* venit. Ubi re intellecta, summa cum humilitate & humanitate, *Regem & Reginam*, ad ædes suas, invitavit; Statimque Equites expeditos ad Aulam misit. Paulo post, supervenit *Ioannes Carous*, *Eques Auratus*, cum magno Comitatu Armatorum, qui simile obsequium *Regi Philippo* præstitit. *Philippus* autem merito dubitans, hos Equites, utpote Subditos, non ausuros eum, absque Notitia & Licentia *Regis* sui, demittere, eorum postulatis annuit, donec ex Aula mandata acciperent. *Rex* quam primum nova de hoc Eventu, accepisset, jussit statim, ut *Comes Arundelia*, suo nomine, *Regem Castiliæ* visitaret; Atque ei significaret, se, sicut dolebât de Infortunio ejus, ita lætari, quod periculum maris evasisset; Quodque sibi Occasio daretur eum honore debito prosequendi; Et ab

eo petere, ut ipse se, quasi in suo esse Regno existimaret, Ipsumque Regem HENRICUM, qua poterat celeritate, in ejus amplexus festinare. Comes, insigni cum magnificentia, ad Regem Philippum accessit, cum Turma splendida Equitum trecentorum; Et ad majorem pompam, Noctu, Tædis accensis, Regem adiit. Philippus, postquam Comes mandata retulisset, Regis animum satis perspiciens, quocitius abiret, equis citatis ad HENRICUM Wintesoria perrexit, Regina sua, parvis Itineribus, subsequente. Reges duo in occursum suo, summis Amoris & Charitatis Indiciis, se mutuo exceperunt. Rexque Castilia urbane HENRICO dixit; Se pœnas jam solvere, quod intra munitum Oppidum Caleti ingredi refugisset, cum prius collocuti essent. Cui Rex respondit; Muros & Maria pro nihilo esse, ubi Corda aperta essent; Quodque hic ad nihil aliud adesset, quam ut honore afficeretur. Post unius aut alterius diei Intermissionem, otio, & levamento datæ, Reges, sermones de renovando Tractatu, contulerunt; Allegante HENRICO quod licet Persona Philippi eadem esset, tamen Fortuna ejus & status altius evecta essent. In quo casu Tractatum Renovationes in more apud Principes

cipes erant. Verum dum ista tractarentur, HENRICUS, Opportunum Tempus diligens, Regemque Castilia in interius Cubiculum adducens, ubi nemo præter ipsos Reges aderat, manuque leniter super brachium Philippi posita, vultuque nonnihil ad serium composito, ci dixit; Rex optime; Tu ad oras meas salutem reperisti; spero te minime permissurum, ut ad Oras tuas ego naufragium faciam. Quæsiuit ab eo Rex Castilia; Quid sibi vellet is Sermo? Loquor (inquit Rex HENRICUS) de temerario illo & cerebroso Subdito meo, Comite Suffolcia, qui in ditione tua protectus est, & partes Fatui jam arripit, cum alii omnes eas fastidierint. Rex Castilia respondit; Putaram (Domine mi) Felicitatem tuam supra tales Cogitationes sitam; Verum si hoc molestum tibi sit, Finibus meis eum ejiciam. Replica- vit Rex, hujusmodi crabrones, in nido proprio minus damni facere, atqui pessimos esse, cum circumvolitent. Se autem postulare, ut in manus suas traderetur. Rex Castilia hoc postulato nonnihil confusus, & tanquam in se descendens dixit; Hoc, salvo honore meo, facere non possum; Minus etiam salvo honore tuo; Videberis enim me tanquam Captivum habuisse. Cui Rex HENRICUS subito respondit: Tum vero res per-

acta est. Ego enim illam Honoris mei la-
 eturam perferam, quo honor tuus illibatus
 servetur. Rex Castilia, qui Regem plurimi
 faciebat: Non immemor etiam in quo lo-
 co esset: Neque sciebat quanto usui ami-
 citia Regis ei esse posset, quandoquidem
 ipse in Regno Hispania novus esset: Atque
 nec Socero suo, nec Populo ipsi adhuc
 gratus, vultu sedato, dixit; *Legem tu qui-
 dem mihi imponis, ego itidem vicissim tibi:
 Habebis eum: Sed honorem tuum obligabis
 te vitam ei minime adempturum.* Rex,
*Philippum amplexus, dixit: Adsentior. Ad-
 didit Rex Castilia: Neque tibi displicebit, si
 ad eum mittam, tali modo, ut partim sponte
 redire possit.* Rex HENRICUS respondit:
*Regem Philippum rem bene disposuisse: Se-
 que, si ei placeret, in hoc cooperaturum, &
 Nuncium ad Comitem, in eum finem mis-
 surum.* Ambo Reges separatim miserunt,
 atque interea, Conviviis, & Triumphis,
 tempus protrahebant. Rege hoc agente,
 ut Comes in ejus potestate esset, antequam
Philippus discederet: Rege etiam Castilia,
 in hoc conveniente, ut Res manifestius à
 se extorta, putaretur. Rex itidem HEN-
 R I C U S, multis prudentibus & egregiis
 Monitis & Argumentis, Philippo suade-
 bat, ut Soceri sui Consiliis se regeret,
 Prin-

Principis scilicet tanta prudentia, tanta experientia, tanta felicitate. *Rex Castilia*, (qui à *Ferdinando* animo alieno erat,) respondit: *Quod si Socer ejus, ei permitteret, ut Regna sua, sicut par erat, regeret, ipse etiam ab illo libenter regi vellet.*

Confestim Nuncii, ab utroque Rege, missi sunt ad accersendum *Comitem Suffolcia*: Qui blandis verbis facile incantatus fuit, & in Reditum suum libenter consentit: De vita sua securus, & de Libertate spem bonam habens. A *Flandria, Caletum* adductus est, & inde *Doroberniam* appulit, & stipatus custodia conveniente, traditus; & receptus in *Turrim Londinensem*. *Rex* per hoc tempus, *Regem Castilia*, in fraternitatem *Periscelidis*, cooptavit; Et reciproce, *Filius ejus, Henricus Princeps*, in *Ordinem Aurei velleris* admissus est: Et paulo post, *Philippus cum Regina sua, Rege comitante*, ad urbem *Londini* venit; ubi excepti sunt omni magnificentia, & Apparatu, quantam quidem temporis angustia paterentur. Postquam autem *Comes Suffolcia*, ad *Turrim* perductus esset, (quod maxime *HENRICUS* expetebat) cessarunt *Triumphus*: *Regesque* mutuo sibi valedixerunt. Nihilominus, durante mora *Philippi* in *Anglia*,

etiam conclusus est Tractatus ille, quem *Belga Intercursum malum* nominarunt; gerens Datum apud *Windsoriam*; Quoniam in eo continentur Articuli nonnulli, in favorem *Anglorum*, potius quam *Belgarum*; Præcipue quod Articulus ille, de libera *Belgarum* piscatione, qui in Tractatu priore, Anno Regis undecimo, insertus erat, in hoc altero omissus est, & minime confirmatus. Omnibus quoque Articulis, qui ad priores Tractatus confirmandos pertinerent, præcise & caute limitatis, ut ad Negotium Commericii tantum, nec ad alia extenderent.

Observatum est, eandem Tempestatem, quæ *Philippum*, in Oras *Anglia* compulerat, etiam *Aquilam Auratam*, de *Spira Templi D. Pauli*, dejecisse; inter cædendum autem impegit in signum *Aquila nigra*, quod in *Cæmiterio* erat, illudque confregit, & in terram conjecit. Quod erat, profecto, mira quædam & præceps *Accipitris* in *Alitem Advolatio*. Hoc interpretabatur *Populus*, mali ominis loco, in *Familiam Imperialem*: Quod etiam impletum est in *Philippo Imperatoris* Filio, non solum in Infortunio illo Tempestatis: Sed & in iis quæ secuta sunt: *Philippus* enim, *Hispaniam* ingressus, & *Regni Castilie*

Stilia possessionem sine vi adeptus : (Adeo
 ut *Ferdinandus*, qui tam magnifice antea
 loquebatur : non sine difficultate, ad Col-
 loquium Generi sui admissus esset:) paulo
 post, Morbo correptus est, & diem suum
 obiit. Eo tamen ipso Intervallo, notatum
 est à prudentioribus, quod si diutius vi-
 xisset *Philippus*, socer ejus, ita apud eum
 se insinuaturus fuisset, ut si minus in affe-
 ctibus ejus, at certe in Consiliis, & Regi-
 mine, magna apud eum Auctoritate vali-
 turus esset. Morte *Philippi*, universum *Re-*
gnum Hispania, ad *Ferdinandum* rediit,
 statu pristino, præcipue per Infirmitatem
Ioanna Filiaæ suæ: Quæ Maritum suum u-
 nice diligens, (ex quo multos susceperat
 liberos,) nec minus ab eo adamata, (ut-
 cunque Pater ejus, quo *Philippo* Invidiam
 faceret, apud Populum *Hispania*, morose
 eum erga uxorem suam se gessisse divul-
 gaverat,) Mariti sui obitum impatienter
 ferebat, & inde in Maniam plane decidit.
 Cujus Morbi Curationi, Pater ejus, incu-
 riose incumbere existimabatur, quo *Im-*
perium in Castilia retineret. Ita ut, quem-
 admodum Felicitas *Caroli Octavi*, solita
 erat dici Felicitas Somni : Ita etiam Res
 Adversæ *Ferdinandi*, somni res Adversæ
 dicerentur : utræque tam subito transie-
 runt.

Circa hoc tempus, *Regem* cupiditas incessit, introducendi, in *Familiam Lancastria*, honores cœlestes, unde *Papa Iulio* supplicavit, ut *Regem HENRICUM Sextum*, pro *Sancto* canonizaret. Inter alia, Argumento usus, quod de *Rege* ipso in *Regnum* successuro, tam clare vaticinatus esset. *Iulius*, (pro more) rem *Cardinalibus* quibusdam commisit, qui verificationem, de sanctis ejus Operibus, & miraculis, examinarent. Verum Res sub hac commissione extincta est. Generalis fuit Opinio, *Iulium Papam* rem nimio pretio æstimasse, *Regemque* noluisse eam tanti emere. Sed verisimilius est, *Papam* illum *Iulium*, (qui honoris *Sedis Romana*, & actorum ejus, fuit studiosissimus,) satis gnarum, eundem *HENRICUM* ubique pro homine simplici & minus capaci, habitum, metuisse, ne honoris, tali admissione, vilesceret: nimirum, si discrimen rite servatum non esset, inter *Innocentes*, & *Sanctos*.

Eodem etiam Anno, tractari cœpit matrimonium inter *Regem* ipsum, & *Dominam Margaretam, Ducissam Dotariam Sabaudia*, unicam *Maximiliani Imperatoris* Filiam, & *Philippi Regis Castiliæ* sororem: Fœminam prudentem, & Famæ
inte-

integerrimæ. Hujus rei Mentio aliqua facta erat, inter duos Reges, quando convenerant, sed paulo post in deliberationem denuo venit: In quo negotio pro Tyrocinio Rex opera utebatur Capellani sui, *Thomæ Wolsæi*, illius, qui postea ad tanti Prælati culmen ascendit. Matrimonium hoc tandem conclusum est, sub Conditionibus, in Regis favorem amplissimis: sed firmatum tantum per verba de futuro. Fieri potest, ut Rex in hoc matrimonium, eo magis inclinaret, quod indies audisset procedere Matrimonium, inter veterem affinem, & amicum suum, *Ferdinandum Arragonia*, & Dominam de *Fois*: unde Rex ille Regi Gallo adhærere cœpit: A quo semper antea fuisset alienus. Adeo fatale est, Regum amicitias intimas & arctissimas, citius aut tardius, conversionem rotæ experiri. Imo, Traditio quædam invaluit, (non certe apud nos, verum in *Hispania*,) metuisse *Ferdinandum*: postquam accepisset Matrimonium, inter *Carolum Principem Castilia*, & *Mariam Regis HENRICI* Filiam secundo-genitam, absque Impedimento procedere: (Quod matrimonium licet à Rege *Ferdinando* primo propositum; postea tamen opera *Maximiliani*, & amico-

runa

rum ejus præcipue, promotum & ad exitum perductum fuisset:) ne forte *Rex HENRICUS* ad Regimen *Castiliæ* aspiraret, ut Administrator: durante minori *Ætate Generi* sui. Videbantur enim futuri, tres ejus Regiminis Competitores: *Ferdinandus* Avus ex parte Matris, *Maximilianus* Avus ex parte Patris: Et *Rex HENRICUS*, Principis Adolescentis Socer. Certe non absimile vero est, Regimen *HENRICI*, (secum *Principem* Adolescentem adducentis,) magis gratum futurum fuisse *Hispanis*, quam reliquorum duorum. Etenim *Proceres Castiliæ*, qui *Regem Arragoniæ* tam recenter expulerant, in favorem *Regis Philippi*, & sensa animi sui tam aperte protulerant, non poterant non habere pro suspecto & invito, *Regem Ferdinandum*. *Maximiliani* autem *Ambitus*, propter causas plurimas, vanus proculdubio fuisset. Verum hoc *Regis* Inceptum, quod jactatur, nobis quidem videtur (*Regis* mores reputantibus, & *Consilia* tuta & solida, nec cum vastis aut periculosis *Cogitationibus* commista,) minus probabile: Nisi forte cupiisset spirare calidum, quod *Pulmones* affectos haberet. Hoc *Matrimonium* cum *Margareta*, de die in diem, procrastinatum fuit, pro-

propter infirmam Regis valetudinem, qui jam Vicesimo secundo Anno Regni sui, cæpit laborare Morbo Arthritico. Verum Catarrhus, simul in Pulmones delatus, eas tabefecit; Adeo ut ter in Anno, (quasi periodis certis,) præcipue autem vere, magnas experiretur Accessiones, & Labores Phthisis. Attamen negotiis se, quantum unquam alias, impertitus est. Ita tamen, ut his Infirmatibus monitus, magis serio de Vita Futura, meditaretur; Et seipsum consecraret, potius quam *Henricum Sextum*, Thesauris melius erogatis, quam si dati essent *Papa Iulio*. Et enim hoc Anno, majores consuetis Eleëmofynas distribuit; Etiam incarceratos omnes circa Civitatem *Londini*, redemit, qui detenti erant pro Debitis aut Feudis ad Summam Quadraginta Solidorum, aut infra. Acceleravit etiam Fundationes religiosas: Et Anno sequente, (qui fuit Regni sui Vicesimus tertius,) illam *Savoia* perfecit. Quinetiam, acerbas Populi sui Querimonias, contra Exactiones & Oppressiones *Dudleii* & *Empsoni*, & eorum sequacium, audiens; partim per homines probos & devotos, qui circa eum erant; partim per Conciones publicas, (Concionatoribus in hac parte, munere suo

suo libere fungentibus) magna circa eas res pœnitentia, & conscientia moribus, ut pius Princeps, tactus est. Nihilominus, *Empsonus* & *Dudlejus*, etsi non potuissent non audire, de *Regis* in hac parte Conscientia scrupulis, tamen ac si *Regis* anima & Pecunia distinctis officiis attributa & assignata essent, ut nihil rei haberet una earum cum altera, nihilo lentius Populum gravabant, quam antea. Eodem enim Anno vicesimo tertio, crudelissime actum est cum *Guilielmo Capello*, Equite *Aurato*, jam secunda vice, prætextu, quod se male gessisset, in Prætura sua *Londinensi*. Crimen autem non aliud erat, quam quod, in Solutionibus quibusdam, Nummos aliquot adulterinos sciens accepisset: Neque tamen, de illis, qui Nummos adulterassent, Inquisitionem diligentem, & exactam fecisset. Propter hoc crimen & alia quædam ei imputata, condemnatus est in Summa bis Mille Librarum: Cumque Vir esset animosus, & prioribus vexationibus induratus, ne Dodrantem quidem solvere voluit: Et simul (ut videtur) verbis quibusdam contumacibus, in ejusmodi prosecutiones, invecus est: unde *Turri* commissus est, ibique remansit usque ad Mortem *Regis*. *Knesworthus*
quo-

quoque, nuper *Major Londinensis*, & uterque *Vice-Comes* ejusdem Anni, pro delictis quibusdam, in Administratione Munerum suorum, in Judicium adducti, incarcerati, & postea Solutione Mille & Quadragintarum Librarum, redempti. Item *Hawisius*, unus ex *Aldermannis Londini*, impetitus fuit, & Dolore & Anxietate Animi, antequam lis ad finem perducta esset, mortuus. *Laurentius* etiam *Ailinerus*, Eques Auratus, qui similiter *Major Londinensis* fuerat, & ambo ejus *Vice-Comites*, Multam mille librarum subierunt. *Laurentius* autem, quod solvere multam recusasset, custodia commissus est; Ubi remansit, usque dum *Empsonus* ipse, loco ejus, incarceratus esset.

Minime mirum erat, (cum delicta tam levia, multæ tam graves essent) si thesauri *Regis* reconditi, quos moriēs reliquit; quorumq; pars maxima, in locis occultis, sub clave & custodia sua propria, *Richmondia*, reposita erat; ascendissent ad Summam quinque millionum, & Dimidiæ, Aureorum: Massam certe grandem Pecuniæ, etiam pro ratione temporum præsentium.

Ultimum Negotium Status, quod *Regis* hujus Felicitatem temporalem clausit, fuit Conclusio gloriosi illius Matrimo-

monii, inter Filiam suam *Mariam*, & *Carolum Principem Castilia*, postea *Imperatorem* celeberrimum; utraque parte teneræ Ætatis tunc existente. Qui Tractatus consummatus erat, per *Episcopum Foxum*, & alios *Regis* Delegates, *Caleti*, Anno proximo ante *Regis* Obitum. Qua Affinitate, (ut videtur,) ita delectatus est, & quasi raptus, ut in Literis, quas illa de re ad *Civitatem Londini* scripsit, (mandans ut omnia lætitiæ & Exultationis Indicia exhiberent,) gloriaretur, ac si muro *Aheneo Regnum* istud circumdedisset. Cum *Generos* sibi jam ascivisset; *Regem Scotia*, & *Principem Castilia ac Burgundia*, Ita ut jam, nihil videretur addi posse, ad hujus magni *Regis* mundanam Felicitatem, usque ad summum fastigium erectam, (sive quis intueatur excelsas illas *Liberorum suorum Nuptias*; sive *Famam* ejus, longe lateque, per *Orbem* sparsam; sive *Divitias* fidem fere superantes; sive *SUCCESSUUM* suorum perpetuam *Constantiam*;) præter *Mortem* opportunam, quæ eum ab aliquo *Fortunæ* impetu futuro, subduceret: Qui certe (propter *Odia Populi sui*, & *Titulum Filii sui*, tunc Ætatem octodecim *Annorum* implentis, *Principis* certe *Audacis & Liberalis*

ralis; quique ipso Aspectu, & Oris Majestate, Oculos Populi in se trahebat, fortasse in eum irruere potuisset.

Ad coronandum etiam *Vita* suæ Exitum, æque ac *Regni* sui Initium, Opus Pietatis & Misericordiæ edidit, eximium & Imitatione dignum. Nam Condonationem generalem promulgavit, qualis in Coronatione *Regum* concedi solet; Ut certus novæ Coronationis, in *Regno* meliore. Quin & Testamento suo declaravit, se velle, ut Restitutio fieret earum Summarum Pecuniæ, quæ ab Officiariis suis, injuste extortæ fuissent.

Hoc modo, *Salomon* iste *Anglorum*, (Nam & *Salomon* ipse exactioibus Populo suo gravis fuit,) cum quinquaginta duos Annos vixisset, atque Viginti tres Annos, & octo Menses regnasset; Memoria integra, & statu Animæ beatissimo, in magna Malacia Morbi lenti, ad Cælum migravit, Vicesimo secundo *Aprilis*. Anno Salutis 1508. apud *Palatium* suum *Richmondia*, quod ipse exædificaverat.

Rex iste (ut verbis utamur quæ Merita ejus exaquent,) fuit instar Miraculi cujusdam: Ejus scilicet generis, quod prudentes attonitos reddit, imperitos leviter percellit. Plurima siquidem habuit, &

in Virtutibus suis, & in Fortuna; Qua non tam in Locos Communes cadunt, quam in Observationes prudentes & graves. Vir certe fuit Pius, ac Religiosus, & Affectu, & cultu: Sed ut erga Superstitionem, pro modo Temporum suorum, satis perspicax: Ita interdum Politicis Rationibus, & consiliis, non nihil occacatus. Personarum Ecclesiasticarum promotor, erga Asylosum Privilegia (quæ tanta ei Mala pepererant,) non durus. Haud paucam Religiosorum Cœnobia fundavit, & dotavit; quibus accedit memorabile illud Hospitale Savoya dictum. Magnus nihilominus Eleëmofynarius in secreto; Quod luculenter indicat, etiam publica illa opera, Dei Gloria, non sua, data. Pacem se summopere, & amare, & pro viribus procurare, perpetuo præ se tulit. Atque illud in Fœderum præfationibus illi frequens fuit; Pacem, cum Christus in mundum veniret, Anglos præcuisse; cum è mundo excederet, ipsum Dominum legasse. Neque hoc ei, Timori aut Animi Molitiei, imputari poterat, (quippe qui animosus fuerit & Bellator,) sed Virtuti vere Christiana, & Morali. Neque tamen illud eum fugit, à via pacis aberrare illum, qui eam nimio plus videatur appetere. Itaque Famas, & rumores,

& Apparatus Belli, saepe excitabat, donec
 Pacis Conditiones in melius flecteret.
 Etiam illud notatu non indignum, quod
 tam sedulus Pacis Amator in Bellis tam
 felix extiterit. Siquidem Arma, & expe-
 ditiones ejus, neque in Bellis externis, ne-
 que in Civilibus, unquam ei improspere
 cesserunt: Neque noverat ille, quid clades
 bellica esset. Bellum in Adeptione Regni,
 necnon Comitis Lincolniae, & Baronis
 Rebelliones, terminavit Victoria: Bella
 Gallica & Scotica Pax, sed Pax ab ho-
 stibus ultro petita: Bellum illud Britanniae,
 Casus, Mors nimirum Britanniae Ducis:
 Tumultus Baronis Lovelli, item Perkinii,
 tam ad Exoniam, quam in Cantio, Fuga
 Rebellium, antequam Prælium tentarent:
 Adeo ut propria ei fuerit Armorum Feli-
 citas, atque inviolata. Cujus rei causa
 haud parva, quatenus ad Seditiones in-
 testinas compescendas, proculdubio fuit,
 quod in iis restinguendis, Personam suam
 nunquam subtraxerit. Prima quandoque
 pugna, per Duces suos transegit, cum ipse
 ad suppetias ferendas præsto esset: sed ali-
 quam Belli partem semper ipse attigit. Ne-
 que tamen hoc ipsum omnino propter Ala-
 critatem & Fortitudinem, sed partim ob
 suspiciones, quod aliis parce fideret.

Leges Regni in magno honore semper habuit, easque Auctoritate sua munire videri voluit. Licet hoc ipsum, non minimo quidem ei esset impedimento, ad ea qua voluit, pro arbitrio suo, exequenda. Ita enim commode earum habenas tractavit, ut ne quid de Proventibus suis, aut etiam Prærogativa Regia, intercideret. Attamen, tali usus est temperamento, ut sicut interdum Leges suas, ad Prærogativa sua Iura trahe- ret, & prope torqueret; Ita rursus per vices, Prærogativam suam, ad Legum æquabilitatem & moderationem, consulto demitteret. Etenim, & Monetarum Regimen, & Belli ac Pacis Tractatus & consilia, & Rei Militaris Administrationem, (qua omnino absoluti juris sunt,) sæpenumero ad Comitiorum Regni deliberationes, & Vota, referebat. Iustitia temporibus suis, recte & æquabiliter administrata fuit: præterquam cum Rex in lite Pars esset: Præterquam etiam, quod Consilium privatum Regis, communibus causis, circa Meum & Tuum, se nimis immisceret. Etenim Confessus ille mera erat tum Curia & Tribunal Iustitiæ, præsertim sub Regni sui Initio: enim vero in illa Iustitiæ parte, qua fixa est, & tanquam in ære incisa, (hoc est prudentia Legislatoria,) prorsus excelluit. Iustitiam
etiam

etiam suam, Misericordia & Clementia temperavit. Vipote, sub cuius Regno, tres tantum ex Nobilitate, pœna capitali affecti sunt. Comes nempe Warvicensis, Aulæ Regiæ Camerarius, & Baro Audlejus. Quamvis priores duo, instar multorum essent, quatenus ad Invidiam, & obloquia, apud Populum. At ne auditu quidem cognitum erat, tantas Rebelliones, tam parca sanguinis, per gladium Iustitiæ, missione expiatis fuisse, quam fuerunt duæ illa insignes Rebelliones, Exoniæ, & prope Grenovicum. Severitas autem illa, satis cruenta, qua in primos illos, infimæ Conditionis homines, qui Cantium appulerunt, animadversum est, ad Facem quandam populi tantum pertinebat. Diplomata autem illa generalia, quæ gratiam præteritorum Rebellibus faciebant, perpetuo Arma sua & præibant, & sequebantur. Videre autem erat, apud eum, miram quandam & inusitatam, Gratiæ, largæ manu præbitæ, & plane inexpectatæ, cum suppliciorum severitate, Alternationem. Quod quidem, si tanti Principis prudentiam cogitemus, minime Inconstantia, aut Consiliorum vacillationi, imputari poterit; sed aut Causse alicui Secretæ, quæ jam nos latet; aut Regule cuidam, quam sibi præscripserat, ut

Rigoris & Mansuetudinis vias per vices experiretur. Sed quo minus Sanguinis, eo plus pecuniæ haurire solebat. Atque ut nonnulli satis malevole interpretabantur, in altero fuit continentior, ut in altero premeret magis: utrunque enim intolerabile plane fuisset. Natura proculdubio erat ad accumulandos Thesauros promior, & Divitias plus quam pro fastigio suo, admirabatur. Populus certe, quibus hoc natura inditum est, ad conservandas Monarchias, ut Principes suos excusent, licet sæpenumero minus juste, in Consiliarios eorum, & Ministros, culpam rejiciant, hoc ipsum Mortono Cardinali, & Reginaldo Brajo Consiliario imputabat: qui tamen viri, (ut postea luculenter patebat,) utpote qui pro veteri ipsorum apud eum Auctoritate & gratia, plurimum pollebant, ita Ingenio ejus obsecundabant, ut id tamen nonnihil moderarentur: ubi contra, qui sequebantur, Empsonus & Dudlejus viri nullius apud eum Auctoritatis, nisi quatenus Cupiditatibus illius servilem in modum, ministrabant, viam ei, non tantum præberent, verumetiam struerent; ad eas Oppressiones & Concussiones, pro pecuniis undique excutiendis, quarum & ipsum sub finem vitæ suæ pœnituit, quibusque Successor ejus re-

nun-

nunciavit: Quin & easdem diluere & expiare connixus est. Iste autem Excessus, tunc temporis, complures nactus est Interpretationes, & glossas. Nonnulli in ea opinione erant, perpetuas Rebelliones, quibus toties vexatus fuit, eum ad hoc rede- gisse, ut odio Populum suum haberet. Alii iudicium faciebant, hoc eo tendisse, ut Ferocitatem Populi reprimeret, eumque propter inopiam, humiliorem redderet. Alii eum Filio suo vellus aureum relinquere cupisse. Alii denique, eum Cogitationes secretas, de Bello aliquo externo, animo agitasse. Verum illi forsitan, ad veritatem propius accedent, qui causas hujus rei minus longe petunt, easque attribuunt naturæ suæ: Ætati ingravescenti, paci, quæ opes alit, animoque nulla alia ambitione, aut opere, occupato. Quibus illud addere placet, eum quod quotidie per Occasiones varias, Inopiam mala, & difficiles pecuniarum Conquisitiones, in aliis Principibus observaret, ex comparatione quadam, plenarum Arcarum felicitatem, melius agnovisse. Quatenus ad modum, quem servabat, in The- sauris impendendis, hoc habuit; ut nunquam Sumptui parceret, quem negotia sua postulabant. In Ædificando magnificus, in Remunerando tenacior, ita ut, Liberalitas

sua, potius se applicaret, ad ea, qua ad statum suum proprium, aut Memoriam Nominis sui pertinerent, quam ad Præmia Benemeritorum.

Fuit ille alti & Excelſi Animi; Propria sententia, proprii Consilii, Amator; utpote qui seipsum revereretur, & ex se revera regnare vellet. Si privata conditionis fuisset, Superbus proculdubio habitus esset: sed in Principe prudente, nihil aliud hoc fuit, quam ut intervallum & spatium justum & debitum, inter se & Subditos suos teneretur; Quod certe erga omnes constanter tenuit; Nemini propinquum permittendo aditum, neque ad Auctoritatem suam, neque ad secreta. A nullo enim ex suis regebatur. Regina, consors ejus, licet eum compluribus pulcherrimis Liberis, quinetiam Corona ipsa, (utcunque illud fateri non sustineret,) beasset, parum apud eum potuit. Matrem magna sane reverentia prosecutus est, sed ad participationem Consiliorum suorum raro admovit. Qui vero grati ob conversationem ipsi forent, (qualis fuit Hastingsus apud Regē Edvardum quartum, aut Carolus Brandonus postea apud Henricum Octavum,) nulli fuerant, Nisi forte inter tales numeraremus, Foxum Episcopum, & Brajum, & Empsonum; quod

quod eos tam frequenter secum habuit. Sed non alio modo, quam sicut Instrumentum plerumque secum habet Artifex. Gloria inanis, si in aliquo alio Principe, minimum in illo fuit; Ita tamen, ut de Majestate, quam ad summum fastigium usque semper attollebat, nihil remitteret; Haud ignarus, Majestatis reverentiam Populum in obsequio continere: Inanem autem Gloriam, (si quis recte rem aestimet,) Reges Populari Auræ prostituere.

Erga Fœderatos suos justum se & constantem præbuit, tectum tamen, & cautum; Sed contra, tam diligenter in eos inquirebat, se interim ita velans & reservans, ut illi aspicerentur, tanquam in lumine positi, ipse, veluti in tenebris collocatus, lateret. Absque Specie tamen hominis se occultantis, sed potius libere & familiariter communicantis Negotia sua, atque de illorum rebus vicissim percontantis. Quantum autem ad pusillas illas Invidias & Æmulationes (quæ inter Principes, haud parvo rerum suarum detrimento, intercedere solent,) nihil tale in eo cernere erat; sed suas res sedulo & solide agebat. Atque certissimum est, Existimationem ejus domi magnam, in externis partibus adhuc majorem & illustriorem

R. 4 fuisse.

fuisse. Exteri enim, qui Negotiorum ejus Ductus, & vias particulares, cernere non poterant, sed Summas tantum, & Exitus eorum, intuebantur: eum perpetuo consti-
tari, & perpetuo superiorem esse, animad-
vertebant. Partim etiam in causa erant
Litera & Relationes Legatorum extero-
rum, qui in Comitatu Aulae suae, magno
numero, erant. Quibus, non tantum
Comitate, Muneribus, & Colloquiis fa-
miliaribus, satisfaciebat, verum in Collo-
quiis illis suis haud parva admiratione
illos perstrinxit, cum viderent universa-
lem ejus Rerum Europæarum notitiam.
Quam licet ex ipsis Legatis, eorumque In-
formationibus, maxima ex parte, hauserat,
nihilominus, quod ab universis colle-
gerat, admirationi erat singulis. Ita ut
magna semper conscriberent ad Superiores
suos, de Prudentia ejus, & Artibus Im-
perandi. Imo post Reditum eorum, in Pa-
trias suas, per Literas, de rebus omnimo-
dis scitu dignis, eum frequenter certio-
rem faciebant. Tanta fuit dexteritatis, in con-
ciliandis sibi Principum externorum Mi-
nistris.

Omnibus profecto modis sollicitus erat,
de procuranda sibi & obtinenda, rerum
ubique occurrentium, notitia. Quam ut
asse-

assequeretur: non tantum exterorum Ministrorum, qui apud se residebant, industria usus est, atque Pensionariorum suorum, quos tam in Curia Romana, quam alibi, in Aulis Principum, fovebat, verum etiam sui ipsius Legatorum, qui apud Exteros perfungebantur. Quem in finem, Mandata ejus, usque ad curiositatem diligentissima erant, & per Articulos ordine digestos. Inter quos, plures erant, plerunque, quæ ad Inquisitionem, quam quæ ad Negotiationem, pertinerent, exigendo Responsa particularia, & Articulate, ad quæstiones suas respectiva.

Quantum vero ad Emissarios suos, quos tam domi, quam foras, ad explorandas Machinationes, & Conjuraciones, contra se initas, subornabat: Sane hoc, quo loco res sue erant, apprime necessarium fuit. Tot in eum, veluti Talpæ subterranea, perpetuo operam dabant, quo statum ejus labefactarent, & subfoderent. Neque hoc illicitum habendum est. Etenim, si in Bello Exploratores probantur adversus Hostes legitimos, multo magis adversus Conjuratos & proditores. Verum ut Fides hujusmodi Exploratoribus concilietur, per Iuramenta, & per Execrationes, atque Anathemata, contra illos, tanquam Hostes,

fulminata; defensionem justam non capit. Sacra enim ista vestimenta Larvis non conveniunt. Veruntamen, habebat illud in se boni, Industria ista emissarios adhibendi; ut quemadmodum, opera eorum, multa Conjuraciones detecta, ita etiam Fama eorum, & diffidentia inde nata, plurima ne tentarentur, proculdubio cohibita fuerint.

Maritus erat minime uxorius, ne indulgens quidem; Sed comis, & consortio blandus, & sine zelotypia. Erga Liberos suos itidem Paterno plenus Affectu, magnam suscipiens curam de iis optime educandis; Ad hoc etiam Animi quadam altitudine, aspirans, ut Conditiones eis dignas & sublimes procuraret; Honores quoque quales Amplitudinem eorum concederent, ab omnibus deferrere curavit; Sed non admodum cupidus, ut in Oculis Populi sui, extollerentur.

Ad Sanctius Consilium suum plurima Negotia referebat, ubi frequenter & ipse presidebat; Satis gnarus, hoc pacto, se via recta & solida insistere, tam ad Auctoritatem suam roborandam, quam ad Iudicium suum informandum. Ad quem etiam Finem, patiens fuit Libertatis eorum; Tam in suadendo, quam in suffra-

suffragia ferendo, donec Animi sui sensum, quam ad Finem deliberationum reservare solebat, declarasset. Nobilitati suæ aliquantum gravis fuit, & ad Negotia sua potius Ecclesiasticos, & Jurisconsultos, evehebat; Qui magis ad obsequium parati, & apud Populum minus gratiosi erant: quod quidem ut imperiose regnaret, profuit: ut tuto, non item. Adeo ut mihi persuasissimum sit, hunc ejus morem fuisse causam non exiguam crebrarum perturbationum, quæ sub Regimine suo contigerunt: propterea quod Proceres Regni, licet fidi, & obedientes, non tamen alacriter cum eo cooperabantur: sed vota ejus magis Eventui permittebant, quam ad effectum urgebant. Nunquam sibi metuit, à Servis & Ministris, elatioribus Ingeniis & Virtutibus præditis: Id quod in moribus erat Ludovico Undecimo Galliarum Regi: Sed è contra, ad sua Negotia admovit viros, qui suis Temporibus maxime eminebant: Quod ni fecisset, fieri non potuit, ut Res suæ tam prospere cedere potuissent. Hi erant, nimirum in Rebus Bellicis, Dux Bedfordiæ, Comes Oxoniæ, & Surriæ; Barones Daubeney, & Brookus; & Poyningus, Eques Auratus: in Rebus autem Civili-

396 HISTORIA REGNI
bus, Mortonus, Foxus, Brajus, Prior de
Lanthony, Warhamus, Urfvicus, Fro-
vvicus, & alii: Neque ei cura erat, quam
vafri & callidi essent, quibus Negotia
committebat. Putabat enim, sui ipsius
Artes, eorum Artibus posse predominari.
Sicut autem in Ministris delegendis, sum-
mo iudicio agebat: Ita & in iis, quos de-
legerat, protegendis, haud minore utebatur
Constantia. Mirabile enim quiddam est,
quod licet Princeps esset occulti & recon-
diti sensus, & majorem in modum suspi-
cax, Tempora quoque sua turbulenta, &
Conjuratum plena, Spatio tamen vi-
ginti quatuor Annorum quibus regnavit,
nunquam Consiliarium aliquem suum,
aut interiorem Ministrum, dejecit aut dis-
composuit, excepto Solo Stanlejo Aulæ suæ
Camerario. Quatenus vero ad Subdito-
rum suorum erga eum affectus; ita res erat:
ut ex tribus illis Affectibus, qui Corda
Subditorum erga Principes suos devin-
ciunt, Amore scilicet, Metu, & Reve-
rentia; ultimo horum eximie gauderet,
secundo mediocriter, tertio autem tam
parce, ut reliquis duobus securitatem suam
deberet.

Princeps erat subtristis, serius, & co-
gitabundus; quique secretas, in Animo
suo

suo observationes, & curas, foveret: Cui etiam Commentarioli & Memoriae manu propria scripta, praesto semper erant, praecipue circa Personas: Quos nimirum ex subditis suis ad Munia destinaret: Quibus Pramiorum debitor esset: De quibus inquirendum: A quibus cavendum: Qui itidem essent inter se maxime, aut Factione, aut meritis colligati, & veluti in partes descendissent: Et similia: veluti Diaria quadam Cogitationum suarum, componens, & servans. Traditur etiam hodie Narratio quadam faceta, Cercopithecum suum (ab aliquo ex suis Cubiculariis, ut creditum est, impulsum,) die quadam, praecipuum ex Diariis suis, tunc forte incuriose positum, in frustra innumera discerpisse. Ad quod, Aulici quibus anxia illa diligentia minime complacebat, Risu disrumpebantur.

Quamvis autem esset Apprehensionum & Suspicionum plenus, attamen sicut facile eas admittebat, ita rursus dimittebat, easque Iudicio suo subiciebat. Vnde, potius sibi ipsi molesta, quam in alios periculosa, existebant. Fatendum est tamen, Cogitationes suas, tam fuisse numerosas, & complicatas, ut simul stare saepius non possent, sed quod in aliquibus prodesset, ad alia ob-

esset : Neque fieri potuit ut adeo ultra Mortale prudens esset, aut felix, ut rerum pondera justa perpetuo exciperet. Certe Rumor ille, qui tot & tantas ei turbas concitavit, nempe quod Dux Eboraci dimissus & adhuc superstes fuit, sub principis, vires & fidem ab ipso nactus est : quia scilicet hoc credi volebat, ut mollius ei imputaretur, quod in Jure proprio, & non in uxoris Jure, regnaret.

Affabilis fuit, & blanda quadam Eloquentia pollens, magnaque prorsus uti consueverat verborum dulcedine, & illecebris, cum aliquid suadere, aut perficere vellet, quod enixe cupiebat. Studiosus magis erat, quam Eruditus : Libros, plerumque, qui Gallica lingua conscripti erant, legens. Licet Latinæ Linguæ rudis non esset : Quod ex eo patet, quod Hadrianus Cardinalis, & alii, quibus Lingua Gallica satis familiaris erat, nihilominus Latine ad eum semper scriberent.

Quatenus ad Delicias & Voluptates hujus Regis, muta prorsus est earum Memoria. Nihilominus apparet, ex mandatis illis, quæ Marfino, & Stilo, circa Reginam Neapolitanam dedit, eum de Forma, & Pulchritudine, ejusque partibus, perite admodum interrogare potuisse. Cum

Voluptatibus sic agere solebat, ut Reges magni cum mensis Bellariorum : Paulisper eas inspicientes, & statim terga vertentes. Neque enim unquam regnavit Princeps; qui magis Negotiis suis deditus esset : Totus in illis, & totus ex sese. Ita ut, in Hastiludiis, & Turneamentis, & aliis Pugnarum Simulachris, nec non Saltationibus personatis, & hujusmodi celebritatibus, potius cum dignitate quadam, & comitate, Spectator esse videretur, quam iis magnopere capi aut delectari.

In eo proculdubio, ut in ceteris Mortalibus universis : (ac precipue in Regibus,) Fortuna influxum quendam habebat in Mores, & Mores vicissim in Fortunam. Ad culmen Regium ascendit, non tantum à Fortuna privata, qua Moderatione eum imbuere posset, verumetiam à Fortuna Exulis, qua stimulos ei Industria & Sagacitatis addiderat. Tempora autem Regiminis sui, cum essent potius prospera, quam tranquilla, Confidentiam ex Successibus addiderant, Naturam interim suam, assiduis vexationibus, fere perverterant. Prudentia autem ejus, per frequentes è periculis Emerfiones, (qua subitis eum Remediis fidere docuerant,) versa est potius in Dexteritatem quandam, se-
ipsum

ipsum è malis, quando ingruerent, extri-
 candi, quam in providentiam, illa ex lon-
 ginguo arcendi, & summovendi: Sed &
 Indole propria, Oculi Mentis ejus, non
 absimiles erant, Oculis quorundam Cor-
 poralibus: Qui ad objecta prope sita va-
 lidi sunt, ad remotiora infirmi. Pruden-
 tia enim ejus occasione ipsa subito suscita-
 batur: Atque eo magis, si Occasioni ac-
 cesserit Periculum. Atque hac Fortuna in
 Naturam suam potuit; nec deerant rur-
 sus qua Natura sua Fortunæ suæ impo-
 suit. Nam siue hoc tribuendum sit Pro-
 videntia ejus Defectui, Aut in rebus, quas
 decreverat, Pertinacia: Aut suspicioni-
 bus, qua aciem Mentis ejus perstringe-
 bant: vel quicquid aliud in causa fuit:
 certum est, Fortunæ suæ perturbationes
 continuas, (presertim nulla violenta oc-
 casione subnixas,) exoriri non potuisse, abs-
 que magnis aliquibus in Natura sua Im-
 pedimentis, & Erroribus in Constitutio-
 ne Animi sui radicali: Quæ necesse ha-
 buit, salvare & emendare, per mille pu-
 sillas Industrias, & Artes: verum illa
 omnia apertius se produnt in Historia
 ipsa. Veruntamen, intueamur licet eum,
 cum Defectibus suis omnibus, si quis eum
 cum Regibus, in Gallia, & Hispania,

con-

contemporaneis suis, conferat; Reperiet eum, Ludovico Duodecimo Galliarum Regi, Prudentia civili, & Ferdinando Hispaniarum, Fide & Candore, anteponi debere. At si Ludovicum Duodecimum demas, & Ludovicum Undecimum, qui paulo ante regnavit, substituas: magis convenient Exempla, fierentque verius Parallela. Illi enim tres, Ludovicus, Henricus, & Ferdinandus, pro Tribus Magis censeari possunt, inter illius Ætatis Principes. Ut verbo concludamus, Si Rex iste, res majores non gessit, in causa ipse fuit sibi: Quicquid enim susceperit, perfecit.

Corpore erat Henricus decoro, Statura justa paulo procerior, erectus, & Membrorum compage bona, sed gracilis. Vultus erat talis, quæ Reverentiam incuteret, & aspectum Viri Ecclesiastici aliquantum referret. Et sicut minime erat obscurus aut superciliosus, ita neque blandus aut Conciliator: Sed tanquam Facies hominis Animo compositi & quieti: Sed non commoda Pictori; Gratiofior scilicet facta cum loqueretur.

Hujus Regis Dignitas præcellens pati possit, ut memorentur Narrationes quæpiam, quæ ei Divinum aliquid imponant.

Cum

Cum Matris ejus Margaretæ, Fœmina raris virtutibus ornatæ Nuptias, Multi Proci ambirent; visa est videre in Somniis, Virum quendam Episcopo similem, habitu Pontificali, tradere ei in manum, Edmundum Comitem Richmondiæ, Henrici Patrem, pro Marito. Neque illa, Liberos unquam alios concepit, præter Regem, licet tribus Maritis nupta: Quodam etiam die Festo, cum Henricus Sextus (cui Innocentia Sanctitatem astruebat,) à prandio lavaret, oculosque in Henricum, tunc Adolescentulum, conjiceret, dixit: Adolescens iste, Coronam, pro qua nos configimus, pacifice tandem possidebit. Sed quod vere in eo divinum censeari possit, hoc fuit: Quod non minus Fortunam boni Christiani, quam magni Regis sortitus sit: Vita exercitata, Morte pœnitenti. Ita ut non magis in Mundanis, quam Spiritualibus, Victor triumphaverit; & Militia ei in Conflictibus, tam Peccati, quam Crucis, prospere cesserit.

Natus est, apud Castrum Pembrochiæ, Sepultus apud Westmonasterium, in Monumento, inter opera Europæ, pulcherrimo, & elegantissimo, sive Capellam spectes, sive Sepulchrum.

Regis HENRICI Sept. 403

*eo ut magnificentius jam , in Sepulchri
sui Monumento, habitet mortuus, quam
vivus, aut Richmondiæ, aut in alio quo-
piam Palatio suo, habitaverat. Optave-
rim ut idem ei contigisset, in hoc Famæ sua
Monumento.*

F I N I S.

INDEX

I N D E X
V O C A B U L O R U M

hac Historia contentorum, quæ
Anglis sunt Peculiarioria.

- P**ROTECTOR : *Regens durante minore
atate Regis.* Pag. 7
- Rosa Alba : *Erant in Anglia duæ Fami-
liæ, quæ de Regno contenderunt: altera
Eboracensis, quæ insignia gerebat Ro-
sæ Albæ; altera Lancastrænsis, quæ
Rosæ Rubæ.* 10
- Comitia : *Conventus Ordinum Angliæ; videlicet,
Pralatorum, Procerum, & Communitatis Re-
gni: ex quorum consilio, Rex Leges sancit, Pe-
cuniis instruitur, & alia magni momenti trans-
igit. Ea Comitia interdum appellantur Comi-
tia Parliamentaria, interdum Parlamentum.*
ibid.
- Turris Londinensis : *Castellum amplum, in quo
continetur, & Palatium Regium, & Carcer ubi
incarcerantur Proditores, & alii Criminum
atrocium rei.* 11
- Eques Auratus : *Ordo Equitum, qui à Rege, aut
ejus locum-tenente, creantur, & calcaribus au-
ratis ornantur.* 13
- Comitatus : *Provincia, vel portio Regni integra-
lis, ad magis commodam administrationem Iu-
stitiæ & Militiæ.* 14
- Crux Divi Pauli : *Suggestum in Cæmeterio Divi
Pauli, ubi conciones sacra habentur.* ibid.
- Major Londinensis : *Præfectus annuus urbis, seu
Prætor Vrbanus.* 16
- Fraternitates Civitatis : *Collegia, sive Societates
Mercatorum, & Artificum.* ibid.
- Equites Vexillarii, sive Baneretti : *Creantur isti
sub vexillo Regis expanso, post Prælia.* 21
- Baro :

I N D E X.

- Baro** : *Nomen dignitatis, ad quam euecti habent jus suffragii, in superiori confessu Ordinum, aliis privilegiis haud paucis gaudent, & inter superiorem Angliæ nobilitatem, annumerantur. ibid.*
- Remissio generalis** : *Indulgentia Regis, qua & crimina omnia (exceptis quæ in Instrumento Remissionis speciatim recensentur) & multæ, aliæque solutiones Regi debitæ abolentur. Illa quandoque à Rege solo emanat, quandoque à Rege addita auctoritate Parlamenti. 23*
- Inferior Confessus** : *In Comitibus Ordinum, sunt duo Confessus : alter superior dicitur, qui consistit ex Prælatiis & Proceribus : alter inferior, qui complectitur, per representationem, uniuersum populum Regni. Atque alteruter Confessus habet votum negativum in omnibus. 25*
- Equites & Burgenses Parlamenti** : *Deputati Communitatis : Equites, a populo, per agros, & oppida in Burgos non erecta, eliguntur; Burgenses ab oppidis, eo privilegio a Rege donatis. 26*
- Scaccharii Camera** : *Locus in quo Iudices majores conveniunt ; Cum aut a Rege consuluntur : aut propter Vota æqualia in Curii minoribus omnes deliberant, & Suffragia reddunt : aut minorum Curiarum Iudicia retractant. ibid.*
- Vice-Comes** : *Gradus dignitatis inter Comitem & Baronem medius. 27*
- Dominus Thesaurarius** : *Præfectus Erarii, sive Quæstor universalis Regni. Quæ dignitas est post illam Cancellarii secunda. 31*
- Custos privati sigilli** : *Privatum sigillum diplomata Regis, Regia manu firmata excipit, & ad magnum sigillum transmittit. 32*
- Heraldi** : *Patres patrati, aut Fœciales, qui bella denunciant, in compluribus solennitatibus adhibentur, & armorum insignia distribuunt. 36*
- Judices de Banco Regis** : *Iudices Curia, quæ tractat causas criminales & violationes Pacis. ibid.*
- Regii

I N D E X.

- Regii Hospitii Contra-Rotulator: *Officiarius ex iis, qui Regis hospitio, quantum ad expensas ejus, præsunt.* 74
- Subsidiaria Pecunia: *Pecunia, quas Parliamentum Regi concedit, vocantur subsidia.* 197
- Camera Stellata. Camera Alba. Curia Banci Regis. Curia Banci Communis. Curia Scaccharii. Curia Cancellariæ. *Vide expositionem horum vocabulorum omnium, in Historia ipsa.* III
- Fines: *Finis est instrumentum, quo hereditates transferuntur: eamq; habet vim, ut omnium jura, si intra tempus non agant, extinguat.* 126
- Statutum de non Clameo: *Lex est, qua sub tempora belli, cum homines juri suo asserendo plerumque non vacarent, lata erat, & vim illam Finium destruxit, quæ tamen postea per aliud statutum restituebatur.* ibid.
- Dominicum: *Possessiones, quæ non sunt Feodales, sed in manibus Domini.* 127
- Justiciarii Assisarum: *Judices itinerantes, qui statis temporibus, provincias Regni visitant & Causas terminant.* 132
- Publicæ Sessiones: *Conventus Justiciariorum ordinariorum, qui Pacis vocantur, & causas nonnullas Regia Auctoritate muniti determinant.* ibid.
- Auxilium à Tenentibus: *Pecuniarum summa, quas Domini à Tenentibus suis exigere jure possunt, ad Nuptias Filie natu majoris, vel promotionem Filii primogeniti, in ordinē equitis.* 164
- Benevolentia: *Genus impositionis in Subditos, per speciem donationis voluntariæ, sed habens quiddam ex compulsorio.* 168
- Protectiones: *Literæ Regiæ, quibus conceditur alicui, ne in judicium vocetur.* 169
- Alienationes: *Translationes possessionum à Tenentibus Regis, pro quibus debetur solutio certa Regi.* ibid.
- In-

I N D E X.

- Insigne Ordinis Periscelidis : *Equites Ordinis Periscelidis, sunt Equites dignitatis celsioris, qui Periscelide circa tibiam, paludamento honorifico, & torque aureo ornantur; Patronum habentes S. Georgium.* 188
- Hospitii Regii Camerarius: *Officiarius ex honoratioribus, qui de Cubiculis Regiis, quæ supra gradus sunt, & eorum ornatu, disponit.* 205
- Equites de Balneo : *Ordo Equitum, qui Balneo tinguntur, & tempore coronationis tantum, aut cum Filius Regis primogenitus creatur Princeps Walliæ, ordinantur.* 221
- Mercæ : *Summa pecunia, valoris duorum ducatorum & paulo amplius.* 224
- Libræ : *Summa pecunia, valoris trium ducatorum & paulo amplius.* *ibid.*
- Antiquus Census : *Valor terrarum, qualis per antiquas inquisitiones relatus est.* *ibid.*
- Aldermannus Civitatis Londinensis : *Vnus ex Senatu Civitatis, cui regimen civitatis præcipue incumbit : ex quorum numero, Præfectus annuus eligitur.* 234
- Servientes ad Legem : *Dignitas, in quam per Regem cooptantur Advocati.* 239
- Breve de Attincta : *Vide expositionem vocabuli in Textu Historiæ.* 245
- Juratores : *Iudices facti.* *ibid.*
- Verdictum : *Pronunciatum Iudicum Facti.* *ibid.*
- Indictamentum : *Prima inquisitio per Iudices facti capta, quæ peremptoria non est, sed accusationis tantum loco.* *ibid.*
- Tallagium : *Exactio pecuniarum, super merces, auctoritate Regia solum munita.* 259
- Mercatores Adventurarii : *Peculiaris Societas Mercatorum, commercium exercens cum Belgis.* 265
- Custos Rotulorum : *Officiarius, qui Custodiam habet Archivorum.* *ibid.*
- Quindecimæ : *Auxilii Pecuniarii genus, auctoritate*

I N D E X.

- ritate Parlamenti tantum concessum; sonans ac si
esset decima quinta pars bonorum, sed consuetu-
dine in solutionem certam, & longe minus gra-
vem, redactum. 268
- Servitium Scutagii : Obligatio Tenentis, qua
astringebatur ad bella cum Scotis. 270
- Vice-Comes : Peculiaris in quaque provincia
Magistratus annuus, cui munus incumbit man-
data regia, vel circa justitiam, vel circa mili-
tiam, exequendi. 279
- Crux de Cheape-side : Crux aurata: qua in prin-
cipali platea urbis Londini erecta est. 307
- Commissarii de Audiendo & Terminando :
Iudices speciales, qui è re nata, aut alias à Rege
assignantur, ad causas criminales determinan-
das. 321
- Seneschallus magnus Angliæ ea vice: Magistra-
tus Excelsus qui pro uno die, à Rege ordinatur,
cum aliquis ex Proceribus Regni, in iudicium
vocatur de noxa capitali. 323
- Magister Cæremoniarum : Officiarius designatus
ad Legatos externos excipiendos, & rerum pro-
curationem, quæ ad eos pertinent. 337
- Tenura in Capite: Tenura immediata, de Corona
aut Persona Regis, non de Baronia, aut Prædio
superiore, aut huiusmodi. 347
- Custodia Minorum: Ius, per quod Custodia hære-
dum, minoris ætatis, qui tenent per Servitium
Equitis, pertinet ad Dominum. ibid.
- Liberatura, Prima Seifina : Ius Domino accre-
scens, ad summam Pecuniæ, quamprimum hæ-
redes sint plene ætatis. ibid.
- Ut-legati : Proscripti ex formula Legis, vel pro-
pter Capitalia, vel propter Contemptum & con-
tumaciam. 348
- Prolocutor inferioris Confessus : Is, qui à con-
fessu inferiore Parlamenti electus, in rebus tra-
ctandis, præsidet & moderatur. 355

F I N I S.

179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

